

Fremsat den 9. november 2016 af ministeren for børn, undervisning og ligestilling (Ellen Trane Nørby)

Forslag

til

Lov om de gymnasiale uddannelser

Kapitel 1

Uddannelserne og deres formål

§ 1. Formålet med uddannelserne omfattet af denne lov er at forberede eleverne til videregående uddannelse, herunder at de tilegner sig almindelig viden og kompetencer gennem uddannelsens kombination af faglig bredde og dybde og gennem samspillet mellem fagene.

Stk. 2. Eleverne skal gennem uddannelsens faglige og pædagogiske progression udvikle faglig indsigt og studiekompetence. De skal opnå fortrolighed med at anvende forskellige arbejdsformer og opnå evne til at fungere i et studiemiljø, hvor kravene til selvstændighed, samarbejde og sans for at opøge viden er centrale.

Stk. 3. Uddannelserne skal have et dannelsesperspektiv med vægt på elevernes udvikling af personlig myndighed. Eleverne skal derfor lære at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres omverden: medmennesker, natur og samfund, og til deres udvikling. Uddannelserne skal tillige udvikle elevernes kreative og innovative evner samt deres kritiske sans.

Stk. 4. Uddannelserne og institutionskulturen som helhed skal forberede eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Undervisningen og hele institutionens dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Eleverne skal derigennem opnå forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund og forståelse for mulighederne for individuelt og i fællesskab at bidrage til udvikling og forandring samt forståelse af såvel det nære som det europæiske og globale perspektiv.

§ 2. Der er følgende gymnasiale ungdomsuddannelser:

- 1) Den treårige uddannelse til teknisk studentereksamen (htx).
- 2) Den treårige uddannelse til merkantil studentereksamen (hhx).

- 3) Den treårige uddannelse til almen studentereksamen (stx).
- 4) Den toårige uddannelse til hf-eksamen (hf med eller uden overbygning).

Stk. 2. De gymnasiale uddannelser i stk. 1 er målrettet unge med interesse for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion, og som primært sigter mod videregående uddannelse. Uddannelserne udgør en helhed og afsluttes med en eksamen efter national standard.

Stk. 3. Uddannelsen til almen studentereksamen findes også som en toårig uddannelse (toårig stx). Uddannelsen er målrettet unge og voksne med interesse for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion.

Stk. 4. Gymnasial uddannelse kan tilrettelægges som gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag). Hf-enkeltfag er målrettet voksne med interesse for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion.

Stk. 5. Elever i erhvervsuddannelse kan gennemføre studierettet undervisning på gymnasialt niveau og opnå en erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse, jf. lov om erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux).

§ 3. I uddannelsen til teknisk studentereksamen er fagligheden nært forbundet med teknologiske, naturvidenskabelige og erhvervsrettede dannelsesperspektiver. Uddannelsens formål, jf. § 1, realiseres således inden for teknologiske og naturvidenskabelige fagområder i kombination med almene fag. Uddannelsen skal udvikle elevernes evne til faglig fordybelse og deres forståelse af teoretisk viden som redskab for analyse af virkelighedsnære forhold. Der lægges i undervisningen vægt på produktudvikling, innovation, problemløsning og på anvendt naturvidenskab, herunder ved kombination af teori og praktik i værksteder og laboratorier.

§ 4. I uddannelsen til merkantil studentereksamen er fagligheden nært forbundet med merkantile, internationalt orienterede og erhvervsrettede dannelsesperspektiver. Uddannelsens formål, jf. § 1, realiseres således inden for virksom-

heds- og samfundsøkonomiske fagområder i kombination med fremmedsprog og andre almene fag. Uddannelsen skal udvikle elevernes evne til faglig fordybelse og deres forståelse af teoretisk viden som redskab for analyse af virkelighedsnære forhold. Der lægges i undervisningen vægt på innovation og problemløsning, herunder ved arbejde med virkelighedsnære cases og projekter.

§ 5. I uddannelsen til almen studentereksamen er fagligheden nært forbundet med videnskabsfagene inden for humaniora, samfunds- og naturvidenskab. Uddannelsens formål, jf. § 1, realiseres således inden for en bred, almen fagrække. Uddannelsen skal udvikle elevernes evne til faglig fordybelse og deres forståelse af videnskaberne anvendelse. Der lægges i undervisningen vægt på såvel det teoretiske som på fagenes anvendelse til analyse af almene og videnskabsrelaterede problemstillinger.

§ 6. I den toårige uddannelse til hf-eksamen er fagligheden nært forbundet med aspekter af videnskabsfagene og samtidig med fagenes professionsrettede perspektiver. Uddannelsens formål realiseres således inden for en bred, almen fagrække. Uddannelsen skal udvikle elevernes evne til faglig fordybelse og deres forståelse af sammenhæng mellem fagene. Der lægges i undervisningen vægt på såvel det teoretiske som det professionsrettede, herunder fagenes anvendelse i relation til videre uddannelse og job.

Kapitel 2

Optagelse

Retskrav på optagelse efter 9. klasse

§ 7. En ansøger, der har afsluttet undervisningen på 9. klassetrin i henhold til lov om folkeskolen eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, har retskrav på optagelse på en treårig gymnasial ungdomsuddannelse under følgende forudsætninger:

- 1) Ansøgeren har rettidigt søgt om optagelse i direkte forlængelse af 9. klasse.
- 2) Ansøgeren er ud fra en helhedsvurdering vurderet uddannelsesparat i henhold til lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v.
- 3) Ansøgeren har modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed.
- 4) Ansøgeren har aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin.
- 5) Ansøgeren har bestået folkeskolens afgangseksamen.
- 6) Ansøgeren har ved resultaterne fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen.
- 7) Ansøgeren, som ikke opfylder forudsætningen i nr. 6, har krav på optagelse på den ønskede uddannelse, hvis karaktergennemsnittet fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen er på mindst 3,0.

- 8) Ansøgeren, som ikke opfylder forudsætningen i nr. 6, og som har et karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen på mindst 2,0, men under 3,0, gennemfører en vejledningssamtale med den ansøgte institutions leder, som udfordrer ansøgerne fagligt og i forhold til valg af uddannelse, hvorefter ansøgerne har krav på optagelse på den ønskede uddannelse.
- 9) Ansøgeren, som ikke opfylder forudsætningen i nr. 2, har krav på optagelse på den ønskede uddannelse, hvis vedkommende har opnået mindst 6,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om proceduren for optagelse på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser efter 9. klasse, herunder om frister, samt om vejledningssamtalen.

§ 8. En ansøger, der har afsluttet undervisningen på 9. klassetrin i henhold til lov om folkeskolen eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, har retskrav på optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen under følgende forudsætninger:

- 1) Ansøgeren har rettidigt søgt om optagelse i direkte forlængelse af 9. klasse.
- 2) Ansøgeren er ud fra en helhedsvurdering vurderet uddannelsesparat i henhold til lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v.
- 3) Ansøgeren har modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed.
- 4) Ansøgeren har aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin.
- 5) Ansøgeren har bestået folkeskolens afgangseksamen.
- 6) Ansøgeren har ved resultaterne fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen.
- 7) Ansøgeren, som ikke opfylder forudsætningen i nr. 2, har krav på optagelse på den ønskede uddannelse, hvis vedkommende har opnået mindst 6,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om proceduren for optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen efter 9. klasse, herunder om frister.

Retskrav på optagelse efter 10. klasse

§ 9. En ansøger til en treårig gymnasial ungdomsuddannelse, der har afsluttet 10. klasse, har retskrav på optagelse på sådan uddannelse under følgende forudsætninger:

- 1) Ansøgeren har rettidigt søgt om optagelse i direkte forlængelse af 10. klasse.
- 2) Ansøgeren er ud fra en helhedsvurdering vurderet uddannelsesparat i henhold til lov om vejledning om ud-

dannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v.

- 3) Ansøgeren har modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed.
- 4) Ansøgeren har aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver ved afslutningen af 9. klassetrin.
- 5) Ansøgeren har i 10. klasse modtaget undervisning i dansk, engelsk og matematik og herefter aflagt enten folkeskolens 9.-klasseprøver eller 10.-klasseprøver i disse fag.
- 6) Ansøgeren har bestået folkeskolens afgangseksamen.
- 7) Ansøgeren har ved resultaterne fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen.
- 8) Ansøgeren, som ikke opfylder forudsætningen i nr. 7, har krav på optagelse på den ønskede uddannelse, hvis karaktergennemsnittet fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen er på mindst 3,0.
- 9) Ansøgeren, som ikke opfylder forudsætningen i nr. 7, og som har et karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen på mindst 2,0, men under 3,0, gennemfører en vejledningssamtale med den ansøgte institutions leder, som udfordrer ansøgeren fagligt og i forhold til valg af uddannelse, hvorefter ansøgeren har krav på optagelse på den ønskede uddannelse.
- 10) Ansøgeren, som ikke opfylder forudsætningen i nr. 2, har krav på optagelse på den ønskede uddannelse, hvis vedkommende har opnået mindst 6,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen.

Stk. 2. Karakterer fra prøver, der aflægges ved afslutningen af undervisningen på 10. klassetrin, medregnes ved opgørelsen af, om betingelserne i stk. 1, nr. 7 og 10, er opfyldt, i det omfang det er til gunst for ansøgeren.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om proceduren for optagelse på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser efter 10. klasse, herunder om frister, samt om vejledningssamtalen.

§ 10. En ansøger til den toårige uddannelse til hf-eksamen, der har afsluttet 10. klasse, har retskrav på optagelse på sådan uddannelse under følgende forudsætninger:

- 1) Ansøgeren har rettidigt søgt om optagelse i direkte forlængelse af 10. klasse.
- 2) Ansøgeren er ud fra en helhedsvurdering vurderet uddannelsesparat i henhold til lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v.
- 3) Ansøgeren har modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, og har aflagt folkeskolens 9.-klasseprøve i 2. fremmedsprog ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin, hvis prøven er blevet udtrykket for ansøgeren, eller 10.-klasseprøve i 2. fremmedsprog ved afslutningen

af undervisningen på 10. klassetrin. Ansøgere, som har aflagt prøve i 2. fremmedsprog i 10. klasse, kan kun gøre det som folkeskolens 10.-klasseprøve og skal have aflagt både mundtlig og skriftlig prøve.

- 4) Ansøgeren har i 10. klasse modtaget undervisning i dansk, engelsk og matematik og herefter aflagt folkeskolens 10.-klasseprøver i dansk, engelsk og matematik, både mundtlig og skriftlig del i alle tre fag.
- 5) Ansøgeren har aflagt folkeskolens fælles 9.-klasseprøve i fysisk/kemi, biologi og geografi ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin eller 10.-klasseprøve i fysik/kemi ved afslutningen af undervisningen på 10. klassetrin.
- 6) Ansøgeren har opnået mindst 2,0 i karaktergennemsnit i henholdsvis fagene dansk og matematik i 10.-klasseprøverne.
- 7) Ansøgeren, som ikke opfylder forudsætningen i nr. 2, har krav på optagelse på den ønskede uddannelse, hvis vedkommende har opnået mindst 6,0 i karaktergennemsnit i resultaterne fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen.

Stk. 2. Karakterer fra prøver, der aflægges ved afslutningen af undervisningen på 10. klassetrin, medregnes ved opgørelsen af, om betingelsen i stk. 1, nr. 7, er opfyldt, i det omfang det er til gunst for ansøgeren.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om proceduren for optagelse på toårige uddannelse til hf-eksamen efter 10. klasse, herunder om frister.

Optagelse efter konkret vurdering

§ 11. Den uddannelsesinstitution, som ansøgeren har prioriteret højst i sine uddannelsesønsker, foretager en konkret vurdering af de ansøgere, som ikke har krav på optagelse efter §§ 7, 9 eller 10, og som opretholder deres ønske. Ansøgeren er optagelsesberettiget, hvis institutionens leder ud fra en helhedsvurdering på baggrund af en centralt stillet prøve og en samtale med ansøgeren vurderer, at denne kan påbegynde og gennemføre den ønskede gymnasiale uddannelse.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om den centralt stillede prøve og samtalen, herunder om frister for afholdelse af prøven, prøvens faglige indhold, niveau og omfang, bedømmelseskriterier samt om samtalens omfang og karakter.

Optagelse, der ikke sker direkte efter 9. eller 10. klasse

§ 12. En ansøger til en treårig gymnasial ungdomsuddannelse, der ikke søger om optagelse i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, skal vurderes efter § 11.

Stk. 2. En ansøger, der har erhvervet en almen forberedelseseksamen i henhold til lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven), har retskrav på optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen i den førstkommande optagelsestermin, efter at den sidste af de prøver, der indgår i almen forberedelseseksamen for den pågældende, er bestået.

Stk. 3. En ansøger til den toårige uddannelse til hf-eksamen, der ikke søger om optagelse i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, og som ikke har retskrav på optagelse efter stk. 2, kan optages efter en standardiseret vurdering af ansøgerens faglige, sociale og personlige forudsætninger for at påbegynde og gennemføre uddannelsen. Vurderingen foretages af institutionens leder.

Stk. 4. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om den standardiserede vurdering efter stk. 3, herunder om på hvilket grundlag og i hvilket omfang, der skal foretages en vurdering af ansøgerens forudsætninger for at gennemføre uddannelsen.

Stk. 5. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om optagelse af ansøgere til pre-IB, til særligt tilrettelagte forløb for visse ansøgere og om optagelse af ansøgere med særlige krav om optagelse, herunder ansøgere fra andre lande.

§ 13. En elev, der efter at have gennemført første år af et toårigt uddannelsesforløb eller første eller andet år af et treårigt uddannelsesforløb afbryder undervisningen i op til højst et år efter aftale med institutionens leder, kan ved begyndelsen af det følgende skoleår fortsætte i andet eller tredje år på den institution, hvor eleven allerede er optaget. En elev, der afbryder undervisningen i mere end et år, skal optages på ny efter § 15.

§ 14. Indtil afslutningen af grundforløbet i en treårig gymnasial ungdomsuddannelse kan en elev skifte til anden institution eller til en anden treårig gymnasial ungdomsuddannelse uden tab af tid. Tilsvarende gælder for elever på en treårig gymnasial ungdomsuddannelse, som skifter til den toårige uddannelse til hf-eksamen, og elever fra den toårige uddannelse til hf-eksamen, som skifter til en treårig gymnasial ungdomsuddannelse, samt elever fra eux-forløb, som skifter til en treårig gymnasial uddannelse eller til den toårige uddannelse til hf-eksamen.

Stk. 2. Skift efter stk. 1 er betinget af, at eleven ville have haft retskrav på optagelse efter §§ 7 eller 8, hvis vedkommende havde søgt om optagelse på den pågældende uddannelse i direkte forlængelse af 9. klasse, eller at eleven ville have haft retskrav på optagelse efter §§ 9 eller 10, hvis vedkommende havde søgt om optagelse på den pågældende uddannelse i direkte forlængelse af 10. klasse.

Stk. 3. Elever, som skifter uddannelse eller institution efter stk. 1, optages på baggrund af merit, herunder ved substitution, for det hidtil gennemførte forløb. Eleven har ikke krav på at få plads på en bestemt institution eller, hvis der er tale om skift til en treårig gymnasial ungdomsuddannelse, på at få en bestemt studieretning.

Stk. 4. Ansvaret for den særlige indsats, der må påregnes, for at en elev, der skifter institution eller uddannelse efter stk. 1, kan indhente eventuelle manglende konkrete faglige færdigheder i det nye uddannelsesforløb, påhviler eleven selv. Lederne af de institutioner, som eleven skifter imellem, skal vejlede eleven herom og om, hvilke faglige færdigheder eleven eventuelt vil komme til at mangle ved skiftet til den nye institution eller uddannelse.

§ 15. I andre tilfælde end nævnt i §§ 13 og 14 kan elevers optagelse inde i uddannelsesforløbet, herunder ved skift fra en anden uddannelse, ske på baggrund af institutionens leders konkrete vurdering, herunder af elevernes mulighed for at opnå merit, jf. § 18.

Optagelse på den toårige uddannelse til almen studentereksamen

§ 16. Optagelse på den toårige uddannelse til almen studentereksamen kan tidligst finde sted et år efter, at ansøgeren har afsluttet 9. klasse efter bestemmelserne i lov om folkeskolen eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Institutionens leder afgør ud fra en vurdering af ansøgerens faglige kvalifikationer og forudsætninger i øvrigt, om en ansøger kan optages.

Optagelse på gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag)

§ 17. Optagelse på hf-enkeltfag kan tidligst finde sted et år efter, at ansøgeren har afsluttet 9. klasse i henhold til lov om folkeskolen eller har gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Elever, der efter 9. klasse er fortsat i 10. klasse, kan tidligst optages et år efter, at de er udskrevet af 10. klasse. Institutionens leder afgør ud fra en vurdering af ansøgerens faglige kvalifikationer og forudsætninger i øvrigt, om en ansøger kan optages.

Stk. 2. Ansøgere optages på den ønskede undervisning inden for en rimelig tid og en rimelig geografisk afstand. Ansøgere kan ikke følge undervisningen i samme fag og niveau mere end to gange, medmindre institutionens leder i helt særlige tilfælde tillader en tredje gang.

Merit

§ 18. Institutionens leder giver efter ansøgning elever merit for undervisning og prøveaflægelse i fag, når eleven inden optagelse i uddannelsen har afsluttet faget på tilsvarende eller højere gymnasialt niveau.

Stk. 2. Institutionens leder kan endvidere efter ansøgning give en elev merit, herunder ved substitution, for undervisning eller prøve, der er gennemført før optagelsen i uddannelsen eller gennemført som en del af undervisningen, jf. § 67, når forløbet efter lederens vurdering kan erstatte dele af undervisningen i uddannelsen.

Stk. 3. For elever, der har fået merit efter stk. 1 eller stk. 2, kan institutionens leder tilrettelægge særlige forløb, som kan være kortere end et sædvanligt gymnasialt forløb.

Stk. 4. Stk. 1-2 gælder også kursister på hf-enkeltfag.

Stk. 5. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om merit, herunder om procedure for tildeling af merit, kriterier for elevers og kursisters fritagelse for en del af en gymnasial uddannelses undervisnings- og fordybelsestid samt prøver før deres optagelse på uddannelsen eller i tilfælde af, at de går et skoleår om eller genoptages. Ministeren kan fastlægge kriterier for vurdering af erhvervede faglige kvalifikationer, hvilke fag, der berettiger til

merit, og i hvilket omfang meritgivende fag kan indgå i en samlet eksamen.

Kapitel 3

Organisering og indhold af uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen

§ 19. Undervisningstiden i uddannelserne omfatter den samlede lærerstyrede elevaktivitet, dvs. den tid, eleverne deltager i forskellige former for lærerstyret undervisning og i øvrige aktiviteter, som er organiseret af institutionen til realisering af uddannelsens formål og de faglige mål i fagene m.v., herunder faglig og metodisk vejledning, interne prøver og evalueringer, fællestimer og andre tværgående undervisningsaktiviteter i overensstemmelse med uddannelsens formål.

Stk. 2. Omfanget af elevernes selvstændige skriftlige arbejde opgøres i fordybelsestid. Institutionens leder kan stille krav om elevernes tilstedeværelse ved afvikling af fordybelsestid, således at den bedst muligt kan understøtte aktiviteterne nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Undervisningstid og fordybelsestid opgøres i timer a 60 minutter.

Stk. 4. I uddannelsen til teknisk studentereksamen er undervisningstiden for den enkelte elev mindst 2.770 timer og overstiger normalt ikke 2.820 timer. Fordybelsestiden er mindst 630 timer for den enkelte elev.

Stk. 5. I uddannelsen til merkantil studentereksamen er undervisningstiden for den enkelte elev mindst 2.605 timer og overstiger normalt ikke 2.655 timer. Fordybelsestiden er mindst 500 timer for den enkelte elev.

Stk. 6. I den treårige uddannelse til almen studentereksamen er undervisningstiden for den enkelte elev mindst 2.600 timer og overstiger normalt ikke 2.650 timer. Fordybelsestiden er mindst 500 timer for den enkelte elev.

Stk. 7. I den toårige uddannelse til almen studentereksamen er undervisningstiden for den enkelte elev mindst 1.845 timer og overstiger normalt ikke 1.895 timer. Fordybelsestiden er mindst 390 timer for den enkelte elev.

Stk. 8. Hovedparten af undervisningstiden, jf. stk. 4-7, er fordelt på de enkelte fag og undervisningsforløb, herunder studieretningsprojektet og studieområdeprojektet. I undervisningstiden indgår herudover en pulje for den enkelte elev på 130 timer i uddannelserne til almen og merkantil studentereksamen, dog 100 timer i den toårige uddannelse, og på 150 timer i uddannelsen til teknisk studentereksamen, hvorfra institutionens leder kan fordele timer til fag eller faglige aktiviteter, hvor eleven vurderes at have behov for en særlig indsats sammen med en lærer eller særlige talentindsatser.

Stk. 9. Hovedparten af fordybelsestiden, jf. stk. 4-7, er forhåndstildelt til de enkelte fag med skriftligt arbejde og til studieretningsprojektet og studieområdeprojektet. Resten fordeles af institutionens leder på fag med skriftligt arbejde.

Stk. 10. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om fordeling af undervisningstid og fordybelsestid mellem de enkelte fag og om omfanget af tid, der kan fordeles af institutionens leder.

§ 20. Uddannelserne organiseres i et grundforløb, jf. § 21, og et efterfølgende studieretningsforløb, jf. §§ 22-27. Grundforløbet varer tre måneder og afsluttes første uge i november, hvor eleverne vælger studieretning blandt de studieretninger, som institutionen udbyder, jf. § 26. Institutionens leder fordeler eleverne i studieretninger, så den samlede elevgruppes ønsker inden for de givne rammer tilgodeses i videst muligt omfang. Ingen elev har krav på at få opfyldt sit ønske om studieretning.

Stk. 2. På den toårige uddannelse til almen studentereksamen, jf. § 2, stk. 3, vælger eleverne studieretning og de valgfag, der skal påbegyndes det første år, ved starten af uddannelsen. Kravene til grundforløbet overføres til studieretningsforløbet i en form, der er tilpasset den særlige tilrettelæggelse over to år.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om valget af studieretning ved afslutningen af grundforløbet, jf. stk. 1, og om kravene til almen studentereksamen i den toårige uddannelse, jf. stk. 2, herunder hvilke fag der udgår af den obligatoriske fagrække, jf. § 25.

Grundforløb

§ 21. Grundforløbet skal danne grundlag for elevernes valg og gennemførelse af studieretning og give eleverne faglig indsigt og forståelse samt en indføring i gymnasiets arbejdsmetoder.

Stk. 2. Grundforløbet består af undervisning i dansk, engelsk, matematik og samfundsfag samt i nogle af de studieretningsfag, som udbydes af institutionen. Undervisningen i disse studieretningsfag skal understøtte elevernes valg af studieretning og skal derfor tilrettelægges, så eleverne opnår en grundlæggende indsigt i og erfaring med fagene.

Stk. 3. I grundforløbet indgår tillige undervisning i

- 1) naturvidenskabeligt grundforløb og produktudvikling i uddannelsen til teknisk studentereksamen,
- 2) almen sprogforståelse og økonomisk grundforløb i uddannelsen til merkantil studentereksamen og
- 3) almen sprogforståelse og naturvidenskabeligt grundforløb i uddannelsen til almen studentereksamen.

Stk. 4. Institutionens leder kan beslutte, at der i grundforløbet herudover indgår undervisning i andre obligatoriske fag end de i stk. 2 nævnte.

Stk. 5. Forløbene, der er nævnt i stk. 3, evalueres ved afsluttende, interne prøver, som tæller med i elevens samlede eksamensresultat. Endvidere foretages en skriftlig screening i matematik i løbet af grundforløbet.

Stk. 6. Hver elev deltager i løbet af grundforløbet i en evalueringssamtale, der afdækker elevens faglige niveau og ønsker til videregående uddannelse.

Stk. 7. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om grundforløbet, herunder om mål, indhold og omfang af de forløb, der er nævnt i stk. 3.

Studieretningsforløb

§ 22. Studieretningsforløbet skal give eleverne mulighed for faglig fordybelse og styrkelse af fagligheden. Et studieretningsforløb består af obligatoriske fag, studieretningsfag og valgfag i samspil med hinanden.

Stk. 2. Ved afslutningen af studieretningsforløbet skal alle elever i uddannelsen til teknisk studentereksamen have mindst tre fag på A-niveau og i de tre- og toårige uddannelser til almen studentereksamen samt uddannelsen til merkantil studentereksamen have mindst fire fag på A-niveau.

§ 23. I uddannelsen til teknisk studentereksamen er de obligatoriske fag og niveauer for alle elever uanset studieretningsforløb:

- 1) Biologi på C-niveau.
- 2) Dansk på A-niveau.
- 3) Engelsk på B-niveau.
- 4) Fysik på B-niveau.
- 5) Idéhistorie på B-niveau.
- 6) Kemi på B-niveau.
- 7) Kommunikation/it eller informatik på C-niveau.
- 8) Matematik på B-niveau.
- 9) Samfundsfag på C-niveau.
- 10) Teknikfag på A-niveau.
- 11) Teknologi på B-niveau.

Stk. 2. Elever, der afslutter faget bioteknologi på A-niveau, anses for at have afsluttet faget biologi på B-niveau. Elever, der afslutter faget geovidenskab på A-niveau, anses for at have afsluttet faget fysik på B-niveau.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer.

§ 24. I uddannelsen til merkantil studentereksamen er de obligatoriske fag og niveauer for alle elever uanset studieretningsforløb:

- 1) Afsætning på B-niveau.
- 2) Dansk på A-niveau.
- 3) Engelsk på A-niveau.
- 4) Erhvervsjura på C-niveau.
- 5) Historie på B-niveau.
- 6) Informatik på C-niveau.
- 7) International økonomi på B-niveau.
- 8) Matematik på B-niveau, dog C-niveau for elever med mindst tre fremmedsprog.
- 9) Samfundsfag på C-niveau.
- 10) Virksomhedsøkonomi på B-niveau.
- 11) 2. fremmedsprog i form af et af følgende fag på A-niveau, hvis det er et begyndersprog, og på B-niveau, hvis det er et fortsættersprog: Fransk begyndersprog, fransk fortsættersprog, tysk begyndersprog, tysk fortsættersprog, italiensk begyndersprog, kinesisk begyndersprog, russisk begyndersprog, spansk begyndersprog eller spansk fortsættersprog.

Stk. 2. Elever, der afslutter faget it på A-niveau, anses for at have afsluttet faget informatik på B-niveau.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer.

§ 25. I uddannelsen til almen studentereksamen er de obligatoriske fag og niveauer for alle elever uanset studieretningsforløb:

- 1) Dansk på A-niveau.

- 2) Engelsk på B-niveau.
- 3) Fysik på C-niveau.
- 4) Historie på A-niveau.
- 5) Idræt på C-niveau.
- 6) Matematik på B-niveau, dog C-niveau for elever med flere end tre fremmedsprog eller med tre fremmedsprog på mindst A-, A- og B-niveau.
- 7) Oldtidskundskab på C-niveau.
- 8) Religion på C-niveau.
- 9) Samfundsfag på C-niveau.
- 10) 2. fremmedsprog i form af et af følgende fag på A-niveau, hvis det er et begyndersprog, og på B-niveau, hvis det er et fortsættersprog: Fransk begyndersprog, fransk fortsættersprog, tysk begyndersprog, tysk fortsættersprog, italiensk begyndersprog, kinesisk begyndersprog, russisk begyndersprog, spansk begyndersprog eller spansk fortsættersprog.
- 11) Et af følgende kunstneriske fag på C-niveau: Billedkunst, design og arkitektur, dramatik, mediefag eller musik.
- 12) To af følgende naturvidenskabelige fag på C-niveau: Biologi, informatik, kemi eller naturgeografi.

Stk. 2. Elever, der ikke følger en studieretning inden for hovedområdet "Naturvidenskab", jf. bilag 1, skal afslutte mindst ét af de naturvidenskabelige fag efter stk. 1, nr. 3 og 12, på mindst B-niveau. Dette gælder dog ikke elever, der har mindst tre fremmedsprog.

Stk. 3. Elever, der ikke følger en studieretning inden for hovedområdet "Naturvidenskab", jf. bilag 1, fritages for kravet om to naturvidenskabelige fag efter stk. 1, nr. 12, hvis de afslutter ét af disse fag på mindst B-niveau og faget fysik på mindst B-niveau. Elever, der har mindst tre fremmedsprog, fritages for kravet om to naturvidenskabelige fag efter stk. 1, nr. 12, hvis de afslutter ét af disse fag eller faget fysik på mindst B-niveau.

Stk. 4. Elever, der følger en studieretning inden for hovedområdet "Naturvidenskab", jf. bilag 1, skal have tre af de naturvidenskabelige fag efter stk. 1, nr. 3 og 12, enten alle er på mindst B-niveau eller er på A-, B- og C-niveau. Elever, der afslutter faget bioteknologi på A-niveau, anses for at have afsluttet fagene biologi og kemi på B-niveau. Elever, der afslutter faget geovidenskab på A-niveau, anses for at have afsluttet fagene fysik og naturgeografi på B-niveau.

Stk. 5. Elever, der følger en studieretning inden for hovedområdet "Sprog", jf. bilag 1, kan udskifte ét af de i stk. 1, nr. 12, nævnte fag med latin.

Stk. 6. Elever, der afslutter faget græsk på A-niveau, anses for at have afsluttet faget oldtidskundskab på C-niveau.

Stk. 7. Institutioner efter lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser kan lade deres elever udskifte fag nævnt i stk. 1, nr. 5, 7, 11 eller 12, med andre gymnasiale fag på C-niveau eller med et løft af niveau i et fag. Sådanne institutioner kan frit tilrettelægge undervisningen i de fag, der er nævnt i stk. 1, nr. 5 og 11, dog således at eleverne skal nå de mål for fagene, som fremgår af regler fastsat i medfør af stk. 8.

Stk. 8. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer.

§ 26. Hver institution udbyder et antal studieretninger fra oversigten i bilag 1. Antallet af studieretninger skal stå i rimeligt forhold til antallet af elever på den pågældende uddannelse på institutionen.

Stk. 2. Institutionens leder opretter studieretninger fra oversigten i bilag 1 og kan i forbindelse med dannelsen af studieretningsklasser, jf. § 31, oprette klasser med elever med forskellige studieretninger.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan godkende, at en institution med et særligt uddannelsesmiljø eller en bestemt faglig ekspertise kan udbyde en lokal studieretning, der ikke fremgår af bilag 1. Det er en betingelse, at der i studieretningen indgår studieretningsfag, som i antal og niveau svarer til principperne bag studieretningerne i bilag 1, som har gode muligheder for fagligt samspil, og som kan give direkte adgang til relevante videregående uddannelser.

Stk. 4. Institutionens leder kan for elever, som i studieretningsforløbet skifter uddannelse eller institution, som går om eller vender tilbage fra orlov, eller som har fået merit, tillade, at et eller flere studieretningsfag afviger fra resten af klassens både med hensyn til fag og niveau.

Stk. 5. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om godkendelse af lokale studieretninger.

§ 27. Institutionen skal udbyde en række valgfag på A-, B- og C-niveau, som eleverne kan vælge imellem.

Stk. 2. Institutionens leder beslutter udbud og oprettelse af valgfag. Valgfag, hvortil der er mindst ti tilmeldte elever, skal dog altid oprettes. Udbyder institutionen uddannelse på flere forskellige uddannelsessteder, gælder 2. pkt. for hvert enkelt uddannelsessted.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer.

Stk. 4. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om, hvilke fag og niveauer der kan og skal indgå i institutionens udbud af valgfag, og om bindinger mellem fagene.

Generelt for uddannelsesforløbene

§ 28. Uddannelsesforløbene og undervisningen skal tilrettelægges, så elevernes almindelige og studiekompetence opnås på et fundament af kundskaber og viden i de enkelte fag. Målene for almindelige og studiekompetence opfyldes gennem uddannelsernes kombination af faglig bredde og dybde og gennem samspillet mellem fagene i løbet af det samlede uddannelsesforløb.

Stk. 2. Institutionens leder sikrer, at undervisningen tilrettelægges, således at eleverne gennem hele uddannelsen møder variation og progression i arbejdsformerne, og således at alle elever udfordres og trives fagligt, med henblik på at de bliver så dygtige, som de kan. Institutionen skal sikre tilbud til elever med særlige behov og elever med særlige talenter.

Stk. 3. Elevernes faglige udbytte af undervisningen skal løbende evalueres, så elever og lærere informeres om elevens faglige progression, og det skal sikres, at eleven systematisk inddrages i evalueringen gennem arbejdet med mål for egen udvikling.

Stk. 4. Udover de prøver, som er nævnt i § 21, stk. 5, skal eleverne i løbet af deres uddannelse til i alt mindst fem interne skriftlige eller mundtlige prøver, som fastsættes af institutionens leder, med henblik på, at eleverne får træning i forskellige prøveformer, der indgår i uddannelsen. De interne prøver skal omfatte skriftlig eller mundtlig årsprøve i studieretningsfag, i dansk på A-niveau og i matematik på A- eller B-niveau.

Stk. 5. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om intern evaluering til vurdering af elevernes kompetenceudvikling.

§ 29. Uddannelsesforløbene og undervisningen skal tilrettelægges, så eleven arbejder med at tilegne sig viden, kundskaber og kompetencer både i det enkelte fag og i flerfaglige forløb.

Stk. 2. Undervisningen skal, hvor det er relevant, indeholde forløb og faglige aktiviteter, der styrker elevernes evne til at håndtere valg og overgange i uddannelsessystemet. Eleverne skal gennem undervisningen opnå viden om og erfaringer med fagenes anvendelse, der modner deres evne til at reflektere over egne muligheder og at træffe valg om egen fremtid i et studie-karriere perspektiv og personligt perspektiv.

Stk. 3. Eleverne skal opnå skriftlige kompetencer og almene studiekompetencer, der sætter dem i stand til at honorere de krav til korrekt skriftlig fremstilling, kritisk bearbejdning af viden, selvstændighed og vedholdenhed, der kræves i de videregående uddannelser.

Stk. 4. Undervisningen skal indeholde forløb og faglige aktiviteter, hvor der arbejdes målrettet med at udvikle elevernes evne til at arbejde kreativt og innovativt i fagene. Det skal udvikle elevernes evne til at forholde sig til og finde løsninger på faglige problemstillinger, de ikke har mødt før. Evnen til at være problemløsende skal prioriteres i både fag og faglige samspil, hvor eleverne reflekterer og analyserende skal anvende faglig viden og faglige metoder til at undersøge og løse konkrete problemer.

Stk. 5. Undervisningen skal tilrettelægges, så eleverne opnår kundskaber og kompetencer gennem målrettet arbejde med sprog og kulturforståelse i undervisningen. Det skal gøre eleverne dygtigere til at anvende sprog og give dem indsigt i globale problemstillinger.

Stk. 6. Eleverne skal opnå digitale kompetencer, så de lærer at anlægge et kritisk blik på digitale medier og at indgå i digitale fællesskaber. I fagene skal eleverne lære at søge information og forholde sig kildekritisk, når de søger viden gennem digitale medier, og gennem undervisningen skal eleverne opnå erfaring med digitale fællesskaber og arbejde med skabelsen af digitale produkter.

§ 30. I uddannelsen til almen studentereksamen skal der løbende i gymnasietiden indgå flerfaglige forløb, som forbereder eleverne til arbejdet med et studieretningsprojekt på

tredje år. Som en del af disse forløb skal der indgå arbejde med basal videnskabsteori og faglig metode. Der stilles i læreplanerne krav om, at eleverne skal behandle komplekse problemstillinger i såvel de enkelte fag som i samspillet mellem fagene og lære at foretage faglige metodeovervejelser. Der skal i det samlede gymnasieforbånd afsættes fordybelsestid til selvstændigt skriftligt arbejde i forbindelse med samspil mellem fag. Fagligt samspil og træning af elevernes skriftlige kompetencer prioriteres i arbejdet, der leder frem imod studieretningsprojektet.

Stk. 2. I uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen indgår et studieområde, der skal styrke elevernes metodebevidsthed og give dem indsigt i fagenes identitet og forskellighed. Studieområdets flerfaglige forløb skal desuden medvirke til at udvikle og skabe progression i opbygningen af skriftlige kompetencer og generelle studiekompetencer hos eleverne. Det afsluttes med et studieområdeprojekt på tredje år.

Stk. 3. I uddannelsen til merkantil studentereksamen indgår en erhvervs-case.

Stk. 4. I uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen indgår i det samlede forløb frem til eksamen aktiviteter, hvor elever får mulighed for fysisk udfoldelse og indsigt i betydningen heraf samt indsigt i andre forhold af betydning for den personlige sundhed.

Stk. 5. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om samspil mellem fagene, studieområdet, studieretnings- og studieområdeprojektet, erhvervs-case samt fysisk aktivitet.

§ 31. Undervisningen i uddannelserne organiseres med udgangspunkt i klasser og hold. Ved afslutningen af grundforløbet dannes klasser i forbindelse med fordelingen af elever i studieretninger. Studieretningsklasserne skal understøtte et fagligt samspil mellem studieretningsfagene, obligatoriske fag og valgfag samt elevernes tilhørsforhold til klassen i den valgte studieretning. Hovedparten af undervisningen foregår i studieretningsklassen, samtidig med at elevernes individuelle ønsker og valg kan tilgodeses ved samlæsning på tværgående hold.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om klasse- og holddannelse og om samlæsning internt i uddannelsen og mellem uddannelser.

§ 32. Institutionens leder påser, at der også afvikles undervisningstid og fordybelsestid, jf. § 19, i prøve- og eksamensperioden. Dette gælder dog ikke ubetinget i sidste eksamenssemester.

Kapitel 4

Organisering og indhold af uddannelsen til hf-eksamen

§ 33. Undervisningstiden i den toårige uddannelse til hf-eksamen omfatter den samlede lærerstyrede elevaktivitet, dvs. den tid, eleverne deltager i forskellige former for lærerstyret undervisning og i øvrige aktiviteter, som er organiseret af institutionen til realisering af uddannelsens formål og de faglige mål i fagene m.v., herunder faglig og metodisk vejledning, interne prøver og evalueringer, fællestimer og

andre tværgående undervisningsaktiviteter i overensstemmelse med uddannelsens formål.

Stk. 2. Omfanget af elevernes selvstændige skriftlige arbejde opgøres i fordybelsestid. Institutionens leder kan stille krav om elevernes tilstedeværelse ved afvikling af fordybelsestid, således at den bedst muligt kan understøtte de aktiviteter, som er nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Undervisningstid og fordybelsestid opgøres i timer a 60 minutter.

Stk. 4. I den toårige uddannelse til hf-eksamen er undervisningstiden for den enkelte elev mindst 1.705 timer og overstiger normalt ikke 1.755 timer. For dybelsestiden er mindst 300 timer for den enkelte elev. For elever med udvidede fagpakker, jf. § 37, stk. 3, øges undervisningstiden for den enkelte elev med 250 timer. For dybelsestiden øges med mindst 100 timer.

Stk. 5. Hovedparten af undervisningstiden, jf. stk. 4, er fordelt på de enkelte fag og undervisningsforløb, herunder den større skriftlige opgave. I undervisningstiden indgår herudover en pulje for den enkelte elev på 80 timer i uddannelsen, hvorfra institutionens leder kan fordele timer til fag eller faglige aktiviteter, hvor eleven vurderes at have behov for en særlig indsats sammen med en lærer eller særlige talentindsatser.

Stk. 6. Hovedparten af fordybelsestiden, jf. stk. 4, er forhåndstildelt til de enkelte fag med skriftligt arbejde og til den større skriftlige opgave. Resten fordeles af institutionens leder på fag med skriftligt arbejde.

Stk. 7. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om fordeling af undervisningstid og fordybelsestid på de enkelte fag m.v.

§ 34. Undervisningen i den toårige uddannelse til hf-eksamen organiseres med udgangspunkt i klasser og hold. Efter afslutningen af andet semester kan der dannes nye klasser i forbindelse med fordelingen af elever på fagpakker. Fagpakkeklasserne skal understøtte et fagligt samspil mellem fagpakkefagene, obligatoriske fag, faggruppe og valgfag, jf. § 36, samt elevernes sociale og faglige tilhørsforhold i klassen. Hovedparten af undervisningen foregår i klassen, samtidig med at elevernes individuelle ønsker og valg kan tilgodeses ved samlæsning på tværgående hold.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om klasse- og holddannelse og om samlæsning internt i uddannelsen og mellem uddannelser.

§ 35. Den toårige uddannelse til hf-eksamen består af fire semestre, hvori der undervises i fag, herunder som obligatoriske fag og faggrupper samt fagpakker og valgfag, og hvori der indgår et antal faglige projekt- og praktikforløb.

Stk. 2. Institutionens leder sikrer, at undervisningen tilrettelægges, således at eleverne gennem hele uddannelsen møder variation og progression i arbejdsformerne, og således at alle elever udfordres fagligt, med henblik på at de bliver så dygtige, som de kan. Institutionen skal sikre tilbud til elever med særlige behov og elever med særlige talenter.

Stk. 3. Elevernes faglige udbytte af undervisningen skal løbende evalueres, så elever og lærere informeres om elevens faglige progression, og det skal sikres, at eleven syste-

matisk inddrages i evalueringen gennem arbejdet med mål for egen udvikling.

Stk. 4. Ved afslutningen af første semester afdækkes den enkelte elevs foreløbige kompetenceudvikling, herunder i dansk, engelsk og matematik, som grundlag for institutionens vejledning af eleven i forhold til videre valg af fag og fagpakker. Afrapportering af elevernes projekt- og praktikforløb og eventuelle interne prøver inddrages også i den løbende vejledning af eleverne om fagvalg og videre uddannelsesvalg.

Stk. 5. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om intern evaluering til vurdering af elevernes kompetenceudvikling.

§ 36. Fagpakkerne i den toårige uddannelse til hf-eksamen, jf. § 37, stk. 2, skal i samspil med de obligatoriske fag, faggruppe og projekt- og praktikforløbene understøtte uddannelsens professionsorientering og dermed give eleverne mulighed for faglig fordybelse. Undervisningen skal medvirke til at udvikle og skabe progression i opbygningen af de skriftlige kompetencer og generelle studiekompetencer hos eleverne.

Stk. 2. § 29 gælder tilsvarende for den toårige uddannelse til hf-eksamen.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om det faglige samspil mellem obligatoriske fag og faggrupper samt fag i fagpakker, valgfag og projekt- og praktikforløb.

§ 37. I den toårige uddannelse til hf-eksamen er de obligatoriske fag og niveauer samt faggrupper for alle elever:

- 1) Dansk på A-niveau.
- 2) Engelsk på B-niveau.
- 3) Matematik på C-niveau.
- 4) En kultur- og samfundsfaggruppe bestående af historie på B-niveau og religion og samfundsfag på C-niveau.
- 5) En naturvidenskabelig faggruppe bestående af biologi, geografi og kemi, alle på C-niveau.
- 6) Enten faget idræt på C-niveau eller ét af følgende kunstneriske fag på C-niveau: Billedkunst, dans, design og arkitektur, dramatik, mediefag eller musik.

Stk. 2. Institutionen udbyder et antal fagpakker, som hver består af to fag med et naturligt fagligt samspil og er målrettet et bredt videregående uddannelsesområde på især erhvervsakademier eller professionshøjskoler (fagpakker uden overbygning). Fagpakker skal bestå af to løft til B-niveau af fag efter stk. 1, ét løft til B-niveau af et fag efter stk. 1 og ét nyt fag på C-niveau eller to nye fag på henholdsvis B- og C-niveau. Institutioner med højst to klasser på uddannelsen pr. årgang kan dog udbyde fagpakker, der består af to nye fag på C-niveau.

Stk. 3. Institutionen kan også udbyde udvidede fagpakker, der er målrettet et bredt videregående uddannelsesområde på universiteter (fagpakker med overbygning). Udvidede fagpakker skal ud over de fag eller løft, der er nævnt i stk. 2, bestå af to eller eventuelt tre yderligere løft af niveau i fag, heraf ét til to løft til A-niveau. For elever, der har under 3,0 i gennemsnit af prøver, herunder eventuelle interne prøver, aflagt i første og andet semester og ønsker en udvidet fag-

pakke, gennemføres en faglig screening og vejledningssamtale ved afslutningen af andet semester.

Stk. 4. Institutionens leder opretter konkrete fagpakker og kan i forbindelse med dannelsen af fagpakkeklasser, jf. § 34, oprette klasser med elever med forskellige fagpakker.

Stk. 5. Eleverne har mindst ét valgfag ud over den valgte fagpakke, dog ikke elever på en udvidet fagpakke med et tredje yderligere løft. Et valgfag består af ét nyt fag på C-niveau eller et løft af niveau i et fag.

Stk. 6. Institutioner efter lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser har mulighed for at begrænse institutionens fagpakkeudbud til udvidede fagpakker. Sådanne institutioner kan frit tilrettelægge undervisningen i de fag, som er nævnt i stk. 1, nr. 6, dog således, at eleverne skal nå de mål for fagene, som fremgår af regler fastsat i medfør af stk. 7.

Stk. 7. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer, om projekt- og praktikforløb og om den større skriftlige opgave.

Stk. 8. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om, hvilke fag og niveauer der kan indgå i udvidede fagpakker og om bindinger mellem fagene.

§ 38. Første og andet semester består af undervisning i de obligatoriske fag og faggrupper, dog kan engelsk på B-niveau påbegyndes i andet semester. I hvert af semestrene gennemføres et projekt- og praktikforløb i tilknytning til mindst ét fag eller faggruppe. Valgfag kan påbegyndes i andet semester.

Stk. 2. Tredje semester består af undervisning i dansk, engelsk og kultur- og samfundsfaggruppen, fag fra en fagpakke, valgt af den enkelte elev, samt eventuelt valgfag. Fjerde semester består af undervisning i dansk, eventuelt engelsk på B-niveau, fag fra fagpakken og eventuelt valgfag og udarbejdelse af en større skriftlig opgave. I mindst ét af disse semestre gennemføres et projekt- og praktikforløb i tilknytning til fagpakken.

Stk. 3. Institutioner efter lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser er ikke bundet af den placering af undervisningen i obligatoriske fag, faggrupper og valgfag, som fremgår af stk. 1 og 2.

Stk. 4. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om organisering og indhold af den toårige uddannelse til hf-eksamen.

§ 39. Institutionen skal udbyde en række valgfag på B- og C-niveau, som alle elever kan vælge imellem. Derudover kan institutionen udbyde valgfag på A-niveau, som elever med udvidet fagpakke kan vælge imellem.

Stk. 2. Institutionens leder beslutter udbud og oprettelse af valgfag. Valgfag, hvortil er mindst ti tilmeldte elever, skal dog altid oprettes. Udbyder institutionen uddannelse på flere forskellige uddannelsessteder, gælder 2. pkt. for hvert enkelt uddannelsessted.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer.

Stk. 4. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om, hvilke fag og niveauer der kan og skal indgå i institutionens udbud af valgfag.

§ 40. § 32 gælder tilsvarende for den toårige uddannelse til hf-eksamen.

§ 41. Hf-enkeltfag kan følges af kursister, der ønsker at opnå kompetencer i konkrete fag eller fagelementer.

Stk. 2. Hf-enkeltfag kan endvidere følges af kursister, der ønsker at opnå studiekompetence til bestemte videregående uddannelser, hvortil der ikke er krav om en fuld gymnasial eksamen, eller at supplere en gymnasial eksamen med henblik på at opfylde specifikke adgangskrav til bestemte videregående uddannelser.

Stk. 3. Hf-enkeltfag kan af personer uden en gymnasial eksamen sammenstykket til en fuld højere forberedelseksamen, der i kraft af sin sammensætning svarer til en hf-eksamen fra den toårige uddannelse til hf-eksamen enten med en fagpakke, jf. § 37, stk. 2, (hf-eksamen uden overbygning) eller med en udvidet fagpakke, jf. § 37, stk. 3, (hf-eksamen med overbygning). Den samlede undervisningstid skal mindst svare til undervisningstiden i den toårige uddannelse til hf-eksamen, jf. § 33, stk. 4. Disse kursister skal have tilbud om individuelt at udarbejde en større skriftlig opgave og om individuelt eller i grupper at udarbejde et skriftligt eksamensprojekt. Fagene, der i den toårige uddannelse til hf-eksamen indgår i faggrupper, jf. § 37, stk. 1, nr. 4-5, følges dog som enkeltfag, uanset om de afsluttes på C-niveau eller på et højere niveau.

Stk. 4. En person, som har en hf-eksamen uden overbygning eller en højere forberedelseksamen uden overbygning, kan uden nærmere aftale med en institution om et supplerende overbygningsforløb efter § 65, stk. 3, opnå en overbygning ved at gennemføre hf-enkeltfag i tilstrækkeligt omfang. For at et enkeltfag kan medgå til opnåelse af en overbygning, skal faget bestå. Hvis der indgår flere karakterer i faget, er kravet i 2. pkt. opfyldt, hvis gennemsnittet er på mindst 2,0.

Stk. 5. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer samt om det skriftlige eksamensprojekt.

Stk. 6. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om udbud og tilrettelæggelse af hf-enkeltfag, og om hvilke fag og niveauer der kan og skal indgå i institutionens udbud af hf-enkeltfag.

Kapitel 5

Mødepligt, aktiv deltagelse, oprykning m.v.

§ 42. Elever og kursister har mødepligt og pligt til at deltag aktivt i undervisningen.

Stk. 2. Institutionens leder er forpligtet til at gribe ind over for elevers og kursisters fravær. Bestemmelser herom fastsættes i institutionens studie- og ordensregler, jf. § 43, stk. 1.

§ 43. Institutionens leder fastsætter institutionens studie- og ordensregler, jf. dog stk. 3. Institutionens leder gør eleverne og kursisterne bekendt med studie- og ordensreglerne.

Stk. 2. Eleverne og kursisterne har pligt til at følge studie- og ordensreglerne. Institutionens leder træffer afgørelse om iværksættelse af sanktioner over for elever og kursister, der ikke følger institutionens studie- og ordensregler.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om studie- og ordensreglerne, herunder om iværksættelse af sanktioner over for elever og kursister, der ikke følger studie- og ordensreglerne. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om, at der også kan iværksettes sanktioner i anledning af elevadfærd, der er udvist uden for institutionen, hvis adfærd har haft en direkte indflydelse på god orden på institutionen, regler om, at private genstande kan tilbageholdes, og at tilbageholdelsen af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører, samt regler om elevers frivillige medvirken i institutioners test for rusmidler.

§ 44. Institutionens leder kan i særlige tilfælde nægte en elev oprykning til næste klassetrin, hvis det vurderes, at eleven ikke har opnået et tilstrækkeligt udbytte af det hidtil gennemførte undervisningsforløb. Det er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig forudsætning for at nægte oprykning, at eleven har under 2,0 i gennemsnit.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om institutionens leders adgang til at nægte en elev oprykning.

Kapitel 6

Prøver og eksamen

§ 45. Studentereksamen er en samlet eksamen, som omfatter mindst ti prøver efter udtræk, men som dog altid omfatter en mundtlig prøve med udgangspunkt i et studieretningsprojekt, jf. § 30, stk. 1, eller et studieområdeprojekt, jf. § 30, stk. 2, en skriftlig prøve i dansk på A-niveau samt i uddannelsen til teknisk studentereksamen en prøve i teknikfag på A-niveau.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling udtrækker hvert år, hvilke fag den enkelte elev skal aflægge prøve i. Institutionens leder gør hvert år eleverne bekendt med, i hvilke fag de skal aflægge prøve.

Stk. 3. En elev i de treårige uddannelser til teknisk, merkantil og almen studentereksamen, der i løbet af tredje år forlader uddannelsen uden at have fuldført denne, kan som selvstuderende eller gennem enkeltfag afslutte sin studentereksamen som enkeltfagseksamen. Det samme gælder en elev i den toårige uddannelse til almen studentereksamen, der i løbet af andet år forlader uddannelsen uden at have fuldført denne. En studentereksamen som enkeltfagseksamen skal opfylde samme krav til omfang, niveauer og fag som en eksamen opnået efter det sammenhængende uddannelsesforløb, herunder en mundtlig prøve i et studieretningsprojekt eller et studieområdeprojekt.

§ 46. En hf-eksamen efter den toårige uddannelse til hf-eksamen omfatter følgende:

- 1) Prøve i de obligatoriske fag dansk, engelsk og matematik samt i ét af de i § 37, stk. 1, nr. 6, nævnte fag.

- 2) En mundtlig prøve i ét af de fag, der indgår i kultur- og samfundsfaggruppen, og i ét af de fag, der indgår i den naturvidenskabelige faggruppe, begge efter udtræk, samt én individuel, intern mundtlig prøve i hver af de to faggrupper, som både har et enkeltfagligt og et flerfagligt indhold.
- 3) Prøve i hvert af fagene i en fagpakke efter § 37, stk. 2 (hf-eksamen uden overbygning), eller efter § 37, stk. 3 (hf-eksamen med overbygning).
- 4) Prøve i valgfag efter § 37, stk. 5.
- 5) En bedømmelse af den større skriftlige opgave, jf. § 38, stk. 2.

Stk. 2. I det omfang niveauet i et fag omfattet af stk. 1, nr. 1-3, er løftet i en fagpakke eller som valgfag, indgår i eksamenen prøve i faget på det højeste niveau.

§ 47. § 46 gælder tilsvarende, når en højere forberedelseseksamen sammenstykket af hf-enkeltfag, idet der dog i stedet for prøverne nævnt i § 46, stk. 1, nr. 2, indgår prøvekarakterer i alle fagene nævnt i § 37, stk. 1, nr. 4 og 5, og idet der indgår en mundtlig prøve med udgangspunkt i et skriftligt eksamensprojekt.

§ 48. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætter hvert år, hvornår prøver med centralt stillede opgaver afholdes. Institutionens leder bestemmer, hvornår øvrige prøver afholdes på den enkelte institution inden for terminer, som er fastsat af ministeren for børn, undervisning og ligestilling.

Stk. 2. Institutionens leder afholder prøver.

Stk. 3. Prøverne er individuelle for hver elev eller kursist. Det gælder dog ikke prøver, hvor flere elevers eller kursisters deltagelse er en forudsætning for en del af prøvens gennemførelse. Hver elev eller kursist bedømmes individuelt.

§ 49. Efter bestået eksamen i en uddannelse efter § 2, stk. 1 og 3, udfærdiges et digitalt eksamensbevis.

Stk. 2. Eksamensbeviset for studentereksamen indeholder ud over prøvekarakterer afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer). Karaktererne på eksamensbeviset indgår både i studentereksamen og hf-eksamen med forskellig vægt i eksamensresultatet.

Stk. 3. Efter at have aflagt alle de krævede prøver i et gymnasialt indslusningskursus for flygtninge og indvandrere (GIF) efter § 65, stk. 4, udfærdiges et digitalt bevis for GIF, hvis gennemsnittet er på mindst 2,0. Karaktererne på beviset indgår med forskellig vægt.

Stk. 4. En kursist på hf-enkeltfag kan anmode om at få udfærdiget et digitalt eksamensbevis for en sammenstykket højere forberedelseseksamen, når betingelserne herfor er opfyldt. Det samme gælder en person, der ønsker at afslutte en studentereksamen som enkeltfagseksamen efter § 45, stk. 3. Karaktererne på eksamensbeviset indgår med forskellig vægt i eksamensresultatet.

Stk. 5. Elever og kursister skal efter anmodning modtage en bekræftet udskrift af det digitale eksamensbevis og bevis for GIF.

§ 50. En kursist på hf-enkeltfag, jf. § 41, og på gymnasial supplerings, jf. § 65, kan anmode om at få udfærdiget et digitalt prøvebevis for det enkelte fag, når vedkommende har aflagt prøve.

Stk. 2. Elever i de i § 2, stk. 1 og 3, nævnte uddannelser, der forlader uddannelsen uden at have fuldført denne, kan anmode om at få udfærdiget et digitalt prøvebevis for de aflagte prøver i afsluttede fag. Hvis der er givet afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer) i faget, anføres de opnåede karakterer på prøvebeviset.

Stk. 3. Kursisten eller eleven skal efter anmodning modtage en bekræftet udskrift af det digitale prøvebevis.

§ 51. Elever på uddannelserne nævnt i § 2, stk. 1, nr. 1-3, og stk. 3, der forlader uddannelsen uden at have fuldført denne, kan anmode om at få udfærdiget et digitalt deltagerbevis for de afsluttede fag, der ikke er udtrukket til prøve. Det er en forudsætning, at eleven har fuldført undervisningen i faget og har fået afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer). Afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer) anføres på deltagerbeviset.

Stk. 2. Eleven skal efter anmodning modtage en bekræftet udskrift af det digitale deltagerbevis.

§ 52. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om prøver og eksamen, herunder om udstedelse af digitalt eksamens-, prøve- og deltagerbevis samt bevis for GIF.

§ 53. Andre end elever på de gymnasiale uddannelser kan indstille sig til prøve som selvstuderende.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler herom.

§ 54. Personer med en gymnasial eksamen, der har fulgt gymnasial supplerings, jf. § 65, eller anden enkeltfagsundervisning på gymnasialt niveau med henblik på at opfylde specifikke adgangskrav til optagelse på en konkret videregående uddannelse, får genberegnet det adgangsgivende eksamensresultat i de tilfælde, hvor prøveresultaterne fra de pågældende fag reducerer eksamensresultatet fra eksamensbeviset.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan efter forhandling med uddannelses- og forskningsministeren fastsætte regler om genberegningen, herunder om i hvilke situationer, der skal ske genberegning, og om at der ikke skal ske genberegning for visse uddannelser.

Kapitel 7

Institutionens lærere

§ 55. Lærere, der underviser i henhold til denne lov, skal have undervisningskompetence i form af faglig kompetence, jf. § 56, og i form af pædagogisk kompetence, jf. § 57, i et eller flere fag i de gymnasiale uddannelser.

§ 56. Faglig kompetence er betinget af en kandidatexamen bestået ved et universitet i et eller flere fag i de gymnasiale uddannelser. Det er endvidere en betingelse, at kandidatens uddannelse i sine enkeltdele og samlet har en sådan faglig og metodisk bredde og dybde, at kandidaten kan un-

dervise fagligt forsvarligt i relation til målene for de gymnasiale uddannelser.

Stk. 2. Det faglige niveau svarende til kandidateksamen kan inden for de tekniske, teknologiske, herunder informationsteknologiske, naturvidenskabelige og erhvervsøkonomisk orienterede fag desuden erhverves ved en professionsbacheloruddannelse eller tilsvarende i kombination med relevant videre- og efteruddannelse og eventuelt relevant fagligt kvalificerende erhvervsmæssig beskæftigelse.

Stk. 3. Lærere, der underviser i de erhvervsrelaterede fag, skal have mindst to års relevant erhvervs erfaring.

Stk. 4. I de enkelte undervisningsfag skal læreren have et fagligt niveau, der opfylder de faglige mindstekrav i faget, og som mindst svarer til et uddannelsesforløb, der er gennemført på et universitet og af et omfang på 120 ECTS-point på centralfagsniveau eller 90 ECTS-point på sidefagsniveau.

Stk. 5. Institutionens leder tildeler faglig kompetence i forbindelse med lærerens ansættelse på institutionen.

Stk. 6. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om, hvilke faglige forudsætninger der skal være opfyldt som betingelse for tildeling af faglig kompetence på grundlag af en kandidateksamen eller en anden tilstrækkelig uddannelse, jf. stk. 1 og 2.

Stk. 7. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om, på hvilke betingelser personer, der ikke har faglig kompetence, kan opnå undervisningskompetence efter denne lov.

§ 57. En lærer opnår pædagogisk kompetence ved at gennemføre pædagogikum, jf. lov om pædagogikum i de gymnasiale uddannelser.

Kapitel 8

Institutionens leders pædagogiske opgaver og ansvar

§ 58. Institutionens leder har det pædagogiske ansvar for institutionens undervisning, prøver og eksamen over for ministeren for børn, undervisning og ligestilling.

Stk. 2. Institutionens leder træffer alle konkrete afgørelser vedrørende institutionens elever og kursister, medmindre andet følger af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

§ 59. For at fastholde elever i uddannelse og sikre et sundt læringsmiljø skal institutionen i samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning og eventuelt Studievalg yde bistand til de elever, der har behov herfor.

Stk. 2. Institutionens leder skal udarbejde retningslinjer for trivsel og fastholdelse, jf. stk. 1, herunder om nedbringelse af frafald og procedurer ved omvalg eller frafald.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om fastholdelsesarbejdet, jf. stk. 1.

Kapitel 9

Forskellige bestemmelser

§ 60. Dele af undervisningen kan tilrettelægges som eks-kursioner m.v.

§ 61. Elever og kursister med nedsat funktionsevne, der har behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, skal have tilbud herom.

Stk. 2. Institutionen kan i helt særlige tilfælde tilrettelægge toårige uddannelsesforløb over en treårig periode og treårige uddannelsesforløb over en fireårig periode for elever, der på grund af nedsat funktionsevne eller indlæringsvanskeligheder er forhindret i at følge undervisningen på normal vis.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand og om forlængede forløb for elever med nedsat funktionsevne.

§ 62. Elever og kursister, der midlertidigt på grund af sygdom i længere tid ikke kan følge den almindelige undervisning, skal have tilbud om sygeundervisning.

Stk. 2. Institutionen kan i helt særlige tilfælde tilrettelægge toårige uddannelsesforløb over en treårig periode og treårige uddannelsesforløb over en fireårig periode for elever, der på grund af alvorlig sygdom eller tilsvarende i længere tid er forhindret i at deltage i undervisningen på normal vis.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om særligt tilrettelagt undervisning efter stk. 1, herunder om institutionens pligt til at rette henvendelse til eleven.

§ 63. Institutionens leder kan tillade, at toårige og treårige uddannelsesforløb tilrettelægges over en treårig henholdsvis fireårig periode for eliteidrætsudøvere, som ud over de sædvanlige optagelsesbetingelser til gymnasiet opfylder idrætslige kriterier, opstillet af Institutionen til Fremme af Dansk Eliteidræt (Team Danmark), og for elever, der samtidig er optaget på Musikalsk Grundkursus (MGK).

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan godkende, at et uddannelsesforløb tilrettelægges efter stk. 1 for elever, der samtidig er optaget på et lignende uddannelsesforløb inden for andre kunstneriske udtryksformer end musik.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan godkende, at den toårige uddannelse til hf-eksamen kan tilrettelægges som et treårigt forløb med supplerende kompetence i kombination med maritim uddannelse i henhold til lov om maritime uddannelser og i kombination med landbrugsuddannelse.

Stk. 4. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om de særligt tilrettelagte forløb efter stk. 1-3.

§ 64. Institutionen tilbyder eleverne frivillig undervisning.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler herom.

§ 65. Gymnasial supplerer giver personer med en eksamen fra en gymnasial uddannelse mulighed for at supplere deres eksamen med henblik på at kunne blive optaget på og gennemføre en konkret videregående uddannelse, jf. stk. 2-4.

Stk. 2. Der skal etableres gymnasiale suppleringskurser (GSK) med det formål at give mulighed for, at personer med

en eksamen fra en gymnasial uddannelse, som i deres eksamen mangler et eller flere fag på et niveau, der er krævet for at kunne søge optagelse på en konkret videregående uddannelse, eller som skal forbedre karakteren i allerede gennemførte fag for at opfylde adgangskravet til optagelse på en konkret videregående uddannelse, kan opfylde sådanne krav.

Stk. 3. En person, som har en hf-eksamen uden overbygning eller en højere forberedelseseksamen uden overbygning, kan gennem et supplerende overbygningsforløb bestående af nærmere bestemte enkeltfag opnå en sådan overbygning. Indholdet af et sådant supplerende overbygningsforløb fastlægges i et samarbejde mellem den gymnasiale institution og kursisten, og forløbet skal kunne afvikles inden for et halvt år. I forløbet kan indgå undervisning på hold fra GSK, jf. stk. 2, eller fra hf-enkeltfag, jf. § 41. For at et givet fag kan medgå til opnåelse af en overbygning, skal faget bestås. Indgår der flere karakterer i faget, er kravet om, at faget skal bestås, opfyldt, hvis gennemsnittet er på mindst 2,0.

Stk. 4. Der skal etableres gymnasiale indslusningskurser for flygtninge og indvandrere (GIF) for personer, der i hjemlandet har aflagt en eksamen, der i kraft af sådan supplerer kan sidestilles med en dansk studentereksamen.

Stk. 5. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om gymnasial supplerer, herunder om anvendelse af GSK til andre formål end de i stk. 2 nævnte.

§ 66. Lov om arbejdsskadesikring finder tilsvarende anvendelse ved elevers skader under uddannelserne, der skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold.

§ 67. Dele af undervisningen i de gymnasiale uddannelser kan foregå ved en udenlandsk uddannelsesinstitution for elever, der har tilmeldt sig en særlig ordning, hvor dette på forhånd er planlagt. Undervisningen kan være forlagt til udlandet i et semester eller efter særlig tilladelse fra ministeren for børn, undervisning og ligestilling i op til et år.

Stk. 2. Deltager en elev trods tilmelding ikke i opholdet ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, påhviler det elevens institution at sørge for, at eleven uden forsinkelse kan fortsætte i den ordinære uddannelse på den institution, hvor vedkommende allerede er optaget, eller på en anden institution.

§ 68. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan tillade, at en institution efter lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser med udgangspunkt i Steinerpædagogikken kan udbyde den toårige uddannelse til hf-eksamen uden afholdelse af prøver og dokumentation gennem eksamensbevis. I stedet dokumenteres elevernes gennemførelse af uddannelsen ved et vidnesbyrd, der i sproglig form redegør for de kompetencer, eleverne har opnået i de enkelte fag og uddannelsen som helhed.

Kapitel 10

Fravigelser af loven

§ 69. For at fremme forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling i særlige tilfælde for en tidsbegrænset periode

fravige loven. Fravigelse efter 1. pkt. kan ikke omfatte bestemmelserne i kapitel 1, bortset fra § 2, og kapitel 2, bortset fra §§ 16 og 17, bestemmelserne i § 29 og § 42, samt bestemmelserne i kapitel 7 og kapitel 8. Det er en betingelse, at forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde ikke forringer elevernes eller kursisternes muligheder for at gøre brug af deres gymnasiale eksamen som grundlag for videregående studier eller rettigheder i anden henseende. Det er desuden en betingelse, at forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde gennemføres med henblik på, at der kan tages stilling til behov for lovændringer.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fravige lovens bestemmelser om tilrettelæggelsen af det første år i en treårig uddannelse til teknisk eller almen studentereksamen, i tilfælde hvor en institution, der er godkendt til en sådan uddannelse, udbyder International Baccalaureate (IB), hvis det sker for at sikre, at elever på uddannelserne efter første år har mulighed for at fortsætte på andet år af uddannelsen eller at fortsætte deres uddannelse på International Baccalaureate (IB).

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fravige loven for en enkelt elev eller kursist, hvor helt særlige forhold gør sig gældende.

Kapitel 11

Tilsyn, kvalitetssystem og klage

§ 70. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling har det overordnede ansvar for og fører tilsyn med undervisning, prøver og eksamen i henhold til denne lov.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan give påbud til institutionens leder i pædagogiske anliggender.

§ 71. Institutionens leder fastlægger et system til kvalitetsudvikling og resultatvurdering i forbindelse med uddannelserne og undervisningen.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler herom.

§ 72. En elev eller kursist kan klage til ministeren for børn, undervisning og ligestilling over institutionens leders afgørelser efter loven, når klagen vedrører retlige spørgsmål.

Stk. 2. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om klageadgangen, herunder om, hvorvidt klageadgangen i forhold til bestemte afgørelser ikke er begrænset til retlige spørgsmål. Ministeren kan i regler om klage over afgørelser i forbindelse med prøver og eksamen fastsætte, at omprøve og ombødømmelse kan resultere i en lavere karakter.

§ 73. Har ministeren for børn, undervisning og ligestilling bemyndiget en styrelse under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren, kan ministeren fastsætte regler om fremgangsmåden ved og adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelsen, herunder om, at afgørelser ikke kan indbringes for ministeren.

Kapitel 12

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 74. Loven træder i kraft den 1. januar 2017.

Stk. 2. Lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 9. juni 2015, lov om højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), jf. lovbekendtgørelse nr. 200 af 8. marts 2016, og lov om uddannelsen til højere forberedelseseksamen (hf-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 767 af 9. juni 2015, ophæves den 1. januar 2017.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse for undervisning af elever og kursister, der er påbegyndt en gymnasial uddannelse, gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag) eller gymnasial suppleringsfag før den 1. august 2017, eller for undervisning af elever, der er begyndt studenterkursus før 1. august 2018. For disse elever og kursister finder de hidtil gældende regler anvendelse, jf. dog stk. 4-7 og § 75. For disse elever og kursister gælder dog de studie- og ordensregler, som institutionens leder fastsætter efter denne lovs § 43.

Stk. 4. Lovens §§ 7-15 finder ikke anvendelse for optagelse på de treårige gymnasiale uddannelser og den toårige uddannelse til hf-eksamen med henblik på påbegyndelse af undervisning i skoleårene 2017-18 og 2018-19. I disse skoleår optages eleverne på de treårige gymnasiale uddannelser og den toårige uddannelse til hf-eksamen efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 5, om optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen i direkte forlængelse af 9. klasse.

Stk. 5. Uanset stk. 4, har en ansøger i skoleårene 2017-18 og 2018-19 retskrav på optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen i direkte forlængelse af 9. klasse under følgende forudsætninger:

- 1) Ansøgeren har afsluttet undervisningen på 9. klassetrin efter bestemmelserne i lov om folkeskolen eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.
- 2) Ansøgeren har rettidigt søgt om optagelse i direkte forlængelse af 9. klasse.
- 3) Ansøgeren er vurderet uddannelsesparat i henhold til lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v.
- 4) Ansøgeren har modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i
 - a) 7.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, hvis optagelse sker med henblik på påbegyndelse af undervisning i skoleåret 2017-18, eller
 - b) 6.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, hvis optagelse er med henblik på påbegyndelse af undervisning i skoleåret 2018-19.
- 5) Ansøgeren har aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin.
- 6) Ansøgeren har opnået mindst 4,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver blandt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver.

Stk. 6. Loven finder ikke anvendelse for undervisning af kursister på gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag) eller gymnasial suppleringsfag eller af elever i sammenhængende uddannelsesforløb i fag med skriftlig prøve, som vil skulle afsluttes i en eksamenstermin, hvor der endnu ikke aflægges prøve efter denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov. For disse elever og kursister finder de hidtil gældende regler anvendelse. For disse elever og kursister gælder dog de studie- og ordensregler, som institutionens leder fastsætter efter denne lovs § 43.

Stk. 7. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætter, fra hvilket tidspunkt de i §§ 49-51 nævnte beviser udstedes digitalt. Indtil da finder de hidtil gældende regler om udstedelse af eksamens-, prøve- og deltagerbevis anvendelse. Ministeren fastsætter endvidere, fra hvilket tidspunkt der skal ske genberegning af det adgangsgivende eksamensresultat, jf. § 54.

Stk. 8. Regler, der er fastsat i medfør af de i stk. 2 nævnte love, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat i medfør af denne lov.

§ 75. Elever og kursister omfattet af § 74, stk. 3, som har påbegyndt et sammenhængende uddannelsesforløb før den 1. august 2017, for studenterkursus før den 1. august 2018, har krav på at kunne afslutte uddannelsesforløbet, aflægge prøver og opnå eksamen efter de hidtil gældende regler, så længe de følger det ved påbegyndelsen planlagte uddannelsesforløb, jf. dog stk. 4.

Stk. 2. En elev eller kursist omfattet af stk. 1, som bliver forsinket i sit uddannelsesforløb, fordi vedkommende efter aftale med institutionens leder under forløbet afbryder undervisningen i op til højst et år, går et klassetrin om eller får udstrakt sit uddannelsesforløb over et ekstra år i medfør af de hidtil gældende regler, har krav på at afslutte uddannelsesforløbet, aflægge prøver og opnå eksamen efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 4.

Stk. 3. En elev eller kursist omfattet af stk. 1, som ud over de situationer, som er nævnt i stk. 2, afbryder sit uddannelsesforløb, og som genoptages på en gymnasial uddannelse efter den 1. august 2017, afslutter uddannelsesforløbet efter denne lov og regler fastsat i medfør heraf, medmindre institutionens leder i forbindelse med tildeling af merit tillader den pågældende at følge et uddannelsesforløb for andre elever og kursister, der i medfør af stk. 1 afslutter uddannelsesforløbet efter de hidtil gældende regler.

Stk. 4. Uanset stk. 1 og 2, kan institutionens leder, når det er hensigtsmæssigt, efter den 1. august 2017 bestemme, at en elev eller kursist, der i medfør af stk. 1 og 2, afslutter uddannelsesforløbet efter de hidtil gældende regler, skal modtage undervisning og aflægge prøver i visse fag efter denne lov og regler fastsat i medfør heraf. I disse tilfælde kan institutionens leder udstede eksamensbevis, hvori indgår fag og prøver efter både de hidtil gældende regler og denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 5. Kursister på gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag) kan til og med den 20. september 2019 anmode om at få udstedt et eksamensbevis for en samlet enkeltfagseksamen efter de hidtil gældende regler, dog således at kra-

vet i hf-lovens § 23, nr. 3, litra d, jf. lovbekendtgørelse nr. 767 af 9. juni 2015, anses for opfyldt, hvis kursisten har engelsk eller historie på A-niveau og enten et fag på B-niveau og et fag på C-niveau eller tre fag på C-niveau.

§ 76. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling fremsætter forslag til lov om revision af loven i folketingsåret 2021/2022.

§ 77. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bilag 1**Liste over mulige studieretninger i uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen, jf. lovens § 26****Uddannelsen til teknisk studentereksamen**

Hovedområde	Studieretningsfag 1	Studieretningsfag 2
Anvendt naturvidenskab	Bioteknologi A	Samfundsfag B
	Bioteknologi A	Idræt B
	Bioteknologi A	Matematik A
	Matematik A	Fysik A
	Matematik A	Kemi A
	Matematik A	Geovidenskab A
	Matematik A	Biologi B
	Matematik A	Informatik B
	Matematik A	Programmering B
Teknologi	Teknologi A	Matematik A
	Teknologi A	Samfundsfag B
	Teknologi A	Design B
Kommunikationsteknik	Kommunikation og it A	Matematik A
	Kommunikation og it A	Programmering B
	Kommunikation og it A	Tysk fortsættersprog B
	Kommunikation og it A	Fransk fortsættersprog B <i>eller</i> spansk fortsættersprog B
	Kommunikation og it A	Samfundsfag B
	Kommunikation og it A	Design B

Uddannelsen til merkantil studentereksamen

Hovedområde	Studieretningsfag 1	Studieretningsfag 2
Økonomi og marked	Matematik A	Virksomhedsøkonomi A
	Matematik A	International økonomi A
	Virksomhedsøkonomi A	International økonomi A
	Virksomhedsøkonomi A	Informatik B
	Virksomhedsøkonomi A	It A
	Afsætning A	Virksomhedsøkonomi A
	Afsætning A	Innovation B
	Afsætning A	International økonomi A
Økonomi og sprog	International økonomi A	Tysk fortsættersprog A <i>eller</i> tysk begyndersprog A
	International økonomi A	Spansk fortsættersprog A <i>eller</i> fransk fortsættersprog A <i>eller</i> fransk begyndersprog A
	Afsætning A	Tysk fortsættersprog A <i>eller</i> tysk begyndersprog A
	Afsætning A	Spansk fortsættersprog A <i>eller</i> fransk fortsættersprog A <i>eller</i> fransk begyndersprog A
Sprog	Fortsættersprog ¹⁾ A <i>eller</i> begyndersprog ²⁾ A	Fortsættersprog ¹⁾ A, B <i>eller</i> C <i>eller</i> begyndersprog ²⁾ A <i>eller</i> B

Noter:

1) Ved fortsættersprog forstås på A-, B- og C-niveau: Fransk, spansk (når læreplaner i faget er udarbejdet) eller tysk.

2) Ved begyndersprog forstås på A- og B-niveau: Fransk, italiensk, kinesisk, russisk, spansk eller tysk.

Uddannelsen til almen studentereksamen

Hovedområde	Studieretningsfag 1	Studieretningsfag 2	Studieretningsfag 3
Naturvidenskab	Matematik A	Fysik B	Kemi B
	Matematik A	Fysik B	Kemi A
	Matematik A	Fysik A	Kemi B
	Matematik A	Bioteknologi A	Fysik B
	Matematik A	Geovidenskab A	Kemi B
	Biologi A	Kemi B	Kun for Team Danmark-elever: Idræt B*
Samfundsvidenskab	Samfundsfag A	Matematik A	Kun for Team Danmark-elever: Idræt B*
	Samfundsfag A	Engelsk A	
	Samfundsfag A	Tysk fortsættersprog A <i>eller</i> tysk begyndersprog A	
	Samfundsfag A	Spansk fortsættersprog A <i>eller</i> fransk fortsættersprog A <i>eller</i> fransk begyndersprog A	
Sprog	Latin A	Græsk A	
	Engelsk A	Fortsættersprog ¹⁾ A <i>eller</i> Begyndersprog ²⁾ A	Fortsættersprog ¹⁾ A, B eller C <i>eller</i> begyndersprog ²⁾ A, B eller C
	Engelsk A	Tysk fortsættersprog A <i>eller</i> tysk begyndersprog A	Samfundsfag B/Kun for Team Danmark-elever: Idræt B
	Engelsk A	Spansk fortsættersprog A <i>eller</i> fransk fortsættersprog A <i>eller</i> fransk begyndersprog A	Samfundsfag B/ Kun for Team Danmark-elever: Idræt B
Kunst	Musik A	Engelsk A	
	Musik A	Tysk fortsættersprog A <i>eller</i> tysk begyndersprog A	
	Musik A	Spansk fortsættersprog A <i>eller</i> fransk fortsættersprog A <i>eller</i> fransk begyndersprog A	
	Musik A	Matematik A	

Noter:

1) Ved fortsættersprog forstås på A-, B- og C-niveau: Fransk, spansk (når læreplaner i faget er udarbejdet) eller tysk.

2) Ved begyndersprog forstås på A- og B-niveau: Fransk, græsk (findes dog kun på A-niveau), italiensk, kinesisk, latin, russisk, spansk eller tysk. Ved begyndersprog forstås på C-niveau: Græsk eller latin.

* Denne tilrettelæggelse betyder, at eleverne får 50 timer mere end minimumstallet for uddannelsen, når de skal opfylde uddannelsens krav om fag og niveauer og desuden have et valgfag på C-niveau.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Områder, som ændres væsentligt i forhold til gældende ret på baggrund af den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser
 - 2.1.1. Uddannelsernes formål, profiler og ligeværdighed
 - 2.1.1.1. Gældende ret
 - 2.1.1.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.1.2. Adgangskrav til gymnasiale uddannelser
 - 2.1.2.1. Gældende ret
 - 2.1.2.1.1. Adgangskrav til de treårige gymnasiale uddannelser – htx, hhx og stx-uddannelserne
 - 2.1.2.1.2. Adgangskrav til hf-uddannelsen
 - 2.1.2.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.1.2.2.1. Retskrav på optagelse på uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen direkte efter 9. klasse
 - 2.1.2.2.2. Retskrav på optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 9. klasse
 - 2.1.2.2.3. Retskrav på optagelse på uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen direkte efter 10. klasse
 - 2.1.2.2.4. Retskrav på optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 10. klasse
 - 2.1.2.2.5. Optagelse efter en konkret vurdering for ansøgere, der søger om optagelse på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser direkte efter 9. eller 10. klasse eller den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 10. klasse
 - 2.1.3. Organisering og tilrettelæggelse af de treårige uddannelser til teknisk, merkantil og almen studentereksamen
 - 2.1.3.1. Gældende ret
 - 2.1.3.1.1. Grundforløb
 - 2.1.3.1.2. Studieretninger og studieretningsforløb
 - 2.1.3.1.3. Samlæsning
 - 2.1.3.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.1.3.2.1. Uddannelsernes omfang og sontring mellem undervisningstid og fordybelsestid
 - 2.1.3.2.2. Grundforløb
 - 2.1.3.2.3. Studieretninger
 - 2.1.3.2.4. Studieretningsforløb
 - 2.1.3.2.5. Fagligt samspil mellem fagene
 - 2.1.3.2.6. Studieretningsprojekt og studieområdeprojekt
 - 2.1.3.2.7. Bedre udnyttelse af eksamensperioden
 - 2.1.3.2.8. Klassesdannelse og samlæsning
 - 2.1.4. Organisering og tilrettelæggelse af den toårige uddannelse til hf-eksamen
 - 2.1.4.1. Gældende ret
 - 2.1.4.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.1.4.2.1. Struktur og indhold for den toårige uddannelse til hf-eksamen målrettet erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser
 - 2.1.4.2.2. Adgang til universitetsuddannelser via udvidet fagpakke eller enkeltfagsundervisning
 - 2.1.5. Hf-enkeltfag
 - 2.1.5.1. Gældende ret
 - 2.1.5.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.1.5.2.1. Optagelse på hf-enkeltfag
 - 2.1.5.2.2. Hf-enkeltfag sammenstykket til højere forberedelseseksamen med eller uden overbygning
 - 2.1.6. Enkeltfagsundervisning, som gennemføres med henblik på at søge optagelse på en bestemt videregående uddannelse, skal kunne tælle ned i det samlede karaktergennemsnit
 - 2.1.6.1. Gældende ret
 - 2.1.6.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

- 2.1.7. Prøver og beviser
 - 2.1.7.1. Gældende ret
 - 2.1.7.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.1.7.2.1. Uddannelserne til teknisk-, merkantil og almen studentereksamen
 - 2.1.7.2.2. Den toårige uddannelse til hf-eksamen
- 2.1.8. Private institutioner og institutioner, som anvender Steinerpædagogik
 - 2.1.8.1 Gældende ret
 - 2.1.8.1.1. Private institutioner
 - 2.1.8.1.2. Rudolf Steiner-institutioner
 - 2.1.8.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.1.8.2.1. Private institutioner
 - 2.1.8.2.2. Institutioner, som anvender Steinerpædagogik
- 2.2. Nye regler, som ikke udspringer af den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser
 - 2.2.1. Udvidede skiftemuligheder mellem forskellige uddannelser
 - 2.2.1.1. Gældende ret
 - 2.2.1.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2.2. Udvidede muligheder for disciplinære reaktioner overfor elever
 - 2.2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2.3. Lærerkompetencer
 - 2.2.3.1. Gældende ret
 - 2.2.3.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2.4. Udvidelse af området for arbejdsskadeforsikring
 - 2.2.4.1. Gældende ret
 - 2.2.4.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2.5. Deltagerbeviser og digitale eksamens-, prøve- og deltagerbeviser
 - 2.2.5.1. Gældende ret
 - 2.2.5.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
- 2.3. Regler, som ikke ændres væsentligt i forbindelse med lovforslaget
 - 2.3.1. Mulighed for at fortsætte en afbrudt uddannelse
 - 2.3.2. Muligheder for at optage elever inde i uddannelsesforløbet
 - 2.3.3. Optagelse på den toårige uddannelse til almen studentereksamen
 - 2.3.4. Muligheder for merit
 - 2.3.5. Mødepligt, aktiv deltagelse, oprykning m.v.
 - 2.3.6. Institutionens leders pædagogiske opgaver og ansvar
 - 2.3.7. Regler om ekskursioner
 - 2.3.8. Specialundervisning
 - 2.3.9. Sygeundervisning
 - 2.3.10. Muligheder for forlænget tilrettelæggelse af de to- og treårige uddannelser m.v.
 - 2.3.11. Frivillig undervisning
 - 2.3.12. Indslusningskurser
 - 2.3.13. Afvikling af dele af uddannelsen i udlandet
 - 2.3.14. Mulighed for fravigelse af loven
 - 2.3.15. Tilsyn, kvalitetssystem og klage
- 3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
- 4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
- 5. Administrative konsekvenser for borgere
- 6. Miljømæssige konsekvenser
- 7. Forholdet til EU-retten
- 8. Hørte myndigheder og organisationer mv.
- 9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Danmarks unge har brug for gode ungdomsuddannelser, som møder dem fagligt og menneskeligt. De har brug for udfordringer, der modsvarer deres ambitioner, og for menneskeligt modspil, så de udvikles både fagligt og personligt.

Og Danmark har brug for dygtige unge. Der er brug for alle kræfter, både dygtige faglærte, universitets- og professionsuddannede. Der er mange veje at gå, når man som ung er færdig med folkeskolen og skal træffe valg om uddannelse og job: Gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelser eller

eux-forløb, der kombinerer erhvervsuddannelse med gymnasiale fag.

Den ene vej er ikke bedre end den anden. Men det skal være tydeligt for de unge, hvad de enkelte ungdomsuddannelser rummer af muligheder, og hvilke krav der stilles. Derfor skal det også være tydeligt, at de gymnasiale uddannelser først og fremmest er studieforberedende uddannelser beregnet for unge, der har et ønske om at læse videre på erhvervsakademi-, professionsbachelor- og universitetsuddannelser.

Grundlaget for de nuværende gymnasiale uddannelser er gymnasiereformen fra maj 2003, som bl.a. indførte studieretningsgymnasiet. De gymnasiale uddannelser er på mange måder velfungerende, men der har siden iværksættelse af reformen i 2005 og i forlængelse af reformerne af folkeskolen og erhvervsuddannelserne vist sig behov for en modernisering.

For at imødegå de gymnasiale uddannelsers udfordringer fremlagde regeringen (Venstre) i april 2016 sit gymnasieudspil "Fra elev til studerende – klædt på til videre uddannelse". Med udspillet fremlagde regeringen sin vision om, på hvilken måde de gymnasiale uddannelser kan styrkes i forhold til indgang til de gymnasiale uddannelser, fokusering af studieretningerne, opdatering af faglighed og almindelsen i gymnasiet, hf-uddannelsens identitet samt målene og rammerne for kvalitetsudviklingen.

Efter indgående drøftelser mellem Folketingets partier er der den 3. juni 2016 indgået aftale mellem regeringen (Venstre), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om styrkede gymnasiale uddannelser. De politiske partier bag aftalen er enige om at reformere studieretningsgymnasiet, så det får en enkel og overskuelig struktur, og hvor alle fag bidrager til at opfylde uddannelsernes formål om almindelse og studiekompetence.

Partierne bag reformen er endvidere enige om at tilpasse hf-uddannelsen, så den fremstår moderne og med en klar profil. Den skal målrettet klæde de unge på til professionsbachelor- eller erhvervsakademiuddannelser og samtidig sikre fleksibilitet, så elever via en udvidet fagpakke eller en overbygning til den toårige uddannelse til hf-eksamen fortsat kan opnå adgang til universitetsuddannelser.

Aftalen indebærer, at undervisningen skal indeholde forløb og faglige aktiviteter, der styrker elevernes evne til at træffe valg om videregående uddannelse. Elevernes skriftlige kompetencer og almene studiekompetencer skal styrkes, evnen til at arbejde innovativt og kreativt med fagene skal udvikles, og undervisningen skal tilrettelægges med et tværgående fokus på elevernes digitale og globale dannelse. Aftalen rummer særlige indsatser for at hæve det faglige niveau i naturvidenskab og matematik og for at styrke elevernes sproglige kompetencer og skriftlige forudsætninger.

Reformen vil få virkning fra og med skoleåret 2017/2018. Dog får bestemmelserne om adgangskrav til de gymnasiale uddannelser først virkning for optaget til de gymnasiale uddannelser i 2019 med henblik på skoleåret 2019/2020, da

nye bestemmelser om uddannelsesparathedsvurdering i grundskolen træder i kraft for eleverne i 8. klasse i 2017/2018.

Udmøntningen af aftalen forudsætter ændringer af en række love ud over de gymnasiale uddannelseslove. Det drejer sig om bl.a. folkeskoleloven, lov om erhvervsuddannelser og lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. Forslag til ændring af disse love fremsættes parallelt med dette lovforslag i forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og forskellige andre love (Indførelse af folkeskolens afgangseksamen, adgangskrav til erhvervsuddannelserne samt ændringer som følge af lov om de gymnasiale uddannelser mv.) (herefter benævnt følgelovforslaget).

Det fremgår af aftalen, at reformen skal evalueres i 2021. Evalueringen vil omfatte de dele af loven, ved hvilke reformen udmøntes. Det drejer sig f.eks. om de gymnasiale uddannelsesinstitutioners revurdering af uddannelsesparathedsvurderinger i form af den centralt stillede prøve og samtale, som det er aftalt at følge nøje i forbindelse med den evaluering, der i øvrigt tilknyttes reformen af de gymnasiale uddannelser. Den centralt stillede prøve og samtalen er reguleret i lovforslagets § 11.

Som ved andre uddannelsesreformer vil der blive etableret et følgeforsknings- og evalueringsprogram, som kan følge op på reformens fremdrift og resultater. Gymnasiereformen vil endvidere blive fulgt af en følgegruppe med de centrale parter på gymnasieområdet.

Evalueringen af reformen foretages af ministeren for børn, undervisning og ligestilling og forelægges for partierne bag loven om de gymnasiale uddannelser. På baggrund heraf vil ministeren fremsætte forslag om revision af loven i folketingsåret 2021/2022 for så vidt angår de dele af loven, ved hvilke reformen udmøntes.

Herudover er det aftalt med partierne bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser, at der skal ske en særskilt evaluering af de nye adgangsforsætninger og udvikling i søgemønstret til ungdomsuddannelserne. Virkningen af de ændrede bestemmelser om adgangsforsætninger til de gymnasiale uddannelser skal evalueres fire år efter, at ændringerne er indført, det vil sige på baggrund af erfaringerne til optag til skoleåret 2023/24. Evalueringen skal se på udviklingen i de forhold, som indførelsen af krav til elevernes faglige forudsætninger har til hensigt at påvirke, nemlig elevernes frafald, elevernes faglige resultater, herunder maksimal udfordring af alle elever uanset social baggrund, og endelig elevernes videreuddannelsesfrekvens.

Samtidig skal søgningen mod henholdsvis de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne, herunder eux, indtages, idet realiseringen af intentionen om en øget søgning mod erhvervsuddannelserne derved også belyses. Udviklingen i søgemønstret opgøres bl.a. med henblik på at følge målsætningen i Aftale om Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser om at mindst 25 pct. skal vælge en er-

hvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse i 2020, og at andelen skal op på mindst 30 pct. i 2025. Udviklingen i søgemønstret forelægges forligskredsen.

Forligskredsen er derudover enig om, at det faglige niveau i de gymnasiale uddannelser ikke må falde. Udviklingen følges ved hjælp af en række parametre i overensstemmelse med den løbende opfølgning på retningsgivende mål, som i øvrigt fremgår af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser. Ligeledes er det aftalt at følge udviklingen i søgemønstre til studieretningerne, ansøgninger om og oprettelse af lokale studieretninger, udvikling i elevernes valgmønstre i forhold til sprog, udviklingen i omfanget af studieretningsprojekter, som skrives i ét fag, og udviklingen af den ny toårige uddannelse til hf-eksamen, herunder søgning, frafald og overgang til videregående uddannelse.

Desuden er det aftalt i forligskredsen, at den særlige ordning, hvorefter institutioner omfattet af lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) med udgangspunkt i Steinerpædagogikken kan udbyde den toårige uddannelse til højere forberedelseseksamen uden afholdelse af prøver og dokumentation gennem eksamensbevis, skal evalueres efter fem år på baggrund af data om denne type hf-studenters brug af supplerende via hf-enkeltfag samt overgangsfrekvens til og gennemførelsesfrekvens på videregående uddannelse set i sammenhæng med studenter i øvrigt.

2. Lovforslagets indhold

De områder, som er omfattet af den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser af 3. juni 2016, og som med lovforslaget ændres væsentligt i forhold til gældende ret, beskrives nærmere under afsnit 2.1 i de almindelige bemærkninger. I afsnit 2.2 beskrives andre ændringer i forhold til gældende regler, som ikke udspringer af den politiske aftale. I afsnit 2.3 i de almindelige bemærkninger beskrives de områder, hvor retstilstanden ikke bliver væsentligt ændret i forbindelse med lovforslaget.

2.1. Områder, som ændres væsentligt i forhold til gældende ret på baggrund af den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser

2.1.1. Uddannelsernes formål, profiler og ligeværdighed

2.1.1.1. Gældende ret

De tre gældende gymnasiale uddannelseslove – lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven) og lov om uddannelsen til højere forberedelseseksamen (hf-loven) – indeholder alle en enslydende formålsbestemmelse for de fire grundlæggende gymnasiale ungdomsuddannelser. Formålsbestemmelsen afspejler det overordnede formål for uddannelserne, at de alle er studieforberedende og giver grundlag for videregående uddannelse. Derudover er der en supplerende formålsbestemmelse for de enkelte uddannelser, der beskriver uddannelsernes selvstændige profiler. Uddannelserne er generelt studie-

kompetencegivende til alle videregående uddannelser, herunder til universitetsbacheloruddannelser.

2.1.1.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

Det er en del af den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser, at de fire grundlæggende gymnasiale ungdomsuddannelser – de treårige uddannelser til teknisk, merkantil og almen studentereksamen samt den toårige uddannelse til hf-eksamen – skal samles i én lov med én fælles formålsbestemmelse. Dette er med til at understrege, at de gymnasiale uddannelser er ligeværdige, og at de har samme overordnede formål, nemlig at være studieforberedende til videregående uddannelse og at være almendannende.

Ordlyden af den eksisterende fælles formålsbestemmelse videreføres i vidt omfang, idet det dog tilføjes, at undervisningen og hele institutionens dagligliv skal styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Dermed bliver det betonet, at de gymnasiale uddannelser også skal udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse, og det vil være medvirkende til – sammen med et styrket fundament af kundskaber og viden i de enkelte fag – at styrke almendannelsen i de gymnasiale uddannelser.

Uddannelsernes forskellige profiler er tydeliggjort i supplerende formålsbestemmelser, som betoner uddannelsernes forskellige profiler. Det er væsentligt, at uddannelsernes forskelligheder træder tydeligt frem, så de unge får gode forudsætninger for at vælge netop den gymnasiale uddannelse, som passer bedst til deres faglige forudsætninger og ønsker om videre uddannelse.

Én fælles lov udgør en regelforenklung og er med til at understrege ligeværdigheden i uddannelserne. Ligeværdigheden kommer endvidere til udtryk i nye navne og betegnelser til uddannelserne. De treårige gymnasiale ungdomsuddannelser vil alle få betegnelsen studentereksamen – henholdsvis uddannelsen til teknisk studentereksamen (htx), uddannelsen til merkantil studentereksamen (hhx) og uddannelsen til almen studentereksamen (stx). Almen studentereksamen vil endvidere findes som et toårigt forløb – den toårige uddannelse til almen studentereksamen (toårig stx). Derudover vil der være den toårige uddannelse til hf-eksamen (hf – eventuelt med overbygning) og gymnasial uddannelse tilrettelagt som enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag) (hf-e).

Deltagerne på alle uddannelserne bliver fremadrettet benævnt elever, bortset fra hf-enkeltfag, hvor deltagerne fortsat betegnes som kursister. Elever og kursister, som har bestået en samlet gymnasial eksamen, vil fremadrettet blive benævnt studenter.

Der henvises til lovforslagets §§ 1-6 og bemærkningerne hertil.

2.1.2. Adgangskrav til gymnasiale uddannelser

2.1.2.1. Gældende ret

De gældende regler om adgangskrav fremgår af § 5 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere

teknisk eksamen (htx), § 6 i gymnasieloven, §§ 6 og 7 i hf-loven og §§ 7 og 8 i bekendtgørelse om hf-uddannelsen tilrettelagt som enkeltfagsundervisning for voksne samt bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser. Reglerne skal ses i tæt sammenhæng med bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse, der er udstedt med hjemmel i lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v.

2.1.2.1.1. Adgangskrav til de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser – htx-, hhx og stx-uddannelserne

Ansøgere, som opfylder en række betingelser, har retskrav på at blive optaget på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser. Retskrav er bl.a. betinget af, at ansøgeren er vurderet uddannelsesparat i forhold til gymnasial uddannelse, hvilket forudsætter, at Ungdommens Uddannelsesvejledning har vurderet, at ansøgeren har de faglige, personlige og sociale forudsætninger, som er nødvendige for at gennemføre en gymnasial uddannelse.

Det fremgår af bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse, at elever i folkeskolen, der har opnået mindst 4,0 i gennemsnit i standpunktskarakter fra 8. klasse, opfylder de faglige forudsætninger for at være uddannelsesparat på det tidspunkt. Elever, hvis faglige niveau ikke falder, og for hvem de personlige eller sociale forudsætninger ikke ændrer sig væsentligt i negativ retning, anses fortsat for uddannelsesparate i 9. klasse, og det samme gælder i en evt. 10. klasse.

Kun elever, hvis faglige niveau er faldet, eller for hvem de personlige eller sociale forudsætninger har ændret sig væsentligt i negativ retning, – eller som har ændret uddannelsesønske – bliver vurderet igen i 9. klasse eller 10. klasse.

Ud over at være vurderet uddannelsesparat skal en ansøger have afsluttet 9. klasse i folkeskolen eller have gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, have søgt om optagelse i umiddelbar forlængelse af 9. eller 10. klasse, have modtaget prøveforberedende undervisning i tysk eller fransk fra 5. til 9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, og have aflagt folkeskolens obligatoriske prøver efter 9. klasse.

For de ansøgere, som søger om optagelse efter 10. klasse, er det derudover en betingelse for at have retskrav på optagelse, at ansøgeren i 10. klasse har modtaget undervisning i dansk, engelsk og matematik og herefter har aflagt enten folkeskolens 9.-klasseprøver eller 10.-klasseprøver i disse fag.

Derudover har ansøgere fra Færøerne eller Grønland, ansøgere fra Europaskolerne, ansøgere fra Finland, Island, Norge og Sverige og ansøgere fra andre lande, i medfør af bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser, krav på at blive optaget under visse forudsætninger, herunder at ansøgerens kvalifikationer vurderes at svare til de

krav, som stilles til andre ansøgere med retskrav på optagelse.

Ansøgere, som ikke har retskrav på optagelse, kan optages på baggrund af institutionens leders konkrete vurdering af bl.a. ansøgerens standpunktskarakterer, prøvekarakterer, eventuelle udtalelser om ansøgerens kvalifikationer m.v. Hvis ansøgeren ikke har aflagt folkeskolens obligatoriske prøver efter 9. klasse, skal den pågældende for at kunne blive optaget efter en konkret vurdering aflægge en obligatorisk optagelsesprøve. Optagelsesprøven skal bestå af delprøver i dansk, engelsk og matematik samt delprøve i enten 2. fremmedsprog eller fysik/kemi. Der er ikke tale om en centralt stillet prøve, men derimod en prøve, som stilles lokalt af den pågældende institution.

2.1.2.1.2. Adgangskrav til hf-uddannelsen

Ansøgere, som opfylder en række betingelser, har retskrav på at blive optaget på den toårige hf-uddannelse. Retskrav er bl.a. betinget af, at ansøgeren er vurderet uddannelsesparat i forhold til gymnasial uddannelse, hvilket forudsætter, at ansøgeren har de faglige, personlige og sociale forudsætninger, som er nødvendige for at gennemføre en gymnasial uddannelse. Der gælder således samme regler om uddannelsesparathedsvurderingen for hf-uddannelsen som for de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser.

Ud over at være vurderet uddannelsesparat skal en ansøger have afsluttet 10. klasse i folkeskolen eller have gennemført en undervisning, der står mål med undervisningen i folkeskolens 10. klasse, have søgt om optagelse i umiddelbar forlængelse af 10. klasse, have aflagt folkeskolens 10. klasseprøve i dansk, engelsk, matematik, have aflagt 9. eller 10. classes prøver i fysik/kemi og have modtaget prøveforberedende undervisning i tysk eller fransk fra 5. til mindst 9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, og have aflagt prøve i tysk eller fransk i 9. eller 10. klasse, medmindre prøven ikke blev udtrukket for eleven efter 9. klasse.

Endvidere har en ansøger, som søger på baggrund af en almen forberedelseseksamen, retskrav på at blive optaget på den toårige hf-uddannelse, hvis ansøgeren søger om optagelse i førstkommande termin efter, at ansøgeren har bestået alle prøver i fagene dansk eller dansk som andet fremmedsprog, engelsk og matematik på D-niveau, naturvidenskab og et af fagene fransk, historie, samfundsfag eller tysk på mindst G-niveau. Hvis et fag indeholder flere prøver, skal hver af prøverne være bestået. Kravene til almen forberedelseseksamen er reguleret i § 16 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i hf-uddannelsen og i uddannelsen til studentereksamen (avu-loven).

Derudover har ansøgere fra Færøerne eller Grønland, ansøgere fra Europaskolerne, ansøgere fra Finland, Island, Norge og Sverige og ansøgere fra andre lande, i medfør af bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser, krav på at blive optaget under visse forudsætninger, herunder at ansøgerens kvalifikationer vurderes at svare til de

krav, som stilles til andre ansøgere med retskrav på optagelse.

Ansøgere, som ikke har retskrav på optagelse på den toårige hf-uddannelse, kan optages på baggrund af institutionens leders konkrete vurdering af bl.a. ansøgerens standpunktskarakterer, prøvekarakterer, eventuelle udtalelser om ansøgerens kvalifikationer m.v. Hvis ansøgeren ikke har aflagt de prøver, som er en forudsætning for at have retskrav på optagelse, jf. ovenfor, skal pågældende til en obligatorisk optagelsesprøve.

2.1.2.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

Et stigende antal unge starter i dag på en gymnasial uddannelse, selvom de har svage faglige forudsætninger for at gennemføre. Det er vigtigt, at de unge vælger den uddannelse, der passer bedst til dem og deres faglige forudsætninger. Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er derfor enig om at målrette adgangen til de gymnasiale uddannelser. En mere målrettet adgang skal være med til at sikre, at de unge, der optages, er klar til at leve op til de faglige krav, der stilles for at følge undervisningen og gennemføre uddannelsen.

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at elever, som søger en treårig gymnasial uddannelse og den toårige uddannelse til hf-eksamen fra 9. klasse, fremover skal have aflagt folkeskolens obligatoriske 9. klasseprøver, hvis eleverne skal have retskrav på at blive optaget på en af disse uddannelser. Folkeskolens obligatoriske 9. klasseprøver skal fremadrettet blive til folkeskolens afgangseksamen, og eleverne skal have bestået denne eksamen for at have retskrav på optagelse. Indførelse af folkeskolens afgangseksamen forudsætter ændringer af folkeskoleloven, som foreslået i følgelovforslaget. For elever, som søger optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen fra 10. klasse, vil det ikke være en forudsætning for at have retskrav på optagelse, at eleverne har aflagt alle obligatoriske 9. klasseprøver og dermed heller ikke, at eleverne har bestået folkeskolens afgangseksamen.

Det er i dag en forudsætning for at have retskrav på optagelse på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser og på den toårige hf-uddannelse, at ansøgeren er vurderet uddannelsesparat i henhold til lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. og bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse.

Forligskredsen er enig om, at de faglige forudsætninger for at blive vurderet uddannelsesparat til de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser skal skærpes, så eleverne fremadrettet skal have mindst 5,0 i gennemsnit i standpunktskarakterer for at opfylde de faglige forudsætninger for at være uddannelsesparate til de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser. For at blive vurderet uddannelsesparat til den toårige uddannelse til hf-eksamen skal eleverne fortsat have mindst 4,0 i gennemsnit i standpunktskarakterer.

Uddannelsesparathedsvurderingen vil fortsat være en helhedsvurdering, der også rummer en vurdering af de person-

lige og sociale forudsætninger ved siden af de faglige forudsætninger.

Ændringer i kravene for at blive vurderet uddannelsesparat forudsætter ændringer af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. og regler fastsat i medfør heraf. Ændringer til lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. fremgår af følgelovforslaget.

Med henblik på at kunne implementere den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser foreslås følgende:

2.1.2.2.1. Retskrav på optagelse på uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen direkte efter 9. klasse

En ansøger, der har afsluttet undervisningen på 9. klassetrin i henhold til lov om folkeskolen eller har gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, og som søger om optagelse på uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen direkte efter 9. klasse, vil have retskrav på optagelse, hvis ansøgeren har søgt rettidigt om optagelse, ud fra en helhedsvurdering er vurderet uddannelsesparat efter reglerne i lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., har modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, har aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin, har bestået folkeskolens afgangseksamen og ved resultaterne fra de prøver fra folkeskolens afgangseksamen, der ikke er udvalgt efter udtrækning (de lovbundne prøver), har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen.

Kravet om, at ansøgeren skal have bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen ved prøveresultaterne fra de lovbundne prøvefag, er nyt.

De ansøgere, som ikke ved folkeskolens afgangseksamen har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen i de lovbundne prøver, har krav på optagelse på den ønskede uddannelse, hvis karaktergennemsnittet fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen er på mindst 3,0, og de pågældende i øvrigt opfylder betingelserne for optagelse.

De ansøgere, der ikke har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen ved de lovbundne prøver ved folkeskolens afgangseksamen, og som har et karaktergennemsnit fra de nævnte prøver på mindst 2,0, men under 3,0 vil skulle gennemføre en vejledningssamtale med lederen af den institution, som ansøgeren ønsker at blive optaget på.

Vejledningssamtalen vil skulle gennemføres med henblik på at udfordre ansøgeren fagligt og i forhold til valg af ungdomsuddannelse. Hvis ansøgeren efter at have gennemført vejledningssamtalen fortsat ønsker at søge om optagelse, vil ansøgeren have krav på optagelse på den ungdomsuddannelse, som den pågældende ønsker. Det vil forudsætte, at ansøgeren i øvrigt opfylder betingelserne for optagelse.

Ansøgere, som ikke er vurderet uddannelsesparate, men som i øvrigt opfylder betingelserne for at blive optaget, vil have krav på optagelse, hvis ansøgeren har opnået mindst 6,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om proceduren for optagelse på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser direkte efter 9. klasse. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om frister m.v., samt om vejledningssamtalen.

Der henvises til lovforslagets § 7 og bemærkningerne her til.

2.1.2.2.2. Retskrav på optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 9. klasse

En ansøger, der har afsluttet undervisningen på 9. klassetrin i henhold til lov om folkeskolen eller har gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, og som søger om optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 9. klasse, vil have retskrav på optagelse, hvis ansøgeren har søgt rettidigt om optagelse, ud fra en helhedsvurdering er vurderet uddannelsesparat efter reglerne i lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., har modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, har aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver efter afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin, har bestået folkeskolens afgangseksamen og ved prøveresultaterne fra de lovbundne prøver har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen.

Kravet om, at ansøgeren skal have bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen ved prøveresultaterne fra de lovbundne prøver er nyt.

Ved vurderingen af, om ansøgeren har bekræftet niveauet fra uddannelsesparathedsvurderingen ved de lovbundne prøver kan det tillægges vægt, om ansøgeren har særlige indlæringsmæssige udfordringer, f.eks. ordblindhed, talblindhed eller autismespektrumforstyrrelse m.v.

Ansøgere, som ikke er vurderet uddannelsesparate, men som i øvrigt opfylder betingelserne for at blive optaget, vil have krav på optagelse, hvis ansøgeren har opnået mindst 6,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen.

Det er nyt, at ansøgere får adgang til den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte fra 9. klasse – efter de gældende regler er det en betingelse for optagelse på den toårige hf-uddannelse, at ansøgeren har afsluttet 10. klasse eller har gennemført en undervisning, der står mål med undervisningen i folkeskolens 10. klasse.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om proceduren for optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen efter 9. klasse. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om frister m.v.

Der henvises til lovforslagets § 8 og bemærkningerne her til.

2.1.2.2.3. Retskrav på optagelse på uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen direkte efter 10. klasse

En ansøger, som søger om optagelse på uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen direkte efter 10. klasse, vil have retskrav på optagelse, hvis ansøgeren har søgt rettidigt om optagelse, ud fra en helhedsvurdering er vurderet uddannelsesparat i henhold til lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., har modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, har aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin, i 10. klasse har modtaget undervisning i dansk, engelsk og matematik og herefter har aflagt enten folkeskolens 9.-klasseprøver eller 10.-klasseprøver i disse fag, har bestået folkeskolens afgangseksamen og ved resultaterne fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen.

Kravet om, at ansøgeren skal have bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen ved prøveresultaterne fra de lovbundne prøver, er nyt.

Ved vurderingen af, om ansøgeren ved prøveresultaterne i de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen, vil karakterer fra 10. klasse i de samme fag kunne indgå i stedet for karaktererne fra 9. klasse, hvis det er til fordel for ansøgeren. Hvis f.eks. ansøgeren har fået 2,0 i dansk i 9. klasse, og ansøgeren får 4,0 i dansk i 10. klasse, vil karakteren 4,0 indgå i beregningen af, om ansøgeren opfylder dette krav.

De ansøgere, som ikke ved de lovbundne prøver har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen, har krav på optagelse på den ønskede uddannelse, hvis karaktergennemsnittet er på mindst 3,0, og de pågældende i øvrigt opfylder betingelserne for optagelse.

De ansøgere, der ikke har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen ved de lovbundne prøver, og som har et karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver på mindst 2,0, men under 3,0 vil skulle gennemføre en vejledningssamtale med lederen af den institution, som ansøgeren ønsker at blive optaget på.

Vejledningssamtalen vil skulle gennemføres med henblik på at udfordre ansøgeren fagligt og i forhold til valg af ungdomsuddannelse. Hvis ansøgeren efter at have gennemført vejledningssamtalen fortsat ønsker at søge om optagelse, vil ansøgeren have krav på optagelse på den ungdomsuddannelse, som den pågældende ønsker. Det vil forudsætte, at ansøgeren i øvrigt opfylder betingelserne for optagelse.

En ansøger, som ikke er vurderet uddannelsesparat, men som i øvrigt opfylder betingelserne for at blive optaget, vil have krav på optagelse, hvis ansøgeren har opnået mindst

6,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver i folkeskolens afgangseksamen. Karakterer fra prøver, der aflægges i 10. klasse i de samme fag, vil blive medregnet ved opgørelsen af dette karaktergennemsnit, hvis det er til fordel for ansøgeren.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om proceduren for de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser direkte efter 10. klasse. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om frister m.v., samt om vejledningssamtalen.

Der henvises til lovforslagets § 9 og bemærkningerne hertil.

2.1.2.2.4. Retskrav på optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 10. klasse

En ansøger, som søger om optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 10. klasse, vil have retskrav på optagelse, hvis ansøgeren har afsluttet 10. klasse, søgt rettidigt om optagelse i direkte forlængelse af 10. klasse, ud fra en helhedsvurdering er vurderet uddannelsesparat i henhold til lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., har modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, og har aflagt folkeskolens 9.-klasseprøve i 2. fremmedsprog ved afslutning af undervisningen på 9. klassetrin, hvis prøven er blevet udtrukket for ansøgeren, eller 10. klasseprøve i 2. fremmedsprog ved afslutning af undervisningen på 10. klassetrin, i 10. klasse har modtaget undervisning i dansk, engelsk og matematik og herefter har aflagt folkeskolens 10.-klasseprøver i dansk, engelsk og matematik, både mundtlig og skriftlig i alle tre fag, har aflagt folkeskolens fælles 9. klasseprøve i fysik/kemi, biologi og geografi ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin eller 10. klasseprøve i fysik/kemi ved afslutningen af undervisningen på 10. klassetrin og har opnået mindst 2,0 i karaktergennemsnit i henholdsvis fagene dansk og matematik i 10.-klasseprøverne.

Kravet om, at ansøgeren skal have opnået mindst 2,0 i karaktergennemsnit i henholdsvis fagene dansk og matematik i resultater fra prøver aflagt ved afslutningen af undervisningen på 10. klassetrin, er nyt.

En ansøger, som ikke er vurderet uddannelsesparat, men som i øvrigt opfylder betingelserne for at blive optaget, vil have krav på optagelse, hvis ansøgeren har opnået mindst 6,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen. Karakterer fra prøver, der aflægges i 10. klasse i de samme fag, vil blive medregnet ved opgørelsen af dette karaktergennemsnit, hvis det er til fordel for ansøgeren.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om proceduren for optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen efter 10. klasse. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om frister m.v.

Der henvises til lovforslagets § 10 og bemærkningerne hertil.

2.1.2.2.5. Optagelse efter en konkret vurdering for ansøgere, der søger om optagelse på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser direkte efter 9. eller 10. klasse eller den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 10. klasse

Ansøgere, som ikke efter de foreslåede regler vil være optagelsesberettigede på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser direkte efter 9. eller 10. klasse eller på den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 10. klasse, og som fastholder ønsket om optagelse på uddannelsen, vil blive konkret vurderet af den institution, ansøgeren har ønsket som første prioritet.

Ansøgeren vil være optagelsesberettiget, hvis institutionsleder ud fra en helhedsbetragtning vurderer, at ansøgeren kan påbegynde og gennemføre den ønskede uddannelse. I helhedsvurderingen inddrages ansøgerens faglige, personlige og sociale forudsætninger for at gennemføre uddannelsen.

Til brug for vurderingen skal institutionen anvende en centralt stillet optagelsesprøve, som vil blive udviklet til dette formål. Prøven vil fokusere på ansøgernes faglige niveau. Ud over prøven vil der også indgå en samtale med ansøgeren i vurderingen.

Hvis optagelsesprøven viser, at ansøgeren ikke lever op til de faglige krav, skal det kun i helt særlige tilfælde være muligt at blive optaget alene på baggrund af en positiv samtale. Det kan dog være tilfældet for f.eks. elever med særlige indlæringsmæssige udfordringer, f.eks. ordblindhed, talblindhed m.v. Den gymnasiale institutionsleder vil således kunne beslutte at optage en ansøger, der ikke består prøven pga. f.eks. ordblindhed, hvis det på trods heraf fremgår af besvarelsen og eventuelt samtalen, at ansøgeren i øvrigt har gode faglige forudsætninger.

Muligheden for at blive optaget efter en konkret vurdering skal ikke gælde for ansøgere, som ikke efter de foreslåede regler vil have krav på optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 9. klasse.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om den centralt stillede prøve og samtale. Bemyndigelsen vil bl.a. blive anvendt til at fastsætte regler om, hvor mange gange den enkelte ansøger kan blive vurderet m.v.

Der henvises til lovforslagets § 11 og bemærkningerne hertil.

2.1.2.2.6. Optagelse for ansøgere, der ikke søger om optagelse direkte efter 9. eller 10. klasse

Ansøgere til de treårige uddannelser til teknisk, merkantil og almen studentereksamen, som ikke søger om optagelse i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, vil ikke have retskrav på optagelse. Disse ansøgere skal vurderes på samme måde som ansøgere, der søger om optagelse direkte fra 9. eller 10. klasse, og som ikke har krav på optagelse efter de øvrige regler. Optagelse afhænger således af en helhedsvurdering baseret på en centralt stillet faglig optagelsesprøve og en samtale, jf. nærmere ovenfor.

Ansøgere til den toårige uddannelse til hf-eksamen, der ikke søger om optagelse i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, og som ikke har retskrav på optagelse på baggrund af en almen forberedelseksamen efter lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven), vil kunne optages efter en standardiseret vurdering af ansøgerens faglige, sociale og personlige forudsætninger for at påbegynde og gennemføre uddannelsen.

Det vil bl.a. indgå som et led i den standardiserede vurdering, om ansøgeren kan dokumentere eller godtgøre, at ansøgeren – hvis pågældende havde søgt om optagelse umiddelbart i forlængelse af 9. eller 10. klasse – i øvrigt ville have haft krav på optagelse. Herudover vil det indgå, hvilke uddannelsesaktiviteter og andre aktiviteter som ansøgeren har deltaget i efter 9. eller 10. klasse, og på hvilken måde disse har kunnet udvikle den pågældendes forudsætninger for at kunne gennemføre uddannelsen.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om form og indhold af den standardiserede vurdering.

Der henvises til lovforslagets § 12 og bemærkningerne hertil.

2.1.3. Organisering og tilrettelæggelse af de treårige uddannelser til teknisk, merkantil og almen studentereksamen

2.1.3.1. Gældende ret

Htx-, hhx- og stx-uddannelserne er sammensat af et grundforløb på et halvt år og et efterfølgende studieretningsforløb på to et halvt år.

Det samlede timetal for hhx- og stx-uddannelserne er ca. 3.100 timer og for htx-uddannelsen ca. 3.400 timer. Timerne opdeles i uddannelsestid, som omfatter undervisning og andre lærerstyrede aktiviteter, og i elevtid, som eleven bl.a. bruger på skriftligt arbejde. Hhx- og stx-uddannelserne består af knapt 2.500 timer uddannelsestid og godt 600 timer elevtid og htx-uddannelsen af godt 2.600 timer uddannelsestid og knap 800 timer elevtid. Det samlede timetal og fordelingen mellem uddannelsestid og elevtid varierer dog lidt mellem de tre treårige gymnasiale ungdomsuddannelser, ligesom valg af studieretning og valgfag har betydning for det endelige timetal for den enkelte elev.

2.1.3.1.1. Grundforløb

Grundforløbet har til formål dels at kvalificere elevernes endelige valg af studieretning, og dels at kvalificere elevernes mulighed for at gennemføre den endeligt valgte studieretning. Grundforløbet skal give eleverne specifik faglig indsigt i fagområder, der passer til elevernes forhåndstilkendegivelse om ønsket studieretning, grundlæggende faglig indsigt og almindelig indføring i uddannelsens hovedområder og grundlæggende indføring i gymnasiale arbejdsformer mv.

Grundforløbet på de tre uddannelser består af en række nærmere definerede fag. Derudover består grundforløbet på stx-uddannelsen af almen sprogforståelse og naturvidenskabeligt grundforløb og grundforløbene på hhx- og htx-uddannelserne af studieområdet, som for hhx-uddannelsen omfatter erhvervsøkonomiske, samfundsøkonomiske og kulturelt orienterede faglige temaer, og som for htx-uddannelsen omfatter teknologiske, samfundsvidenskabelige og naturvidenskabelige faglige temaer.

Almen sprogforståelse og naturvidenskabeligt grundforløb på stx-uddannelsen afsluttes med en evaluering eller evt. en intern prøve. Studieområdet i hhx-uddannelsen afsluttes med en intern prøve senest ved afslutningen af første år og i htx-uddannelsen med en intern prøve ved grundforløbets afslutning. Disse interne prøver og evalueringer tæller ikke med på karaktergennemsnittet på eksamensbeviset.

I forbindelse med ansøgning om optagelse på htx-, hhx- eller stx-uddannelsen skal ansøgeren forhåndstilkendegive, hvilken studieretning ansøgeren ønsker. Klasserne sammensættes på baggrund af ansøgernes forhåndstilkendegivelser om ønsket studieretning. Det endelige valg af studieretning sker ved afslutningen af grundforløbet, hvorefter studieretningsklasserne oprettes.

2.1.3.1.2. Studieretninger og studieretningsforløb

I dag sammensætter den enkelte institution selv de studieretninger, som institutionen ønsker at udbyde og oprette, inden for de rammer som følger af §§ 12 og 13 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og §§ 13 og 14 i lov om uddannelsen til studentereksamen (stx), samt regler fastsat i medfør af disse bestemmelser.

Hver studieretning indeholder som udgangspunkt tre studieretningsfag på enten AAA- AAB-, AAC, ABB eller ABC-niveau. På hhx- og stx-uddannelsen kan studieretningen eventuelt indeholde kun to studieretningsfag, hvis studieretningen indeholder et fremmedsprog på A-niveau som 3. fremmedsprog. Institutionerne skal sammensætte studieretningsfagene således, at de har naturlige berøringsflader og samarbejdsmuligheder. Der er i lovgivningen fastsat visse bindinger mellem nogle af studieretningsfagene.

Udgangspunktet om, at en studieretning indeholder tre studieretningsfag, indebærer, at institutionerne har mulighed for at udbyde flere hundrede forskellige studieretninger på htx-, hhx- og stx-uddannelserne.

Institutioner, som udbyder htx- eller hhx-uddannelsen, skal udbyde et antal studieretninger, der står i passende forhold til antallet af grundforløbshold, dog mindst to forskellige.

Institutioner, som udbyder stx-uddannelsen, skal – medmindre der er tale om et privat gymnasium – udbyde mindst fire forskellige studieretninger, hvoraf der er mindst én studieretning med overvejende humanistisk-sproglige studieretningsfag, én studieretning med overvejende samfunds-faglige studieretningsfag og én studieretning med overvejende naturvidenskabelige studieretningsfag. Hver institution skal

som minimum oprette én studieretning med overvejende humanistisk-sproglige studieretningsfag og én studieretning med overvejende naturvidenskabelige studieretningsfag.

Uddannelserne består af fag på gymnasiale A-, B- eller C-niveauer, hvor A-niveau er det højeste niveau, og de er sammensat af en række obligatoriske fag, studieretningsfag og valgfag. På htx-uddannelsen skal eleverne have mindst tre A-niveau fag, mindst tre B-niveau fag og mindst et C-niveau fag, på hhx-uddannelsen skal eleverne have mindst fire A-niveau fag, mindst tre B-niveau fag og mindst et C-niveau fag, og på stx-uddannelsen skal eleverne have mindst fire A-niveau fag, normalt tre B-niveau fag og normalt syv C-niveau fag.

I dag beregnes omfanget af størstedelen af uddannelserne i blokke, og for hver uddannelse er der fastsat et antal blokke, som uddannelsen maksimalt kan omfatte. En blok svarer i omfang til et fag på C-niveau eller et løft af et fag fra C-niveau til B-niveau eller fra B-niveau til A-niveau.

Ud over de obligatoriske fag, studieretningsfag og valgfag består hhx- og htx-uddannelserne af studieområdet, som for hhx-uddannelsen er et samarbejde mellem fag inden for og på tværs af uddannelsens hovedområder – humaniora og samfundsvidenskab, herunder særligt økonomiske fagområder – og for htx-uddannelsen et fagligt samarbejde med udgangspunkt i de teknologiske og naturvidenskabelige fagområder og med inddragelse af de humanistiske og samfundsfaglige fagområder. Studieområdet for hhx-uddannelsen afsluttes med en eller to prøver, som tæller med på eksamensbeviset, og studieområdet for htx-uddannelsen afsluttes med en mundtlig prøve, som tæller med på eksamensbeviset.

Studieretningsforløbet på hhx- og htx-uddannelserne består endvidere af et studieretningsprojekt, hvor eleven fordyber sig i og formidler en faglig problemstilling inden for et selvvalgt område i tilknytning til studieretningen. Studieretningsprojektet, som skrives inden for et studieretningsfag på A-niveau og et fag på mindst B-niveau, afsluttes med en skriftlig opgave. Karakteren for den skriftlige opgave tæller med på eksamensbeviset.

Ud over obligatoriske fag, studieretningsfag og valgfag består studieretningsforløbet på stx-uddannelsen af almen studieforberedelse, som er et samarbejde mellem fag inden for og på tværs af uddannelsens tre hovedområder – naturvidenskab, humaniora og samfundsvidenskab. Almen studieforberedelse afsluttes med en mundtlig prøve på baggrund af en skriftlig synopsis. Studieretningsforløbet på stx-uddannelsen består endvidere af et studieretningsprojekt, hvor eleven fordyber sig i og formidler en faglig problemstilling inden for et selvvalgt område i tilknytning til studieretningen. Studieretningsprojektet, som skrives inden for et studieretningsfag på A-niveau og et fag på mindst B-niveau, afsluttes med en skriftlig opgave. Karakteren for den skriftlige opgave tæller med på eksamensbeviset.

Karaktererne indgår med forskellig vægt på eksamensbeviset.

2.1.3.1.3. Samlæsning

Hvis en studieretning ikke kan oprettes, fordi for få elever har søgt studieretningen, kan institutionen under visse betingelser etablere klasser, som blander elever fra to eller undtagelsesvist tre studieretninger. Eleverne i blandede klasser samlæses som udgangspunkt i obligatoriske fag samt i mindst ét fælles studieretningsfag på A-niveau eller i to studieretningsfag, hvis disse er på samme niveau.

Institutionens leder kan under visse betingelser beslutte at sammenlægge eksisterende studieretningsklasser og valghold. Sammenlægningen forudsætter, at elever og lærere varsles i god tid, så der bliver mulighed for at tilvejebringe tilstrækkelig overensstemmelse mellem fagenes og klassernes indhold og opfyldelse af de faglige mål og til at gennemføre en ny planlægning af undervisningen.

Institutionen kan under visse betingelser udbyde valgfag fra andre gymnasiale uddannelser.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling kan på baggrund af en konkret begrundet ansøgning dispensere fra reglerne om oprettelse af blandede studieretninger for små institutioner.

2.1.3.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

2.1.3.2.1. Uddannelsernes omfang og sontring mellem undervisningstid og fordybelsestid

Det samlede timetal for de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser er i dag ca. 3.100 timer, fordelt med knapt 2.500 timer uddannelsesstid, som omfatter undervisning og andre lærerstyrede aktiviteter, og godt 600 timer elevtid, som eleven bruger på skriftligt arbejde. Timetallene varierer mellem de tre uddannelser og er højst i htx-uddannelsen.

Forskning og forsøgs- og udviklingsarbejde viser tydeligt, at elevernes udbytte af elevtiden øges, når der i skrive- eller opgaveprocessen er mulighed for i dele af tiden at modtage løbende vejledning, og når lærerne har mulighed for at hjælpe med at tilrettelægge skrive- eller opgavearbejdet for eleverne.

Det foreslås på den baggrund, at der med lovforslaget sondres mellem undervisningstid og fordybelsestid. Uddannelserne vil blive tilrettelagt, så der bliver mere undervisningstid (i dag uddannelsesstid) og mindre fordybelsestid (i dag elevtid) end i dag, men summen er omtrent den samme som i dag.

Undervisningstiden vil omfatte den samlede lærerstyrede elevaktivitet, det vil sige den tid, hvor eleverne deltager i forskellige former for lærerstyret undervisning og i øvrige aktiviteter, som er organiseret af institutionen til realisering af uddannelsernes formål og de faglige mål i fagene. Det omfatter bl.a. faglig metodisk vejledning, interne prøver og evalueringer, fællestimer og andre tværgående uddannelsesaktiviteter i overensstemmelse med uddannelsens formål.

Fordybelsestiden vil omfatte den tid, eleverne bruger til selvstændigt skriftligt arbejde. Det vil derimod ikke omfatte elevens egen tid til almindelig forberedelse ("lektielæsning") m.v.

Med fordybelsestiden lægges der op til, at den daglige undervisning og elevernes skriftlige arbejde tænkes bedre sammen, end det er tilfældet i dag. Det vil skabe mulighed for mere dynamiske arbejdsformer, hvor undervisning, vejledning og selvstændigt arbejde kan varieres bedre i løbet af skoledagen.

Udgangspunktet er, at eleven ikke skal være på institutionen i fordybelsestiden, men en del af fordybelsestiden kan dog afvikles på institutionen. Det vil være op til den enkelte institution at fastlægge præcist, hvordan fordybelsestiden afvikles, herunder om noget af fordybelsestiden skal skemalægges og foregå på institutionen. Institutionen skal i den forbindelse tage hensyn til elevens forskellige behov for vejledning og støtte i forbindelse med det faglige arbejde.

Behovet for støtte og tilstedeværelsen af en lærer vil variere over de tre år og typisk være størst på første år, hvor eleverne skal blive fortrolige med kravene i gymnasiet. Tilrettelæggelse af tiden skal have et overordnet fokus på, at eleven udvikler sig fra elev til studerende og opnår evnen til at arbejde selvstændigt med fagenes stofområder.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om krav til undervisnings- og fordybelsestid i de enkelte uddannelser og fag. Bemyndigelsen vil bl.a. blive brugt til at fastsætte regler om institutionernes muligheder for at anvende fordybelsestiden, regler om i hvilket omfang undervisningstiden kan afvikles via internettet m.v.

Det foreslås, at det antal fag på A-niveau, som uddannelserne mindst skal indeholde, forbliver uændret. Det betyder, at uddannelsen til teknisk studentereksamen skal indeholde mindst tre fag på A-niveau, og uddannelserne til merkantil og almen studentereksamen fortsat skal omfatte mindst fire fag på A-niveau. Som konsekvens af, at der med lovforslaget vil blive færre centralt fastsatte studieretninger, som i højere grad end i dag er egnet til at sikre, at eleverne opnår adgangsgivende kompetence til relevante videregående uddannelser, er der ikke længere behov for at fastlægge et bestemt niveau for hvor mange fag, eleverne skal gennemføre på B- og C-niveau.

Uddannelsernes samlede omfang foreslås ikke ændret væsentligt. I stedet for at beregne omfanget af uddannelserne i blokke, foreslås det, at det i lovforslagets § 19, stk. 4-6 fastsættes, hvor mange timer undervisningstid hver af uddannelserne mindst skal omfatte, hvor mange timer undervisningstid uddannelserne normalt ikke vil overskride, og hvor mange timer fordybelsestid uddannelserne mindst skal omfatte. Undervisningstiden og fordybelsestiden vil blive opgjort i timer á 60 minutter.

Det foreslås, at undervisningstiden i uddannelsen til teknisk studentereksamen skal udgøre mindst 2.770 timer, og at den normalt ikke vil overstige 2.820 timer, at undervisningstiden i uddannelsen til merkantil studentereksamen skal udgøre mindst 2.605 timer, og at den normalt ikke vil overstige 2.655 timer, og at undervisningstiden i uddannelsen til almen studentereksamen skal udgøre mindst 2.600 timer, og at den normalt ikke vil overstige 2.650 timer. Fordybelsestiden

foreslås at udgøre mindst 500 timer i uddannelserne til almen og merkantil studentereksamen og mindst 630 timer i uddannelsen til teknisk studentereksamen.

Intervaller mellem minimumstallet for undervisningstimer og det antal undervisningstimer, som normalt ikke overstiges, vil være 50 timer. De 50 timer giver mulighed for, at eleven – i stedet for at vælge et C-niveau fag – kan vælge at hæve et C-niveau fag til B-niveau eller et B-niveau fag til A-niveau. Herved vil eleven opnå fleksibilitet i forhold til valgfag, idet en elev i stedet for et nyt valgfag på C-niveau vil kunne få et løft af et fag, som eleven allerede har. Det vil endvidere give mulighed for, at eleven kan vælge et nyt valgfag på B-niveau i stedet for to nye valgfag på C-niveau. Intervaller på 50 timer vil derved fremme udbud af valgfag på B-niveau, og det vil understøtte, at eleverne kan fordybe sig i fag, de allerede har, ved at løfte disse til et højere niveau i stedet for at vælge et nyt valgfag på C-niveau.

Minimumstallet for undervisningstimer vil indebære, at institutionerne har pligt til overfor den enkelte elev at afvikle lærerstyret undervisning og øvrige aktiviteter, som er organiseret af institutionen til realisering af uddannelsernes formål, i det pågældende antal timer. Intervaller på 50 timer udtrykker en forventning til institutionerne om fleksibilitet i forhold til at udbyde forskellige typer valgfag, men den enkelte elev vil ikke have et individuelt krav på at få flere timer end mindstekravet.

Det antal undervisningstimer, som uddannelserne normalt ikke skal overstige – 2.820 timer i uddannelsen til teknisk studentereksamen, 2.655 timer i uddannelsen til merkantil studentereksamen og 2.650 timer i uddannelsen til almen studentereksamen – vil institutionerne kunne overstige i visse situationer, hvis eleven fremsætter ønske herom. Et eksempel kunne være elever, som har opnået merit, og som på den baggrund bliver fritaget fra dele af undervisningen og derved får mulighed for at anvende den ledigblevne tid til at gennemføre yderligere valgfag. Dette vil i nogle tilfælde forudsætte, at timetallet stiger yderligere.

Et andet eksempel kunne være, at timetallet overstiges som led i at tilgodese ønsker fra særligt talentfulde elever. En elev, som har et særligt talent inden for f.eks. matematik, kan eksempelvis gennemføre faget matematik hurtigere end normalt, og kan derved opnå mulighed for at tage flere fag, end hvad timetallet for undervisningstid normalt tilsiger. Nogle af disse timer vil kunne tages fra timepuljen, jf. nedenfor.

Det vil i alle tilfælde være institutionen, som skal vurdere, om eleven skal have mulighed for at gå ud over det antal timer, som undervisningstiden normalt ikke skal overstige.

Hovedparten af undervisningstiden i uddannelserne vil blive fordelt på de enkelte fag og undervisningsforløb, herunder studieretningsprojektet og studieområdeprojektet.

Ud af minimumstallet for undervisningstimer i de tre uddannelser vil et antal timer blive allokeret til en pulje, som institutionens leder skal fordele til fag eller faglige aktiviteter, hvor eleverne vurderes at have behov for en særlig indsats sammen med en lærer. I uddannelsen til teknisk studen-

tereksamen allokeres 150 timer og i uddannelserne til merkantil og almen studentereksamen allokeres 130 timer. Foruden skriftlig træning vil puljen f.eks. kunne bruges til intensive kurser i bestemte fag, faglige praktikophold eller særlige talentaktiviteter.

Institutionens leder vil, hvis eleven ønsker det, kunne tillade, at en del af timepuljen bruges til et ekstra valgfag. Eleven vil ikke have krav på et ekstra valgfag, hvis institutionens leder skønner, at en anden anvendelse af timepuljen er mere hensigtsmæssig for elevens samlede uddannelsesforløb og læring. Timepuljen vil under alle omstændigheder først kunne anvendes til et ekstra valgfag, når intervallet på 50 timer mellem minimumstimetallet og det normalt højeste timetal er udnyttet.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om fordeling af undervisningstid og fordybelsestid på de enkelte fag m.v. Bemyndigelsen vil bl.a. blive brugt til at fastsætte regler om antallet af timer for undervisningstid og fordybelsestid i de enkelte fag og forløb.

Institutionens leder vil skulle sikre, at undervisningen tilrettelægges, så eleverne gennem hele uddannelsen møder variation og progression i arbejdsformerne, og så alle elever, uanset social baggrund, udfordres fagligt, så de bliver så dygtige som muligt. Dette vil bl.a. blive sikret gennem brug af studieplanen, som er en plan for den enkelte klasse, der sikrer sammenhæng og kontinuitet for enkeltfaglige og flerfaglige undervisningsforløb.

Institutionen vil endvidere ved tilrettelæggelse af undervisningen skulle sikre tilbud til elever med særlige behov og elever med særlige talenter. Det kan f.eks. være iværksættelse af indsatser for elever, som er særligt udfordret i et eller flere fag, eller som har særlige udfordringer med skriftlige opgaver eller lignende.

Efter de gældende regler skal elevernes faglige udbytte af undervisningen løbende evalueres, så lærere og elever informeres om elevernes faglige progression. Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at den løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen skal styrkes. Det foreslås på den baggrund, at det fremgår af loven, at eleverne systematisk skal inddrages i evalueringen gennem arbejdet med mål for egen udvikling.

Kravene til den løbende evaluering vil blive skærpet, så der bliver mere vægt på fremadrettet, formativ evaluering. Det kan f.eks. være i form af, at eleven ikke kun vil modtage en karakter som evaluering på en opgave, men også vil få klare anvisninger på, hvordan det er muligt at forbedre sig.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om intern evaluering til vurdering af elevernes kompetenceudvikling. Bemyndigelsen vil bl.a. blive anvendt til at fastsætte regler om, at evalueringen i fagene skal følges af klare anvisninger på, hvordan eleven kan forbedre sig, samt om brug af standpunktskarakterer.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 19 og § 28 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.2.2. Grundforløb

Grundforløbet varer i dag seks måneder og har til formål dels at kvalificere elevernes endelige valg af studieretning, og dels at kvalificere elevernes mulighed for at gennemføre den endeligt valgte studieretning. Eleverne angiver i dag ønske om studieretning i forbindelse med ansøgning om optagelse, og dermed inden de starter på grundforløbet.

En evaluering af grundforløbet fra 2009 viser, at grundforløbets dobbelte formål i praksis medfører, at nogle institutioner lægger mest vægt på grundforløbet som et fagligt afklaringsforløb i forhold til valg af studieretning, hvor en del elever typisk vælger en anden studieretning end den, de har ønsket i deres forhåndstilkendegivelse. Mange andre institutioner lægger derimod vægt på grundforløbet som en tidlig start på studieretningen og giver ofte kun i mere begrænset omfang mulighed for, at eleverne efter grundforløbet kan vælge en anden studieretning end den i forhåndstilkendegivelsen ønskede.

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at grundforløbet for de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser fremover skal gøres kortere og mere målrettet for at give eleverne en bedre start i gymnasiet, hvor afklaring af faglige interesser og forudsætninger med henblik på valg af studieretning er i fokus.

Det foreslås på den baggrund at afskaffe elevernes forhåndstilkendegivelse om ønsket studieretning i forbindelse med ansøgning om optagelse. Det foreslås endvidere, at grundforløbet fastsættes til tre måneder. Forløbet skal introducere eleven til studieretningernes fagområder og fag og til de typer videregående uddannelser, som den enkelte studieretning er målrettet mod. Forløbet vil skulle tilrettelægges, så det udfordrer eleverne, og eleverne skal i forløbet stifte bekendtskab med de faglige krav, som stilles i gymnasiet som helhed og i studieretningerne, inden eleven foretager sit valg af studieretning i slutningen af grundforløbet.

Det foreslås derfor, at grundforløbet skal bestå af undervisning i dansk, engelsk, matematik og samfundsfag samt i nogle af de studieretningsfag, som institutionen udbyder. Institutionens leder vil endvidere få mulighed for at beslutte, at der skal indgå undervisning i andre obligatoriske fag.

Undervisningen i grundforløbet vil skulle tilrettelægges, så den understøtter elevernes valg af studieretning og vil derfor skulle tilrettelægges, så det tilgodeser elevernes faglige interesser, og så det udfordrer eleverne fagligt.

I uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen vil der i grundforløbet skulle indgå to forløb, der giver en faglig og metodisk introduktion til uddannelsernes faglige hovedområder. I uddannelsen til teknisk studentereksamen skal der indgå naturvidenskabeligt grundforløb og produktudvikling og i uddannelsen til merkantil studentereksamen vil der skulle indgå almen sprogforståelse og økonomisk grundforløb. Der indgår i dag lignende introducerende forløb i begge uddannelser inden for rammerne af studieområdet. Det foreslås, at der som noget nyt skal fastsættes særskilte læreplaner og faglige mål for disse forløb.

Ud over de obligatoriske fag vil der i grundforløbet i uddannelsen til almen studentereksamen skulle indgå et naturvidenskabeligt grundforløb og undervisning i almen sprogforståelse. Det naturvidenskabelige grundforløb skal gættænkes i forhold til det nuværende forløb – forløbet vil fortsat skulle fungere som introduktion til naturvidenskabelig tankegang og metode, men med mere vægt på naturvidenskabelig dannelse. I almen sprogforståelse vil der som noget nyt blive fastsat en nærmere ramme for omfanget af latinundervisningen.

Indholdet i det naturvidenskabelige grundforløb i henholdsvis uddannelsen til teknisk og til almen studentereksamen vil blive tilpasset til den enkelte uddannelse. Det samme vil indholdet af almen sprogforståelse i uddannelserne til henholdsvis merkantil og almen studentereksamen.

Med henblik på at understøtte, at eleverne vælger den rigtige studieretning, foreslås det, at eleven i løbet af grundforløbet skal have en obligatorisk evalueringssamtale, og at eleven først skal vælge studieretning efter evalueringssamtalen i slutningen af grundforløbet. Evalueringssamtalen skal være med til at afdække elevens faglige niveau og ønsker til videre uddannelse.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om grundforløbet. Bemyndigelsen vil bl.a. blive brugt til at fastsætte regler om grundforløbet forskellige forløb i de tre uddannelser.

For at sikre, at eleverne får mest udbytte af grundforløbet, foreslås det, at naturvidenskabeligt grundforløb og almen sprogforståelse i uddannelsen til almen studentereksamen skal afsluttes med interne prøver. Resultatet fra prøverne skal tælle med i det samlede eksamensresultat. Det samme gælder for almen sprogforståelse og økonomisk grundforløb i uddannelsen til merkantil studentereksamen og naturvidenskabeligt grundforløb og produktudvikling i uddannelsen til teknisk studentereksamen.

Det foreslås endvidere, at der skal foretages en skriftlig screening i matematik i løbet af grundforløbet. Screeningen skal afdække elevens matematikniveau for at sikre, at eleverne har det faglige fundament på plads, og screeningen skal kunne anvendes i forbindelse med evalueringssamtalen. Institutionen kan vælge at give karakterer for screeningen, men resultatet af screeningen vil ikke tælle med i det samlede eksamensresultat. Hvis screeningen viser, at eleven har udfordringer, vil der kunne anvendes timer fra timepuljen til at iværksætte relevante tiltag.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 21 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.2.3. Studieretninger

Eleverne i htx-, hhx- og stx-uddannelserne vælger i dag blandt en lang række studieretninger. Valget af studieretning – og særligt de konsekvenser, som valget indebærer for den unges adgang til videregående uddannelse – kan være svære at overskue for den enkelte elev. Det store antal studieretninger gør det desuden vanskeligt for grundskolerne og for Ungdommens Uddannelsesvejledning at vejlede eleverne til

at vælge den rette studieretning. Det kan have den uheldige konsekvens, at eleverne får en gymnasial eksamen, som ikke giver direkte adgang til de ønskede videregående uddannelser.

Når eleverne mangler et eller flere adgangsgivende fag i forhold til videregående uddannelse, kan det føre til, at eleverne skal tage supplerende fag, f.eks. gymnasiale suppleringskurser eller hf-enkeltfag. Der har i perioden fra 2006 til 2012 været en markant stigning i brugen af gymnasiale suppleringskurser; stigningen skal dog også ses i sammenhæng med en stor stigning i antallet af studenter og indførelse af specifikke adgangskrav til flere de videregående uddannelser.

Det er i dag institutionerne selv, der sammensætter studieretningerne inden for nogle centralt fastlagte rammer, som blandt andet rummer bindinger mellem visse fag. Udbuddet af studieretninger afhænger af institutionens størrelse og elevgrundlag. Det betyder, at store institutioner – ofte i de større byer – kan udbyde og oprette flere forskellige studieretninger end små institutioner med færre elever. Det opfattes af mange små institutioner som en ulige konkurrencesituation.

Hertil kommer, at det faglige niveau i studieretningsfagene i dag er uensartet, idet studieretningerne består af normalt tre fag på enten AAA-, AAB-, AAC-, ABB eller ABC-niveau. Det medfører uensartede vilkår for den faglige fordybelse i studieretningsfagene. Selv om det samlede timetal og mindstekravet for antallet af fag på A-niveau er ens for alle elever i en given uddannelse, så kan en studieretning på ABC-niveau umiddelbart fremstå som lettere end en studieretning på AAB-niveau.

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at der er behov for studieretninger med en større grad af gennemskuelighed til gavn for elever, forældre, lærere og vejledere. Det skal være overskueligt for eleverne at vælge studieretning, der skal være intern sammenhæng mellem fagene i hver enkelt retning, og studieretningerne skal pege tydeligt frem mod de videreuddannelsesmuligheder, de forbereder til. Forligskredsen er enig om, at elevernes valg af studieretning skal være mere overskueligt, og at studieretningerne skal give direkte adgang til videregående uddannelser inden for beslægtede fagområder.

For at skabe et mere ensartet og overskueligt studieretningsudbud på både store og små gymnasier foreslås, at institutionernes mulighed for at sammensætte studieretninger skal begrænses, og at der i stedet vil blive fastsat en række centralt fastlagte studieretninger, som institutionerne vil have mulighed for at udbyde. De fokuserede studieretninger vil også gøre det lettere at vejlede eleverne, når de skal vælge studieretning, og at hjælpe eleverne til at nå en faglig afklaring og et perspektiv for videregående uddannelse.

Der vil fremover som udgangspunkt være 18 studieretninger i uddannelsen til teknisk studentereksamen, 13 studieretninger i uddannelsen til merkantil studentereksamen og 18 studieretninger i uddannelsen til almen studentereksamen. I nogle af studieretningerne vil der dog være flere kombinati-

onsmuligheder med udgangspunkt i de forskellige sprogfag. En oversigt over de foreslåede studieretninger fremgår af bilag 1 til loven.

Enkelte studieretninger i uddannelsen til almen studentereksamen er forbeholdt elever under Team Danmark-ordningen. Det drejer sig om en naturvidenskabelig, en samfundsvidenskabelig og flere sproglige studieretninger, hvor faget idræt B kan indgå som tredje studieretningsfag.

Studieretningerne vil være grupperet inden for de faglige hovedområder, der findes i den pågældende uddannelse. For uddannelsen til teknisk studentereksamen vil der være tale om hovedområderne: Anvendt naturvidenskab, teknologi og kommunikationsteknik, for uddannelsen til merkantil studentereksamen vil der være tale om hovedområderne: Økonomi og marked, økonomi og sprog og sprog, og for uddannelsen til almen studentereksamen vil der være tale om hovedområderne: Naturvidenskab, samfundsvidenskab, sprog og kunst. Studieretningerne på de enkelte uddannelser vil have en tydelig faglig profil og være målrettet mod de videregående uddannelser inden for det pågældende fagområde.

For at sikre almendannelsen og den faglige sammenhæng i bestemte studieretningsprofiler, vil f.eks. teknologi på A-niveau i uddannelsen til teknisk studentereksamen, virksomhedsøkonomi på A-niveau i uddannelsen til merkantil studentereksamen og samfundsfag på A-niveau i uddannelsen til almen studentereksamen fortsat være studieretningsfag, selvom de ikke kræves på A-niveau for at give adgang til relevante videregående uddannelser.

Der vil som udgangspunkt indgå to centralt fastlagte fag på A-niveau eller et fag på A-niveau og et fag på B-niveau i hver studieretning. Dette vil være med til at skabe et ensartet fagligt niveau på tværs af studieretningerne.

Enkelte studieretninger på uddannelsen til almen studentereksamen vil dog have tre centralt fastsatte studieretningsfag. Det drejer sig om nogle naturvidenskabelige studieretninger, hvor tre studieretningsfag vil være nødvendige for at opnå adgang til de relevante videregående uddannelser. Det drejer sig endvidere om nogle sproglige studieretninger, hvor man sikrer mindst to sprogfag på A-niveau for at styrke den faglige fordybelse i fagene. Forligskredsen er enig om, at flere elever skal opnå sprogkompetencer på et højere niveau, og flere elever skal vælge sprog. Strukturen i de nye studieretninger fremmer derfor, at flere skal vælge fortsættersprog, herunder spansk, der etableres som fortsættersprog. Som studieretningsfag kan spansk som begynderprog f.eks. kombineres med latin C.

Et mere målrettet udbud med færre studieretninger og studieretningsfag vil også betyde, at der gives bedre plads til, at obligatoriske fag og valgfag kan indgå i samarbejde på lige fod med studieretningsfag.

Det foreslås, at der ikke bliver fastsat nærmere regler for, hvor mange og hvilke studieretninger institutionerne skal udbyde og oprette. For uddannelsen til almen studentereksamen er der tale om en lempelse og regelforenklning, fordi der i de gældende regler er krav om, at institutioner, som udbyder stx-uddannelsen, skal udbyde mindst fire nærmere defi-

nerede studieretninger og oprette mindst to nærmere definerede studieretninger.

Det foreslås imidlertid, at institutionen fremadrettet skal udbyde et antal studieretninger, som står i rimeligt forhold til antallet af elever på uddannelsen på institutionen. Dette er en videreførelse af gældende regler for htx- og hhx-uddannelserne. Kravet om udbud af et antal studieretninger, som står i rimeligt forhold til antallet af forventede nye elever på institutionen skal sikre, at en institution ikke udbyder langt flere studieretninger, end det vil være realistisk at kunne oprette henset til institutionens kapacitet til at optage nye elever.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 22 og § 26, stk. 1 og 4, samt bemærkningerne hertil.

2.1.3.2.3.1. Godkendelse til at udbyde lokale studieretninger

For at tilgodese, at der på enkelte institutioner findes et helt særligt fagligt miljø, foreslås det, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling får adgang til at godkende, at en institution med et særligt uddannelsesmiljø eller en bestemt faglig ekspertise, som er særligt for netop denne institution, kan udbyde en lokal studieretning, som ikke er omfattet af de centralt fastsatte studieretninger.

Det er ikke hensigten med bestemmelsen, at institutionerne gennem konkret godkendelse skal have mulighed for alligevel at udbyde de mange studieretninger, som de udbyder i dag, men som bliver afskaffet med de centralt fastsatte studieretninger. Der vil kun undtagelsesvist kunne gives godkendelse til enkeltinstitutioner til udbud af en studieretning, som omfatter én af de kombinationer af studieretningsfag, som bliver afskaffet med de centralt fastsatte studieretninger. Bestemmelsen forudsættes således anvendt i relation til udvikling af særlige lokale styrkepositioner eller studieretninger, der er så specialiserede, at de ikke bør udbydes bredt, men udelukkende et eller få steder i landet.

Ministeren for børn, undervisning og ligestilling vil kunne gøre godkendelsen betinget af, at institutionen opfylder visse betingelser, som fastsættes nærmere i godkendelsen. Institutionen vil skulle ansøge om godkendelsen, og studieretningen kan først udbydes, når ministeren har godkendt ansøgningen. Godkendelsen vil som udgangspunkt blive givet tidsbegrænset og vil eventuelt kunne forlænges efter fornyet ansøgning.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om godkendelse af lokale studieretninger. Bestemmelsen kan bl.a. blive anvendt til at fastsætte regler om kriterier for godkendelsen, varigheden af godkendelsen m.v.

Der henvises til lovforslagets § 26, stk. 3, og bemærkningerne hertil.

2.1.3.2.4. Studieretningsforløb

Studieretningsforløbet skal give eleverne mulighed for faglig fordybelse og styrkelse af fagligheden. Ud over studie-

retningsfag består et studieretningsforløb af obligatoriske fag og valgfag.

2.1.3.2.4.1. Obligatoriske fag i uddannelsen til teknisk studentereksamen

Det foreslås med lovforslaget, at følgende obligatoriske fag skal indgå i uddannelsen til teknisk studentereksamen:

Fag på A-niveau: Dansk og teknik.

Fag på B-niveau: Engelsk, idehistorie, matematik, fysik, kemi og teknologi.

Fag på C-niveau: Kommunikation og it eller informatik, samfundsfag og biologi.

Elever, der afslutter faget bioteknologi på A-niveau, vil skulle anses for at have afsluttet faget biologi på B-niveau. Elever, der afslutter faget geovidenskab på A-niveau, vil skulle anses for at have afsluttet faget fysik på B-niveau. Geovidenskab på A-niveau vil herudover svare til naturgeografi på B-niveau.

Idéhistorie vil blive indført som noget nyt som obligatorisk fag på uddannelsen. Faget, som vil erstatte teknologihistorie, vil få et teknologihistorisk, et idéhistorisk og et almenhistorisk indhold, så indholdet dels vil styrke elevernes almindelse og dels understøtte uddannelsens teknologiske fag.

Informatik er et nyt fag, som vil afløse en række af de nuværende it-fag. Institutionen vil kunne vælge mellem kommunikation og it eller informatik som obligatorisk fag.

For uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen vil der – ud over de obligatoriske fag på A-, B- eller C-niveau – som i dag blive afsat et mindre antal timer til fysisk udfoldelse og indsigt i betydningen af fysisk udfoldelse. Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling – på lige fod med hvad der gælder i dag – kan fastsætte regler om fysisk udfoldelse.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 23 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.2.4.2. Obligatoriske fag i uddannelsen til merkantil studentereksamen

Det foreslås med lovforslaget, at følgende obligatoriske fag skal indgå i uddannelsen til merkantil studentereksamen:

Fag på A-niveau: Dansk, engelsk, 2. fremmedsprog, hvis det er begynderprog.

Fag på B-niveau: 2. fremmedsprog, hvis det er et fortsættersprog, historie, afsætning, international økonomi, virksomhedsøkonomi, matematik (elever med tre fremmedsprog skal dog kun have matematik på C-niveau).

Fag på C-niveau: Erhvervsjura, samfundsfag, informatik.

2. fremmedsprog vil kunne være følgende fag: Fransk begynderprog, fransk fortsættersprog, tysk begynderprog, tysk fortsættersprog, italiensk begynderprog, kinesisk begynderprog, russisk begynderprog, spansk begynderprog eller spansk fortsættersprog.

Spansk vil kunne indgå som begynderprog som studieretningsfag, når faget kombineres med et andet fremmedsprog end engelsk, jf. bilag 1. Det kan f.eks. være en studieretning med engelsk på A-niveau, spansk begynderprog på A-niveau og tysk fortsættersprog på C-niveau.

Elever, der afslutter faget it på A-niveau, vil anses for at have afsluttet faget informatik på B-niveau.

Historie er et nyt fag på uddannelsen, som vil erstatte det nuværende fag samtidshistorie. Faget skal som noget nyt og så dække ældre historiske perioder og vil således være med til at styrke almindelsen i uddannelsen.

Erhvervsjura er et nyt fag, som vil erstatte det nuværende fag erhvervsret. Ændringen vil understøtte uddannelsens erhvervsrettede profil.

De foreslåede regler om, at alle elever – med undtagelse af elever med en stærk sproglig profil – skal have matematik på B-niveau, er et led i den styrkede indsats for matematik og naturvidenskab, som er en del af forliget, jf. nærmere afsnit 1 i lovforslagets almindelige bemærkninger. I dag er matematik obligatorisk på C-niveau.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 24 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.2.4.3. Obligatoriske fag i uddannelsen til almen studentereksamen

Det foreslås med lovforslaget, at følgende obligatoriske fag skal indgå i uddannelsen til almen studentereksamen:

Fag på A-niveau: Dansk, historie, 2. fremmedsprog, hvis det er begynderprog.

Fag på B-niveau: Engelsk, 2. fremmedsprog, hvis det er et fortsættersprog, matematik (elever med flere end tre fremmedsprog eller med tre fremmedsprog på mindst A-, A- og B-niveau, skal dog kun have matematik på C-niveau) og for elever, der ikke følger en studieretning inden for hovedområdet "Naturvidenskab" mindst ét af de naturvidenskabelige fag (biologi, fysik, informatik, kemi eller naturgeografi) (kravet om et naturvidenskabeligt fag på B-niveau gælder dog ikke for elever med mindst tre fremmedsprog).

Fag på C-niveau: Fysik, idræt, et kunstnerisk fag, oldtidskundskab, religion, samfundsfag og to af fagene biologi, kemi, naturgeografi eller informatik (for elever, som ikke følger en studieretning inden for hovedområdet "Naturvidenskab", er der dog kun krav om ét af disse fag, hvis dette fag samt fysik er på mindst B-niveau, og elever, som har mindst tre fremmedsprog, fritages for kravet om to af disse fag, hvis de afslutter enten ét af disse fag eller faget fysik på B-niveau).

Det vil være den enkelte institution, som vælger, hvilke naturvidenskabelige fag der skal indgå som obligatoriske fag.

2. fremmedsprog vil kunne være følgende fag: Fransk begynderprog, fransk fortsættersprog, tysk begynderprog, tysk fortsættersprog, italiensk begynderprog, kinesisk begynderprog, russisk begynderprog, spansk begynderprog eller spansk fortsættersprog.

Spansk vil kunne indgå som begyndersprog som studieretningsfag, når faget kombineres med et andet fremmedsprog end engelsk, jf. bilag 1. Det kan f.eks. være en studieretning med engelsk på A-niveau, spansk begyndersprog på A-niveau og latin på C-niveau.

Kunstneriske fag vil kunne være følgende fag: Billedkunst, design og arkitektur, dramatik, mediefag eller musik.

For elever, som følger en naturvidenskabelig studieretning, jf. bilag 1, vil det endvidere gælde, at de kun kan fritages fra kravet om tre ud af de fire fag biologi, kemi, naturgeografi eller informatik, hvis de tre øvrige naturvidenskabelige fag, som eleven har, herunder fysik, alle er på mindst B-niveau eller på A-, B- og C-niveau.

Elever, der afslutter faget bioteknologi på A-niveau, vil anses for at have afsluttet fagene biologi og kemi på B-niveau. Elever, der afslutter faget geovidenskab på A-niveau, vil anses for at have afsluttet fagene fysik og naturgeografi på B-niveau.

For elever, som følger en sproglig studieretning, jf. bilag 1, vil det endvidere gælde, at ét af fagene biologi, informatik, kemi eller naturgeografi kan udskiftes med latin.

Elever, der afslutter faget græsk på A-niveau, vil anses for at have afsluttet faget oldtidskundskab på C-niveau.

Informatik er et nyt fag, som vil afløse en række af de nuværende it-fag. I forhold til i dag indføres det som et muligt naturvidenskabeligt fag sammen med biologi, fysik, kemi eller naturgeografi. Informatik kategoriseres i denne sammenhæng som et naturvidenskabeligt fag, selv om det også vil kunne placeres inden for andre hovedområder.

De foreslåede regler om, at alle elever – med undtagelse af elever med en stærk sproglig profil – skal have matematik på B-niveau, og de foreslåede regler om, at eleverne – med visse undtagelser – skal have et naturvidenskabeligt fag på mindst B-niveau, er et led i den styrkede indsats for matematik og naturvidenskab, som er en del af forliget, jf. nærmere afsnit 1 i lovforslagets almindelige bemærkninger. I dag er både matematik og to ud af tre naturvidenskabelige fag, herunder fysik, obligatoriske på C-niveau. Derudover skal elever på naturvidenskabelige studieretninger i dag have enten matematik eller et naturvidenskabeligt fag på B-niveau.

De foreslåede regler om, at elever med mindst tre fremmedsprog ikke skal have et af de naturvidenskabelige fag på mindst B-niveau, er et led i den styrkede indsats for sprog, som er en del af forliget, jf. nærmere afsnit 1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

For uddannelserne til merkantil studentereksamen og almen studentereksamen bliver der med de centralt fastsatte studieretninger som noget nyt mulighed for at udbyde spansk som studieretningsfag som fortsættersprog på A-niveau på lige fod med tysk- og fransk fortsættersprog. Spansk som fortsættersprog på A-niveau er endnu ikke udviklet. Endvidere permanentgøres faget kinesisk efter at det har indgået som forsøg som 2. fremmedsprog og som studieretningsfag.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 25 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.2.4.4. Valgfag

Ud over obligatoriske fag vil de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser også skulle indeholde valgfag på A-, B- eller C-niveau. Ved valgfag forstås også løft af niveau i obligatoriske fag eller studieretningsfag. Sammensætningen af de centralt fastsatte studieretninger på uddannelserne til teknisk-, merkantil- og almen studentereksamen vil indebære, at alle elever vil få tid til mindst ét valgfag, og de fleste elever vil få mere end ét valgfag.

Eleverne vil som udgangspunkt frit kunne vælge valgfag inden for de timerammer, som vil være til rådighed, jf. afsnit 2.1.3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Der vil dog i nogle tilfælde kunne være behov for at fastsætte bindinger mellem fagene, f.eks. så elever kun vil have mulighed for som valgfag at vælge fysik eller samfundsfag på A-niveau, hvis de har matematik på mindst B-niveau.

Den enkelte institution vil skulle udbyde en række valgfag således, at der udbydes fag på både A-, B- og C-niveau. Den enkelte institution vil som udgangspunkt selv skulle beslutte, hvilke valgfag den ønsker at udbyde og oprette. Dog foreslås det, at institutionerne får pligt til at oprette valgfag, som de har udbudt, hvis mindst ti elever har tilmeldt sig faget. Hvis institutionen udbyder uddannelsen på flere forskellige uddannelsessteder, vil denne forpligtelse til at oprette valgfag gælde for hvert af disse uddannelsessteder.

Forpligtelsen til at oprette valgfag, hvis mindst ti elever har tilmeldt sig, vil være ny for uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen. For uddannelsen til almen studentereksamen vil bestemmelsen være en forenkling af de gældende regler, idet der i dag er pligt til at oprette et udbudt valgfag, hvis syv elever på institutioner med færre end 400 elever har tilmeldt sig faget, og hvis ti eleverne på institutioner med flere end 400 elever har tilmeldt sig faget. Ligestillingen mellem uddannelserne på dette punkt er et led i at skabe mere ligestilling mellem de gymnasiale uddannelser, jf. afsnit 2.1.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om valgfagenes indhold og omfang på forskellige niveauer og om, hvilke fag og niveauer der kan og skal indgå i institutionens udbud af valgfag og hvilke bindinger, der er mellem fagene. Det er f.eks. hensigten at fastsætte regler om, at fysik eller samfundsfag på A-niveau kun kan vælges som valgfag af elever med matematik på mindst B-niveau. Der vil også kunne fastsættes regler om bindinger mellem andre fag.

Der henvises til lovforslagets § 27 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.2.5. Fagligt samspil mellem fagene

Studieområdet i de nuværende htx- og hhx-uddannelser er et samarbejde mellem fag inden for og på tværs af uddannelsernes faglige hovedområder. Studieområdet for htx-uddan-

nelsen afsluttes med en mundtlig prøve, som tæller med på eksamensbeviset, og studieområdet for hhx-uddannelsen afsluttes med en eller to prøver, som tæller med på eksamensbeviset. Almen studieforberedelse i den nuværende stx-uddannelse er et samarbejde mellem fag inden for og på tværs af uddannelsens faglige hovedområder. Almen studieforberedelse afsluttes med en mundtlig prøve på baggrund af en skriftlig synopsis.

Det foreslås, at studieområdet i uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen vil blive bibeholdt, men med et forenklet indhold og struktur, så uddannelsernes erhvervsrettede profiler i højere grad vil blive understøttet, og så det vil blive nemmere for institutionerne at omsætte det til konkret undervisning. Studieområdets forløb vil skulle styrke elevernes metodebevidsthed og give dem indsigt i fagernes identitet og forskellighed. Studieområdet vil desuden skulle medvirke til at udvikle og skabe progression i opbygningen af skriftlige kompetencer og generelle studiekompetencer hos eleverne. Studieområdet vil skulle afsluttes med et studieområdeprojekt på tredje år, jf. afsnit 2.1.3.2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

I uddannelsen til merkantil studentereksamen vil der skulle indgå en erhvervs-case, der på et autentisk grundlag skal udvikle elevernes evne til at forholde sig kritisk og reflekterende til informationer om en virksomheds interne og eksterne forhold. Erhvervs-case, der i dag indgår som en del af studieområdet på hhx-uddannelsen, vil således blive et obligatorisk fagligt samspil mellem fagene virksomhedsøkonomi og afsætning.

Det foreslås, at almen studieforberedelse afskaffes som ramme for de flerfaglige forløb i uddannelsen til almen studentereksamen, og den mundtlige prøve skal dermed også afskaffes. Der vil i uddannelsen fremover løbende i gymnasietiden skulle indgå flerfaglige forløb, som forbereder eleverne til arbejdet med et studieretningsprojekt på tredje år. Som en del af disse forløb skal der indgå arbejde med basal videnskabsteori og faglig metode, i et omfang på minimum 20 timer, og der skal kunne spørges ind til det i den mundtlige prøve i studieretningsprojektet.

Der vil i læreplanerne blive stillet krav om, at eleverne skal behandle komplekse problemstillinger i såvel de enkelte fag som i samspillet mellem fagene og lære at foretage faglige metodeovervejelser. Der skal i det samlede gymnasieforløb afsættes fordybelsestid til selvstændigt skriftligt arbejde i forbindelse med samspil mellem fag. Fagligt samspil og træning af elevernes skriftlige kompetencer prioriteres i arbejdet, der leder frem imod studieretningsprojektet.

Der er i alt afsat henholdsvis ca. 630 timer i uddannelsen til teknisk studentereksamen og 500 timer i uddannelserne til merkantil og almen studentereksamen til selvstændigt skriftligt arbejde.

Undervisningen i de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser vil generelt skulle tilrettelægges sådan, at der er fokus på fagligheden i de enkelte fag, og at der samtidig indgår tværfaglige elementer og forløb i det omfang, det er relevant. Eleven skal således arbejde med at tilegne sig viden,

kundskaber og kompetencer både i det enkelte fag og i flerfaglige forløb.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og lige-stilling kan fastsætte regler om det faglige samspil mellem fagene og studieområdet i uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen. Bemyndigelsen vil bl.a. blive brugt til at fastsætte regler om erhvervs-case.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets §§ 29 og 30 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.2.6. Studieretningsprojekt og studieområdeprojekt

Det indgår som en del af den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser, at studieretningsprojekter i uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen vil blive afskaffet, og i stedet foreslås indført et studieområdeprojekt som led i en nytænkning af studieområdet. I uddannelsen til teknisk studentereksamen vil der blive tilført yderligere timer til studieområdeprojektet, i forhold til det der i dag er afsat til studieretningsprojektet. Dette vil sikre det samme antal timer til studieretningsprojektet og studieområdeprojektet – og dermed lige vilkår for eleverne – på de tre treårige gymnasiale ungdomsuddannelser.

I uddannelsen til almen studentereksamen vil studieretningsprojektet blive styrket, bl.a. ved at prioritere fagligt samspil og træning af elevernes skriftlige kompetencer. Der vil som nævnt løbende i uddannelsen skulle indgå flerfaglige forløb, som forbereder eleverne til studieretningsprojektet. Som en del af disse forløb vil der skulle indgå basal videnskabsteori og faglig metode.

Rammerne for vejledning i forbindelse med studieretningsprojektet vil blive forbedret, og en del af den tid, som vil blive afsat til at gennemføre projektet, vil skulle gennemføres med tilstedeværelse af en lærer. Vejledningstiden skal blandt andet bruges på feedback på baggrund af løbende produktkrav i vejledningsfasen, f.eks. aflevering af mindre tekstuddrag, udfoldede opgavedispositioner eller mindre synopsis.

Studieretningsprojektet vil som hovedregel skulle skrives i to fag, men det vil ikke være udelukket at skrive i ét fag, hvis læreren vurderer, at det valgte emne egner sig bedst til et étfagligt projekt. For at styrke en dybdeforståelse af komplekse faglige problemstillinger foreslås det, at studieområdeprojektet i uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen vil skulle afsluttes med både en skriftlig besvarelse og en tilhørende mundtlig eksamination. Tilsvarende foreslås det, at studieretningsprojektet på uddannelsen til almen studentereksamen skal afsluttes med en obligatorisk prøve, der både rummer vurdering af den skriftlige besvarelse og en tilhørende mundtlig eksamination.

Den mundtlige prøve vil være medvirkende til at dokumentere elevens egen selvstændige præstation i udarbejdelsen af studieområdeprojektet og studieretningsprojektet. I dag afsluttes studieretningsprojektet kun med en vurdering af den skriftlige besvarelse, og den indeholder ikke en mundtlig eksamination.

Det foreslås, at resultatet af den mundtlige prøve i studieområdeprojektet og studieretningsprojektet skal tælle med i det samlede eksamensresultat.

Det foreslås endvidere, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om flerfaglige forløb, herunder studieretningsprojektet og studieområdeprojektet. Bemyndigelsen vil bl.a. blive brugt til at fastsætte regler om omfanget af projekterne, antallet og niveauet af de fag, som projekterne skal skrives inden for, vejledning i forbindelse med projekterne og de skriftlige og mundtlige prøver, som skal gennemføres ved afslutning af projekterne.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 30 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.2.7. Bedre udnyttelse af eksamensperioden

I dag er arbejdsbyrden for eleverne fordelt ujævnt hen over året, hvilket forringer elevernes muligheder for at planlægge skolearbejdet. Eleverne på første og andet år har eksempelvis ofte få aktiviteter i eksamensperioden sammenlignet med andre perioder.

Ministeriet for børn, undervisning og ligestilling har tidligere gennemført et udviklingsarbejde om bedre udnyttelse af skoleåret på en række institutioner. Erfaringerne herfra peger bl.a. på, at central skemaplanlægning på institutionen, at flytte større opgaver til eksamensperioden og tilbyde særlige talentforløb eller indsatser i eksamensperioden i fag, hvor elever oplever særlige udfordringer, kan fremme en mere hensigtsmæssig udnyttelse af eksamensperioden.

Det foreslås på den baggrund, at institutionens leder skal påse, af der også afvikles undervisningstid og fordybelsestid i prøve- og eksamensperioden. Af hensyn til elevernes eksamensforberedelse gælder kravet dog ikke ubetinget i sidste eksamenssemester. Det er institutionens leder, som skal vurdere, hvilke aktiviteter der skal foregå i eksamensperioden, og i hvilket omfang.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 32 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.2.8. Klassedannelse og samlæsning

I dag bliver eleverne i grundforløbet inddelt i klasser på baggrund af deres forhåndstilkendegivelse om ønsket studieretning ved ansøgning om optagelse. Fremadrettet skal eleverne ikke længere forhåndstilkendegive ønsket studieretning ved ansøgning om optagelse. Det foreslås på den baggrund, at klassedannelse i studieretningsklasser fremadrettet skal ske i forbindelse med, at eleverne vælger studieretning ved afslutning af grundforløbet, som foreslås at vare tre måneder.

Klassedannelsen i studieretningsklasser vil skulle understøtte et fagligt samspil mellem studieretningsfagene og elevernes sociale og faglige tilhørsforhold i den studieretning, de har valgt. På den anden side skal klassedannelsen være så fleksibel, at elevers ønsker om bestemte studieretninger og fag i høj grad vil kunne imødekommes.

Det foreslås derfor, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om, at institutionens leder skal kunne beslutte, at elever fra to eller flere studieretninger, der ikke kan oprettes som enkeltstående studieretningsklasser, kan samles i en blandet studieretningsklasse. Eleverne i de blandede studieretningsklasser vil blive undervist samlet i de fleste fag. Herved opnås større frihedsgrader end i dag til at oprette studieretninger med lille søgning, og samtidig fastholdes princippet om, at eleverne går i én stamklasse, hvor de vil have det meste af deres undervisning.

Institutionens leder vil have det pædagogiske ansvar for at sikre, at det er muligt at tone undervisningen til elevernes forskellige studieretningsprofiler. Beslutningen om at etablere blandede studieretningsklasser – og omfanget af fag, der samlæses – vil derfor skulle bygge på en konkret faglig vurdering.

Det foreslås endvidere, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om, at elever fra forskellige uddannelser skal kunne samlæses i visse fag, når de på grund af lille søgning ikke kan oprettes i hver uddannelse. I dag er denne mulighed – med visse undtagelser – begrænset til valgfag. For eksempel skal det være muligt at samlæse elever i fremmedsprog, uanset om eleverne har det pågældende sprogfag som studieretningsfag, som obligatorisk 2. fremmedsprog eller som valgfag. Det skal også være muligt i et vist omfang at oprette særskilte hold på tværs af studieretninger og uddannelser for at tilgodese elever med en særlig profil, f.eks. eliteidrætsudøvere, særlige talenter eller elever med særlige udfordringer.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om klasse- og holddannelsen og om samlæsning internt i uddannelsen og mellem uddannelser. Bemyndigelsen vil bl.a. blive anvendt til at fastsætte regler om kriterier for holddannelse i grundforløbet og i studieretningsforløbet, kriterier for samlæsning af fag på tværs af uddannelser m.v.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 31 og bemærkningerne hertil.

2.1.4. Organisering og tilrettelæggelse af den toårige uddannelse til hf-eksamen

2.1.4.1. Gældende ret

Den toårige hf-uddannelse er sammensat af en række enkeltfag, en kultur- og samfundsfaggruppe, en naturvidenskabelig faggruppe, samt et antal tværfaglige og enkeltfaglige projektperioder.

Den samlede uddannelse omfatter mindst 1.625 timer uddannelsesstid og 360-460 timer kursistid. Uddannelsesstid omfatter undervisning og lærerstyrede kursistaktiviteter, og kursistid omfatter tid til skriftligt arbejde, kursistens forberedelse m.v.

Uddannelsen består af ét obligatorisk fag på A-niveau (dansk), to obligatoriske fag på B-niveau (engelsk og historie) samt otte obligatoriske fag på mindst C-niveau (biologi, geografi, idræt, matematik, kemi, religion og samfundsfag

samt et praktisk-musisk fag). Kursisten skal ved optagelsen tilkendegive ønske om valg af praktisk-musisk fag. Ud over de obligatoriske fag skal kursisten inden for visse rammer vælge to til fire valgfag på i alt mindst 250 timer.

Kursusstedet skal udbyde mindst to praktisk-musiske fag. Kursusstedet skal endvidere indgå i et forpligtende samarbejde med andre kurser inden for et nærmere afgrænset geografisk område, og skal sikre, at der inden for det geografiske område, som det forpligtende samarbejde dækker, udbydes et bredt udvalg af valgfag inden for hovedområderne humaniora, naturvidenskab og samfundsvidenskab.

Ud over obligatoriske enkeltfag og faggrupper indgår introduktionsforløb, værkstedsundervisning og projektperioder som enkeltfaglige eller tværfaglige elementer i uddannelsen. Introduktionsforløbet, som er placeret i starten af første semester af uddannelsen, giver kursisterne indføring i de fag og arbejdsmetoder, som er karakteristiske for uddannelsen. Værkstedsundervisningen, som forløber over hele uddannelsesperioden, indeholder bl.a. træning i anvendelse af erhvervede kvalifikationer, træning af skrivekompetencer m.v. Projektperioder består bl.a. af et eksamensprojekt i fjerde semester i kultur- og samfundsfagsgruppen.

Kursisterne skal i fjerde semester af uddannelsen skrive en større skriftlig opgave i et til tre af de fag, som kursisten har gennemført. Ét af fagene skal være på mindst B-niveau. Karakteren for opgaven tæller med på eksamensbeviset.

Kursusstedet inddeler kursisterne i klasser. I forbindelse med sammensætning af klasser skal kursusstedet i videst muligt omfang tage hensyn til kursistersnes forhåndstilkendegivelse om valg af praktisk-musisk fag.

Kursisten aflægger prøve i de obligatoriske fag dansk, engelsk, matematik og det valgte praktiske-musiske fag, én samlet mundtlig prøve i kultur- og samfundsfagsgruppen, én samlet mundtlig prøve i den naturvidenskabelige faggruppe, prøve i to til fire valgfag, og derudover får kursisten en bedømmelse af den større skriftlige opgave. Karaktererne for prøverne indgår med forskellig vægt på eksamensbeviset. Kursisterne får ikke standpunktskarakterer, som tæller med på eksamensbeviset, men læreren skal give kursisterne en vurdering af kursistens faglige standpunkt i et fag to gange årligt.

2.1.4.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

De elever, som søger ind på den toårige hf-uddannelse, har i dag en blandet uddannelsesmæssig baggrund. Der er elever, som bliver optaget i direkte forlængelse af grundskolens 10. klasse, mens andre elever er ældre eller voksne, og en del af dem har opnået en række andre erfaringer og nogle har andre uddannelser bag sig. Hf-uddannelsen spiller også en rolle ved at uddanne en række elever, der ellers har svære kår i ungdomsuddannelsessystemet.

Erfaringerne med den toårige hf-uddannelse viser, at der er en række udfordringer forbundet med uddannelsen, som den er i dag. En stor og stadigt større andel af eleverne på uddannelsen har svage faglige forudsætninger, og mange har afbrudte ungdomsuddannelser bag sig. Ca. 28 pct. af de ele-

ver, som starter på uddannelsen, falder fra, inden de har færdiggjort uddannelsen.

Samtidig er der færre af de elever, som færdiggør den toårige hf-uddannelse, som læser videre på en videregående uddannelse, sammenlignet med elever som har gennemført f.eks. en uddannelse til almen studentereksamen. Endelig er der færre af de hf-studenter, som læser videre, som gennemfører den videregående uddannelse sammenlignet med studenter fra de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser – efter to år er ca. 55 pct. af hf-studerne i gang med en videregående uddannelse, mens dette er tilfældet for ca. 76 pct. af studenterne fra stx-uddannelsen. Ca. 41 pct. af hf-studerne vælger en professionsbachelor- eller erhvervsakademiuddannelse.

På den baggrund er forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser enig om, at den toårige uddannelse til hf-eksamen skal have en ny og klar profil ved at målrette uddannelsen mod erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser og samtidig sikre en fleksibilitet i forhold til at sikre den enkeltes videre uddannelsesmuligheder.

Forslag om, hvilke krav der skal gælde som forudsætning for at blive optaget på uddannelsen til den toårige uddannelse til hf-eksamen er nærmere beskrevet under afsnit 2.1.2.2 i lovforslaget almindelige bemærkninger.

2.1.4.2.1. Struktur og indhold for den toårige uddannelse til hf-eksamen målrettet erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser

2.1.4.2.1.1. Uddannelsens omfang og opdeling i undervisningstid og fordybelsestid

Den toårige hf-uddannelse omfatter i dag mindst 1.625 timer uddannelsestid og 360-460 timer kursisttid. Uddannelsestid omfatter undervisning og lærerstyrede kursistaktiviteter, og kursisttid omfatter tid til skriftligt arbejde, kursistens forberedelse m.v.

Det foreslås, at den sondring mellem undervisningstid og fordybelsestid, som foreslås indført for de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser, jf. afsnit 2.1.3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger også skal være gældende for den toårige uddannelse til hf-eksamen.

Uddannelsens samlede omfang foreslås ikke ændret væsentligt, men uddannelsen vil blive tilrettelagt, så der bliver mere undervisningstid (i dag uddannelsestid) og mindre fordybelsestid (i dag kursisttid) end i dag.

Det foreslås, at undervisningstiden skal udgøre mindst 1.705 timer, og at den normalt ikke overstiger 1.755 timer, og at fordybelsestiden udgør mindst 300 timer. For elever, som vælger udvidede fagpakker, vil undervisningstiden stige med 250 timer, jf. nærmere afsnit 2.1.4.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Fordybelsestiden vil blive øget med mindst 100 timer. Afhængigt af, hvilke fag eleven vælger i den udvidede fagpakke, vil det kunne variere, hvilke fag de ekstra fordybelsestimer fordeles ud på.

Intervaller mellem minimumsantallet af undervisningstimer og det antal undervisningstimer, som normalt ikke overstiges, vil være 50 timer. De 50 timer vil give mulighed for, at eleven – i stedet for at vælge et C-niveau fag – kan vælge at hæve et C-niveau fag til B-niveau. Herved opnår eleven fleksibilitet i forhold til valgfag, idet en elev i stedet for et nyt valgfag på C-niveau vil kunne få et løft af et fag, som eleven allerede har. Det vil endvidere give mulighed for, at eleven f.eks. kan vælge et nyt valgfag på B-niveau i stedet for to nye valgfag på C-niveau. Intervallet på 50 timer vil derved fremme udbud af valgfag på B-niveau, og det vil understøtte, at eleverne kan fordybe sig i fag, de allerede har, ved at løfte disse til et højere niveau i stedet for at vælge et nyt valgfag på C-niveau.

Minimumstallet for undervisningstimer vil indebære, at institutionen har pligt til at afvikle lærerstyret undervisning og øvrige aktiviteter, som er organiseret af institutionen til realisering af uddannelsernes formål, i det pågældende antal timer. Intervallet på 50 timer udtrykker en forventning til institutionerne om fleksibilitet i forhold til at udbyde forskellige typer valgfag, men den enkelte elev vil ikke have et individuelt krav på at få flere timer end mindstekravet.

Det antal undervisningstimer, som uddannelsen normalt ikke skal overstige, vil institutionen kunne vælge at overstige i visse situationer, hvis eleven fremsætter ønske herom. Et eksempel kunne være elever, som har opnået merit, og som på den baggrund bliver fritaget fra dele af undervisningen og derved får mulighed for at anvende den ledigblevne tid til at gennemføre yderligere valgfag. Dette vil i nogle tilfælde forudsætte, at timetallet stiger yderligere.

Det vil i alle tilfælde være institutionen, som skal vurdere, om eleven skal have mulighed for at gå ud over det antal timer, som undervisningstiden normalt ikke skal overstige.

Hovedparten af undervisningstiden i uddannelserne vil blive fordelt på de enkelte fag, faggrupper, fagpakker, projekt- og praktikforløb og en større skriftlig opgave.

Ud af minimumstallet for undervisningstimer vil indgå 80 timer pr. elev i en pulje, som institutionens leder vil kunne fordele til fag eller faglige aktiviteter, hvor eleverne vurderes at have behov for en særlig indsats. Timepuljen vil bl.a. skulle bruges til at tilgodese den enkelte elevs behov for f.eks. vejledning i forbindelse med skriftligt arbejde, særlige indsatser i bestemte fag eller eventuelt særlige talentindsatser.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 33 og bemærkningerne hertil.

2.1.4.2.1.2. Obligatoriske fag

Det foreslås med lovforslaget, at følgende obligatoriske fag skal indgå i uddannelsen:

Fag på A-niveau: Dansk.

Fag på B-niveau: Engelsk, historie (historie indgår i en kultur- og samfundsfaggruppe sammen med religion og samfundsfag).

Fag på C-niveau: Matematik, religion, samfundsfag (samfundsfag indgår i en kultur- og samfundsfaggruppe sammen med historie og religion), biologi, geografi, kemi (biologi, geografi og kemi indgår i en naturvidenskabelig faggruppe), enten idræt eller ét af følgende kunstneriske fag: Billedkunst, dans, design og arkitektur, dramatik, mediefag eller musik.

De foreslåede obligatoriske fag vil indebære, at elever, som i dag både har idræt og et praktisk-musisk fag, fremadrettet skal vælge ét af disse fag. Der bliver samlet set færre fag, men det vil bl.a. gennem fagenes indhold blive sikret, at uddannelsens almindelige sigte bevares. Det vil indebære, at eleven får bedre mulighed for faglig fordybelse og øvelse i grundlæggende færdigheder.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer. Bemyndigelsen vil bl.a. blive anvendt til at fastsætte regler om, at de obligatoriske fag dansk og matematik tildeles flere timer end i dag.

Der vil endvidere blive fastsat regler, som sikrer, at alle fag får en praksisorienteret toning, og at fagenes faglige mål og kernestof justeres. Det skal som led i dette sikres, at elevernes personlige modning, dømmekraft, handlekraft og afklaring, herunder evnen til at træffe valg og tage ansvar, samt at elevernes dannelse til aktiv demokratisk deltagelse styrkes.

Der vil endvidere blive fastsat regler, som sikrer, at de tre fag, som indgår i henholdsvis kultur- og samfundsfaggruppen og den naturvidenskabelige faggruppe, dels får tydeliggjort kernefagligheden og dels hver især skal indeholde det samme antal timer, som svarer til fagenes timetal, hvis fagene gennemføres enkeltvis i stedet for gennem en faggruppe. Timetallet for det enkelte fag afhænger af, om faget er på B- eller C-niveau. Ændring i prøveformen for de to faggrupper er nærmere beskrevet i afsnit 2.1.7.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.1.4.2.1.3. Fagpakker (fagpakker uden overbygning)

For at understøtte en god overgang til videre uddannelse inden for erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne vil eleverne kunne vælge mellem fagpakker, som institutionerne skal udbyde et antal af. Institutionerne vil via fagpakkerne kunne målrette uddannelsen mod professionsbacheloruddannelser inden for områder som f.eks. sundhed og undervisning/pædagogik og erhvervsakademiuddannelser inden for områder som f.eks. it, teknik, erhvervsøkonomi eller finansøkonomi, således at fagpakkerne rummer relevante fag og niveauer. De obligatoriske fag vil skulle indgå i et fagligt samspil med fagpakken for at understøtte professionsorienteringen.

Fagpakker vil skulle bestå af to fag, som har et naturligt fagligt samspil. Fagene skal enten være på BB-niveau eller på BC-niveau. Fagene i fagpakken vil enten kunne være to nye fag på henholdsvis B- og C-niveau, løft af to fag fra C- til B-niveau eller et løft af et fag fra C- til B-niveau samt et nyt fag på C-niveau. Fagpakker, som sammensættes af to

nye fag på henholdsvis B- og C-niveau, forudsætter anvendelse af 25 af de timer, som udgør intervallet mellem minimumstimetallet og det antal undervisningstimer, som normalt ikke skal overstiges.

Institutioner, som kun har én eller to klasser pr. årgang, vil dog kunne udbyde fagpakker, som indeholder to fag på C-niveau. Dermed får disse institutioner større rum for valgfag, der evt. kan samlæses med andre gymnasiale institutioner.

Samlet set vil de foreslåede obligatoriske fag og fagpakker indebære, at eleverne vil få en styrket faglighed, idet de vil få flere fag på B-niveau og færre fag på C-niveau. Eleverne vil fortsat få ét fag på A-niveau.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 36 og § 37, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

2.1.4.2.1.4. Valgfag

Ud over obligatoriske fag skal den toårige uddannelse til hf-eksamen (uden overbygning) også indeholde valgfag på B- og C-niveau. Alle elever vil skulle have mindst ét valgfag. Institutionerne må dog godt udbyde udvidede fagpakker, som ikke vil give plads til valgfag. Udvidede fagpakker er nærmere beskrevet under afsnit 2.1.4.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Eleverne vil som udgangspunkt frit kunne vælge valgfag, inden for de timerammer, som vil være til rådighed.

Den enkelte institution vil skulle udbyde en række valgfag således, at der udbydes fag på både B- og C-niveau for alle elever. Derudover kan institutionen udbyde valgfag på A-niveau, som elever med en udvidet fagpakke kan vælge imellem.

Den enkelte institution vil som udgangspunkt selv skulle beslutte, hvilke valgfag den ønsker at udbyde og oprette. Dog foreslås det, at institutionerne vil få pligt til at oprette valgfag, som de har udbudt, hvis mindst ti elever har tilmeldt sig faget. Hvis institutionen udbyder uddannelsen på flere forskellige uddannelsessteder, vil denne forpligtelse til at oprette valgfag gælde for hvert af disse uddannelsessteder.

Forpligtelsen til at oprette valgfag, hvis mindst ti elever har tilmeldt sig, vil være en forenkling af de gældende regler på stx- og hf-uddannelserne, i det der i dag på disse uddannelser er pligt til at oprette et udbudt valgfag, hvis syv elever på institutioner med færre end 400 elever har tilmeldt sig faget, og hvis ti eleverne på institutioner med flere end 400 elever har tilmeldt sig faget. Som et led i at skabe mere ligestilling mellem de gymnasiale uddannelser, foreslås en sådan bestemmelse for alle uddannelserne, herunder uddannelserne til merkantil og teknisk studentereksamen, jf. afsnit 2.1.3.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om valgfagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer og om hvilke fag og niveauer, der kan og skal indgå i institutionens udbud af valgfag.

Der henvises til lovforslagets § 39 og bemærkningerne hertil.

2.1.4.2.1.5. Projekt- og praktikforløb

Det er en del af den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser, at fagene skal orienteres mere direkte mod de videregående uddannelser og jobs, som uddannelsen til den toårige uddannelse til hf-eksamen forbereder til. Dette skal bl.a. ske ved, at der knyttes projekt- og praktikforløb til fagene, herunder den fagpakke, eleven skal vælge.

Projekt- og praktikforløb vil bl.a. skulle bruges til faglig fordybelse, hvor eleverne skal løse konkrete og virkelighedsnære problemstillinger i fag og faggrupper gennem en kombination af praktisk "feltarbejde" og den faglige undervisning.

Uddannelsen vil skulle indeholde mindst tre projekt- og praktikforløb. Ét projekt- eller praktikforløb i første semester skal understøtte elevens afklaring af hovedinteresse, herunder eventuelt valg af valgfag allerede fra andet semester. Ét projekt- eller praktikforløb i andet semester skal understøtte valg af fagpakke, og mindst ét projekt- eller praktikforløb i tredje eller fjerde semester skal understøtte valget af videregående uddannelse.

Alle projekt- og praktikforløb vil være knyttet til bestemte fag og skal afrapporteres, drøftes og godkendes af en faglærer. Forløbene vil skulle bidrage til, at eleverne reflekterer over, hvad den erhvervede viden giver af perspektiver i relation til videregående uddannelse.

Praktikforløb vil kunne arrangeres af eleven selv eller af institutionen og vil kunne afvikles på uddannelsesinstitutioner, offentlige og private arbejdspladser, i organisationer mv. afhængigt af de lokale muligheder. Forløbet vil altid skulle rumme en form for faglig opgaveløsning.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om projekt- og praktikforløb.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets §§ 35 og 36 og § 38 og bemærkningerne hertil.

2.1.4.2.1.6. Opdeling af uddannelsen i semestre

For at støtte elevens faglige udvikling, foreslås det at opdele uddannelsen i fire semestre. Eleven vil i den forbindelse gradvist skulle afklares om valg af fagpakke, valgfag og videre uddannelse via projekt- og praktikforløb, der knytter sig til fag og faggrupper i de første to semestre og på andet år af uddannelsen til den fagpakke, eleven vælger.

Første og andet semester vil skulle bestå af undervisning i de obligatoriske fag og faggrupper, dog kan engelsk på B-niveau eventuelt først påbegyndes i andet semester. Af hensyn til en jævn fordeling af undervisningstiden på de fire semestre, kan valgfag eventuelt påbegyndes i andet semester. I hvert af de to semestre vil blive gennemført et projekt- og praktikforløb i tilknytning til mindst ét fag eller én faggruppe. Efter første semester vil mindst et fag skulle afsluttes, medmindre eleven vælger at hæve faget til B-niveau. Før

uddannelsens tredje semester vil eleven skulle vælge en fagpakke.

Tredje semester vil skulle bestå af undervisning i dansk, engelsk og kultur- og samfundsfaggruppen, fag fra en fagpakke, samt eventuelt valgfag. Fjerde semester vil skulle bestå af undervisning i dansk, eventuelt engelsk på B-niveau, fag fra fagpakken og eventuelt valgfag. Derudover vil eleven skulle udarbejde en større skriftlig opgave. I mindst ét af disse semestre vil eleven skulle gennemføre et projekt- og praktikforløb i tilknytning til fagpakken.

Organisering i semestre med gradvis afvikling af fag, så eleverne hvert halve år afslutter en del af uddannelsen vil betyde, at elever, der eventuelt forlader uddannelsen for at fortsætte på enkeltfags-hf, på en anden gymnasial uddannelse eller på en erhvervsuddannelse, vil kunne få prøvebeviser med sig og dermed eventuelt undgå tab af uddannelsestid.

Det foreslås, at private hf-institutioner får frihed til selv at beslutte, hvornår de placerer undervisningen i de obligatoriske fag, valgfag og faggrupper i løbet af uddannelsen.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om organisering og indhold af den toårige uddannelse til hf-eksamen.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 38 og bemærkningerne hertil.

2.1.4.2.1.7. Vejledning og evaluering

Institutionens leder vil skulle sikre, at undervisningen tilrettelægges, så eleverne gennem hele uddannelsen møder variation og progression i arbejdsformerne, så alle elever – uanset social baggrund – udfordres fagligt, så de kan blive så dygtige som muligt. Institutionen vil i den forbindelse skulle sikre tilbud til elever med særlige behov og elever med særlige talenter. Undervisningen, herunder i fagpakken, vil skulle medvirke til at udvikle og skabe progression i opbygningen af de skriftlige kompetencer og generelle studiekompetencer hos eleverne.

Hf-uddannelsen er i dag kendetegnet ved, at eleverne ikke gives medtællende standpunktskarakterer (årskarakterer), og eleverne vurderes således udelukkende på deres præstationer ved prøver. Lærerne er dog forpligtede til at give eleverne en vurdering af deres standpunkt i hvert fag to gange årligt.

For at modvirke frafald og øge den faglige indlæring foreslås det, at der i uddannelsen fremover skal ske formativ evaluering i endnu højere grad end i dag. Ved løbende eller formativ evaluering forstås den jævnlige tilbagemelding fra lærer til elev om elevens indsats og udbytte, og i forlængelse heraf deres dialog om, hvordan eleven kan forbedre sin indsats i og udbytte af undervisningen. Formativ evaluering har således til formål fremadrettet at forbedre elevens indlæring.

Forløgskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at den løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen skal styrkes. Det foreslås på den baggrund, at det skal fremgå af loven, at eleverne systematisk skal inddrages i evalueringen gennem arbejdet med mål for egen udvikling.

Institutionen vil skulle sikre regelmæssig feedback fra lærerne til den enkelte elev. Det foreslås derfor, at der senest ved afslutningen af første semester skal ske en afdækning af elevens foreløbige kompetenceudvikling, herunder i dansk, engelsk og matematik. Afdækningen vil skulle indgå som en del af grundlaget for en vejledning af eleven i forhold til videre valg af fagpakker og valgfag. Afrapportering af projekt- og praktikforløb vil også skulle indgå i vejledningen af og drøftelser med eleven om fagvalg og videre uddannelsesvalg. Institutionen vil endvidere skulle yde faglig vejledning i forbindelse med elevens arbejde med den større skriftlige opgave.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om intern evaluering til vurdering af elevernes kompetenceudvikling. Bemyndigelsen vil bl.a. blive anvendt til at fastsætte regler om krav til elevernes deltagelse i vejledningsaktiviteter m.v.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 35 og bemærkningerne hertil.

2.1.4.2.1.8. Klassedannelse og samlæsning

Undervisningen i den toårige uddannelse til hf-eksamen vil skulle organiseres med udgangspunkt i klasser og hold. Det første år vil være fastlagt fagmæssigt, så eleverne vil opleve et fagligt og socialt stabilt klassefællesskab.

Efter afslutningen af andet semester kan der dannes nye klasser i forbindelse med fordelingen af elever efter fagpakke. Institutionens leder vil i den forbindelse kunne oprette klasser med elever med forskellige fagpakker.

Klassedannelsen vil skulle understøtte et fagligt samspil mellem fagpakkefagene, obligatoriske fag, faggrupper og valgfag, samt elevernes sociale og faglige tilhørsforhold i klassen. Hovedparten af undervisningen vil skulle foregå i klassen, samtidig med at elevernes individuelle ønsker og valg vil kunne tilgodeses ved samlæsning på tværgående hold eller på tværs af gymnasiale uddannelser.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om klasse- og holddannelsen og om samlæsning internt i uddannelsen og mellem uddannelser. Bemyndigelsen vil bl.a. blive anvendt til at fastsætte regler om kriterier for samlæsning af fag på tværs af uddannelser m.v.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 34 og bemærkningerne hertil.

2.1.4.2.1.9. Bedre udnyttelse af eksamensperioden

For at skabe ligestilling mellem den toårige uddannelse til hf-eksamen og de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser foreslås det, at også ledere på institutioner med uddannelsen til hf-eksamen skal påse, at der afvikles undervisningstid og fordybelsestid i prøve- og eksamensperioden. Af hensyn til elevernes eksamensforberedelse gælder kravet dog ikke ubetinget i sidste eksamenssemester. Det er institutionens leder, som skal vurdere, hvilke aktiviteter der skal foregå i eksamensperioden, og i hvilket omfang.

Der henvises til lovforslagets § 40 og bemærkningerne hertil.

2.1.4.2.2. Adgang til universitetsuddannelser via udvidet fagpakke eller enkeltfagsundervisning

Med henblik på at sikre at den toårige uddannelse til hf-eksamen bliver fleksibel i forhold til at sikre elevernes videre uddannelsesmuligheder, er forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser enig om, at den toårige uddannelse til hf-eksamen skal kunne suppleres, så den også kan give adgang til universitetsuddannelser ad to forskellige veje. Adgangen til universitetsuddannelserne forudsætter, at eleverne bliver fagligt bedre rustet, end de er i dag.

Det foreslås derfor, at elever via udvidede fagpakker (fagpakker med overbygning) på andet år af den toårige uddannelse til hf-eksamen skal kunne opnå adgang til universitetsbacheloruddannelser.

Det er institutionen, som skal vælge, om den vil udbyde udvidede fagpakker. De udvidede fagpakker skal både rumme uddannelsens brede almendannelse og faglighed, samtidig med at der gives en mulighed for faglig fordybelse i et omfang, som uddannelsen med den normale timeramme ikke kan rumme. De udvidede fagpakker vil skulle rumme 250 timer undervisningstid oven i den normale timeramme, hvilket vil give en samlet undervisningstid på mindst 1.955 timer.

Den udvidede fagpakke vil skulle sammensættes, så den – ud over de løft, som fagpakken består af – består af to eller tre yderligere løft af niveau i fag, heraf ét til to løft til A-niveau. Der vil i nogle tilfælde være behov for at fastsætte bindinger mellem fagene for de elever, som vælger en udvidet fagpakke, f.eks. så eleverne kun kan få udvidede fagpakker med fysik eller samfundsfag på A-niveau, hvis de har matematik på mindst B-niveau.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om, hvilke fag og niveauer der kan indgå i udvidede fagpakker og om bindinger mellem fagene. Det er f.eks. hensigten at fastsætte regler om, at udvidede fagpakker, som indeholder fysik eller samfundsfag på A-niveau, kun kan vælges af elever med matematik på mindst B-niveau. Der vil også kunne fastsættes regler om bindinger mellem andre fag.

Elever, som ønsker en udvidet fagpakke, vil skulle vælge dette ved afslutningen af andet semester. Fagene i den udvidede fagpakke vil skulle gennemføres i tredje og fjerde semester af uddannelsen. Elever, som ønsker en udvidet fagpakke, og som har under 3,0 i gennemsnit af de prøver, herunder interne prøver, som er aflagt i første og andet semester, vil ved afslutningen af andet semester skulle gennemføre en faglig screening og vejledningssamtale. Screeningen og vejledningssamtalen vil skulle være med til at sikre, at elever, som vælger en udvidet fagpakke, vil være fagligt klædt på til at gennemføre forløbet. Det vil efterfølgende være eleven selv, som skal beslutte, om pågældende vil vælge en udvidet fagpakke.

Personer, som har afsluttet den toårige uddannelse til hf-eksamen uden overbygning, skal efterfølgende kunne gennemføre et supplerende overbygningsforløb inden for rammerne af gymnasial supplerings- og derved opnå en overbygning, som giver adgang til universitetsbacheloruddannelser.

I det supplerende overbygningsforløb vil kunne indgå undervisning på hold fra gymnasiale suppleringskurser (GSK) eller fra hf-enkeltfag – eller begge dele. Indholdet af det supplerende overbygningsforløb, herunder fag og niveauer, vil skulle fastlægges i et samarbejde mellem institutionen og kursisten. Forløbet skal sammensættes, så det indholdsmæssigt mindst svarer til forskellen på en fagpakke uden overbygning og en udvidet fagpakke på den toårige uddannelse til hf-eksamen. Forløbet skal kunne afvikles inden for et halvt år.

Det supplerende overbygningsforløb vil give mulighed for, at kursisten sammen med institutionen vil kunne sammensætte et fagligt forløb, som vil være målrettet den universitetsbacheloruddannelse, som kursisten måtte ønske sig, enten i form af specifikke adgangsgivende fag og niveauer eller i form af fag og niveauer, der i øvrigt er fagligt relevante i forhold til den ønskede uddannelse. De nye supplerende overbygningsforløb efter lovforslagets § 65, stk. 3 vil kunne give adgang til statens uddannelsesstøtte (SU). Der henvises i øvrigt til § 22 i det samtidigt fremsatte følgelovforslag. Kursisten vil blive fritaget for betaling, selv om der i forløbet indgår undervisning på hold fra hf-enkeltfag, hvis forløbet påbegyndes inden to år fra den dato, hvor kursisten er dimitteret med sin hf-eksamen eller højere forberedelseseksamen.

For at et givet fag kan indgå i en overbygning, som giver adgang til universitetsbacheloruddannelser, vil faget skulle bestå. Hvis der indgår flere karakterer i faget, f.eks. karakterer fra både en mundtlig og en skriftlig prøve, vil faget anses som bestået, hvis gennemsnittet af karaktererne er mindst 2,0. Krav til gennemsnittet kan ikke opfyldes ved op-runding.

Hvis et eller flere af fagene i det supplerende overbygningsforløb udgør et specifikt adgangskrav som forudsætning for at blive optaget på en bestemt universitetsbacheloruddannelse, så vil prøvekarakteren fra faget kunne forringe det samlede eksamensgennemsnit, jf. afsnit 2.1.6.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 37, stk. 3, og § 65, stk. 3 og bemærkningerne hertil.

2.1.5. Hf-enkeltfag

2.1.5.1. Gældende ret

Hf-enkeltfag kan gennemføres som enkeltfag, hvis kursisten alene har brug for ét eller flere enkelte fag, eller kursisten kan sammenstykke enkeltfagene til en samlet hf-eksamen, hvis der er brug for en fuld gymnasial eksamen, og den pågældende ikke ønsker at gennemføre den toårige hf-uddannelse. En samlet hf-eksamen sammenstykket af enkeltfag giver generel studiekompetence og giver derfor adgang

til videregående uddannelser i samme omfang, som den toårige hf-uddannelse.

Man kan tidligst blive optaget på hf-enkeltfag ét år efter, at man har afsluttet folkeskolens 9. klasse eller har gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Elever, der efter 9. klasse er fortsat i 10. klasse, kan tilsvarende tidligst optages et år efter, at de har forladt 10. klasse.

Den ansøgte institution afgør ud fra en vurdering af ansøgerens kvalifikationer, om den pågældende kan optages på hf-enkeltfag. Institutionen indkalder ansøgeren til en optagelsessamtale, hvis ansøgningen ikke umiddelbart giver grundlag for optagelse.

Der er prøver i de enkelte fag, og kursisten kan få udstedt enkeltfagsbevis (prøvebevis) for det enkelte fag. Hvis kursisten har afsluttet fag, som i omfang og niveau svarer til en samlet hf-eksamen, beslutter kursisten selv, om prøvebeviserne skal stykkes sammen til en samlet eksamen.

2.1.5.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

2.1.5.2.1. Optagelse på hf-enkeltfag

Det vil også fremadrettet være sådan, at ansøgere tidligst kan blive optaget på hf-enkeltfag ét år efter, at ansøgeren har afsluttet folkeskolens 9. klasse eller har gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Elever, der er fortsat i 10. klasse efter 9. klasse, vil tilsvarende tidligst kunne optages et år efter, at de har forladt 10. klasse. Denne grundlæggende betingelse, som skal ses i sammenhæng med, at hf-enkeltfag efter lovforslagets § 2, stk. 4, er målrettet mod voksne, og at man i modsætning til ungdomsuddannelserne ikke kan optages på hf-enkeltfag direkte fra grundskolen eller 10. klasse, er for at opretholde en klar sondring mellem ungdomsuddannelserne og voksenundervisning.

Ansøgerne vil fortsat blive optaget på baggrund af en individuel vurdering foretaget af institutionen. Med aftale om styrkelse af de gymnasiale uddannelser vil den toårige uddannelse til hf-eksamen blive udviklet, så uddannelsens faglige niveau bliver løftet samtidig med at adgangskravene til optagelse på uddannelsen vil blive ændret.

Det forudsættes, at disse forhold vil få en afsmittende virkning for institutionernes individuelle vurdering i forhold til optagelse på hf-enkeltfag. Vurderingen kan dog variere, alt efter om der f.eks. er tale om optagelse på ét konkret enkeltfag eller om optagelse på en lang række fag med det formål at sammenstykke en fuld højere forberedelseksamen.

Hvis der er tale om optagelse på et supplerende overbygningsforløb, jf. afsnit 2.1.4.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, vil institutionen skulle lægge en tilsvarende målestok til grund som den, der er udtrykt i den foreslåede § 37, stk. 3, hvorefter der for elever i den toårige uddannelse, der har under 3,0 i gennemsnit af prøver, herunder eventuelle interne prøver aflagt i første og andet semester, og som ønsker en udvidet fagpakke, skal gennemføres en faglig

screening og vejledningssamtale ved afslutningen af andet semester.

Det foreslås endvidere præciseret, at institutionerne ved vurderingen af, om ansøgere skal optages, ud over de faglige kvalifikationer også vil kunne lægge vægt på ansøgernes øvrige forudsætninger for at gennemføre undervisningen. Institutioner vil f.eks. kunne inddrage eventuel viden om, hvis ansøgeren flere gange før forgæves har forsøgt at gennemføre undervisning i det pågældende fag eller eventuelt i andre fag, eller om, at ansøgeren tidligere har været kursist på institutionen og i den forbindelse tilsidesatte studie- og ordensreglerne gentagne gange eller i alvorlig grad.

I denne sammenhæng foreslås det endvidere som noget nyt, at ansøgere ikke skal kunne optages og følge undervisningen i samme fag og niveau mere end to gange, medmindre institutionens leder i helt særlige tilfælde tillader en tredje gang. Der eksisterer ikke en samlet central opgørelse over, hvilke hf-enkeltfag en kursist måtte have gennemført eller forsøgt gennemført. Forslaget pålægger således ikke institutionerne en pligt til at undersøge, om en ansøger tidligere har været optaget på et enkeltfag uden at gennemføre faget. Men i det omfang, institutionen er bekendt med noget sådant, kan institutionen med den foreslåede bestemmelse undlade at optage ansøgeren på det pågældende fag.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 17 og § 37 og bemærkningerne hertil.

2.1.5.2.2. Hf-enkeltfag sammenstykket til højere forberedelseksamen med eller uden overbygning

Kursister, som ikke har en gymnasial eksamen, skal også fremadrettet kunne sammenstykke hf-enkeltfag til en højere forberedelseksamen. Kursisten skal kunne sammenstykke eksamen, så den enten svarer til en hf-eksamen fra den toårige uddannelse til hf-eksamen med en fagpakke uden overbygning (højere forberedelseksamen uden overbygning) eller med en udvidet fagpakke (højere forberedelseksamen med overbygning).

Som følge af at der foreslås fastsat et minimumstimetal for undervisningstid i den toårige uddannelse til hf-eksamen, foreslås det som noget nyt, at den samlede undervisningstid for den kursist, som ønsker at sammenstykke hf-enkeltfag til en højere forberedelseksamen, mindst skal svare til undervisningstiden i den toårige uddannelse til hf-eksamen uden eller med overbygning. Institutionen vil således skulle sikre, at den kursist, der lukker sin højere forberedelseksamen, samlet set har modtaget undervisning svarende til mindst 1.705 timer (hf-eksamen uden overbygning) eller mindst yderligere 250 timer (hf-eksamen med overbygning). Dette vil enten kunne ske ved, at uddannelsen til hf-enkeltfag rummer et ekstra fag eller gennem kursistens deltagelse i ekstratimer i fag eller andre faglige aktiviteter.

Det vil derimod ikke være et krav, at der i hf-enkeltfag, som sammenstykket til en højere forberedelseksamen, indgår en timepulje på 80 timer, sådan som det foreslås at gælde for den toårige uddannelse til hf-eksamen, jf. lovforslagets § 33, stk. 5. Dette skyldes, at en sådan pulje vil være

vanskelig at administrere i forhold til kursister, der som udgangspunkt kun ønsker at tage et enkelt eller to fag, men som senere gennemfører hvad der svarer til en fuld højere forberedelseksamen.

På hf-enkeltfag vil det fremadrettet ikke længere være muligt at vælge en kultur- og samfundsfaggruppe indeholdende fagene historie, religion og samfundsfag eller en naturvidenskabelig faggruppe indeholdende fagene biologi, geografi og kemi. Disse fag vil fremadrettet skulle følges enkeltvis, uanset om de er på A-, B- eller C-niveau.

Kursister, som ønsker at sammenstykke en højere forberedelseksamen med eller uden overbygning gennem hf-enkeltfag, vil af de institutioner, som udbyder hf-enkeltfag, skulle have tilbud om individuelt eller i grupper at udarbejde et skriftligt opgave og om individuelt eller i grupper at udarbejde et skriftligt eksamensprojekt.

Hf-enkeltfag sammenstykket til en højere forberedelseksamen uden overbygning (det vil sige med fag svarende til en fagpakke uden overbygning) vil give adgang til de samme videregående uddannelser som den tilsvarende toårige uddannelse til hf-eksamen; nemlig professionsbachelor- eller erhvervsakademiuddannelser. Hf-enkeltfag sammenstykket til en højere forberedelseksamen med overbygning (det vil sige med fag svarende til en udvidet fagpakke) vil derudover give adgang til de samme videregående uddannelser som den tilsvarende toårige uddannelse til hf-eksamen med overbygning, nemlig ud over til professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelser også til universitetsbacheloruddannelser.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 41 og § 47 og bemærkningerne hertil.

2.1.6. Enkeltfagsundervisning, som gennemføres med henblik på at søge optagelse på en bestemt videregående uddannelse, skal kunne tælle ned i det samlede karaktergennemsnit

2.1.6.1. Gældende ret

På mange videregående uddannelser er det en forudsætning for at blive optaget på uddannelsen, at ansøgeren har gennemført et eller flere fag på et bestemt niveau og eventuelt opnået en bestemt karakter i fagene, og/eller at ansøgeren har opnået et vist karaktergennemsnit i den gymnasiale eksamen.

Studenter, som har opnået en gymnasial eksamen, kan derfor efterfølgende have behov for at aflægge supplerende prøver i et eller flere fag som forudsætning for at kunne opfylde de specifikke adgangskrav til en bestemt videregående uddannelse. Det kan f.eks. være krav om at have gennemført matematik på A-niveau for at studere biologi på universitetet.

Sådanne supplerende fag og prøver kan især opnås via de gymnasiale suppleringskurser (GSK) eller hf-enkeltfag, men de kan også opnås fra enkeltfag fra adgangskursus til ingeniøruddannelserne eller ved grundfag på gymnasialt niveau fra erhvervsuddannelser, udbudt som åben uddannelse.

Karakterer, som den studerende opnår i de supplerende prøver, får ingen konsekvenser for det karaktergennemsnit, som studenten har opnået i sin gymnasiale eksamen. Karaktergennemsnittet fra den gymnasiale eksamen er med andre ord uændret, uanset om studenten ved de supplerende prøver opnår en karakter, som er enten lavere eller højere end karaktergennemsnittet fra den gymnasiale eksamen.

2.1.6.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

De gymnasiale suppleringsfag kan i dag, hvor karakterer fra fagene ikke får indflydelse på karaktergennemsnittet fra den gymnasiale eksamen, give incitament til karakterspekulation. Der kan således være et incitament til, at en elev på en gymnasial uddannelse – fremfor at vælge den studieretning og de fag, som er relevante i forhold til elevens ønsker til videregående uddannelse – udskyder visse fag til efterfølgende enkeltfagsundervisning i forventning om at kunne opnå et højere karaktergennemsnit fra den gymnasiale eksamen.

Forligskredsen bag den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om at modvirke denne mulighed for karakterspekulation ved at lade karakterer fra suppleringsfag tælle med i det samlede karaktergennemsnit. Der vil skulle ske en genberegning af karaktergennemsnittet fra den gymnasiale eksamen på baggrund af karaktererne fra suppleringsfagene. Forligskredsen er endvidere enig om, at genberegningen vil skulle ske på en sådan måde, at en studerende, som ikke har behov for at tage supplerende fag, ikke risikerer at få afslag på optagelse, fordi studenter med et forhøjet genberegnet gennemsnit optages på studiepladserne.

Det foreslås derfor, at karakterer fra suppleringsfag, som er gennemført med henblik på at blive optaget på en bestemt videregående uddannelse, vil skulle indregnes i det karaktergennemsnit, som skal bruges til at søge om optagelse på den pågældende videregående uddannelse. Karaktererne fra suppleringsfagene vil dog kun skulle indregnes i det oprindelige karaktergennemsnit, i det omfang det trækker det oprindelige karaktergennemsnit ned.

Forslaget omfatter kun suppleringsfag, som vil blive gennemført med det formål at søge ind på en eller flere konkrete videregående uddannelser, enten fordi den pågældende mangler faget på det niveau, som er krævet for at blive optaget på den videregående uddannelse, eller fordi den pågældende skal forbedre karakteren i et allerede gennemført fag for at kunne komme ind på den konkrete uddannelse. Suppleringsfag, som en person med en hf-eksamen eller en højere forberedelseksamen uden overbygning, gennemfører med det formål at styrke den pågældendes generelle studiekompetence, vil således ikke skulle danne grundlag for en genberegning.

Det foreslås, at den karakter, som er opnået i et suppleringsfag, vil skulle indregnes i karaktergennemsnittet i alle de tilfælde, hvor pågældende søger om optagelse på en videregående uddannelse, hvor det pågældende suppleringsfag er en forudsætning for at blive optaget. Eksempelvis vil en student, som har haft matematik på B-niveau i gymnasiet,

og som efterfølgende tager matematik på A-niveau som suppleringsfag på gymnasiale suppleringskurser eller hf-enkeltfag med det formål at søge optagelse på medicinstudiet, skulle have indregnet karakteren fra matematik på A-niveau i det gennemsnit, som bruges til at søge om optagelse på medicinstudiet, i det omfang karakteren trækker eksamensgennemsnittet ned.

Hvis den pågældende beslutter sig for også at søge ind på en anden videregående uddannelse, hvor der også stilles adgangskrav om matematik på A-niveau, f.eks. miljøteknologi, vil karakteren fra suppleringsfaget også skulle tælle med, fordi matematik på A-niveau også er et krav for at blive optaget på miljøteknologistudiet. Hvis den pågældende beslutter sig også at søge ind på jurastudiet, vil karakteren fra suppleringsfaget derimod ikke skulle tælle med, fordi matematik på A-niveau ikke er et krav for at blive optaget på jurastudiet.

Karakterer fra suppleringsfag vil skulle medregnes, uanset hvor lang tid der er forløbet fra studenten har fået suppleringskarakteren, og til den pågældende søger om optagelse på en videregående uddannelse.

Genberegning af karaktergennemsnittet vil ikke bevirke, at der skal udstedes nye eksamensbeviser. Der vil således alene være tale om en teknisk genberegning i forhold til optagelse.

Forslaget omfatter både suppleringsfag, som udbydes som gymnasiale suppleringskurser (GSK), hf-enkeltfag, enkeltfag fra adgangskursus til ingeniøruddannelserne og enkeltfag på gymnasialt niveau fra erhvervsuddannelserne. Endvidere gælder det fag, der indgår i et supplerende overbygningsforløb, jf. lovforslagets § 65, stk. 3.

Genberegning af gennemsnittet vil alene skulle ske for personer, som søger om optagelse på baggrund af en dansk gymnasial eksamen og dermed har deres bevis registreret i den nationale eksamensdatabase. Det vil være en forudsætning for genberegningen af gennemsnittet, at oplysningerne i eksamensdatabase er korrekte og fyldestgørende, da det er disse oplysninger, der skal ligge til grund for den digitale genberegning. Dette forudsætter, at eksamensdatabase gøres autoritativ.

Genberegning af gennemsnit vil derfor først kunne foretages for de studenterårgange, der er indberettet til eksamensdatabase, efter at denne er gjort autoritativ. Ansøgere med danske gymnasiale eksaminer fra før dette tidspunkt vil ikke kunne få genberegnet deres gennemsnit, ligesom genberegningen heller ikke vil kunne finde anvendelse for ansøgere med udenlandske, gymnasiale eksaminer, da der ikke findes en international, autoritativ eksamensdatabase, der kan danne grundlag for en sådan genberegning.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling får hjemmel til – efter forhandling med uddannelses- og forskningsministeren – at fastsætte regler om genberegningen. Bestemmelsen vil bl.a. blive anvendt til at fastlægge, hvordan genberegningen teknisk skal gennemføres.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 54 og bemærkningerne hertil.

2.1.7. Prøver og beviser

2.1.7.1. Gældende ret

I htx-, hhx og stx-uddannelserne skal eleverne i dag aflægge i alt mindst ni prøver. I htx-uddannelsen omfatter det skriftlig prøve i studieretningsprojektet, prøve i teknikfag på A-niveau, prøve i studieområdet og intern mundtlig prøve i studieområdet senest efter grundforløbet. I hhx-uddannelsen omfatter det skriftlig prøve i studieretningsprojektet, prøve i mindst en af prøverne i erhvervsfase og i det internationale område og en intern mundtlig prøve i studieområdet senest ved slutningen af første år. I stx-uddannelsen omfatter dette skriftlig prøve i studieretningsprojektet, prøve i almen studieforberedelse og en intern evaluering i almen sprogforståelse og naturvidenskabeligt grundforløb (karakteren for sidstnævnte fremgår af, men tæller ikke med på eksamensbeviset).

Elever, som i htx-uddannelsen har mere end tre fag på A-niveau, og elever, som i hhx- og stx-uddannelsen har mere end fire fag på A-niveau, aflægges et tilsvarende antal ekstra prøver. I fag på A-niveau, hvor der både er skriftlig og mundtlig prøve, f.eks. dansk på A-niveau, skal eleverne aflægge mindst én af prøverne. Eleverne skal aflægge mindst tre mundtlige prøver og mindst tre skriftlige prøver.

Det skal sikres, at eleverne i htx-, hhx- og stx-uddannelserne har aflagt i alt mindst fem prøver fra starten af første år til undervisningens ophør på tredje år, der enten er egentlige prøver til eksamen eller interne prøver, med henblik på at eleverne får træning i forskellige prøveformer, der indgår i uddannelsen.

Kursister på den toårige hf-uddannelse aflægges prøve i de fag, som indgår i uddannelsen, dog ikke i faget idræt på C-niveau. Kursisterne aflægges således prøve i de obligatoriske fag dansk, engelsk, matematik og det valgte praktiske-musiske fag, én samlet mundtlig prøve i kultur- og samfundsfaggruppen, én samlet mundtlig prøve i den naturvidenskabelige faggruppe, prøve i to til fire valgfag, og derudover får kursisten en bedømmelse af den større skriftlige opgave. Der indgår ikke prøve i idræt på C-niveau.

2.1.7.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at der skal udvikles nye prøveformer, herunder digitale prøver, og at f.eks. 24-timers prøver skal begrænses i forhold til i dag. Prøverne i de enkelte fag, f.eks. matematik, skal endvidere i fornødent omfang revideres, så de er i overensstemmelse med det reviderede faglige indhold i fagene. Forligskredsen er endvidere enig om, at sanktionerne skal skærpes overfor elever, som snyder ved prøverne. Snyd ved prøverne skal bl.a. kunne resultere i tildeling af den laveste karakter (-3). Disse ændringer gennemføres ved ændring af læreplaner og gældende bekendtgørelser.

2.1.7.2.1. Uddannelserne til teknisk-, merkantil og almen studentereksamen

Derudover er forligskredsen enig om, at antallet af prøver i uddannelserne til teknisk-, merkantil- og almen studentereksamen skal øges fra ni til ti, og at der derudover skal ske en række yderligere ændringer i prøverne på uddannelserne.

Det foreslås på den baggrund, at antallet af prøver i uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen skal øges til ti prøver. Som noget nyt vil disse prøver omfatte en obligatorisk prøve i skriftlig dansk, og prøven i studieområdeprojektet i uddannelserne til teknisk- og merkantil studentereksamen og i studieretningsprojektet i uddannelsen til almen studentereksamen skal som noget nyt omfatte både en skriftlig fremstilling og en mundtlig eksamination (der er tale om én samlet prøve). Resten af prøverne vil være udtræksprøver.

Det foreslås endvidere, at eleverne i grundforløbet skal til interne prøver i forløbene almen sprogforståelse og økonomisk grundforløb i uddannelsen til merkantil studentereksamen, i naturvidenskabeligt grundforløb og produktudvikling i uddannelsen til teknisk studentereksamen, og i naturvidenskabeligt grundforløb og almen sprogforståelse i uddannelsen til almen studentereksamen. Resultatet af prøverne vil skulle tælle med i elevens samlede eksamensresultat.

Som noget nyt vil der blive indført prøve i faget idræt på C-niveau på uddannelsen til almen studentereksamen og den toårige uddannelse til hf-eksamen.

Ud over ovennævnte prøver foreslås det, at eleverne i løbet af deres uddannelse skal til i alt mindst fem skriftlige eller mundtlige interne prøver. Disse interne prøver vil skulle omfatte mindst én obligatorisk årsprøve i et studieretningsfag, i dansk på A-niveau, og i matematik på A- eller B-niveau. Hvis de nævnte interne prøver ikke samlet udgør mindst fem interne prøver, vil der skulle afholdes yderligere en intern prøve i et fag, som institutionen selv vælger.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 28, stk. 3, og § 45 og bemærkningerne hertil.

2.1.7.2.2. Den toårige uddannelse til hf-eksamen

Hf-eksamen skal som udgangspunkt omfatte prøver i alle fag. Eksamen vil således skulle omfatte prøver i dansk, engelsk, matematik og i idræt eller ét af de kunstneriske fag, hvis eleven har valgt et sådant fag. Derudover vil der skulle indgå prøver i valgfag og en bedømmelse af den større skriftlige opgave.

Der vil endvidere skulle indgå prøve i hvert af de fag, som indgår i fagpakken og i den udvidede fagpakke i det omfang, eleven har valgt en udvidet fagpakke. Hvis fagene i fagpakken består af løft af et eller flere af de fag, som eleven i øvrigt skulle til prøve i, vil eleven kun skulle aflægge prøve i faget på højeste niveau.

Hvis eleven allerede har aflagt prøve i faget på det laveste niveau, vil det alene være prøven i faget på det højeste niveau, som skal tælle med i det samlede eksamensresultat. Hvis f.eks. en elev, som har afsluttet matematik på C-niveau efter første semester, vælger matematik på B-niveau som led i fagpakken efter andet semester, vil det være resultatet af eksamen i matematik på B-niveau, som skal tælle med i det

samlede eksamensresultat. Det samme vil gøre sig gældende for fagene i en eventuel udvidet fagpakke.

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at eksamensformen for kultur- og samfundsfaggruppen og den naturvidenskabelige faggruppe skal ændres, så eleverne udtrækkes til prøve i ét af de fag, der indgår i faggruppen, umiddelbart inden eksamensperioden.

I dag aflægger eleven én samlet prøve i hver af de to faggrupper, og prøven omfatter alle de tre fag, som indgår i faggruppen. Det foreslås, at der fremadrettet skal udtrækkes ét af de tre fag i hver af faggrupperne, som eleven skal til prøve i, umiddelbart inden eksamensperioden.

For at sikre at eleven bliver bedømt i de to fag, som ikke bliver udtrukket til eksamen, og i fagenes samspil i faggruppen, foreslås det, at der indføres en intern mundtlig, individuel prøve med én medtællende karakter i hver af de to faggrupper. Den interne prøve skal udformes, så den giver mulighed for både en flerfaglig- og enkeltfaglig vurdering af elevens behandling af et centralt emne for de hver af de to faggrupper. Grundlaget for prøven vil være et kortere skriftligt produkt, som omhandler den stillede opgave. Prøven skal have det fællesfaglige perspektiv som udgangspunkt, og skal samtidig inddrage hvert af de tre fags bidrag til belysning af den fællesfaglige problemstilling. Den mundtlige prøve vil blive formet som en samtale mellem den enkelte elev og holdets faglærere, samt en fagperson på skolen, som ikke har undervist de pågældende elever.

Der henvises til lovforslagets § 46 og bemærkningerne hertil.

2.1.8. Private institutioner og Rudolf Steiner-institutioner

2.1.8.1. Gældende ret

2.1.8.1.1. Private institutioner

Private institutioner med gymnasial uddannelse (private gymnasieinstitutioner, studenterkurser og hf-kurser) har en særskilt institutionslov, men de er i al væsentlighed underlagt de samme indholdsmæssige krav, som gælder for stx-uddannelsen og den toårige hf-uddannelse. Der er i lovbestemt nr. 891 af 29. juni 2016 om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) endvidere mulighed for at tilbagekalde en godkendelse til et privat gymnasium, studenterkursus eller hf-kursus, hvis institutionen ikke overholder fastsatte regler.

De private institutioner har større adgang end øvrige gymnasiale institutioner til at profilere sig på et særligt værdigrundlag, og i konsekvens heraf mulighed for selv at beslutte, hvilke elever, de vil optage, ligesom institutionerne ikke har samme koordinations- og udbudsforpligtelser, som statsligt selvejende almene gymnasieinstitutioner og hf-kurser har.

I dag gælder kravet om, at institutioner, som udbyder stx-uddannelsen, skal udbyde mindst fire studieretninger, ikke for de private gymnasieinstitutioner. De private institutioner

skal dog som minimum oprette én studieretning med overvejende humanistisk-sproglige studieretningsfag og – med enkelte undtagelser – én studieretning med overvejende naturvidenskabelige studieretningsfag.

2.1.8.1.2. Rudolf Steiner-institutioner

Der findes i dag seks institutioner, der alle bekender sig til Rudolf Steiners pædagogiske tanker, som ud over at tilbyde grundskoleundervisning med tilskud fra staten, også tilbyder undervisning på et 11.-12. skoleår. Undervisningen på 11. og 12. år understøttes ikke ved tilskud fra staten og er derfor fuldt ud deltagerbetalt. Elever over 18 år kan ikke modtage SU. Institutionerne afholder ikke prøver, og i stedet for et eksamensbevis udformer institutionerne et vidnesbyrd for eleverne.

2.1.8.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

2.1.8.2.1. Private institutioner

Det foreslås, at private gymnasieinstitutioner som noget nyt får mulighed for profilering i en bestemt faglig retning ved at kunne erstatte visse obligatoriske fag på C-niveau, med andre fag og niveauer fra den gymnasiale fagrække. Fagene matematik, fysik, samfundsfag eller religion vil dog ikke kunne udskiftes med andre fag/løft.

Derudover vil de private hf-institutioner – modsat statsligt selvejende hf-institutioner, der vil have pligt til at udbyde mindst én fagpakke uden overbygning – få mulighed for at begrænse institutionens fagpakkeudbud til udvidede fagpakker (fagpakker med overbygning).

Endelig vil de private gymnasie- og hf-institutioner som noget nyt få mulighed for at fastlægge undervisningen i idræt og i det kunstneriske fag, så fagene indholdsmæssigt skal stå mål med, men ikke nødvendigvis er magen til fagene i fagrækken. Eleverne vil fortsat skulle til prøve i henhold til de faglige mål, der indgår i læreplanen for fagene.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 25, stk. 7, og § 37, stk. 6 og bemærkningerne hertil.

2.1.8.2.2. Rudolf Steiner-institutioner

De enkelte Rudolf Steiner-institutioner er uafhængige selvejende institutioner, men institutionerne har et udbygget pædagogisk samarbejde. De har igennem en længere årrække i fællesskab fremsat ønske om at kunne opnå godkendelse af deres 11. og 12. klasse som en gymnasial uddannelse med henblik på at kunne opnå dels statstilskud til driften, dels adgang til, at elever over 18 år kan modtage SU.

Som led i implementering af den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser foreslås det, at den toårige uddannelse til hf-eksamen under bestemte betingelser skal kunne udbydes med udgangspunkt i Rudolf Steiners pædagogiske tanker. Institutionerne vil, forudsat de bliver godkendt til det af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, være undtaget fra kravet om afholdelse af prøver og dokumentation for uddannelsen gennem eksamensbevis. Institutionerne vil derimod skulle dokumentere uddannelsen

gennem et afsluttende vidnesbyrd, der i sproglig form redegør for de kompetencer, eleverne har opnået i de enkelte fag og uddannelsen som helhed.

Med den særlige ordning, som foreslås, vil institutionerne kunne opnå statstilskud til driften af uddannelsen og adgang til, at elever over 18 år kan modtage SU. Ordningen vil ikke give studenter fra den toårige uddannelse til hf-eksamen på Rudolf Steiner-institutionerne (11. og 12. år) mulighed for optagelse på videregående uddannelse gennem kvote 1. Personer med et vidnesbyrd for uddannelsen på en sådan institution, vil derfor fortsat skulle søge om optagelse via kvote 2 og gennem at indgive dispensationsansøgning i det enkelte tilfælde.

Den særlige ordning skal evalueres, når den har været gældende i fem år.

Der henvises til lovforslagets § 68 og bemærkningerne hertil.

2.2. Nye regler, som ikke udspringer af den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser

2.2.1. Udvidede skiftemuligheder mellem forskellige uddannelser

2.2.1.1. Gældende ret

I dag kan en elev fra htx-, hhx eller stx-uddannelsen skifte til en anden af disse uddannelser uden tab af tid senest ved afslutning af det halvårslige grundforløb. I forbindelse med uddannelsesskiftet får eleven på sædvanlig måde merit for de fag, der er fælles for uddannelserne, og merit ved substitution for den øvrige del af det gennemførte grundforløb.

I dag er der endvidere efter mindst et halvt år af en erhvervsuddannelse mulighed for at skifte fra en erhvervsuddannelse ved starten af studieretningsforløbet på htx- eller hhx-uddannelsen efter samme principper som ved skift mellem de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser. Skifteadgangen forudsætter, at eleven opfylder de objektive optagelseskriterier for at have retskrav på optagelse på htx- eller hhx-uddannelsen, og at den ansøgte institutions leder finder, at eleven i tilstrækkeligt omfang har gennemført undervisning på gymnasialt niveau i dansk, matematik og engelsk.

2.2.1.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

Nogle elever finder i løbet af den første tid i deres ungdomsuddannelsesforløb ud af, at deres faglige forudsætninger og interesser ikke passer med den valgte uddannelse. For at tilskynde til, at disse elever ikke falder ud af uddannelsessystemet, ønsker regeringen at fremme elevernes mulighed for at skifte til en anden institution eller uddannelse i løbet af den første tid i deres ungdomsuddannelsesforløb. Regeringen ønsker samtidig at sikre, at de elever, som skifter uddannelse, ikke via skiftet kan opnå adgang til en uddannelse, som eleven ikke i øvrigt opfyldte betingelserne for at få adgang til.

På den baggrund foreslås det, at den eksisterende mulighed for i grundforløbet at skifte mellem de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser opretholdes og udvides således, at

der også bliver mulighed for at skifte til en anden institution og dér fortsætte den samme uddannelse. Det foreslås endvidere som noget nyt, at elever fra en treårig gymnasial ungdomsuddannelse på samme måde skal kunne skifte til den toårige uddannelse til hf-eksamen, og at elever fra den toårige uddannelse til hf-eksamen skal kunne skifte til en treårig gymnasial ungdomsuddannelse.

Den nuværende mulighed for at skifte fra en erhvervsuddannelse til de gymnasiale ungdomsuddannelser foreslås videreført i en ny form, idet det i praksis er elever, der følger et eux-forløb, som modtager undervisning på gymnasialt niveau i et omfang, der kan begrunde merit ved substitution. På den baggrund foreslås det, at elever fra eux-forløb skal kunne skifte til en af de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser eller til den toårige uddannelse til hf-eksamen.

En elev vil kun have krav på at skifte uddannelse, hvis vedkommende er startet på den nuværende uddannelse i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse og ville have haft retskrav på optagelse på den ønskede uddannelse efter de foreslåede regler i §§ 7 eller 8, hvis eleven havde søgt om optagelse i direkte forlængelse af 9. klasse, eller efter de foreslåede regler i §§ 9 eller 10, hvis eleven havde søgt om optagelse i direkte forlængelse af 10. klasse.

Efter de foreslåede regler i § 7, stk. 1, nr. 2, § 8, stk. 1, nr. 2, § 9, stk. 1, nr. 2, og § 10, stk. 1, nr. 2, er det en forudsætning for at have retskrav på optagelse, at ansøgeren er vurderet uddannelsesparat.

Det kan forekomme, at en elev, som ønsker at skifte uddannelse som ovenfor beskrevet, ikke er vurderet i forhold til, om vedkommende er uddannelsesparat til den uddannelse, som vedkommende nu ønsker at skifte til. I disse tilfælde vil det være tilstrækkeligt, at lederen af den institution, som vedkommende ønsker at skifte til, undersøger, om eleven ville have opfyldt de faglige forudsætninger for at blive vurderet uddannelsesparat til den pågældende uddannelse, hvis vedkommende havde søgt om optagelse direkte efter 9. eller 10. klasse. De personlige og sociale forudsætninger, som er en del af helhedsvurderingen i uddannelsesparathedsvurderingen, er således allerede vurderet opfyldt i forbindelse med optagelse på den uddannelse, som eleven nu ønsker at skifte fra.

Elever, som opfylder de foreslåede forudsætninger for at skifte, har ret til at skifte, men skiftet vil være afhængigt af, at det sker inden for de tre første måneder af uddannelsen, hvilket svarer til den periode, som grundforløbet i de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser varer. Det vil endvidere afhænge af, at der er plads på den nye uddannelse og institution. Eleverne vil således ikke have krav på at få plads på en bestemt institution eller – for de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser – på en bestemt studieretning. Elever, der skifter, vil fortsat blive optaget på baggrund af merit, herunder ved substitution, for det hidtil gennemførte forløb.

Elever, som ikke efter de foreslåede regler har krav på at skifte uddannelse, har mulighed for eventuelt at skifte uddannelse på baggrund af institutionens leders konkrete vurdering, jf. lovforslagets § 15.

I nogle tilfælde vil skift af uddannelse kunne medføre, at eleven kommer til at mangle en del af det faglige fundament for at fortsætte undervisningen i et eller flere fag. Ansvar for den særlige indsats, der må påregnes, for at en elev, der skifter institution eller uddannelse, kan indhente eventuelle manglende konkrete faglige færdigheder i det nye uddannelsesforløb, vil påhvile eleven selv. Det foreslås, at lederne af de institutioner, som eleven skifter imellem, skal vejlede eleven herom og om, hvilke faglige færdigheder eleven eventuelt vil komme til at mangle i forbindelse med et skifte.

Der henvises til lovforslagets § 14 og bemærkningerne hertil.

2.2.2. Udvidede muligheder for disciplinære reaktioner overfor elever

2.2.2.1. Gældende ret

Institutionerne skal fastsætte studie- og ordensregler, som bl.a. skal indeholde principper om mødepligt og fravær samt beskrive konsekvenserne ved overtrædelse heraf. Eleverne skal gøres bekendt med studie- og ordensreglerne og med de følger, som en manglende overholdelse af reglerne kan indebære. Eleverne har pligt til at følge de lokalt fastsatte regler, og institutionens leder har kompetence til at iværksætte sanktioner over for elever, der ikke overholder reglerne.

2.2.2.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

Det er hensigtsmæssigt, at der skabes udtrykkelig hjemmel til at iværksætte sanktioner i anledning af elevadfærd, der er udvist uden for institutionen, hvis adfærden har haft en direkte indflydelse på god orden på institutionen, og at private genstande kan tilbageholdes, og at tilbageholdelsen af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører.

Det foreslås derfor, at bemyndigelsesbestemmelsen til at fastsætte regler om indholdet af studie- og ordensregler og forskellige sanktionsmuligheder over for elever, der ikke overholder reglerne, udvides.

I lighed med § 52 i lov om folkeskolen foreslås det, at der skal være mulighed for, at ministeren kan fastsætte regler om, at der også kan iværksættes sanktioner i anledning af elevadfærd, der er udvist uden for institutionen, hvis adfærden har haft en direkte indflydelse på god orden på institutionen.

Der skal endvidere kunne fastsættes regler om, at private genstande kan tilbageholdes, og at tilbageholdelsen af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører.

Derudover skal der kunne fastsættes regler om, at det forhold, at en given situation ikke er reguleret i institutionens studie- og ordensregler, ikke afskærer institutionens leder fra at iværksætte foranstaltninger over for en elev, der har tilsidesat almindelige normer for god opførsel.

Der henvises hovedsageligt til lovforslagets § 43, stk. 3 og bemærkningerne hertil.

2.2.3. Lærerkompetencer

2.2.3.1. Gældende ret

I dag skal lærere på de gymnasiale ungdomsuddannelser have en eksamen på et fagligt niveau svarende til en kandidatexamen bestået ved et universitet.

I htx- og hhx-uddannelserne kan lærerne dog have erhvervet deres faglige kompetencer gennem en uddannelse fra handelshøjskole eller universitet, hvis den pågældende ikke i forvejen har en kandidatuddannelse, eller ingeniørhøjskole i kombination med efterfølgende fagligt kvalificerende erhvervsmæssig beskæftigelse, jf. § 30, stk. 2 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx).

Muligheden for at erhverve de nødvendige faglige kompetencer på anden måde end gennem en kandidatexamen bestået ved et universitet gælder ikke for stx-uddannelsen og hf-uddannelsen. Dog er det sådan, at lærere, der tildeles faglig og pædagogisk kompetence i én af de gymnasiale ungdomsuddannelser, kan anvende den opnåede gymnasiale undervisningskompetence også på andre gymnasiale uddannelser, som de efterfølgende måtte skifte til.

2.2.3.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

Det er vanskeligt at begrunde, at lederen af en almen gymnasial institution ikke selv kan tildele en underviser faglig kompetence på samme måde som efter den gældende § 30, stk. 2, i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), når de undervisere, der har opnået undervisningskompetence efter bestemmelsen på en erhvervsgymnasial institution, efterfølgende kan benytte den opnåede gymnasiale undervisningskompetence til at søge ansættelse også på almen gymnasiale institutioner.

Det foreslås derfor, at muligheden for at opnå faglig kompetence til at undervise på anden måde end gennem en kandidatexamen bestået ved et universitet skal videreføres i uddannelserne til teknisk- og merkantil studentereksamen og udvides til også at gælde for uddannelsen til almen studentereksamen, den toårige uddannelse til hf-eksamen og hf-enkeltfag.

Det foreslås således, at undervisningskompetence inden for de tekniske, teknologiske, herunder informationsteknologiske, naturvidenskabelige og erhvervsøkonomisk orienterede fag vil kunne opnås via en professionsbacheloruddannelse eller lignende i kombination med relevant videre- og efteruddannelse og eventuelt fagligt kvalificerende erhvervsmæssig beskæftigelse for de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser og for uddannelsen til hf-eksamen.

Der henvises til lovforslagets § 56 og bemærkningerne hertil.

2.2.4. Udvidelse af området for arbejdsskadeforsikring

2.2.4.1. Gældende ret

Det fremgår af § 44 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), at lov om arbejdsskadeforsikring finder tilsvarende anvendelse for så vidt angår elevens eventuelle skader under uddannelserne, der skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold. Efter bestemmelsen får eleverne adgang til erstatning for eventuelle skader, der indtræffer under arbejdspladslignende forhold. Især i forbindelse med de tekniske uddannelser gennemføres der risikobetonet undervisning med farlige maskiner, kemikalier mv. Den økonomiske risiko med hensyn til skader påhviler staten i henhold til statens selvforsikring på Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings område. Der findes en tilsvarende bestemmelse i lov om erhvervsuddannelser for elever, der ikke er omfattet af en uddannelsesaftale.

Der findes ikke tilsvarende bestemmelser i gymnasieloven eller hf-loven.

2.2.4.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at den gældende bestemmelse i § 44 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) videreføres i nærværende forslag til ny lov om de gymnasiale uddannelser. Med forslaget vil lov om arbejdsskadeforsikring skulle finde tilsvarende anvendelse for så vidt angår elevens eventuelle skader under uddannelserne, der skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold. Skader kan f.eks. opstå i forbindelse med risikobetonet undervisning med farlige maskiner, kemikalier m.v. Den økonomiske risiko for sådanne skader vil påhvile staten.

Bestemmelsen vil fremadrettet skulle gælde for alle de gymnasiale uddannelser, som er omfattet af denne lov. For uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen er der som nævnt tale om en videreførelse af gældende ret. Som led i ligestillingen af de gymnasiale ungdomsuddannelser foreslås det, at bestemmelsen fremadrettet også skal omfatte den to- og treårige uddannelse til almen studentereksamen, den toårige uddannelse til hf-eksamen og hf-enkeltfag.

Med bestemmelsen vil elever, som kommer til skade under uddannelserne i forbindelse med undervisning under arbejdspladslignende forhold, kunne søge om erstatning direkte hos Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

Det vil bero på en konkret vurdering i hver enkelt tilfælde, om betingelsen ”undervisning under arbejdspladslignende forhold” er opfyldt. Primært vedrører det skader i forbindelse med praktisk undervisning, som f.eks. undervisning i fysiklokalet. Skader i forbindelse med teoretisk undervisning, idrætsundervisning og skader, som opstår i pauser, opfylder ikke betingelser for at være opstået i forbindelse med ”undervisning under arbejdspladslignende forhold”

Der henvises til lovforslagets § 66 og bemærkningerne hertil.

2.2.5. Deltagerbeviser og digitale eksamens-, prøve- og deltagerbeviser

2.2.5.1. Gældende ret

Det fremgår i dag af den almene eksamensbekendtgørelse og bekendtgørelserne om htx-, hhx- og stx-uddannelserne, at elever, der har fuldført undervisningen i et fag, og som har fået afsluttende standpunktskarakterer, kan anmode om at få udleveret et deltagerbevis fra skolens leder for gennemført undervisning, hvis faget ikke har været udtrykt til prøve. Der er ikke i dag tilsvarende regler om deltagerbeviser for hf-uddannelsen, fordi der ikke gives standpunktskarakterer som led i uddannelsen.

Eksamens-, prøve- og deltagerbeviser udstedes i dag af den enkelte institution. Skolens pligt til at opbevare beviser, herunder oplysninger, der er nødvendige for at udstede bevis, er reguleret i arkivlovgivningen, forvaltningsloven og persondataloven.

2.2.5.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

Der foreslås ud fra et regelforenklingshensyn indført en bestemmelse om deltagerbeviser i loven. Det foreslås således, at elever på uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen, som forlader uddannelsen uden at have fuldført, skal kunne anmode om at få udfærdiget et deltagerbevis for de afsluttede fag, der ikke er udtrykt til prøve.

Det vil være en forudsætning, at eleven har fuldført undervisningen i faget og har fået afsluttende standpunktskarakterer. Der vil således ikke kunne udfærdiges deltagerbevis, hvis eleven selv har undladt at gå op til prøve i et fag, som var udtrykt til prøve. De afsluttende standpunktskarakterer vil blive anført på deltagerbeviset.

Det foreslås endvidere som noget nyt, at eksamensbeviser, prøvebeviser og deltagerbeviser bliver digitale, og eksamens- og prøveresultaterne samt standpunktskaraktererne vil derfor blive registreret elektronisk. Digitale eksamensbeviser vil blive udfærdiget, når eksamen er bestået, og digitalt bevis for GIF vil blive udfærdiget, hvis gennemsnittet i prøverne er på mindst 2,0. Digitale prøvebeviser og deltagerbeviser for afsluttede fag vil blive udfærdiget, i det omfang eleven anmoder om det.

Eleven skal kunne anmode om vederlagsfrit at modtage en bekræftet udskrift af det digitale eksamens-, prøve- eller deltagerbevis.

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om prøver og eksamen, herunder om udstedelse af eksamens-, prøve- og deltagerbeviser samt bevis for GIF. Det er bl.a. hensigten at fastsætte nærmere regler om digitalisering af de nævnte beviser. Skolerne vil som hidtil i henhold til arkivlovgivningen, forvaltningsloven og persondataloven have pligt til at opbevare beviser, herunder oplysninger, der er nødvendige for at udstede bevis.

Det samtidigt fremsatte følgelovforslag indeholder tilsvarende forslag om, at eksamens- og prøvebeviser bliver digitale, og at eksamens- og prøveresultaterne derfor vil skulle registreres elektronisk. Til håndtering af de digitale beviser skal etableres en databaseløsning, karakterdatabasen. Se herom følgelovforslagets almindelige bemærkninger 2.13.2 samt følgelovforslagets § 8, nr. 7 og 10, § 10, nr. 2, § 13, nr. 2 og 5, samt bemærkningerne hertil.

Der henvises til lovforslagets §§ 49-52 og § 54 og bemærkningerne hertil.

2.3. Regler, som ikke ændres væsentligt i forbindelse med lovforslaget

På følgende områder ændrer reglerne i lovforslaget sig ikke væsentligt i forhold til gældende ret:

2.3.1. Mulighed for at fortsætte en afbrudt uddannelse

Efter gældende ret, jf. § 5, stk. 3 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), § 6, stk. 3 i gymnasieloven, og § 6, stk. 3 i hf-loven kan elever og kursister, som har gennemført første eller andet år af et treårigt uddannelsesforløb eller første år af et toårigt uddannelsesforløb, og som afbryder undervisningen i indtil ét år efter aftale med institutionens leder, ved begyndelse af det følgende skoleår fortsætte på den pågældende uddannelses andet eller tredje år.

Det foreslås i lovforslagets § 13, at en elev eller en kursist efter at have gennemført første år af et toårigt uddannelsesforløb eller første eller andet år af et treårigt uddannelsesforløb efter aftale med institutionens leder skal kunne have indtil et års fravær fra undervisningen med henblik på f.eks. at tage et privat studieophold i udlandet eller tage fri i forbindelse med barsel eller lignende, uden at fortabe retten til at kunne fortsætte undervisningen efter endt fravær. Den foreslåede bestemmelse er i al væsentlighed en videreførelse af gældende ret. Der henvises til lovforslagets § 13 og bemærkningerne hertil.

2.3.2. Muligheder for at optage elever inde i uddannelsesforløbet

Efter gældende ret, jf. kapitel fem i bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser, kan elever, som ønsker at skifte uddannelse, og som ikke har krav på at skifte uddannelse efter de regler, der er fastsat i §§ 11 og 12 i samme bekendtgørelse, optages på baggrund af en konkret vurdering.

Det foreslås i lovforslagets § 15, at det ud over de tilfælde, hvor eleven har ret til at blive optaget inde i et uddannelsesforløb, jf. de foreslåede bestemmelser i §§ 13 og 14, vil være op til institutionens leder konkret at vurdere, om en ansøger skal optages. Den foreslåede bestemmelse er i al væsentlighed en videreførelse af gældende ret. Der henvises til lovforslagets § 15 og bemærkningerne hertil.

2.3.3. Optagelse på den toårige uddannelse til almen studentereksamen

Efter § 8, stk. 1 i den gældende gymnasielov kan optagelse til et toårigt forløb på studenterkursus tidligst finde sted et år efter, at ansøgeren har afsluttet 9. klasse efter bestemmelserne i folkeskoleloven eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Denne bestemmelse foreslås videreført i lovforslagets § 16, idet det bemærkes, at studenterkursus efter lovforslagets

§ 2, stk. 3 fremover foreslås benævnt ”den toårige uddannelse til almen studentereksamen”. Det foreslås præciseret, at institutionens leder ud over ansøgerens kvalifikationer også i sin vurdering skal inddrage ansøgerens øvrige forudsætninger, som kunne have betydning for, om ansøgeren kan optages på uddannelsen. Der henvises til lovforslagets § 16 og bemærkningerne hertil.

2.3.4. Muligheder for merit

Efter de gældende regler om merit, jf. § 19 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), § 20 i gymnasieloven og § 16 i hf-loven, kan institutionen efter ansøgning give merit for undervisning og prøveafleggelse i fag, når eleverne inden optagelse i uddannelsen har afsluttet faget på tilsvarende eller højere gymnasialt niveau. Institutionen kan endvidere efter ansøgning give en elev merit, herunder ved substitution, for undervisning eller prøve, der er gennemført før optagelsen i uddannelsen eller gennemført som en del af undervisningen, når forløbet efter institutionens vurdering kan erstatte dele af undervisningen i uddannelsen.

Det foreslås i lovforslagets § 18, at disse bestemmelser videreføres. Den foreslåede bestemmelse skal tillige gælde for kursister på hf-enkeltfag. For elever, der har fået merit, foreslås det, at institutionens leder kan tilrettelægge særlige forløb, som kan være kortere end et sædvanligt gymnasialt forløb. Det foreslås endvidere, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætter regler om merit, herunder om procedure for tildeling af merit, kriterier for elevers og kursisters fritagelse for en del af en gymnasial uddannelses undervisnings- og fordybelsestid samt prøver for deres optagelse på uddannelsen eller i tilfælde af, at de går et skoleår om eller genoptages. Ministeren kan bl.a. fastlægge kriterier for vurdering af erhvervede faglige kvalifikationer, hvilke fag, der berettiger til merit, og i hvilket omfang meritgivende fag kan indgå i en samlet eksamen. Det er hensigten at videreføre de gældende regler i meritbekendtgørelsen, dog tilpasset i lyset af bestemmelserne i dette lovforslag. Der henvises til lovforslagets § 18 og bemærkningerne hertil.

2.3.5. Mødepligt, aktiv deltagelse, oprykning m.v.

Efter de gældende regler i kapitel 4 i lovene om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og gymnasieloven samt kapitel 5 i hf-loven, har eleverne og kursisterne mødepligt og pligt til at deltage aktivt i undervisningen. Institutionens leder er forpligtet til at gribe ind over for elevers og kursisters fravær. Den enkelte institutions leder fastsætter studie- og ordensregler og gør eleverne eller kursisterne bekendt med reglerne. Institutionens leder træffer afgørelse om iværksættelse af sanktioner over for kursister, der ikke følger studie- og ordensreglerne.

Efter gældende ret kan institutionens leder endvidere i særlige tilfælde nægte en elev eller kursist oprykning til næste klassetrin, hvis det vurderes, at eleven eller kursisten ikke har opnået et tilstrækkeligt udbytte af det hidtil gennemførte undervisningsforløb. Det er en nødvendig, men ikke

tilstrækkelig forudsætning for at nægte oprykning, at kursisten har under 2,0 i gennemsnit.

Det foreslås, at de gældende regler om deltagelse, oprykning m.v. videreføres, og at institutionens leder som hidtil bemyndiges til at fastsætte studie- og ordensregler inden for rammerne af bekendtgørelse herom.

Der henvises til lovforslagets §§ 42-44 og bemærkningerne hertil. For så vist angår udvidede muligheder for disciplinære reaktioner overfor elever, henvises til afsnit 2.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.3.6. Institutionens leders pædagogiske opgaver og ansvar

Efter gældende ret, jf. § 33 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 35 og hf-lovens § 31, har institutionens leder ansvaret for undervisningen samt for prøver og eksamener over for ministeren for børn, undervisning og ligestilling og træffer alle konkrete afgørelser vedrørende eleverne henholdsvis kursisterne, medmindre andet følger af den pågældende lov eller regler fastsat i medfør af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 58 er en videreførelse af gældende ret og skal ses i sammenhæng med den institutionelle lovgivning, som fastlægger rammerne for ansvarsforholdene på institutionen. De gældende bestemmelser i gymnasieloven og i hf-loven om, at det er institutionens leder, der leder og fordeler det pædagogiske arbejde mellem institutionens ansatte er ikke gentaget i bestemmelsen. Det er institutionens leder, der efter de institutionelle love på området har den daglige ledelse af institutionen, herunder også med hensyn til at lede og fordele arbejdet mellem de ansatte inden for de givne rammer. Der henvises til lovforslagets § 58 og bemærkningerne hertil.

2.3.7. Regler om ekskursioner

Efter gældende ret, jf. § 15 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 16 og hf-lovens § 12, kan dele af undervisningen tilrettelægges som ekskursioner m.v.

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 60 er en videreførelse af gældende regler. Undervisningen vil således som hidtil kunne tilrettelægges som ekskursioner m.v., og der foreslås ikke ændret ved bestemmelserne i den institutionelle lovgivning på ungdomsuddannelsesområdet om betaling for deltagelse i ekskursioner. Der henvises til lovforslagets § 60 og bemærkningerne hertil.

2.3.8. Specialundervisning

Efter gældende ret, jf. § 40 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 40 og hf-lovens § 36, skal handicappede elever, der har behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, have tilbud herom. Institutionen kan i helt særlige tilfælde tilrettelægge det toårige forløb over tre år og det treårige forløb over fire år for elever og kursister, der på grund af handicap er forhindret i at følge

undervisningen på normal vis. De nærmere regler herom, herunder regler om tilpassede prøve- og eksamensforløb, er fastsat af ministeren for børn, undervisning og ligestilling.

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 61 ændrer ikke på gældende ret. Det vil således som i dag være institutionens leder, der på baggrund af sagkyndige udtalelser skal træffe beslutning om iværksættelse af specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand. Der henvises til lovforslagets § 61 og bemærkningerne hertil.

2.3.9. Sygeundervisning

Efter gældende ret, jf. § 41 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 41 og hf-lovens § 37, skal elever og kursister, der midlertidigt på grund af sygdom ikke kan følge den almindelige undervisning, have tilbud om sygeundervisning. Institutionen kan i helt særlige tilfælde tilrettelægge det toårige hf-forløb over tre år og stx, hhx og htx over en fireårig periode for elever og kursister, der på grund af alvorlig sygdom eller tilsvarende i længere tid er forhindret i at deltage i undervisningen på normal vis.

Det foreslås, at bestemmelsen videreføres uændret, herunder at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om sygeundervisning. Der henvises til lovforslagets § 62 og bemærkningerne hertil.

2.3.10. Muligheder for forlænget tilrettelæggelse af de to- og treårige uddannelser m.v.

Efter gældende bestemmelser, jf. § 46, stk. 1-2, i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 46, stk. 1-2 og hf-lovens § 41, stk. 2, kan institutionerne tilbyde eliteidrætsudøvere godkendt af Team Danmark og elever og kursister, der er optaget på Musikalsk Grundkursus eller et tilsvarende kursus i billedkunst, at udstrække deres gymnasiale uddannelse med et år, dvs. til et fireårigt forløb for elever på et i udgangspunktet treårigt forløb (uddannelserne til htx, hhx og stx) og til et treårigt forløb for kurister på et i udgangspunktet toårigt forløb (den toårige hf-uddannelse og studenterkursus). Efter hf-loven kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling godkende, at det toårige hf kan tilrettelægges som et treårigt forløb med supplerende kompetence i kombination med søfartsuddannelsen og landbrugsuddannelsen.

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 63 er til dels en videreførelse af gældende bestemmelser. Da grundkursusformen ikke for alvor har dannet skole på det billedkunstneriske område, foreslås bestemmelsen justeret i overensstemmelse hermed, jf. lovforslagets § 63, stk. 2. For så vidt angår det toårige hf er referencen til ”søfartsuddannelsen” ændret til ”en maritim uddannelse i henhold til lov om maritime uddannelser”. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med følgelovforslagets paragraf om ændring af lov om maritime uddannelser. Der henvises til lovforslagets § 63 og bemærkningerne hertil.

2.3.11. Frivillig undervisning

Efter gældende ret, jf. § 42 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 42 og hf-lovens § 38, skal institutioner med stx og hf tilbyde eleverne frivillig undervisning, og institutioner med hhx og htx kan tilbyde frivillig undervisning. Det er således alene de almengymnasiale institutioner, der i dag har en egentlig pligt til at tilbyde frivillig undervisning, mens det på de erhvervsgymnasiale institutioner alene er en mulighed.

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 64 er en justeret videreførelse af gældende ret. Efter forslaget får også de erhvervsgymnasiale institutioner en pligt til at tilbyde eleverne frivillig undervisning. Ændringen skal ses som et led i bestræbelserne på at skabe en øget ligestilling mellem uddannelser og institutioner. Der henvises til lovforslagets § 64 og bemærkningerne hertil.

2.3.12. Indslusningskurser

Efter § 44 i den gældende gymnasielov skal der etableres gymnasiale indslusningskurser for fremmedsprogede (GIF) studerende, der i hjemlandet har aflagt en eksamen, der kan sidestilles med en dansk studentereksamen.

Bestemmelsen videreføres i den foreslåede bestemmelse i § 65, stk. 4, hvorefter der skal oprettes gymnasiale indslusningsforløb for flygtninge og indvandrere (GIF) for personer, der i hjemlandet har aflagt en eksamen, der i kraft af gymnasial supplerings efter bestemmelsens stk. 1 kan sidestilles med en dansk studentereksamen. Der henvises til lovforslagets § 65, stk. 4 og bemærkningerne hertil.

2.3.13. Afvikling af dele af uddannelsen i udlandet

Efter gældende ret, jf. § 16 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 17, og hf-lovens § 13, kan dele af undervisningen foregå i udlandet for elever, der har tilmeldt sig en særlig ordning, hvor dette på forhånd er planlagt. Undervisningen kan være forlagt til udlandet i ét semester eller efter særlig tilladelse fra ministeren for børn, undervisning og ligestilling i op til et år. Hvis eleven eller kursisten trods tilmelding ikke deltager i opholdet ved en udenlandsk uddannelsesinstitution, påhviler det elevens skole at sørge for, at eleven uden forsinkelse kan fortsætte i den ordinære uddannelse på den institution, hvor vedkommende allerede er optaget, eller på en anden skole.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende bestemmelser. Bestemmelserne om betaling for deltagelse for elever på offentlige institutioner i undervisning i udlandet videreføres ligeledes uændret. Der henvises til lovforslagets § 67 og bemærkningerne hertil.

2.3.14. Mulighed for fravigelse af loven

Efter gældende bestemmelser, jf. § 45, stk. 1, i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), § 45, stk. 1 i gymnasieloven, og § 40,

stk. 1 i hf-loven, kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling i særlige tilfælde gøre undtagelser fra loven, hvis det sker for at fremme forsøgsarbejde og pædagogisk udviklingsarbejde. Det er en betingelse, at forsøg og udviklingsarbejde ikke forringer elevernes og kursisternes muligheder for at gøre brug af deres gymnasiale uddannelse henholdsvis deres højere forberedelseksamen som grundlag for videre studier eller af deres rettigheder i anden henseende. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fravige hf-lovens og gymnasielovens bestemmelser, hvis en skole eller et kursus tilbyder undervisning, der sigter mod en tilsvarende international eksamen, som er adgangsgivende til videregående uddannelser i Danmark. For så vidt angår hhx- og htx-loven kan ministeren fravige bestemmelserne i denne lov om tilrettelæggelsen af htx-uddannelsens første år, i tilfælde hvor en skole, der er godkendt til at udbyde uddannelsen til htx, udbyder International Baccalaureate (IB).

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 69, er en justeret videreførelse af de gældende bestemmelser. Det foreslås således som noget nyt præciseret, hvilke bestemmelser i loven, der ikke skal kunne gøres undtagelser fra. Det er endvidere præciseret, at det er en betingelse, at forsøgsarbejde og pædagogisk udviklingsarbejde på de enkelte institutioner gennemføres med henblik på eventuel permanentgørelse, hvilket er en lovfæstning af den måde, som de gældende bestemmelser har været administreret på. Forsøgsgodkendelser vil fortsat blive givet for en tidsbegrænset periode. Den foreslåede bestemmelses stk. 2 er en justeret videreførelse af bestemmelsen i hhx- og htx-loven. Herefter vil ministeren have mulighed for at fravige lovens bestemmelser om tilrettelæggelsen af det første år i den treårige uddannelse til teknisk eller almen studentereksamen, i tilfælde hvor en institution, der er godkendt til en sådan uddannelse, udbyder International Baccalaureate (IB). Der henvises til lovforslagets § 69 og bemærkningerne hertil.

2.3.15. Tilsyn, kvalitetssystem og klage

Efter gældende bestemmelser, jf. kapitel 8 i henholdsvis lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasieloven og hf-loven, har ministeren for børn, undervisning og ligestilling ansvar for og fører tilsyn med undervisning, prøver og eksamen. Mini-

Tabel 1: Samlet økonomi

Mio. kr. 2017-pl	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aktivitetsændringer mv.	0,0	-26,3	-21,2	-54,2	-119,0	-122,7	-121,0	-86,5	-83,7	-86,4
Takstændringer	0,0	-12,1	-20,8	-18,1	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1
Kvalitetsinitiativer	2,8	68,4	70,0	103,2	91,7	70,0	66,8	84,0	87,8	85,8
It-understøttelse af reformen	4,9	8,1	12,0	14,1	13,3	13,0	12,3	11,9	11,8	9,6
Reserve til adgangskrav	-6,2	-28,6	-44,9	-22,4	-18,4	-18,4	-18,4	-18,4	-18,4	-18,4
I alt	1,5	9,5	-4,9	22,6	-26,3	-52,0	-54,2	-2,9	3,6	-3,3

De udgiftsdrivende elementer i reformen vedrører primært øget aktivitet i de forberedende tilbud, som følge af indførelsen af nye adgangskrav til gymnasiale ungdomsuddannelser. Hertil kommer udgifter til efteruddannelse af lærerne, styrket faglighed, forøgelse af antallet af skriftlige prøver, etablering af klare mål, ekstra vejledningsindsats for elever, der

steren kan give pålæg til leder eller rektor i pædagogiske anliggender. Institutionen fastlægger et system til kvalitetsudvikling og resultatvurdering i forbindelse med uddannelsen og undervisningen. En elev og en kursist kan klage til ministeren over rektors henholdsvis lederens afgørelser, når klagen vedrører retlige spørgsmål. Ministeren kan i regler om klage over afgørelser i forbindelse med prøver og eksamen fastsætte, at omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter.

Bestemmelserne i lovforslagets §§ 70-72 er en justeret videreførelse af de gældende bestemmelser om ansvar, tilsyn, kvalitetssystem og klageadgang. Det tydeliggøres med bemyndigelsesbestemmelsen i § 72, at denne omfatter regler om klageadgang på alle lovens afgørelsesområder. Efter den foreslåede bestemmelses stk. 2, vil bemyndigelsen omfatte en adgang til at fastsætte regler om, hvorvidt klageadgangen i forhold til bestemte afgørelser ikke er begrænset til retlige spørgsmål. At ministeren i regler om klage over afgørelser i forbindelse med prøve og eksamen kan fastsætte, at omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter, er en videreførelse af gældende ret.

Efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 73 kan ministeren fastsætte regler om, at afgørelser truffet af styrelser under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling ikke skal kunne påklages til ministeriet. Hvis klageadgangen ikke afskæres, vil der kunne fastsættes regler om fremgangsmåde ved indgivelse af klager. Bestemmelsen skal sikre, at ministeren med henblik på en effektiv og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne vil kunne henlægge opgaver til styrelser på ministeriets område. Bestemmelsen giver ikke hjemmel til at afskære klageadgang, der i øvrigt følger af lovgivningen. Der henvises til lovforslagets § 69 og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Styrkelsen af de gymnasiale uddannelser, jf. afsnit 1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, er fuldt finansieret, og merudgifterne i perioden 2017-2020 er afsat på finanslovforslaget for 2017.

Samlet set er økonomien i reformen i balance og ligevægten indtræffer i 2025, jf. tabel 1.

bliver vurderet ikke uddannelsesparate til en gymnasial uddannelse, den toårige uddannelse til hf-eksamen på Steinerinstitutioner, ekstra timer på de udvidede fagpakker (fagpakker med overbygning) på den toårige uddannelse til hf-eksamen, udvidelse af tilbuddet til elever med Aspergers syndrom, it- og implementeringsunderstøttelse af reformen,

pulje til campusunderstøttelse og pulje til kvalitetsudvikling mv.

Reformen er finansieret ved en ændring af tælle dagen, der ligger til grund for taxametertilskud, samt ændring af opgørelsestidspunktet for det fleksible klasseloft på første semester fra den 20. undervisningsdag til efter grundforløbet. Økonomivurderingen tager udgangspunkt i det nuværende frafald. Udviklingen i frafaldet vil blive fulgt tæt, så utilsigtede u hensigtsmæssigheder undgås. Derudover udmøntes Reserve til adgangskrav til de gymnasiale uddannelser opført på finanslovens § 20.11.79. Hertil kommer mindreaktivitet i 10. klasse som følge af muligheden for adgang til den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte fra 9. klasse, mindreaktivitet på gymnasiale suppleringskurser (GSK) som følge af flere obligatoriske adgangsgivende fag i uddannelserne til almen, merkantil og teknisk studentereksamen,

samt indførelse af muligheden for udvidede fagpakker på den toårige uddannelse til hf-eksamen og medregning af GS-karakterer i eksamensgennemsnit.

Tabel 2 viser de økonomiske konsekvenser af de forventede aktivitetsændringer, som følger af initiativerne i reformen. De forventede aktivitetsændringer kan tilskrives indførelsen af nye adgangskrav, mulighed for adgang til den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte fra 9. klasse, justeringer i forhold til brugen af GSK, muligheden for den toårige uddannelse til hf-eksamen på Steinerinstitutioner, at flere elever fremadrettet vil blive vurderet ikke-uddannelsesparate til en gymnasial uddannelse og derfor er i målgruppen for brobygning til gymnasiale uddannelser og har behov for individuel vejledning, at der oprettes yderligere klasser til elever med Aspergers syndrom og ændring af tælle dage på de gymnasiale uddannelser.

Tabel 2: Udgiftsvirkning af de aktivitetsændringer, der følger af reformen.

Mio. kr. 2017-pl	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Eux-forløb	0,0	0,0	0,0	12,1	20,9	28,2	38,3	72,1	88,8	77,0
Erhvervsgymnasiale uddannelser	0,0	-11,7	-14,5	-40,7	-67,1	-74,6	-81,6	-92,7	-106,1	-97,4
Almengymnasiale uddannelser	0,0	-22,5	-29,6	-59,4	-80,3	-56,4	-51,1	-43,3	-43,5	-42,7
Gymnasiale suppleringskurser (GSK)	0,0	0,0	0,0	-8,5	-34,4	-59,4	-69,7	-69,7	-69,7	-69,7
Private gymnasiale uddannelser	0,0	3,5	10,6	14,1	14,1	14,1	14,1	14,1	14,1	14,1
Almen voksenuddannelse mv.	0,0	0,0	0,0	18,2	19,8	18,9	18,9	18,9	18,9	18,9
Brobygning til gymnasiale uddannelser	0,0	2,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Særligt tilrettelagte forløb til elever med Aspergers syndrom	0,0	1,0	4,0	7,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
10. klasse (kommunale udgifter)	0,0	0,0	0,0	-3,9	-9,8	-11,6	-11,6	-11,6	-11,6	-11,6
Individuel vejledning (kommunale udgifter)	0,0	0,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
SU	0,0	0,6	1,5	0,1	3,0	3,3	6,9	10,9	10,6	10,2
I alt	0,0	-26,3	-21,2	-54,2	-119,0	-122,7	-121,0	-86,5	-83,7	-86,4

Tabel 3 viser den samlede udgiftsmæssige virkning af de initiativer, der påvirker taksterne. Taksterne justeres som følge af initiativerne om henholdsvis ændret dag for opgørelse af det fleksible klasseloft, forøgelse af antallet af obli-

gatoriske prøver på uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen og den øgede undervisningstid på den udvidede fagpakke på den toårige uddannelse til hf-eksamen.

Tabel 3: Udgiftsvirkning af initiativer, der påvirker taksterne.

Mio. kr. 2017-pl	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Erhvervsgymnasiale uddannelser	0,0	-2,7	-5,4	-5,6	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Almengymnasiale uddannelser	0,0	-9,4	-15,4	-12,5	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
I alt	0,0	-12,1	-20,8	-18,1	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1

Tabel 4 viser en oversigt over de midler, der er afsat til kvalitetsinitiativer i reformen. Bl.a. er der afsat 400 mio. kr. til efteruddannelse af lærerne i perioden fra 2017-2024. Herudover er der afsat 49,6 mio. kr. i perioden fra 2017-2024 og herefter 4,2 mio. kr. årligt varigt fra 2025 til justeringer af prøve- og eksamenssystemet, herunder bl.a. udvikling af grundforløbsprøver, permanentgørelse af fagene bioteknologi og geovidenskab, etablering af spansk som fortsætter-sprog, udvikling af digitale skriftlige prøver og udvikling af nye skriftlige og mundtlige prøveformer mv. Hertil kommer 37,0 mio. kr. afsat i perioden 2019-2024 til campusdannelse og herefter 22,2 mio. kr. årligt varigt fra 2025 og frem. 50,6

mio. kr. årligt er afsat fra 2025 og frem til kvalitetsudvikling mv. I perioden 2016-2018 er der afsat 3,2 mio. kr. til honorering af ekspertgrupper og konsulenter. Derudover er der afsat 79,8 mio. kr. i perioden 2016-2024 og herefter 7,0 mio. kr. årligt fra 2025 og frem til evaluering og måling af det faglige niveau. Endvidere er der afsat 33,7 mio. kr. i perioden fra 2017-2021 til en videreførelse og opnormering af ministeriets understøttede indsats med lærings- og fagkonsulenter. Endelig er der afsat 29,6 mio. kr. i perioden fra 2016-2021 og herefter 1,7 mio. kr. årligt til en række øvrige kvalitetsunderstøttende initiativer i reformen.

Tabel 4: Midler til kvalitetsinitiativer i reformen.

Mio. kr. 2017-pl	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Efteruddannelsesinitiativ	0,0	34,4	27,3	61,7	56,6	46,5	45,5	65,7	66,7	0,0
Ændringer i eksamens- og prøvesystemet	0,0	7,1	10,7	9,5	5,5	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Campusunderstøttelse	0,0	0,0	0,0	6,1	5,1	5,1	8,1	5,1	8,1	22,2
Pulje til kvalitetsudvikling mv.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,6
Ekspertudvalg og forskningsstudier mv.	0,7	2,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Evaluerings og måling af det faglige niveau	1,3	5,3	14,4	14,6	14,6	9,0	7,3	7,3	7,1	7,1
Lærings- og fagkonsulenter	0,0	7,6	9,1	7,2	7,2	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige initiativer	0,8	12,0	8,0	4,1	2,7	2,2	1,7	1,7	1,7	1,7
I alt	2,8	68,4	70,0	103,2	91,7	70,0	66,8	84,0	87,8	85,8

Som det fremgår af tabel 5, er der i perioden 2016-2024 afsat ca. 8-14 mio. kr. årligt til it-understøttelse af reformen, herefter er der afsat 9,6 mio. kr. årligt fra 2025 og frem. Midlerne vedrører etablering af nye databaser til understøt-

telse af adgangskravet, tilpasninger af optagelse.dk, samt en række øvrige it-tilpasninger, der nødvendiggøres af reformen.

Tabel 5: Midler til it-understøttelse i reformen.

Mio. kr. 2017-pl	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
It-understøttelse af reformen	4,9	8,1	12,0	14,1	13,3	13,0	12,3	11,9	11,8	9,6
I alt	4,9	8,1	12,0	14,1	13,3	13,0	12,3	11,9	11,8	9,6

I forbindelse med aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser fra februar 2014 blev der afsat en reserve til indførelse af adgangskrav på de gymnasiale uddannelser. Reserven er afsat på finansloven for 2016 på § 20.11.79.50.

Reserve til adgangskrav på gymnasiale uddannelser udmøntes med dette lovforslag med henblik på finansiering af gymnasireformen. Profilen for reserven fremgår af tabel 6.

Tabel 6: Reserve til adgangskrav på de gymnasiale uddannelser.

Mio. kr. 2017-pl	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Reserve til adgangskrav	-6,2	-28,6	-44,9	-22,4	-18,4	-18,4	-18,4	-18,4	-18,4	-18,4
I alt	-6,2	-28,6	-44,9	-22,4	-18,4	-18,4	-18,4	-18,4	-18,4	-18,4

Det bemærkes, at økonomien som beskrevet ovenfor indeholder en række initiativer, som ikke er beskrevet i lovforslaget, herunder bl.a. initiativerne om midler til efteruddannelse og campusunderstøttelse. Initiativerne er medtaget heri med henblik på at skabe genkendelighed til den samlede økonomi i aftaleteksten. I forlængelse heraf bemærkes det endvidere, at der indgår udgifter til en række initiativer ovenfor, som vedrører følgelovforslaget. Det drejer sig om udgifter til digitaliseringen af eksamens- og prøvebeviser på

folkeskoleområdet, herunder ændringer af eksamensdatabase, samt udgifter til de ændrede krav til uddannelsesparathedsvurderinger i 8. – 10. klasse, herunder øget behov for individuel vejledning og brobygning til gymnasiale uddannelser.

I tabel 7 er udgifterne, der følger af følgelovforslaget, opgjort på henholdsvis statslige og kommunale udgifter. Forslaget medfører ikke merudgifter for regionerne.

Tabel 7: Udgifter fordelt mellem stat og kommuner

Mio. kr. 2017-pl	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Statslige udgifter	1,5	8,7	-6,7	24,7	-18,3	-42,2	-44,4	6,9	13,4	6,5
Kommunale udgifter	0,0	0,8	1,8	-2,1	-8,0	-9,8	-9,8	-9,8	-9,8	-9,8
I alt	1,5	9,5	-4,9	22,6	-26,3	-52,0	-54,2	-2,9	3,6	-3,3

De bevillingsmæssige konsekvenser af gymnasireformen er ikke indarbejdet på finansloven for 2016. Hjemlen til at disponere over udgifter som følge af gymnasireformen i 2016

tilvejebringes gennem bevillingsparagraffen (finanslovens § 45).

Tabel 8: De bevillingsmæssige konsekvenser i 2016 af reformen er vist nedenfor

Konto (mio. kr. 2016-pl)	Bevillingsmæssige konsekvenser (optages på TB16)
§ 20.11.79. Reserver og budgetregulering	
50. Reserve til adgangskrav på gymnasierne	-6,1
§ 35.11.01. Merudgifter ved nye bevillingsforslag	

10. Merudgifter ved nye bevillingsforslag	-1,5
§ 20.48.11. Aftale om styrkede gymnasiale uddannelser	
30. Tilskud til implementeringsunderstøttende initiativer	0,3
40. Opfølgning og evaluering af indsatser	0,5
60. Ekspertudvalg, forskning mv.	0,7
§ 20.82.11. Styrelsen for It og Læring	
10. Styrelsen for It og Læring	6,1

Lovforslaget medfører endvidere, at lønsumsloftet for § 20.82.11. Styrelsen for It og Læring hæves med 4,8 mio. kr. i 2016.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslevet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslevet.

5. Administrative konsekvenser for borgere

Der etableres hjemmel til, at eksamens-, prøve- og deltagerbeviser inden for de gymnasiale uddannelser udfærdiges digitalt. Eksamens- og prøveresultater samt standpunktskarakterer vil derfor fremadrettet blive registreret elektronisk. Denne digitalisering forventes at lette tilgangen for borgerne til deres beviser, herunder bidrage til at lette situationer, hvor et bevis måtte være blevet forlagt.

Der etableres hjemmel til, at en elev eller kursist kan klage til ministeren for børn, undervisning og ligestilling over alle afgørelser, som de gymnasiale institutioner træffer efter lovforslaget, når klagen vedrører retlige spørgsmål. Efter gældende institutionslovgivning kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling ikke uden lovhjemmel gribe ind over for institutionernes afgørelser og beslutninger, ændre disse eller give institutionerne påbud om en bestemt sags løsning.

I de tilfælde, hvor ministeren for børn, undervisning og ligestilling har henlagt en opgave til en styrelse under ministerens instruktion, etableres der hjemmel til at afskære klageadgang fra styrelsen. Bestemmelsen foreslås indsat af formelle grunde og vedrører alene den interne organisering og fordeling af opgaver på Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings område, hvor behandling af omhandlede klagesager er henlagt til en styrelse under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling med henblik på effektiv og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne. Bestemmelserne giver ikke hjemmel til at afskære en klageadgang til centralt hold, der i øvrigt følger af lovgivningen.

Lovforslaget vurderes på den baggrund at have positive konsekvenser for borgerne for så vidt angår adgangen til at klage over afgørelser, som vedrører retlige spørgsmål. Lovforslaget vurderes ikke derudover at have administrative konsekvenser af betydning for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har fra den 26. august 2016 til den 23. september 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Akademikerne, Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, Bestyrelsesforeningen for Social- og Sundhedsskoler, Børne- og Kulturchefforeningen, Danmarks Vejlederforening, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF), Danmarks Lærerforening, Danmarks Privatskoleforening, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Center for Undervisningsmiljø, Dansk Erhverv, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri (DI), Dansk Magisterforening, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Erhvervsakademier, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Gymnasier, Danske Handicaporganisationer, Danske Landbrugsskoler, Danske Professionshøjskoler - University Colleges Denmark, Danske Regioner, Danske Skoleelever, Danske SOSU-skoler, Danske Universiteter, Datatilsynet, Departementet for Uddannelse og Kultur, Forskning og Kirke (Grønland), Det Centrale Handicapråd, Det Nationale Dialogforum for Uddannelses- og Erhvervsvejledning, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, Efterskoleforeningen, Erhvervsskolelederne i Danmark, Erhvervsskolerne Eleveorganisation, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Foreningen af forstandere og direktører ved AMU-centrene, Foreningen af katolske skoler i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen af Studenterkursusrektor, Foreningen af tekniske og administrative tjenestemænd (TAT), Foreningsfællesskabet Ligeværd, Forstanderkredsen for Produktionsskoler/Produktionshøjskoler, FSR – danske revisorer, Frie Fagskoler, Frie Skolers Lærerforening, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Gymnasiernes Bestyrelsesforening, Gymnasieskolerne Lærerforening (GL), Gymnasieskolernes Pædagogikumforening, Handelsskolernes Lærerforening (HL), Håndværksrådet, IndvandreNET, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), Institut for Menneskerettigheder, KL, Landboudom, Landbrug & Fødevarer, Landselevbestyrelsen for det pædagogiske område, Landselevbestyrelsen for social- og sundhedsområdet, Landsforeningen af 10. Klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Landsorganisationen i Danmark (LO), Landsforeningen af Produktionsskoleledere, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Lederforeningen for VUC, Lederne, Lilleskolerne, Lærernes Centralorganisation (LC), Private Gymnasi-

er og Studenterkurser, Produktionsskoleforeningen, Rigsrevisionen, Rådet for Børns Læring, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Ungdomsuddannelser,

Rådet for Voksen- og Efteruddannelse, Skole og Forældre, Skolelederforeningen, Uddannelsesforbundet, Uddannelsesrådet for de maritime uddannelser, Undervisnings-, Forsknings- og Kulturministeriet (Færøerne), Ungdomsskoleforeningen, UU Danmark, VUC Bestyrelsesforening

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/ merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Stat: 2018: -6,7 mio. kr. 2020: -18,3 mio. kr. 2021: -42,2 mio. kr. 2022: -44,4 mio. kr. Kommuner: 2019: -2,1 mio. kr. 2020: -8,0 mio. kr. 2021 og frem: -9,8 mio. kr. Regioner: Ingen	Stat: 2016: 1,5 mio. kr. 2017: 8,7 mio. kr. 2019: 24,7 mio. kr. 2023: 6,9 mio. kr. 2024: 13,2 mio. kr. 2025 og frem: 6,5 mio. kr. Kommuner: 2017: 0,8 mio. kr. 2018: 1,8 mio. kr. Regioner: Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget har positive konsekvenser for borgerne for så vidt angår adgangen til at klage over afgørelser, som vedrører rettlige spørgsmål. Lovforslaget vurderes ikke derudover at have administrative konsekvenser af betydning for borgerne.	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt kryds)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Efter gældende ret, jf. § 2 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), i lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) og i lov om

uddannelsen til højere forberedelseksamen, har de fire gymnasiale uddannelser en enslydende formålsbestemmelse, der afspejler, at uddannelserne alle er studieforberedende og giver grundlag for videregående uddannelse. Det betones, at de unge, der er målgruppen for uddannelserne, skal have interesse for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion, samt at uddannelserne skal være kendetegnet ved både faglig bredde og dybde og ved samspil mellem fag.

Uddannelserne skal have en faglig og pædagogisk progression, så elevernes selvstændighed, evne til samarbejde og sans for at opsøge viden udvikles. Uddannelserne skal have et dannelsesperspektiv, så eleverne opnår personlig myndighed, evne til refleksion, kreative og innovative evner og kritisk sans. Uddannelserne og skolekulturen skal således forberede eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre, og til aktiv medvirken i et demokratisk samfund. Eleverne skal opnå forståelse for mulighederne for individuelt og i fællesskab at bidrage til udvikling og forandring samt forståelse af såvel det nære som det europæiske og globale perspektiv.

Den foreslåede bestemmelse fastsætter ligeledes en fælles formålsparagraf for alle de fire grundlæggende gymnasiale uddannelser. Der er i det væsentlige tale om en videreførelse af gældende ret.

Bestemmelsens *stk. 1* fastlægger, at formålet med de gymnasiale uddannelser er at forberede eleverne til videregående uddannelse, herunder at de tilegner sig almindelig viden og kompetencer gennem uddannelsens kombination af faglig bredde og dybde og gennem samspillet mellem fagene. De treårige gymnasiale uddannelser og den toårige uddannelse til hf-eksamen (med overbygning) giver adgang til alle videregående uddannelser, mens den toårige uddannelse til hf-eksamen (uden overbygning) som noget nyt foreslås at give adgang til erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal eleverne gennem uddannelsens faglige og pædagogiske progression udvikle faglig indsigt og studiekompetence. De skal opnå fortrolighed med at anvende forskellige arbejdsformer og opnå evne til at fungere i et studiemiljø, hvor kravene til selvstændighed, samarbejde og sans for at opsøge viden er centrale.

Efter bestemmelsens *stk. 3* skal uddannelserne have et dannelsesperspektiv med vægt på elevernes udvikling af personlig myndighed. Eleverne skal derfor lære at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres omverden, herunder: Medmennesker, natur og samfund samt til deres udvikling. Uddannelserne skal tillige udvikle elevernes kreative og innovative evner samt deres kritiske sans.

Efter bestemmelsens *stk. 4* skal uddannelserne og institutionskulturen som helhed forberede eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Undervisningen og hele institutionens dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Eleverne skal derigennem opnå forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund og forståelse for mulighederne for individuelt og i fællesskab at bidrage til udvikling og forandring samt forståelse af såvel det nære som det europæiske og globale perspektiv.

Det er som noget nyt indskærpet, at når det fremgår af bestemmelsen, at undervisningen og hele institutionens dagligliv må bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati, så omfatter det en forpligtelse til at styrke elevernes kendskab til

og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Dermed betones, at de gymnasiale uddannelser også skal udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse, og det er medvirkende til – sammen med et styrket fundament af kundskaber og viden i de enkelte fag – at styrke almindelsen i de gymnasiale uddannelser.

Uddannelsernes almindelige perspektiv betoner, at eleverne har en vis fælles faglig referenceramme, hvad angår stof, fagligt niveau og det sammenhængsskabende samspil mellem fagene. Eleverne skal gennem uddannelsens faglige og pædagogiske progression udvikle faglig indsigt og studiekompetence. De skal opnå fortrolighed med at anvende forskellige arbejdsformer og evne til at fungere i et studiemiljø, hvor kravene til selvstændighed, samarbejde og sans for at opsøge viden er centrale.

Uddannelsernes dannelsesmæssige perspektiv betoner, at uddannelserne bidrager til den enkeltes livslange projekt, hvor personlig udvikling og deltagelse i samfundslivet smelter sammen. Uddannelserne skal understøtte elevernes udvikling af personlig myndighed, dvs. evne og vilje til at foretage selvstændige vurderinger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Efter gældende ret er der fire gymnasiale fuldtidsuddannelser, henholdsvis højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), jf. bekendtgørelse nr. 200 af 8. marts 2016 af lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), studentereksamen (stx), jf. bekendtgørelse nr. 766 af 9. juni 2015 af lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), samt højere forberedelseseksamen, jf. bekendtgørelse nr. 767 af 9. juni 2015 af lov om uddannelsen til højere forberedelseseksamen (hf-loven). Efter § 2, stk. 1 i de respektive love er uddannelserne målrettet unge med interesse for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion, og som primært sigter mod videregående uddannelse. Uddannelserne udgør en helhed og afsluttes med en eksamen efter national standard.

Den foreslåede bestemmelse *stk. 1* opregner de fire grundlæggende gymnasiale uddannelser, som med lovforslaget samles i én samlet lov om de gymnasiale uddannelser. De fire eksisterende gymnasiale fuldtidsuddannelser til henholdsvis højere teknisk eksamen (htx), højere handelseksamen (hhx), studentereksamen (stx) og højere forberedelseseksamen opretholdes alle, men uddannelserne får nye navne.

Efter den foreslåede bestemmelse *stk. 1, nr. 1* er der uddannelsen (eller den treårige uddannelse) til teknisk studentereksamen, som er det nye navn for den eksisterende uddannelse til højere teknisk eksamen (htx).

Efter den foreslåede bestemmelse *stk. 1, nr. 2* er der uddannelsen (eller den treårige uddannelse) til merkantil studentereksamen, som er det nye navn for den eksisterende uddannelse til højere handelseksamen (hhx).

Efter den foreslåede bestemmelses stk. 1, nr. 3 er der den treårige uddannelse til almen studentereksamen, som er det nye navn for den eksisterende uddannelse til studentereksamen.

Efter den foreslåede bestemmelses stk. 1, nr. 4 er der uddannelsen (eller den toårige uddannelse) til hf-eksamen, som er det nye navn for den eksisterende toårige uddannelse til højere forberedelseseksamen.

Efter bestemmelsens stk. 2 er uddannelserne målrettet unge med interesse for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion, og som primært sigter mod videregående uddannelse. Uddannelserne udgør en helhed og afsluttes med den nationale studentereksamen (stx). Dette er en videreførelse af gældende ret.

Efter den gældende gymnasielovs § 4 er studenterkursus en komprimeret, toårig uddannelse, der udgør en helhed og afsluttes med den nationale studentereksamen (stx). Uddannelsen er målrettet mod unge og voksne med interesse for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion, og som primært sigter mod videregående uddannelse

I den foreslåede bestemmelses stk. 3 nævnes den toårige uddannelse til almen studentereksamen (toårig stx). Uddannelsen svarer til det nuværende studenterkursus. Uddannelsen er målrettet unge og voksne med interesse for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion, og som primært sigter mod videregående uddannelse. Som i dag vil en person, der gennemfører dette uddannelsesforløb, kunne opnå samme eksamen som en person, der har gennemført det almindelige treårige forløb, nemlig en almen studentereksamen.

Efter gældende ret kan gymnasiale institutioner opnå en særskilt godkendelse til at udbyde uddannelsen til højere forberedelseseksamen tilrettelagt som enkeltfag. Institutioner med stx-uddannelsen eller studenterkursus kan udbyde fag fra disse uddannelser som enkeltfag og kan i den forbindelse tillade, at en kursist optages på eksisterende hold, der indgår i et treårigt uddannelsesforløb eller et toårigt studenterkursusforløb. Tilsvarende kan institutioner med hhx- og htx-uddannelserne udbyde fag fra disse uddannelser som enkeltfag (som åben uddannelse), og de kan i den forbindelse tillade, at en kursist optages på eksisterende hold, der indgår i de treårige uddannelsesforløb.

Alle de fire gymnasiale eksamener kan i dag principielt sammenstykkedes af enkeltfag, jf. bekendtgørelse om hf-uddannelsen tilrettelagt som enkeltfagsundervisning for voksne, § 4, nr. 2, og kapitel 10 i stx-bekendtgørelsen, § 3, nr. 2, og kapitel 8 i hhx-bekendtgørelsen og § 3, nr. 2, og kapitel 9 i htx-bekendtgørelsen. I praksis er det dog altovervejende hf-eksamener, der sammenstykkedes som enkeltfagseksamener, idet muligheden for at afslutte en eksamen fra en af de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser som enkeltfagseksamen dog har en vis praktisk betydning i forhold til personer, som af den ene eller anden grund ikke får afsluttet forløbet som elev på uddannelserne med en fuld eksamen, herunder fordi de på tredje år bliver bortvist fra uddannelsesforløbet på grund af overtrædelse af institutionens studie- og ordensregler.

I den foreslåede bestemmelses stk. 4 nævnes muligheden for at tilrettelægge gymnasial uddannelse som gymnasial enkeltfagsundervisning, der er rettet mod voksne. Hf-enkeltfag er målrettet mod voksne med interesse for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion. Hvad angår afgrænsningen af, hvem der i optagelsesmæssig sammenhæng betragtes som voksne, henvises til afsnit 2.1.5.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Som et led i regelforenklingsforslaget foreslås det, at det fremover alene er en højere forberedelseseksamen, der fra bunden kan sammenstykkedes som enkeltfagseksamen. For at imødekomme behovet for, at tidligere elever fra uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen, som har forladt uddannelsesforløbet uden en fuld eksamen, kan afslutte deres eksamen som enkeltfagseksamen som et alternativ til at blive genoptaget på et nyt fuldtidsforløb, foreslås der med § 45, stk. 3, fastsat en særlig hjemmel, der netop tager sigte på personer, som falder fra uddannelsesforløbet på sidste år. Der henvises til bemærkningerne til § 45, stk. 3.

Det foreslås i bestemmelsens stk. 5, at der ved siden af de fire grundlæggende gymnasiale ungdomsuddannelser, den særlige toårige uddannelse til almen studentereksamen samt muligheden for at følge gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag), også eksisterer et uddannelsesstilbud på gymnasialt niveau inden for erhvervsuddannelserne, nemlig eux-forløb. Dette tilbud er reguleret i lov om erhvervsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 789 af 16. juni 2015, samt i lov om studiekompetencegivende eksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 961 af 1. september 2014.

Eux-forløb er en erhvervsuddannelse, der kombineres med en gymnasial eksamen. Eux-forløb indeholder dels praktik og skoleundervisning fra den pågældende erhvervsuddannelse og dels undervisning i fag m.v. på gymnasialt niveau. Det samlede uddannelsesforløb afsluttes dels med et erhvervsuddannelsesbevis, der giver erhvervskompetence, dels med et eux-bevis, der giver generel studiekompetence. Eux-forløb indeholder en gymnasial eksamen. Det foreslås, at denne eksamen fremover benævnes erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse, jf. herved følgelovforslaget.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Efter § 3, stk. 1 og 3 i den gældende lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) gennemføres htx-uddannelsen med vægt på erhvervsrelaterede perspektiver. Uddannelsens studiekompetencegivende sigte realiseres inden for teknologiske og naturvidenskabelige fagområder i kombination med almene fag i øvrigt. Uddannelsen skal udvikle elevernes evne til faglig fordybelse og deres forståelse af teoretisk viden som redskab for analyse af virkelighedsnære forhold, herunder ved kombination af teori og praktik i værksteder og laboratorier.

Den foreslåede bestemmelse angiver uddannelsen til teknisk studentereksamen (hidtil htx-uddannelsens) særlige profil. Det er væsentligt, at uddannelsens profil træder tydeligt frem på linje med profilerne for de øvrige uddannelser i lovforslagets §§ 4-6, så de unge får gode forudsætninger for at vælge netop den gymnasiale uddannelse, som passer bedst til deres faglige forudsætninger og ønsker om videre uddannelse.

Bestemmelsen angiver de teknologiske, naturvidenskabelige og erhvervsrettede dannelsesperspektiver, som kendetegner uddannelsen til teknisk studentereksamen. Uddannelsen skal i lighed med de øvrige gymnasiale uddannelser udvikle elevernes evne til faglig fordybelse. Som en erhvervs-gymnasial uddannelse skal uddannelsen desuden udvikle elevernes forståelse af teoretisk viden som redskab for analyse af virkelighedsnære forhold. Herved adskiller uddannelsen sig fra en almengymnasial uddannelse. Som led i den tekniske erhvervs-gymnasiale profil er det foreslået, at der i undervisningen lægges vægt på produktudvikling, innovation, problemløsning, anvendt naturvidenskab og på praktik i værksteder og laboratorier.

En teknisk studentereksamen giver adgang til videregående uddannelser efter de regler, der fastsættes herom med udgangspunkt i lovgivning under uddannelses- og forskningsministeren. En bestået studentereksamen giver således fortsat adgang til alle videregående uddannelser, men muligheden for optagelse på en bestemt videregående uddannelse er på samme måde som i dag afhængig såvel af den enkelte elevs valg af fag og niveauer som af den pågældende videregående uddannelses specifikke adgangskrav. Disse krav vil kunne opfyldes gennem hf-enkeltfag eller gennem GSK-systemet, jf. lovforslagets § 41 og § 65.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Efter § 3, stk. 1 og 2 i den gældende lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) gennemføres hhx-uddannelsen med vægt på erhvervsrelaterede perspektiver. Uddannelsens studiekompetencegivende sigte realiseres inden for virksomheds- og samfundsøkonomiske fagområder i kombination med fremmedsprog og andre almene fag. Uddannelsen skal udvikle elevernes evne til faglig fordybelse og deres forståelse af teoretisk viden som redskab for analyse af virkelighedsnære forhold.

Den foreslåede bestemmelse angiver uddannelsen til merkantil studentereksamen (hidtil hhx-uddannelsens) særlige profil. Det er væsentligt, at uddannelsens profil træder tydeligt frem på linje med profilerne for de øvrige uddannelser i lovforslagets § 3, § 5 og § 6, så de unge får gode forudsætninger for at vælge netop den gymnasiale uddannelse, som passer bedst til deres faglige forudsætninger og ønsker om videre uddannelse.

Bestemmelsen angiver de merkantile, internationalt orienterede og erhvervsrettede dannelsesperspektiver, som kendetegner uddannelsen til merkantil studentereksamen. Uddan-

nelsen skal i lighed med de øvrige gymnasiale uddannelser udvikle elevernes evne til faglig fordybelse. Som en erhvervs-gymnasial uddannelse skal uddannelsen desuden udvikle elevernes forståelse af teoretisk viden som redskab for analyse af virkelighedsnære forhold. Herved adskiller uddannelsen sig fra en almengymnasial uddannelse. Som led i den merkantile erhvervs-gymnasiale profil foreslås det, at der i undervisningen skal lægges vægt på innovation, problemløsning, cases og projekter.

En merkantil studentereksamen giver adgang til videregående uddannelser efter de regler, der fastsættes herom med udgangspunkt i lovgivning under uddannelses- og forskningsministeren. En bestået studentereksamen giver således fortsat adgang til alle videregående uddannelser, men muligheden for optagelse på en bestemt videregående uddannelse er på samme måde som i dag afhængig såvel af den enkelte elevs valg af fag og niveauer som af den pågældende videregående uddannelses specifikke adgangskrav. Disse krav vil kunne opfyldes gennem hf-enkeltfag eller gennem GSK-systemet, jf. lovforslagets § 41 og § 65.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

Efter § 3 i den gældende gymnasielov skal uddannelsen til studentereksamen gennemføres med fokus på det almindelige og studieforberedende. Fagligheden er nært forbundet med sider af videnskabsfagene, og eleverne skal opnå almindelig og studiekompetence inden for humaniora, naturvidenskab og samfundsvidenskab med henblik på at kunne gennemføre videregående uddannelse.

Den foreslåede bestemmelse angiver uddannelsen til almen studentereksamen (hidtil stx-uddannelsens) særlige profil. Det er væsentligt, at uddannelsens profil træder tydeligt frem på linje med profilerne for de øvrige uddannelser i lovforslagets §§ 3-4 og § 6, så de unge får gode forudsætninger for at vælge netop den gymnasiale uddannelse, som passer bedst til deres faglige forudsætninger og ønsker om videre uddannelse.

Bestemmelsen angiver de almene og videnskabsorienterede dannelsesperspektiver, som kendetegner uddannelsen til almen studentereksamen. Uddannelsen skal i lighed med de øvrige gymnasiale uddannelser udvikle elevernes evne til faglig fordybelse. Der er en nær forbindelse mellem den brede, almene fagrække i uddannelsen til almen studentereksamen og videnskabsfagene inden for humaniora, samfunds- og naturvidenskab. Herved adskiller uddannelsen sig fra en erhvervs-gymnasial uddannelse. Som led i den almengymnasiale profil foreslås det, at der i undervisningen skal lægges vægt på både det teoretiske og på fagenes anvendelse til analyse af almene og videnskabsrelaterede problemstillinger.

Der foreslås ikke fastsat en særlig formålsbestemmelse for den toårige uddannelse til almen studentereksamen (hidtil studenterkursus). Når man har gennemført dét uddannelsesforløb, vil man kunne opnå samme eksamen som en person,

der har gennemført det almindelige treårige forløb, nemlig en almen studentereksamen. Derfor har dels den fælles formålsbestemmelse i § 1, dels den almindelige formålsbestemmelse for uddannelsen til almen studentereksamen i § 5 også gyldighed for det toårige forløb. Der er heller ikke efter gældende ret fastsat en særlig formålsbestemmelse for studenterkursus.

En almen studentereksamen giver adgang til videregående uddannelser efter de regler, der fastsættes herom med udgangspunkt i lovgivning under uddannelses- og forskningsministeren. En bestået studentereksamen giver således fortsat adgang til alle videregående uddannelser, men muligheden for optagelse på en bestemt videregående uddannelse er på samme måde som i dag afhængig såvel af den enkelte elevs valg af fag og niveauer som af den pågældende videregående uddannelses specifikke adgangskrav. Disse krav vil kunne opfyldes gennem hf-enkeltfag eller gennem GSK-systemet, jf. lovforslagets § 41 og § 65.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 6

Den foreslåede bestemmelse angiver den toårige uddannelse til hf-eksamens særlige profil. Det er væsentligt, at uddannelsens profil træder tydeligt frem på linje med profilerne for de øvrige uddannelser i lovforslagets §§ 3-5, så de unge får gode forudsætninger for at vælge netop den gymnasiale uddannelse, som passer bedst til deres faglige forudsætninger og ønsker om videre uddannelse.

Bestemmelsen angiver de almene og videnskabsorienterede dannelsesperspektiver, som sammen med de professionsrettede perspektiver kendetegner den toårige uddannelse til hf-eksamen. Uddannelsen skal i lighed med de øvrige gymnasiale uddannelser udvikle elevernes evne til faglig fordybelse. Der er en nær forbindelse mellem den almene fagrække i den toårige uddannelse til hf-eksamen og videnskabsfagene inden for humaniora, samfunds- og naturvidenskab. Herved adskiller uddannelsen sig fra en erhvervs-gymnasial uddannelse. Som led i den almengymnasiale og samtidig professionsrettede profil skal der i undervisningen lægges vægt på såvel det teoretiske som det professionsrettede, herunder fagenes anvendelse i relation til videre uddannelse og job.

Formålet, som er beskrevet i bestemmelsen, har også gyldighed for en højere forberedelseseksamen, der er sammenstykket af hf-enkeltfag.

En hf-eksamen eller højere forberedelseseksamen giver adgang til videregående uddannelser efter de regler, der fastsættes herom med udgangspunkt i lovgivning under uddannelses- og forskningsministeren. En bestået hf-eksamen eller højere forberedelseseksamen uden overbygning skal give adgang til erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser, mens en bestået hf-eksamen eller højere forberedelseseksamen med overbygning skal give adgang til alle videregående uddannelser, herunder universitetsbacheloruddannelser.

Muligheden for optagelse på en bestemt videregående uddannelse er på samme måde som i dag afhængig såvel af den enkelte elevs valg af fag og niveauer som af den pågældende uddannelses specifikke adgangskrav. Disse krav vil kunne opfyldes gennem hf-enkeltfag eller gennem GSK-systemet, jf. lovforslagets § 41 og § 65.

Hf-studerter med en bestået hf-eksamen eller højere forberedelseseksamen uden overbygning, som ændrer ønske og nu vil læse videre på universitetet, skal kunne opnå en overbygning gennem et supplerende overbygningsforløb, jf. afsnit 2.1.4.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Derved styrkes deres kvalifikationer, og chancen for at klare universitetsuddannelsen øges. Lovforslaget indeholder særlige bestemmelser om muligheden for at opnå en overbygning gennem et supplerende overbygningsforløb i § 65, stk. 3.

En person, der sammenstykker en højere forberedelseseksamen af hf-enkeltfag, kan selv vælge, om den pågældende vil "lukke" eksamenen uden eller med en overbygning, jf. lovforslagets § 41, stk. 3. Selvom eksamenen er "lukket" uden en overbygning, skal den pågældende efterfølgende på samme måde som en hf-student fra den toårige uddannelse kunne opnå en overbygning via et supplerende overbygningsforløb.

Særligt hvad angår de kunstneriske bacheloruddannelser, som omfatter uddannelserne til arkitekt, designer og konservator, gælder, at disse uddannelser er akademiske forskningsbaserede uddannelser og på den måde sammenlignelige og sidestillet med universiteternes bacheloruddannelser. De videregående kunstneriske institutioner optager imidlertid samtlige deres studerende til disse uddannelser i kvote 2, uden specifikke adgangskrav (med undtagelse af krav om kemi på B-niveau på konservatoruddannelsen), og via adgangsprøver, der afdækker ansøgernes særligt relevante færdigheder.

En gymnasial adgangsgivende uddannelse er et generelt adgangskrav. Dog er der praksis for, at man kan blive optaget på baggrund af en dispensationsansøgning, hvis man ikke har en adgangsgivende eksamen, men f.eks. en erhvervsuddannelse. Der optages altså i dag til uddannelserne ansøgere med flere forskellige slags færdigheder end de rent boglige fra en gymnasial eksamen. Det nærmere indhold af ansøgernes adgangsgivende gymnasiale eksamen, herunder karakterer og fagniveauer, har således mindre betydning ved optaget på kunstneriske bacheloruddannelser end ved optaget til universiteternes bacheloruddannelser, hvor der er mange specifikke adgangskrav og stadig mere udbredte lokale karakterkrav, og hvor en stor del af optaget sker via kvote 1, hvor karaktererne er afgørende for udvælgelsen.

På ovennævnte baggrund vil det blive fastsat, at en hf-eksamen eller en højere forberedelseseksamen uden overbygning fortsat i sig selv vil honorere kravet om en adgangsgivende eksamen i forhold til optagelse på de kunstneriske bacheloruddannelser.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 7

De gældende regler om optagelse på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser fremgår af § 5 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), § 6 i gymnasieloven og bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser. Reglerne om optagelse på de gymnasiale uddannelser skal ses i tæt sammenhæng med bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse, der er udstedt med hjemmel i lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v.

Efter de gældende regler har ansøgere, som opfylder en række betingelser, retskrav på at blive optaget på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser. Retsskrav er bl.a. betinget af, at ansøgeren er vurderet uddannelsesparat i forhold til gymnasial uddannelse, hvilket forudsætter, at Ungdommens Uddannelsesvejledning har vurderet, at ansøgeren har de faglige, personlige og sociale forudsætninger, som er nødvendige for at gennemføre en gymnasial uddannelse.

Det fremgår af bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse, at elever i folkeskolen, der har opnået mindst 4,0 i gennemsnit i standpunktskarakter fra 8. klasse, opfylder de faglige forudsætninger for at være uddannelsesparate på det tidspunkt. Elever, hvis faglige niveau ikke falder, og for hvem de personlige eller sociale forudsætninger ikke ændrer sig væsentligt i negativ retning, anses fortsat for uddannelsesparate i 9. klasse.

Ud over at være vurderet uddannelsesparat skal en ansøger have afsluttet 9. klasse i folkeskolen eller have gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, have søgt om optagelse i umiddelbar forlængelse af 9. klasse, have modtaget prøveforberedende undervisning i tysk eller fransk fra 5. til 9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, og have aflagt folkeskolens obligatoriske prøver efter 9. klasse.

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om at skærpe adgangskravene til de gymnasiale uddannelser.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 1* fastsætter, at en ansøger, der har afsluttet undervisningen på 9. klassetrin efter bestemmelserne i lov om folkeskolen eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, og som søger om optagelse på uddannelserne til almen, merkantil og teknisk studentereksamen direkte efter 9. klasse, skal have retskrav på optagelse, hvis ansøgeren opfylder en række af betingelser.

Forældre har pligt til, at deres børn modtager undervisning i ti år, men der er ikke skolepligt. Børn, som ikke har gået i folkeskole, men som har modtaget en undervisning, der står mål med den undervisning, der normalt kræves efter reglerne i folkeskoleloven, kan således opnå retskrav på optagelse, hvis de i øvrigt opfylder betingelserne herfor. Det kan f.eks. være ved undervisning i ungdomsskolens heltidsun-

dervisning, jf. ungdomsskoleloven, eller i en fri grundskole, jf. lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Efter bestemmelsens *stk. 1, nr. 1* skal ansøgeren have søgt rettidigt om optagelse i direkte forlængelse af 9. klasse. Reglerne om rettidig ansøgning til de gymnasiale ungdomsuddannelser er fastsat i bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse. Efter den gældende bekendtgørelse skal ansøgerens ønske om optagelse senest den 1. marts i det år, hvor ansøgeren forlader 9. klasse, sendes til den institution, som ansøgeren har angivet som sin første prioritet.

Efter bestemmelsens *stk. 1, nr. 2* skal ansøgeren ud fra en helhedsvurdering være vurderet uddannelsesparat efter reglerne i lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. Helhedsvurderingen indeholder en vurdering af ansøgerens faglige, sociale og personlige forudsætninger for at gennemføre den ønskede uddannelse. De nærmere regler om uddannelsesparathedsvurderingen findes i lov om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. med tilhørende bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse. Det forslås i følgelovforslaget, at de faglige forudsætninger for at blive vurderet uddannelsesparat til de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser skal skærpes, så eleverne fremadrettet skal have mindst 5,0 i gennemsnit i de afsluttende standpunktskarakterer for at opfylde de faglige forudsætninger for at være uddannelsesparate til de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser.

Efter bestemmelsens *stk. 1, nr. 3* skal ansøgeren have modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed. Efter folkeskolelovens § 5, *stk. 2, nr. 1*, litra e, indgår 2. fremmedsprog i folkeskolens fagrække på 5.-9. klassetrin. 2. fremmedsprog kan være tysk eller fransk.

Efter bestemmelsens *stk. 1, nr. 4* skal ansøgeren have aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin. De obligatoriske 9.-klasseprøver, som er fastsat i folkeskolelovens § 14, består i dag af skriftlig dansk, mundtlig dansk, skriftlig matematik, mundtlig engelsk og fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi samt to udtræksprøver blandt fagene engelsk (skriftlig), kristendomskundskab (praktisk/mundtlig), historie (praktisk/mundtlig), samfundsfag (praktisk/mundtlig), matematik (mundtlig), geografi, biologi, fysik/kemi (skriftlig), idræt (praktisk/mundtlig) og tysk eller fransk (skriftlig). Reglerne om prøverne, herunder prøveformen, fremgår af prøvebekendtgørelsen.

Efter bestemmelsens *stk. 1, nr. 5* skal ansøgeren have bestået folkeskolens afgangseksamen. I følgelovforslagets § 13, *nr. 5* (nyt § 14, *stk. 3* og *4*, i folkeskoleloven) er det foreslået, at elever for at bestå folkeskolens afgangseksamen mindst skal have opnået karakteren 2,0 i gennemsnit i de obligatoriske 9.-klasseprøver. Der henvises til bemærkningerne til følgelovforslagets § 13, *nr. 5*.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 6 skal ansøgeren ved resultaterne fra de prøver fra folkeskolens afgangseksamen, der ikke er udvalgt efter udtrækning (de lovbundne prøver), have bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen, jf. foran om det foreslåede stk. 1, nr. 2.. De lovbundne prøver omfatter skriftlig dansk, mundtlig dansk, skriftlig matematik, mundtlig engelsk og fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi, jf. folkeskolelovens § 14, som er omtalt foran om det foreslåede stk. 1, nr. 4.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 7 vil ansøgeren have krav på optagelse på den ønskede uddannelse, selvom ansøgeren ikke ved folkeskolens afgangseksamen har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen i de lovbundne prøver, hvis karaktergennemsnittet fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen er på mindst 3,0, og den pågældende i øvrigt opfylder betingelserne for optagelse.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 8 skal ansøgere, der ikke har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen ved de lovbundne prøver ved folkeskolens afgangseksamen, og som har et karaktergennemsnit fra de nævnte prøver på mindst 2,0, men under 3,0 kunne gennemføre en vejledningssamtale med lederen af den institution, som ansøgeren ønsker at blive optaget på.

Vejledningssamtalen vil skulle gennemføres med henblik på at udfordre ansøgeren fagligt og i forhold til valg af ungdomsuddannelse. Hvis ansøgeren efter at have gennemført vejledningssamtalen fortsat ønsker at søge om optagelse, vil ansøgeren have krav på optagelse på den ungdomsuddannelse, som den pågældende ønsker. Det forudsætter, at ansøgeren i øvrigt opfylder betingelserne for optagelse.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 9 vil en ansøger, som ikke er vurderet uddannelsesparat, men som i øvrigt opfylder betingelserne for at blive optaget, have krav på optagelse, hvis ansøgeren har opnået mindst 6,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om proceduren for optagelse på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser direkte efter 9. klasse, herunder om frister m.v. samt om vejledningssamtalen. Der kan efter bestemmelsen bl.a. fastsættes regler om frister, angivelse og behandling af uddannelsesønsker m.v. Det er endvidere hensigten at fastsætte regler om indhold og form af den vejledningssamtale, som er nævnt i bestemmelsens stk. 1, nr. 8.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 8

Efter § 6 i den gældende hf-lov er det en forudsætning for at have retskrav på optagelse på den toårige hf-uddannelse, at ansøgeren har afsluttet 10. klasse efter bestemmelserne i lov om folkeskolen og søger om optagelse i direkte forlængelse af 10. klasse. Ansøgere fra 9. klasse har således ikke retskrav på optagelse på den toårige hf-uddannelse efter de gældende regler.

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at ansøgere fra 9. klasse skal have mulighed for at have retskrav på optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen, hvis de opfylder en række adgangsforudsætninger.

Den foreslåede bestemmelses stk. 1 fastsætter, at en ansøger, der har afsluttet undervisningen på 9. klassetrin efter bestemmelserne i lov om folkeskolen eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, og som søger om optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 9. klasse, vil have retskrav på optagelse, hvis ansøgeren opfylder en række af betingelser.

Forældre har pligt til, at deres børn modtager undervisning i ti år, men der er ikke skolepligt. Børn, som ikke har gået i folkeskole, men som har modtaget en undervisning, der står mål med den undervisning, der normalt kræves efter reglerne i folkeskoleloven, kan således opnå retskrav på optagelse, hvis de i øvrigt opfylder betingelserne herfor. Det kan f.eks. være ved undervisning i ungdomsskolens heltidsundervisning, jf. ungdomsskoleloven, eller i en fri grundskole, jf. lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 1 skal ansøgeren have søgt rettidigt om optagelse i direkte forlængelse af 9. klasse. Reglerne om rettidig ansøgning til de gymnasiale ungdomsuddannelser er fastsat i bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse. Efter den gældende bekendtgørelse skal ansøgerens ønske om optagelse senest den 1. marts i det år, hvor ansøgeren forlader 9. klasse, sendes til den institution, som ansøgeren har angivet som sin første prioritet.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 2 skal ansøgeren ud fra en helhedsvurdering være vurderet uddannelsesparat efter reglerne i lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. Helhedsvurderingen indeholder en vurdering af ansøgerens faglige, sociale og personlige forudsætninger for at gennemføre den ønskede uddannelse. De nærmere regler om uddannelsesparathedsvurderingen findes i lov om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. med tilhørende bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 3 skal ansøgeren have modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed. Efter folkeskolelovens § 5, stk. 2, nr. 1, litra e, indgår 2. fremmedsprog i folkeskolens fagrække på 5.-9. klassetrin. 2. fremmedsprog kan være tysk eller fransk.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 4 skal ansøgeren have aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin. De obligatoriske 9.-klasseprøver, som er fastsat i folkeskolelovens § 14, består i dag af skriftlig dansk, mundtlig dansk, skriftlig matematik, mundtlig engelsk og fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi samt to udtræksprøver blandt fagene engelsk

(skriftlig), kristendomskundskab (praktisk/mundtlig), historie (praktisk/mundtlig), samfundsfag (praktisk/mundtlig), matematik (mundtlig), geografi, biologi, fysik/kemi (skriftlig), idræt (praktisk/mundtlig) og tysk eller fransk (skriftlig). Reglerne om prøverne, herunder prøveformen, fremgår af prøvebekendtgørelsen.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 5 skal ansøgeren have bestået folkeskolens afgangseksamen. I følgelovforslagets § 13, nr. 5 (nyt § 14, stk. 3 og 4, i folkeskoleloven) er det foreslået, at elever for at bestå folkeskolens afgangseksamen mindst skal have opnået karakteren 2,0 i gennemsnit i de obligatoriske 9.-klasseprøver. Der henvises til bemærkningerne til følgelovforslagets § 13, nr. 5.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 6 skal ansøgeren ved resultaterne fra de prøver fra folkeskolens afgangseksamen, der ikke er udvalgt efter udtrækning (de lovbundne prøver), have bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen, jf. foran om det foreslåede stk. 1, nr. 2. De lovbundne prøver omfatter skriftlig dansk, mundtlig dansk, skriftlig matematik, mundtlig engelsk og fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi, jf. folkeskolelovens § 14, som er omtalt foran om det foreslåede stk. 1, nr. 4.

Ved vurderingen af, om ansøgeren har bekræftet niveauet fra uddannelsesparathedsvurderingen ved de lovbundne prøver kan det tillægges vægt, om ansøgeren har særlige indlæringsmæssige udfordringer, f.eks. ordblindhed, talblindhed eller autismspektrumforstyrrelse m.v.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 7 vil en ansøger, som ikke er vurderet uddannelsesparat, men som i øvrigt opfylder betingelserne for at blive optaget, have krav på optagelse, hvis ansøgeren har opnået mindst 6,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen.

Det er nyt, at ansøgere får adgang til den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte fra 9. klasse – efter de gældende regler er det en betingelse for optagelse på den toårige hf-uddannelse, at ansøgeren har afsluttet 10. klasse eller har gennemført en undervisning, der står mål med undervisningen i folkeskolens 10. klasse.

Efter bestemmelsen i stk. 2 kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om proceduren for optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen efter 9. klasse, herunder om frister m.v. Der kan efter bestemmelsen bl.a. fastsættes regler om frister, angivelse og behandling af uddannelsesønsker m.v.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 9

De gældende regler om optagelse på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser fremgår af § 5 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), § 6 i gymnasieloven og bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser. Reglerne om optagelse på de gymnasiale uddannelser skal ses i tæt sammenhæng med bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse,

der er udstedt med hjemmel i lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v.

Efter de gældende regler har ansøgere, som opfylder en række betingelser, retskrav på at blive optaget på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser. Retkrav er bl.a. betinget af, at ansøgeren er vurderet uddannelsesparat i forhold til gymnasial uddannelse, hvilket forudsætter, at Ungdommens Uddannelsesvejledning har vurderet, at ansøgeren har de faglige, personlige og sociale forudsætninger, som er nødvendige for at gennemføre en gymnasial uddannelse.

Det fremgår af den gældende bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse, at elever i folkeskolen, der har opnået mindst 4,0 i gennemsnit i standpunktskarakter fra 8. klasse, opfylder de faglige forudsætninger for at være uddannelsesparate på det tidspunkt. Elever, hvis faglige niveau ikke falder, og for hvem de personlige eller sociale forudsætninger ikke ændrer sig væsentligt i negativ retning, anses fortsat for uddannelsesparate i 9. klasse, og det samme gælder i 10. klasse.

Ud over at være vurderet uddannelsesparat skal en ansøger have afsluttet 9. klasse i folkeskolen eller have gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, have søgt om optagelse i umiddelbar forlængelse af 10. klasse, have modtaget prøveforberedende undervisning i tysk eller fransk fra 5. til 9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, og have aflagt folkeskolens obligatoriske prøver efter 9. klasse. Derudover er det en betingelse for at have retskrav på optagelse, at ansøgeren i 10. klasse har modtaget undervisning i dansk, engelsk og matematik og herefter har aflagt enten folkeskolens 9.-klasseprøver eller 10.-klasseprøver i disse fag.

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om at skærpe adgangskravene til de gymnasiale uddannelser.

Den foreslåede bestemmelse *stk. 1* fastsætter, at en ansøger, som søger om optagelse på uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen direkte efter 10. klasse, vil have retskrav på optagelse, hvis ansøgeren opfylder en række af betingelser.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 1 skal ansøgeren have søgt rettidigt om optagelse i direkte forlængelse af 10. klasse. Reglerne om rettidig ansøgning til de gymnasiale ungdomsuddannelser er fastsat i bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse. Efter den gældende bekendtgørelse skal ansøgerens ønske om optagelse senest den 1. marts i det år, hvor ansøgeren forlader 10. klasse, sendes til den institution, som ansøgeren har angivet som sin første prioritet.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 2 skal ansøgeren ud fra en helhedsvurdering være vurderet uddannelsesparat efter reglerne i lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. Helhedsvurderingen indeholder en vurdering af ansøgerens faglige, sociale og

personlige forudsætninger for at gennemføre den ønskede uddannelse. De nærmere regler om uddannelsesparathedsvurderingen findes i lov om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. med tilhørende bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse. Det foreslås i følgelovforslaget, at de faglige forudsætninger for at blive vurderet uddannelsesparat til de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser skal skærpes, så eleverne fremadrettet skal have mindst 5,0 i gennemsnit i de afsluttende standpunktskarakterer for at opfylde de faglige forudsætninger for at være uddannelsesparate til de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 3 skal ansøgeren have modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed. Efter folkeskolelovens § 5, stk. 2, nr. 1, litra e, indgår 2. fremmedsprog i folkeskolens fagrække på 5.-9. klassetrin. 2. fremmedsprog kan være tysk eller fransk.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 4 skal ansøgeren have aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin. De obligatoriske 9.-klasseprøver, som er fastsat i folkeskolelovens § 14, består i dag af skriftlig dansk, mundtlig dansk, skriftlig matematik, mundtlig engelsk og fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi samt to udtræksprøver blandt fagene engelsk (skriftlig), kristendomskundskab (praktisk/mundtlig), historie (praktisk/mundtlig), samfundsfag (praktisk/mundtlig), matematik (mundtlig), geografi, biologi, fysik/kemi (skriftlig), idræt (praktisk/mundtlig) og tysk eller fransk (skriftlig). Reglerne om prøverne, herunder prøveformen, fremgår af prøvebekendtgørelsen.

Efter bestemmelsen stk. 1, nr. 5 skal ansøgeren i 10. klasse have modtaget undervisning i dansk, engelsk og matematik og herefter have aflagt enten folkeskolens 9.-klasseprøver eller 10.-klasseprøver i disse fag.

Efter bestemmelsen stk. 1, nr. 6 skal ansøgeren have bestået folkeskolens afgangseksamen. I følgelovforslagets § 13, nr. 5 (nyt § 14, stk. 3 og 4 i folkeskoleloven) er det foreslået, at elever for at bestå folkeskolens afgangseksamen mindst skal have opnået karakteren 2,0 i gennemsnit i de obligatoriske 9.-klasseprøver. Der henvises til bemærkningerne til følgelovforslagets § 13, nr. 5.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 7 skal ansøgeren ved resultaterne fra de prøver fra folkeskolens afgangseksamen, der ikke er udvalgt efter udtrækning (de lovbundne prøver), have bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen, jf. foran om det foreslåede stk. 1, nr. 2. De lovbundne prøver omfatter skriftlig dansk, mundtlig dansk, skriftlig matematik, mundtlig engelsk og fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi, jf. folkeskolelovens § 14, som er omtalt foran om det foreslåede stk. 1, nr. 4.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 8, vil en ansøger have krav på optagelse på den ønskede uddannelse, selvom ansøgeren ikke ved folkeskolens afgangseksamen har bekræftet det

faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen i de lovbundne prøver, hvis karaktergennemsnittet er på mindst 3,0, og ansøgeren i øvrigt opfylder betingelserne for optagelse.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 9, skal ansøgere, der ikke har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen ved de lovbundne prøver ved folkeskolens afgangseksamen, og som har et karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver på mindst 2,0, men under 3,0, kunne gennemføre en vejledningssamtale med lederen af den institution, som ansøgeren ønsker at blive optaget på.

Vejledningssamtalen vil skulle gennemføres med henblik på at udfordre ansøgeren fagligt og i forhold til valg af ungdomsuddannelse. Hvis ansøgeren efter at have gennemført vejledningssamtalen fortsat ønsker at søge om optagelse, vil ansøgeren have krav på optagelse på den ungdomsuddannelse, som den pågældende ønsker. Det forudsætter, at ansøgeren i øvrigt opfylder betingelserne for optagelse.

Efter bestemmelsens stk. 1, nr. 10, vil en ansøger, som ikke er vurderet uddannelsesparat, men som i øvrigt opfylder betingelserne for at blive optaget, have krav på optagelse, hvis ansøgeren har opnået mindst 6,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver i folkeskolens afgangseksamen.

Efter bestemmelsens stk. 2 vil der ved vurderingen af, om ansøgeren ved prøveresultaterne i de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen har bekræftet det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen, og om ansøgeren har opnået mindst 6,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen, skulle indgå karakterer fra 10. klasse i de samme fag i stedet for karaktererne fra 9. klasse, hvis det er til fordel for ansøgeren. Hvis f.eks. ansøgeren har fået 2,0 i dansk i 9. klasse, og ansøgeren får 4,0 i dansk i 10. klasse, så vil karakteren 4,0 indgå i beregningen af, om ansøgeren opfylder dette krav.

Efter bestemmelsens stk. 3 kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om proceduren for optagelse på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser direkte efter 10. klasse herunder om frister m.v. samt om vejledningssamtalen. Der kan efter bestemmelsen bl.a. fastsættes regler om frister, angivelse og behandling af uddannelsesønsker m.v. Det er endvidere hensigten at fastsætte regler om indhold og form af den vejledningssamtale, som er nævnt i bestemmelsens stk. 1, nr. 9.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 10

De gældende regler om optagelse på den toårige hf-uddannelse fremgår af § 6 i hf-loven og bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser. Reglerne om optagelse på de gymnasiale uddannelser skal ses i tæt sammenhæng med bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse, der er udstedt med hjemmel i lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v.

Efter de gældende regler har ansøgere, som opfylder en række betingelser, retskrav på at blive optaget på den toårige hf-uddannelse. Retskrav er bl.a. betinget af, at ansøgeren er vurderet uddannelsesparat i forhold til gymnasial uddannelse, hvilket forudsætter, at ansøgeren er blevet vurderet uddannelsesparat, dvs. har de faglige, personlige og sociale forudsætninger, som er nødvendige for at gennemføre en gymnasial uddannelse. Det fremgår af den gældende bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse, at elever i folkeskolen, der har opnået mindst 4,0 i gennemsnit i standpunktskarakter fra 8. klasse, opfylder de faglige forudsætninger for at være uddannelsesparat på det tidspunkt. Elever, hvis faglige niveau ikke falder, og for hvem de personlige eller sociale forudsætninger ikke ændrer sig væsentligt i negativ retning, anses fortsat for uddannelsesparate i 9. klasse, og det samme gælder i 10. klasse.

Ud over at være vurderet uddannelsesparat skal en ansøger have afsluttet 10. klasse i folkeskolen eller have gennemført en undervisning, der står mål med undervisningen i folkeskolens 10. klasse, have søgt om optagelse i umiddelbar forlængelse af 10. klasse, have aflagt folkeskolens 10. klasseprøve i dansk, engelsk, matematik, have aflagt 9. - eller 10. klasseprøver i fysik/kemi og have modtaget prøveforberedende undervisning i tysk eller fransk fra 5. til mindst 9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, og have aflagt prøve i tysk eller fransk i 9. eller 10. klasse, medmindre prøven ikke blev udtrukket for eleven efter 9. klasse.

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om at skærpe adgangskravene til de gymnasiale uddannelser.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 1* fastsætter, at en ansøger, som søger om optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 10. klasse, vil have retskrav på optagelse, hvis ansøgeren opfylder en række af betingelser.

Efter bestemmelsens *stk. 1, nr. 1* skal ansøgeren rettidigt have søgt om optagelse i direkte forlængelse af 10. klasse. Reglerne om rettidig ansøgning til de gymnasiale ungdomsuddannelser er fastsat i bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse. Efter den gældende bekendtgørelse skal ansøgerens ønske om optagelse senest den 1. marts i det år, hvor ansøgeren forlader 10. klasse, sendes til den institution, som ansøgeren har angivet som sin første prioritet.

Efter bestemmelsens *stk., 1, nr. 2* skal ansøgeren ud fra en helhedsvurdering være vurderet uddannelsesparat i henhold til lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. Helhedsvurderingen indeholder en vurdering af ansøgerens faglige, sociale og personlige forudsætninger for at gennemføre den ønskede uddannelse. De nærmere regler om uddannelsesparathedsvurderingen findes i lov om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. med tilhørende bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse. Det foreslås i følgelovforslaget, at elever, for at opfylde de faglige

ge forudsætninger for at blive vurderet uddannelsesparat til den toårige uddannelse til hf-eksamen, fremadrettet skal have mindst 4,0 i gennemsnit i afsluttende standpunktskarakterer.

Efter bestemmelsens *stk. 1, nr. 3* skal ansøgeren have modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 5.-9. klasse i folkeskolen eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, og have aflagt folkeskolens 9. klasseprøve i 2. fremmedsprog ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin, hvis prøven er udtrukket for ansøgeren, eller 10. klasseprøve i 2. fremmedsprog ved afslutningen af undervisningen på 10. klassetrin. Ansøgere, som har aflagt prøve i 2. fremmedsprog i 10. klasse, kan kun gøre det som folkeskolens 10. klasseprøve og skal have aflagt både mundtlig og skriftlig prøve. 2. fremmedsprog kan være tysk eller fransk.

Børn, som ikke har gået i folkeskole, men som har modtaget undervisning i tysk eller fransk, der står mål med den undervisning, der normalt kræves efter reglerne i folkeskoleloven, kan således opnå retskrav på optagelse, hvis de i øvrigt opfylder betingelserne herfor. Det kan fx være ved undervisning i en fri grundskole, jf. lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Efter bestemmelsens *stk. 1, nr. 4* skal ansøgeren i 10. klasse have modtaget undervisning i dansk, engelsk og matematik og herefter have aflagt folkeskolens 10.-klasseprøver i dansk, engelsk og matematik. Det er en betingelse, at eleven har aflagt både den mundtlige og den skriftlige prøve i alle tre fag.

Efter bestemmelsens *stk. 1, nr. 5* skal ansøgeren have aflagt folkeskolens fælles 9.-klasseprøve i fysik/kemi, biologi og geografi ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin eller 10.-klasseprøve i fysik/kemi ved afslutningen af undervisningen på 10. klassetrin. Begge prøver er praktisk/mundtlige.

Efter bestemmelsens *stk. 1, nr. 6* skal ansøgeren have opnået mindst 2,0 i karaktergennemsnit i henholdsvis fagene dansk og matematik 10.-klasseprøverne. Det er således - i modsætning til optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen efter 9. klasse, jf. lovforslagets § 9, *stk. 1, nr. 5* - ikke en forudsætning, at ansøgeren har bestået folkeskolens afgangseksamen.

Kravet om, at ansøgeren skal have opnået mindst 2,0 i karaktergennemsnit i henholdsvis fagene dansk og matematik i resultater fra prøver aflagt ved afslutningen af undervisningen på 10. klassetrin, er nyt. Beregningen af gennemsnittet omfatter prøvekaraktererne i både de mundtlige og de skriftlige prøver i de to fag.

Efter bestemmelsens *stk. 1, nr. 7* vil en ansøger, som ikke er vurderet uddannelsesparat, men som i øvrigt opfylder betingelserne for at blive optaget, have krav på optagelse, hvis ansøgeren har opnået mindst 6,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen.

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal der ved vurderingen af, om ansøgeren har opnået mindst 6,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen,

indgå karakterer fra 10. klasse i de samme fag i stedet for karaktererne fra 9. klasse, hvis det er til fordel for ansøgeren.

Efter bestemmelsens *stk. 3* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om proceduren for optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen efter 10. klasse, herunder om frister m.v. Der kan efter bestemmelsen bl.a. fastsættes regler om frister, angivelse og behandling af uddannelsesønsker m.v.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 11

Efter reglerne i kapitel fem i den gældende bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser kan ansøgere til de treårige gymnasiale uddannelser og den toårige uddannelse til hf-eksamen, som ikke har retskrav på optagelse, optages på baggrund af institutionens leders konkrete vurdering af bl.a. ansøgerens standpunktskarakterer, prøvekarakterer, eventuelle udtalelser om ansøgerens kvalifikationer m.v. Hvis ansøgeren ikke har aflagt folkeskolens obligatoriske prøver efter 9. klasse, skal den pågældende for at kunne blive optaget efter en konkret vurdering aflægge en obligatorisk optagelsesprøve. Der er ikke tale om en centralt stillet prøve, men derimod en prøve, som stilles lokalt af den pågældende institution.

Med baggrund i aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser af 3. juni 2016 foreslås det i bestemmelsens *stk. 1*, at ansøgere, som ikke efter de foreslåede regler i § 7 eller §§ 9-10 vil have krav på optagelse på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser direkte efter 9. eller 10. klasse eller på den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 10. klasse, og som fastholder ønsket om optagelse på uddannelsen, vil blive konkret vurderet af den institution, ansøgeren har prioriteret højst i sine uddannelsesønsker.

Til brug for vurderingen skal institutionen dels anvende en centralt stillet optagelsesprøve og dels gennemføre en samtale med ansøgeren. Den centralt stillede optagelsesprøve, som vil blive udviklet til formålet, vil have fokus på at afdække ansøgerens faglige niveau. Samtalen skal bl.a. være med til at afdække ansøgerens personlige og sociale forudsætninger for at gennemføre uddannelsen.

Ansøgeren vil være optagelsesberettiget, hvis institutionens leder på baggrund af optagelsesprøven og samtalen som helhed vurderer, at ansøgeren har faglige, personlige og sociale forudsætninger for at kunne påbegynde og gennemføre den ønskede uddannelse.

Det klare udgangspunkt er, at ansøgeren ikke vil være optagelsesberettiget, hvis optagelsesprøven viser, at ansøgeren ikke har de faglige forudsætninger for at gennemføre uddannelsen. Det skal således kun i helt særlige tilfælde være muligt at blive optaget alene på baggrund af en positiv samtale. Det vil dog kunne være tilfældet for f.eks. elever med særlige indlæringsmæssige udfordringer, f.eks. ordblindhed, talblindhed m.v. Den gymnasiale institutions leder vil således kunne beslutte at optage en ansøger, der ikke består optagel-

sesprøven pga. f.eks. ordblindhed, hvis det på trods heraf fremgår af besvarelsen og eventuelt samtalen, at ansøgeren i øvrigt har gode faglige forudsætninger for at gennemføre uddannelsen.

Ansøgere, som søger om optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen direkte efter 9. klasse, og som ikke opfylder de i § 8 foreslåede betingelser for optagelse, vil efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* ikke have tilsvarende mulighed for at blive optaget efter en konkret vurdering baseret på en optagelsesprøve og en samtale.

Efter bestemmelsens *stk. 2* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om den centralt stillede optagelsesprøve og samtale, herunder om frister for afholdelse af prøven, prøvens faglige indhold, niveau og omfang, bedømmelseskriterier samt om samtalen omfang og karakter. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om, hvornår optagelsesprøven skal afholdes, hvilket fagligt indhold optagelsesprøven skal have, og hvordan elevernes prøveresultater skal vurderes, samt regler om, hvordan samtalen skal forløbe, og hvilke elementer der skal indgå i samtalen. Det er endvidere hensigten at fastsætte regler om, hvor mange gange den enkelte ansøger har adgang til at blive vurderet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 12

Efter reglerne i kapitel fem i den gældende bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser kan ansøgere til de treårige gymnasiale uddannelser og den toårige uddannelse til hf-eksamen, som ikke har retskrav på optagelse, optages på baggrund af institutionens leders konkrete vurdering af bl.a. ansøgerens standpunktskarakterer, prøvekarakterer, eventuelle udtalelser om ansøgerens kvalifikationer m.v. Hvis ansøgeren ikke har aflagt folkeskolens obligatoriske prøver efter 9. klasse, skal den pågældende for at kunne blive optaget efter en konkret vurdering aflægge en obligatorisk optagelsesprøve. Der er ikke tale om en centralt stillet prøve, men derimod en prøve, som stilles lokalt af den pågældende institution.

Efter § 9 i den gældende bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser har en ansøger, som søger på baggrund af en almen forberedelseksamen, jf. § 16 i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i hf-uddannelsen og i uddannelsen til studentereksamen (avu-loven), endvidere retskrav på at blive optaget på den toårige hf-uddannelse, hvis ansøgeren søger om optagelse i førstkommande termin efter, at ansøgeren har bestået alle prøver i fagene dansk eller dansk som andetsprog, engelsk og matematik på D-niveau, naturvidenskab og et af fagene fransk, historie, samfundsfag eller tysk på mindst G-niveau. Hvis et fag indeholder flere prøver, skal hver af prøverne være bestået.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 1* fastslår, at ansøgere til de treårige uddannelser til almen, merkantil og teknisk stu-

dentereksamen, som ikke søger om optagelse i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, vil skulle vurderes konkret efter reglerne i den foreslåede bestemmelse i § 11. Ansøgerne vil således ikke have retskrav på at blive optaget men vil i stedet skulle vurderes af den højest prioriterede institution på baggrund af en centralt stillet optagelsesprøve og en samtale. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 11.

Efter bestemmelsens *stk. 2* vil ansøgere, som søger om optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen på baggrund af en almen forberedelseksamen efter bestemmelserne i lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i uddannelsen til hf-eksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen (avu-loven), have retskrav på at blive optaget, hvis ansøgeren søger om optagelse i førstkommande termin efter, at den sidste af de prøver, som indgår i almen forberedelseksamen, er bestået. Efter den gældende bestemmelse i § 16 i avu-loven skal ansøgeren have bestået alle prøver i fagene dansk eller dansk som andetsprog, engelsk og matematik på D-niveau, naturvidenskab og et af fagene fransk, historie, samfundsfag eller tysk på mindst G-niveau. Hvis et fag indeholder flere prøver, skal hver af prøverne være bestået.

Bestemmelsen er en videreførelse af gældende ret, jf. hf-lovens § 6, stk. 1, 3. pkt.

Efter bestemmelsens *stk. 3* skal ansøgere til den toårige uddannelse til hf-eksamen, der ikke søger om optagelse i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, og som ikke har retskrav på optagelse på baggrund af en almen forberedelseksamen efter avu-loven, kunne optages efter en standardiseret vurdering af ansøgerens faglige, sociale og personlige forudsætninger for at påbegynde og gennemføre uddannelsen. Den standardiserede vurdering foretages af lederen på den institution, som ansøgeren søger om optagelse på.

Det vil bl.a. indgå som et led i den standardiserede vurdering, om ansøgeren kan dokumentere eller godtgøre, at ansøgeren – hvis pågældende havde søgt om optagelse umiddelbart i forlængelse af 9. eller 10. klasse – i øvrigt ville have haft krav på optagelse. Herudover vil det indgå i vurderingen, hvilke uddannelsesaktiviteter m.v. ansøgeren har deltaget i efter 9. eller 10. klasse, og på hvilken måde disse aktiviteter har kunnet udvikle den pågældendes forudsætninger for at kunne gennemføre uddannelsen.

Efter bestemmelsens *stk. 4* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om den standardiserede vurdering, herunder om på hvilket grundlag og i hvilket omfang, der skal foretages en vurdering af ansøgerens forudsætninger for at gennemføre uddannelsen. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om, hvilken betydning det skal have for vurderingen, hvis ansøgeren kan godtgøre, at pågældende ville have haft krav på optagelse på uddannelsen, hvis pågældende havde søgt direkte efter 9. - eller 10. klasse. Det er endvidere hensigten at fastsætte regler om, at det skal indgå i vurderingen, om ansøgeren efter afslutningen af 9. - eller 10. klasse har deltaget i uddannelses- eller andre aktiviteter, som har kunnet udvikle ansøgerens forudsætninger for at gennemføre uddannelsen.

Efter bestemmelsens *stk. 5* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om optagelse af ansøgere til pre-IB, til særligt tilrettelagte forløb for visse ansøgere og om optagelse af ansøgere med særlige krav om optagelse, herunder ansøgere fra andre lande. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler, som i modificeret form viderefører gældende regler i kapitel 4 og 7 i bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser. Det drejer sig om regler om optagelse af ansøgere fra Færøerne og Grønland, ansøgere fra Europaskoler, ansøgere fra Finland, Island, Norge og Sverige, ansøgere fra andre lande, samt om optagelse af ansøgere til pre-IB og optagelse på særligt tilrettelagte forløb for elever med Aspergers syndrom.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 13

Efter § 5, stk. 3 i den gældende lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), § 6, stk. 3 i den gældende gymnasielov, og § 6, stk. 3 i den gældende hf-lov kan elever eller kursister, der efter at have gennemført første eller andet år af et treårigt uddannelsesforløb eller første år af et toårigt uddannelsesforløb, afbryder undervisningen i indtil ét år efter aftale med institutionens leder, ved starten af det følgende skoleår fortsætte på andet eller tredje år på den institution, hvor eleven eller kursisten allerede er optaget, eller på en anden institution. En elev eller kursist, der afbryder undervisningen i mere end ét år, skal optages på ny.

Den foreslåede bestemmelse, som i al væsentlighed er en videreførelse af gældende ret, giver mulighed for, at en elev efter at have gennemført første år af et toårigt uddannelsesforløb eller første eller andet år af et treårigt uddannelsesforløb efter aftale med institutionens leder skal kunne have indtil et års fravær fra undervisningen med henblik på f.eks. at tage på et privat studieophold i udlandet, tage fri i forbindelse med barsel eller lignende, uden at fortabe retten til at kunne fortsætte undervisningen efter endt fravær.

Det skal ikke kunne aftales, at eleven kan vende tilbage til uddannelsen, hvis eleven er fraværende fra uddannelsen i mere end et år. Ved fravær på mere end et år, skal den pågældende søge om optagelse på uddannelsen på ny efter de generelle regler om optagelse.

Til § 14

Bestemmelsen regulerer mulighederne for, at elever kan skifte mellem gymnasiale uddannelser uden tab af tid; det vil sige uden at skiftet betragtes som frafald af den uddannelse, som eleven først er påbegyndt.

Den foreslåede bestemmelse øger mulighederne for at skifte mellem de gymnasiale uddannelser i forhold til i dag, jf. de gældende bestemmelser i § 6 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og gymnasielovens § 7.

I dag er der mulighed for, at en elev fra en af de treårige uddannelser til htx, hhx eller stx kan skifte til en anden af

disse uddannelser uden tab af tid senest ved afslutningen af det halvårslige grundforløb. Et sådant uddannelseskift sker ved, at eleverne på sædvanlig måde får merit for de fag, der er fælles (dansk, matematik og engelsk indgår i alle gymnasiale grundforløb), og merit ved substitution for den øvrige del af det gennemførte grundforløb.

Der er ikke i dag mulighed for skift mellem de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser og den toårige hf-uddannelse, ligesom der ikke er mulighed for at skifte institution inden for de treårige uddannelser.

Nogle elever finder i løbet af den første tid i deres ungdomsuddannelsesforløb ud af, at deres faglige forudsætninger og interesser ikke passer med den valgte uddannelse. For at give eleverne gode muligheder for at tage stilling til, om de er kommet "på rette hylde", og at de ikke falder ud af uddannelsessystemet, foreslås det at udvide mulighederne for at vælge en anden uddannelse eller institution, så der bliver tale om et omvalg i stedet for frafald.

Samtidig ønsker regeringen at sikre, at de elever, som skifter uddannelse, ikke via skiftet kan opnå adgang til en uddannelse, som eleven ikke i øvrigt opfyldte betingelserne for at få adgang til. Skiftemulighederne skal således ikke kunne bruges til at omgå optagelseskravene til de gymnasiale uddannelser.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* kan en elev indtil afslutningen af grundforløbet i en treårig gymnasial ungdomsuddannelse skifte til anden institution eller til en anden treårig gymnasial ungdomsuddannelse uden tab af tid. Tilsvarende gælder for elever på en treårig gymnasial ungdomsuddannelse, som skifter til den toårige uddannelse til hf-eksamen, og elever fra den toårige uddannelse til hf-eksamen, som skifter til en treårig gymnasial ungdomsuddannelse, samt elever fra eux-forløb, som skifter til en treårig gymnasial uddannelse eller til den toårige uddannelse til hf-eksamen.

Bestemmelsen viderefører de gældende regler om skifte mellem de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser og udvider skiftemuligheden, så der også bliver mulighed for at skifte til en anden institution og dér fortsætte den samme uddannelse. Skiftet vil indebære, at eleven skal optages på en ny uddannelse og eventuelt på en ny institution.

Elever, der skifter mellem de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser inden for de tre måneder, som grundforløbet varer, vil derfor have ret til optagelse på den ny uddannelse eller institution. Optagelse vil dog forudsætte, at der er plads på den nye uddannelse eller institution. Eleven vil ikke have krav på at få plads på en bestemt institution eller at få en bestemt studieretning. Optagelse vil ske på baggrund af merit, herunder ved substitution, for det allerede gennemførte forløb.

Som noget nyt vil elever fra en treårig gymnasial ungdomsuddannelse på samme måde kunne skifte til den toårige uddannelse til hf-eksamen, og elever fra den toårige uddannelse til hf-eksamen vil kunne skifte til en treårig gymnasial ungdomsuddannelse.

I dag er der efter mindst et halvt år (20 uger) af en erhvervsuddannelse mulighed for at skifte fra en erhvervsuddannelse til studieretningsforløbet på htx- eller hhx-uddannelsen efter samme principper som ved skift mellem de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser. Adgangen forudsætter, at eleven opfylder de objektive optagelseskriterier for at have retskrav på optagelse på de erhvervsgymnasiale uddannelser, og at den ansøgte institutions leder finder, at eleven i tilstrækkeligt omfang har gennemført undervisning på gymnasialt niveau i dansk, matematik og engelsk, jf. § 12 i bekendtgørelse nr. 108 af 4. februar 2016 om optagelse på de gymnasiale uddannelser.

Den nævnte skiftemulighed foreslås videreført i bestemmelsens *stk. 1* i en ny form, hvorefter skiftemuligheden begrænses til eux-elever. Det skyldes, at det i praksis er erhvervsuddannelseselever, der følger et eux-forløb, som modtager undervisning på gymnasialt niveau i et omfang, der kan begrunde merit ved substitution.

Den foreslåede bestemmelse fastsætter, at elever fra eux-forløb kan skifte til en af de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser eller til den toårige uddannelse til hf-eksamen.

Efter bestemmelsens *stk. 2* er skift efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* betinget af, at eleven ville have haft retskrav på optagelse efter §§ 7 eller 8, hvis vedkommende havde søgt om optagelse på den pågældende uddannelse i direkte forlængelse af 9. klasse, eller at eleven ville have haft retskrav på optagelse efter §§ 9 eller 10, hvis vedkommende havde søgt om optagelse på den pågældende uddannelse i direkte forlængelse af 10. klasse.

Efter de foreslåede regler i § 7, *stk. 1*, nr. 2, § 8, *stk. 1*, nr. 2, § 9, *stk. 1*, nr. 2 og § 10, *stk. 1*, nr. 2, er det en forudsætning for at have retskrav på optagelse, at ansøgeren er vurderet uddannelsesparat.

Det kan forekomme, at en elev, som ønsker at skifte uddannelse som ovenfor beskrevet, ikke er vurderet i forhold til, om vedkommende er uddannelsesparat til den uddannelse, som vedkommende nu ønsker at skifte til. I disse tilfælde vil det være tilstrækkeligt, at lederen af den institution, som vedkommende ønsker at skifte til, undersøger, om eleven ville have opfyldt de faglige forudsætninger for at blive vurderet uddannelsesparat til den pågældende uddannelse, hvis vedkommende havde søgt om optagelse direkte efter 9. eller 10. klasse. De personlige og sociale forudsætninger, som er en del af helhedsvurderingen i uddannelsesparathedsvurderingen, er således allerede vurderet opfyldt i forbindelse med optagelse på den uddannelse, som eleven nu ønsker at skifte fra.

Elever, som opfylder de foreslåede forudsætninger for at skifte, vil have ret til at skifte, men retten til at skifte vil være under forudsætning af, at det sker inden for de tre første måneder af uddannelsen, hvilket svarer til den periode, som grundforløbet i de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser varer.

Det vil endvidere være under forudsætning af, at der er plads på den nye uddannelse og institution. Eleverne vil således ikke have krav på at få plads på en bestemt institution

eller – for de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser – på en bestemt studieretning.

Efter bestemmelsens *stk. 3* vil elever, der skifter, fortsat blive optaget på baggrund af merit, herunder ved substitution, for det hidtil gennemførte forløb. Merit ved substitution indebærer bl.a., at forskellige fag eller forløb, der er gennemført inden uddannelsen, kan træde i stedet for fag eller forløb i uddannelsen, når institutionens leder vurderer, at fagene eller forløbene ligeværdigt bidrager til opfyldelse af uddannelsens formål. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 18.

Uddannelsesskift, der bygger på merit ved substitution, kan indebære, at eleven i større eller mindre omfang kan komme til at mangle en del af det konkrete faglige fundament for at fortsætte undervisningen i et eller flere fag. For at et uddannelsesskift skal lykkes, kan der derfor være behov for, at eleven gør en særlig indsats for at sikre den nødvendige faglige sammenhæng, og at eleven er blevet vejledt om konsekvenserne af et uddannelsesskift.

Det er ikke hensigten, at der skal tilrettelægges særlige uddannelsesforløb for elever, der skifter uddannelse i løbet af de tre første måneder. Disse elever skal således indgå i det uddannelsesforløb, som allerede er i gang. Efter bestemmelsens *stk. 4* vil eleven selv have ansvaret for den særlige indsats, der ofte er nødvendig i forbindelse med skiftet. Den foreslåede bestemmelse svarer til § 13 i bekendtgørelse nr. 108 af 4. februar 2016 om optagelse på de gymnasiale uddannelser, idet det dog er tilføjet, at både lederen af den afgivende og den modtagende institution har ansvar for at vejlede eleven om skiftet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 15

I dag kan elever, som ønsker at skifte uddannelse, og som ikke har krav på at skifte uddannelse i medfør af §§ 11 eller 12 i den gældende bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser, optages på baggrund af en konkret vurdering i medfør af reglerne i kapitel fem i den gældende optagelsesbekendtgørelse.

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 15 fastsætter, at det ud over de tilfælde, hvor eleven har ret til at blive optaget inde i et uddannelsesforløb, jf. de foreslåede bestemmelser i §§ 13 og 14, vil være op til institutionens leder konkret at vurdere, om en ansøger skal optages. I den forbindelse vil institutionens leder vurdere ansøgerens forudsætninger for at gennemføre den ønskede uddannelse, og i hvilket omfang eleven kan opnå merit.

Til § 16

Efter § 8, stk. 1 i den gældende gymnasielov kan optagelse til et toårigt forløb på studenterkursus tidligst finde sted et år efter, at ansøgerne har afsluttet 9. klasse efter bestemmelserne i lov om folkeskolen eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Kursusstedet afgør ud fra en vurdering af ansøgerens

kvalifikationer, om en ansøger kan optages. Med lovforslagets § 2, stk. 3 vil studenterkursus fremadrettet blive benævnt den toårige uddannelse til almen studentereksamen.

Den foreslåede bestemmelse fastslår, at optagelse på den toårige uddannelse til almen studentereksamen tidligst skal kunne ske et år efter, at ansøgeren har afsluttet 9. klasse efter bestemmelserne i lov om folkeskolen eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Institutionens leder vil ud fra en vurdering af ansøgerens faglige kvalifikationer og forudsætninger i øvrigt afgøre, om en ansøger kan optages.

Denne grundlæggende betingelse skal ses i sammenhæng med, at den toårige uddannelse til almen studentereksamen efter lovforslagets § 2, stk. 3 er målrettet mod både unge og voksne. Baggrunden for, at ansøgere til den toårige uddannelse til almen studentereksamen – i modsætning til den treårige uddannelse eller de øvrige gymnasiale ungdomsuddannelser – ikke skal kunne optages på denne uddannelse direkte fra grundskolen, er for at opretholde en klar sondring mellem ungdomsuddannelserne og dette tilbud.

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende § 8, stk. 1, i gymnasieloven, idet det dog er præciseret, at institutionens leder ud over ansøgerens kvalifikationer også skal inddrage ansøgerens øvrige forudsætninger, som kunne have betydning for, om ansøgeren skal optages på uddannelsen, i vurderingen.

Præciseringen tydeliggør, at institutionens leder ud over de faglige forudsætninger også vil skulle inddrage ansøgerens personlige og sociale forudsætninger for at gennemføre uddannelsen. Den toårige uddannelse til almen studentereksamen er en komprimeret uddannelse med samme mål som den treårige uddannelse, og den forudsætter derfor ud over de nødvendige faglige forudsætninger en vis modenhed af eleverne, hvoraf en del altså vil være noget ældre, end tilfældet normalt er på de gymnasiale uddannelser.

Til § 17

Efter § 7, stk. 1 i den gældende hf-lov kan ansøgere til hf-enkeltfag tidligst optages et år efter, at de pågældende har afsluttet 9. klasse i folkeskolen eller en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, eller 10. klasse efter bestemmelserne i lov om folkeskolen.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* kan optagelse på hf-enkeltfag tidligst finde sted et år efter, at ansøgeren har afsluttet folkeskolens 9. klasse eller har gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Elever, der efter 9. klasse er fortsat i 10. klasse, kan tidligst optages et år efter, at de er udskrevet af 10. klasse. Bestemmelsen er en videreførelse af gældende ret.

Denne grundlæggende betingelse skal ses i sammenhæng med, at hf-enkeltfag efter lovforslagets § 2, stk. 4 er målrettet mod voksne. Betingelsen om, at man i modsætning til ungdomsuddannelserne ikke skal kunne optages på hf-enkeltfag direkte fra grundskolen eller 10. klasse, er for at opretholde en klar sondring mellem ungdomsuddannelserne og voksenundervisning.

Institutionens leder skal ud fra en vurdering af ansøgerens faglige kvalifikationer og forudsætninger i øvrigt afgøre, om en ansøger kan optages. Bestemmelsen indeholder en præcisering af, at institutionerne ved vurderingen af, om ansøgere skal optages, ud over de faglige kvalifikationer også skal lægge vægt på ansøgenes øvrige forudsætninger for at gennemføre undervisningen. Præciseringen tydeliggør, at institutionens leder ud over de faglige forudsætninger også vil skulle inddrage ansøgerens personlige og sociale forudsætninger for at gennemføre undervisningsforløbet.

Institutionen vil f.eks. kunne inddrage eventuel viden om, hvis ansøgeren flere gange før forgæves har forsøgt at gennemføre undervisning i det pågældende fag eller eventuelt i andre fag, eller viden om at ansøgeren tidligere har været kursist på institutionen og i den forbindelse tilsidesatte studie- og ordensreglerne gentagne gange eller i alvorlig grad.

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal ansøgere, som optages på uddannelsen, kunne optages på den ønskede undervisning inden for en rimelig tid og en rimelig geografisk afstand, hvilket normalt er højst én times transporttid til uddannelsesstedet. Som noget nyt foreslås det, at ansøgere ikke kan optages og følge undervisningen i samme fag og niveau mere end to gange, medmindre institutionens leder i helt særlige tilfælde tillader en tredje gang. Helt særlige tilfælde kan foreligge, hvis det kan godtgøres, at ansøgeren uforskyldt er blevet forhindret i at gennemføre og på en rimelig måde at afslutte et fag. Dette skal sikre, at en kursist ikke bliver ved at melde sig til samme fag flere gange, f.eks. fordi kursisten ikke har aflagt prøve i faget, eller fordi kursisten gerne vil forbedre resultatet af en tidligere prøve i faget.

Der eksisterer ikke en samlet central opgørelse over, hvilke hf-enkeltfag en kursist måtte have gennemført eller forsøgt gennemført. Forslaget pålægger således ikke institutionerne en pligt til at undersøge, om en ansøger tidligere har været optaget på et enkeltfag uden at gennemføre faget. Men i det omfang, institutionen er bekendt med noget sådant, kan institutionen med den foreslåede bestemmelse undlade at optage ansøgeren på det pågældende fag.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 18

De gældende regler om merit er fastsat i § 19 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), § 20 i gymnasieloven og § 16 i hf-loven. Efter disse regler kan institutioner efter ansøgning give elever merit for undervisning og prøveafleggelse i fag, når eleverne inden optagelse på uddannelsen har afsluttet faget på tilsvarende eller højere gymnasialt niveau. Institutionen kan endvidere efter ansøgning give en elev merit, herunder ved substitution, for undervisning eller prøve, der er gennemført før optagelsen i uddannelsen eller gennemført som en del af undervisningen, når forløbet efter institutionens vurdering kan erstatte dele af undervisningen i uddannelsen. Elever, som opnår merit, bliver i et eller andet omfang fritaget for dele af den pågældende uddannelse, og institutioner-

ne kan derfor tilrettelægge særlige forløb, som kan være kortere end et sædvanligt gymnasialt forløb.

Den gældende bekendtgørelse nr. 130 af 21. februar 2011 om merit i de gymnasiale uddannelser (meritbekendtgørelsen) fastsætter nærmere regler om meritgivende fag og forløb, konsekvenser af merit, procedure for tildeling af merit, merit i den samlede eksamen og merit i forbindelse med gymnasiale supplerer.

Den foreslåede bestemmelse i § 18 viderefører de gældende regler om merit i de love, som er nævnt ovenfor. Efter bestemmelsens *stk. 1* skal en elev efter ansøgning kunne opnå merit for fag, som eleven inden optagelse på uddannelsen har afsluttet på tilsvarende eller højere gymnasialt niveau. Eleven skal anses for at have afsluttet et fag, når den pågældende har gennemført det samlede undervisningsforløb, har fået årskaraktet i faget, hvor dette gives, og har aflagt prøve i faget, hvis undervisningen afsluttes med en prøve. Hvis eleven opnår merit, indebærer det, at der er visse elementer af uddannelsen, som eleven ikke skal gennemføre.

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal institutionens leder endvidere efter ansøgning kunne give en elev merit for undervisning eller prøve, der er gennemført før optagelse på uddannelsen eller gennemført som en del af undervisningen, når forløbet efter lederens vurdering kan erstatte dele af undervisningen i uddannelsen.

Bestemmelsen indebærer bl.a., at der skal kunne gives merit ved substitution, dvs. at forskellige fag eller forløb, der er gennemført inden uddannelsen, kan træde i stedet for fag eller forløb i uddannelsen, når institutionens leder vurderer, at fagene eller forløbene ligeværdigt bidrager til opfyldelse af uddannelsens formål eller til grundlaget for at fortsætte et fag på et højere niveau. Merit ved substitution bygger på anerkendelse af fælles kompetencemål frem for fælles, konkret indhold.

Der kan f.eks. blive tale om merit ved substitution, hvis eleven har gennemført dele af et gymnasialt fag i en tidligere uddannelse, eller hvis eleven har gennemført uddannelse i udlandet inden optagelsen på den danske uddannelse. Et andet eksempel er, at eleven har erhvervet relevant realkompetence, f.eks. i et fremmedsprog gennem længerevarende ophold i et andet land uden nødvendigvis at have modtaget undervisning. En afklaring af realkompetencen kan evt. ske ved en intern prøve.

Efter bestemmelsens *stk. 3* skal institutionens leder kunne tilrettelægge særlige forløb, som kan være kortere end et sædvanligt gymnasialt forløb, for de elever, som får merit efter *stk. 1* eller *2*. Elever, der opnår merit for et enkelt fag eller anden form for begrænset merit, vil f.eks. kunne anvende den tid, som meritens frigiver, til at kunne tage et ekstra valgfag. Elever, der opnår mere omfattende merit, f.eks. ved både at kunne opnå merit efter *stk. 1* og *2* eller ved at have gennemført omfattende gymnasial uddannelse i udlandet, vil efter den foreslåede bestemmelses *stk. 3* kunne gennemføre et afkortet, særligt tilrettelagt gymnasialt forløb.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 4* fastslår, at reglerne i *stk. 1* og *2* om merit, herunder ved substitution, også skal

gælde for kursister på hf-enkeltfag. Merit kan f.eks. være relevant for den kursist, som ønsker at sammenstykke en højere forberedelseseksamen af hf-enkeltfag, og som tidligere har afsluttet gymnasiale fag eller som på anden måde har opnået kompetencer, som kan træde i stedet for ét eller flere fag eller dele af fag. Merit kan f.eks. også være relevant for en kursist, som ønsker optagelse på et hf-enkeltfag, og som tidligere har gennemført forløb eller opnået kompetencer, som kan træde i stedet for dele af undervisningen i faget.

Efter bestemmelsens *stk. 5* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om merit, herunder om procedure for tildeling af merit, kriterier for elevens og kursisters fritagelse for en del af en gymnasial uddannelses undervisnings- og fordybelsestid samt prøver før deres optagelse på uddannelsen eller i tilfælde af, at de går et skoleår om eller genoptages. Ministeren kan bl.a. fastlægge kriterier for vurdering af erhvervede faglige kvalifikationer, hvilke fag, der berettiger til merit, og i hvilket omfang meritgivende fag kan indgå i en samlet eksamen. Det er hensigten at videreføre de gældende regler i meritbekendtgørelsen, dog tilpasset i lyset af bestemmelserne i dette lovforslag.

Til § 19

Efter gældende ret, jf. kapitel to i de gældende bekendtgørelser om henholdsvis uddannelsen til højere teknisk eksamen (htx), uddannelsen til højere handelseksamen (hhx) og uddannelsen til almen studentereksamen (stx), er det samlede timetal for hhx- og stx-uddannelserne ca. 3.100 timer og for htx-uddannelsen ca. 3.400 timer. Timerne opdeles i uddannelsestid, som omfatter undervisning og andre lærerstyrede aktiviteter, og i elevtid, som eleven bl.a. bruger på skriftligt arbejde. Hhx- og stx-uddannelserne består af knapt 2.500 timer uddannelsestid og godt 600 timer elevtid og htx-uddannelsen af godt 2.600 timer uddannelsestid og knap 800 timer elevtid. Det samlede timetal og fordelingen mellem uddannelsestid og elevtid varierer dog lidt mellem de tre treårige gymnasiale ungdomsuddannelser, ligesom valg af studieretning og valgfag har betydning for det endelige timetal for den enkelte elev. Størstedelen af omfanget af uddannelserne beregnes i blokke, og for hver uddannelse er der fastsat et antal blokke, som uddannelsen maksimalt kan omfatte. En blok svarer i omfang til et fag på C-niveau eller et løft af et fag fra C-niveau til B-niveau eller fra B-niveau til A-niveau.

Efter den foreslåede bestemmelse skal der på uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen, herunder den toårige uddannelse til almen studentereksamen, sondres mellem undervisningstid og fordybelsestid.

Efter den foreslåede bestemmelse *stk. 1* vil undervisningstiden omfatte den samlede lærerstyrede elevaktivitet, det vil sige den tid, hvor eleverne deltager i forskellige former for lærerstyret undervisning og i øvrige aktiviteter, som er organiseret af institutionen til realisering af uddannelsernes formål og de faglige mål i fagene. Det omfatter bl.a. faglig metodisk vejledning, interne prøver og evalueringer, fællestimer og andre tværgående undervisningsaktiviteter i

overensstemmelse med uddannelsens formål. Begrebet undervisningstid svarer til det hidtidige begreb uddannelsestid.

Efter bestemmelsens *stk. 2* opgøres omfanget af elevernes selvstændige skriftlige arbejde i fordybelsestid. Institutionens leder kan stille krav om elevernes tilstedeværelse ved afvikling af fordybelsestid, således at den bedst muligt kan understøtte de aktiviteter, som indgår i undervisningstiden. Fordybelsestiden vil ikke omfatte elevens egen tid til almindelig forberedelse ("lektielæsning") m.v. Fordybelsestiden skal beregnes i forhold til en bestemt opgave som den forventede tid, en gennemsnitlig elev på det pågældende niveau skal bruge for at udfærdige en besvarelse af opgaven. Begrebet fordybelsestid svarer til det hidtidige begreb elevtid.

Efter den foreslåede bestemmelse *stk. 3* vil undervisningstiden og fordybelsestiden blive opgjort i timer a 60 minutter, det vil sige klokketimer.

Efter den foreslåede bestemmelse *stk. 4* er undervisningstiden for den enkelte elev i uddannelsen til teknisk studentereksamen mindst 2.770 timer og overstiger normalt ikke 2.820 timer. Fordybelsestiden er mindst 630 timer for den enkelte elev.

Efter den foreslåede bestemmelse *stk. 5* er undervisningstiden for den enkelte elev i uddannelsen til merkantil studentereksamen mindst 2.605 timer og overstiger normalt ikke 2.655 timer. Fordybelsestiden er mindst 500 timer for den enkelte elev.

Efter den foreslåede bestemmelse *stk. 6* er undervisningstiden for den enkelte elev i uddannelsen til almen studentereksamen mindst 2.600 timer og overstiger normalt ikke 2.650 timer. Fordybelsestiden er mindst 500 timer for den enkelte elev.

Efter bestemmelsens *stk. 7* er undervisningstiden for den enkelte elev i den toårige uddannelse til almen studentereksamen mindst 1.845 timer og overstiger normalt ikke 1.895 timer. Fordybelsestiden er mindst 390 timer for den enkelte elev.

De foreslåede bestemmelser skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 22, *stk. 2*, hvori det foreslås fastsat, hvor mange fag eleverne mindst skal have på A-niveau ved afslutningen af studieretningsforløbet i de enkelte uddannelser. Omfanget af uddannelserne vil således ikke som i dag blive beregnet i såkaldte blokke, men derimod ved kravene til det samlede undervisningstimetal, kravene til obligatoriske fag, studieretningernes indhold og valgfag samt minimumskravet til fag på A-niveau.

Efter bestemmelsens *stk. 8* vil hovedparten af undervisningstiden i uddannelserne være fordelt på de enkelte fag og undervisningsforløb, herunder studieretningsprojektet og studieområdeprojektet.

Ud over minimumstallet for undervisningstimer i de tre uddannelser, som foreslået i bestemmelsens *stk. 4-6*, vil i undervisningstiden indgå en pulje på 130 timer for den enkelte elev i de treårige uddannelser til almen og merkantil studentereksamen, og en pulje på 150 timer for den enkelte elev i uddannelsen til teknisk studentereksamen. I den toårige uddannelse til almen studentereksamen vil der ud over

minimumstallet for undervisningstid, som foreslået i bestemmelsens stk. 7, indgå en pulje på 100 timer for den enkelte elev.

Institutionens leder vil kunne fordele timerne i puljen til fag eller faglige aktiviteter, hvor eleverne vurderes at have behov for en særlig indsats sammen med en lærer. Foruden skriftlig træning vil puljen kunne f.eks. bruges til intensive kurser i bestemte fag, faglige praktikophold eller særlige talentaktiviteter.

Efter bestemmelsens *stk. 9* vil hovedparten af fordybelsestiden blive forhåndstildelt til de enkelte fag med skriftligt arbejde og til studieretningsprojektet og studieområdeprojektet. Resten af fordybelsestiden vil blive fordelt af institutionens leder. Den del af fordybelsestiden, som skal fordeles af institutionens leder, vil skulle tildeles fag, hvor institutionens leder vurderer, at yderligere fordybelsestid vil bidrage til bedre opfyldelse af fagets mål. Tildeling af flere timer i et fag vil skulle tage hensyn til, hvordan faget indgår i andet skriftligt arbejde.

Efter bestemmelsens *stk. 10* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om fordeling af undervisningstid og fordybelsestid mellem de enkelte fag og om omfanget af tid, der kan fordeles af institutionens leder. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om antallet af timer for undervisningstid i de enkelte fag henholdsvis løft af niveauet af fag og forløb og om antallet af timer for fordybelsestid, der er forhåndstildelt til de enkelte fag med skriftligt arbejde og til de faste elementer studieretningsprojektet og studieområdeprojektet. Antallet af timer til fordybelsestid skal bl.a. anvendes til styrkelse af elevernes skriftlige forudsætninger, herunder opøvelsen af basale skrivekompetencer og faglig formidling.

Bemyndigelsen vil herudover bl.a. blive brugt til at fastsætte regler om institutionernes muligheder for i øvrigt at anvende fordybelsestiden og regler om, i hvilket omfang undervisningstiden kan afvikles som såkaldt virtuel undervisning, det vil sige undervisning, der ikke forudsætter samtidig fælles tilstedeværelse af lærer og elever.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 20

Efter gældende ret organiseres uddannelserne i et grundforløb på et halvt år, der er fælles for alle elever, og et efterfølgende studieretningsforløb på to et halvt år, som vælges af den enkelte elev, jf. § 7, stk. 2 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), og § 9, stk. 1 i gymnasieloven.

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at grundforløbet i de treårige uddannelser til teknisk, merkantil og almen studentereksamen skal kortes ned til 3 måneder.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* skal de treårige uddannelser til teknisk, merkantil og almen studentereksamen helt grundlæggende organiseres i et grundforløb, der

skal være fælles for alle elever, og et efterfølgende studieretningsforløb, som skal vælges af den enkelte elev.

Grundforløbet skal vare tre måneder og afsluttes første uge i november – modsat i dag, hvor det varer et halvt år. Ved afslutningen af grundforløbet skal eleverne vælge studieretning blandt de studieretninger, som institutionen udbyder.

Det foreslås, at det som i dag bliver institutionens leder, der skal fordele eleverne i studieretninger, så den samlede elevgruppes ønsker inden for de givne rammer tilgodeses i videst muligt omfang. Ingen elev vil have krav på at få opfyldt sit ønske om studieretning.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2* vælger elever på den toårige uddannelse til almen studentereksamen studieretning og de valgfag, der skal påbegyndes det første år, ved starten af uddannelsen. Kravene til grundforløbet overføres til studieretningsforløbet i en form, der er tilpasset den særlige tilrettelæggelse over to år.

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende gymnasielovs § 21, stk. 1. Den toårige uddannelse til almen studentereksamen er en komprimeret uddannelse med samme mål som den treårige uddannelse. Reglerne for den toårige uddannelse skal derfor følge mål og principper for den treårige uddannelse, idet der foretages de tilpasninger i bl.a. fagrække og undervisningstid, som nødvendiggøres af det komprimerede toårige forløb og den særlige målgruppe. Det er hensigten, at disse tilpasninger vil komme til at svare til de gældende regler for toårigt studenterkursus, således at den toårige uddannelse vil rumme enten religion eller oldtidskundskab på C-niveau som obligatorisk fag og ikke vil rumme idræt og et kunstnerisk fag på C-niveau som obligatorisk fag.

Institutionerne skal udbyde og oprette studieretninger og valgfag svarende til ordningen for den treårige uddannelse. På den toårige uddannelse skal studieretningsforløbet dog starte allerede ved starten af første år. Eleverne vil således – i modsætning til eleverne på den treårige uddannelse til almen studentereksamen – ikke få et grundforløb som indledning til uddannelsesforløbet. Kravene til grundforløbet i den treårige uddannelse vil blive overført til den toårige uddannelse i en tilpasset form. Det er hensigten, at denne tilpasning vil komme til at svare til de gældende regler for toårigt studenterkursus, således at uddannelsen vil bestå af et studieretningsforløb uden et egentlig grundforløb, men dog i lighed med den treårige uddannelse vil rumme naturvidenskabeligt grundforløb og almen sprogforståelse.

Efter bestemmelsens *stk. 3* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om valget af studieretning ved afslutningen af grundforløbet og om kravene til almen studentereksamen i den toårige uddannelse. Det er hensigten bl.a. at fastsætte regler om, hvilke fag der udgår den obligatoriske fagrække i forhold til den treårige uddannelse, med henblik på at uddannelsen kan komprimeres tilstrækkeligt. Der kan f.eks. også blive fastsat regler om, at undervisningstiden til fag i den toårige uddannelse fastlægges til færre timer end i de øvrige gymnasiale uddannelser

under hensyntagen til den særligt motiverede og modne målgruppe, som typisk vælger uddannelsen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.3.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 21

De gældende regler om grundforløbet er i § 8 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og i § 10 i gymnasieloven. Efter disse bestemmelser har grundforløbet til formål dels at kvalificere elevernes endelige valg af studieretning, og dels at kvalificere elevernes mulighed for at gennemføre den endeligt valgte studieretning. Grundforløbet skal give eleverne specifik faglig indsigt i fagområder, der passer til elevernes forhåndstilkendegivelse om ønsket studieretning, grundlæggende faglig indsigt og almindelig indføring i gymnasiale arbejdsformer mv.

Grundforløbet på de tre uddannelser består i dag af en række nærmere definerede fag. Derudover består grundforløbet på stx-uddannelsen af almen sprogforståelse og naturvidenskabeligt grundforløb og grundforløbene på hhx- og htx-uddannelserne af studieområdet, som for hhx-uddannelsen omfatter erhvervsøkonomiske, samfundsøkonomiske og kulturelt orienterede faglige temaer, og som for htx-uddannelsen omfatter teknologiske, samfundsvidenskabelige og naturvidenskabelige faglige temaer.

Almen sprogforståelse og naturvidenskabeligt grundforløb på stx-uddannelsen afsluttes med en evaluering eller eventuelt en intern prøve. Studieområdet i hhx-uddannelsen afsluttes med en intern prøve senest ved afslutningen af første år og i htx-uddannelsen med en intern prøve ved grundforløbets afslutning. Disse interne prøver og evalueringer tæller ikke med på karaktergennemsnittet på eksamensbeviset.

I forbindelse med ansøgning om optagelse på htx-, hhx- eller stx-uddannelsen skal ansøgeren forhåndstilkendegive, hvilken studieretning ansøgeren ønsker. Klasserne sammensættes på baggrund af ansøgernes forhåndstilkendegivelser om ønsket studieretning. Det endelige valg af studieretning sker ved afslutningen af grundforløbet, hvorefter studieretningsklasserne oprettes.

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at grundforløbet på de treårige gymnasiale uddannelser fremover skal gøres kortere og mere målrettet for at give eleverne en bedre start i gymnasiet, hvor afklaring af faglige interesser og forudsætninger med henblik på valg af studieretning er i fokus.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* skal grundforløbet danne grundlag for elevernes valg og gennemførelse af studieretning og give eleverne faglig indsigt og forståelse samt en indføring i gymnasiets arbejdsmetoder.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 2* fastsætter, at grundforløbet skal bestå af undervisning i dansk, engelsk, matematik og samfundsfag, samt i nogle af de studieretningsfag, som institutionen udbyder. Undervisningen i studieretningsfagene skal understøtte elevernes valg af studieretning, og

den skal derfor tilrettelægges, så eleverne opnår grundlæggende indsigt i og erfaring med fagene.

Efter bestemmelsens *stk. 3, nr. 1* skal grundforløbet i uddannelsen til teknisk studentereksamen udover de obligatoriske fag dansk, engelsk, matematik og samfundsfag samt nogle af de studieretningsfag, som institutionen udbyder, til lige bestå af undervisning i naturvidenskabeligt grundforløb og produktudvikling, der giver en faglig og metodisk introduktion til uddannelsernes faglige hovedområder. Der indgår i dag lignende introducerende forløb inden for rammerne af studieområdet. Det er hensigten, at der som noget nyt skal fastsættes særskilte læreplaner og faglige mål for disse forløb.

Efter bestemmelsens *stk. 3, nr. 2* skal grundforløbet i uddannelsen til merkantil studentereksamen udover de obligatoriske fag dansk, engelsk, matematik og samfundsfag samt nogle af de studieretningsfag, som institutionen udbyder, til lige bestå af undervisning i almen sprogforståelse og økonomisk grundforløb. Der indgår i dag lignende introducerende forløb inden for rammerne af studieområdet. Det er hensigten, at der som noget nyt skal fastsættes særskilte læreplaner og faglige mål for disse forløb.

Efter bestemmelsens *stk. 3, nr. 3* skal grundforløbet i uddannelsen til almen studentereksamen udover de obligatoriske fag dansk, engelsk, matematik og samfundsfag samt nogle af de studieretningsfag, som institutionen udbyder, til lige bestå af undervisning i almen sprogforståelse og et naturvidenskabeligt grundforløb. Det naturvidenskabelige grundforløb skal gentænkes i forhold til det nuværende forløb – forløbet skal fortsat fungere som introduktion til naturvidenskabelig tankegang og metode, men med mere vægt på naturvidenskabelig dannelse. I almen sprogforståelse vil der som noget nyt blive fastsat en nærmere ramme for omfanget af latinundervisningen.

Indholdet i det naturvidenskabelige grundforløb i henholdsvis uddannelsen til teknisk og uddannelsen til almen studentereksamen vil blive tilpasset til den enkelte uddannelse. Det samme vil indholdet af almen sprogforståelse i uddannelserne til henholdsvis merkantil og almen studentereksamen. Således vil indholdet af naturvidenskabeligt grundforløb på uddannelsen til teknisk studentereksamen omfatte arbejde med både naturvidenskabelige og tekniske problemstillinger, og indholdet af almen sprogforståelse på uddannelsen til merkantil studentereksamen vil omfatte både almensproglige og erhvervsproglige emner.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 4* fastsætter, at institutionens leder kan beslutte, at der i grundforløbet skal indgå undervisning i andre obligatoriske fag, end dem, som er nævnt i den foreslåede bestemmelses *stk. 2*. Der kan således blive tale om undervisning i andre obligatoriske fag end dansk, engelsk, matematik og samfundsfag.

For at sikre, at eleverne vil få mest udbytte af grundforløbet, fremgår det af den foreslåede bestemmelses *stk. 5*, at naturvidenskabeligt grundforløb og almen sprogforståelse i uddannelsen til almen studentereksamen skal afsluttes med interne prøver. De interne prøver skal dække de faglige mål

og det faglige indhold i forløbene og afvikles lokalt på det enkelte gymnasium som enten mundtlige eller skriftlige prøver eller som en kombination af disse i henhold til læreplanernes bestemmelser herom. Resultatet fra prøverne skal tælle med i det samlede eksamensresultat. Det samme skal gælde for almen sprogforståelse og økonomisk grundforløb i uddannelsen til merkantil studentereksamen og naturvidenskabeligt grundforløb og produktudvikling i uddannelsen til teknisk studentereksamen.

Med bestemmelsen foreslås endvidere, at der skal foretages en skriftlig screening i matematik i løbet af grundforløbet. Den skriftlige screening afvikles lokalt på det enkelte gymnasium i henhold til bestemmelserne herom i læreplanerne i matematik. Screeningen skal afdække elevens matematikniveau for at sikre, at eleverne har det faglige fundament på plads, og screeningen kan anvendes i forbindelse med evalueringssamtalen. Resultatet af screeningen skal ikke tælle ikke med i det samlede eksamensresultat. Hvis screeningen viser, at eleven har udfordringer, skal der kunne anvendes timer fra timepuljen i lovforslagets § 19, stk. 8, til at iværksætte relevante tiltag.

Efter bestemmelsens *stk. 6* skal eleven i løbet af grundforløbet have en obligatorisk evalueringssamtale, og eleven skal først vælge studieretning efter evalueringssamtalen i slutningen af grundforløbet. Evalueringssamtalen skal være med til at afdække elevens faglige niveau og ønsker til videre uddannelse og understøtte, at eleverne vælger den rigtige studieretning. Evalueringssamtalen skal således gennemføres i nær tilknytning til den faglige undervisning i grundforløbet, herunder undervisningen i nogle af de studieretningsfag, som institutionen udbyder, og skal gennemføres før, men i sammenhæng med elevernes valg af studieretning i slutningen af grundforløbet.

Efter den foreslåede bestemmelsens *stk. 7* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om grundforløbet. Det er hensigten bl.a. at fastsætte regler om grundforløbets forskellige forløb i de tre uddannelser.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.3.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 22

Efter gældende ret skal studieretningsforløbet give eleverne mulighed for faglig fordybelse og styrkelse af fagligheden. Et studieretningsforløb består af obligatoriske fag og studieretningsfag i samspil med hinanden samt af valgfag, jf. § 9 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og gymnasielovens § 11. På htx-uddannelsen skal eleverne have mindst tre A-niveau fag, mindst tre B-niveau fag og mindst et C-niveau fag, på hhx-uddannelsen skal eleverne have mindst fire A-niveau fag, mindst tre B-niveau fag og mindst et C-niveau fag, og på stx-uddannelsen skal eleverne have mindst fire A-niveau fag, normalt tre B-niveau fag og normalt syv C-niveau fag.

Den foreslåede bestemmelsens *stk. 1* fastsætter, at studieretningsforløbet skal bestå af obligatoriske fag, studieretningsfag og valgfag i samspil med hinanden. Studieretnings-

forløbet omfatter uddannelsesforløbet fra grundforløbets afslutning og frem til uddannelsens afslutning, og det skal give eleverne mulighed for faglig fordybelse og styrkelse af fagligheden. I studieretningsforløbet har eleverne ud over de obligatoriske fag og niveauer, der hører til uddannelsen, de fag og niveauer, der indgår i den pågældende studieretning, samt valgfag.

Efter bestemmelsens *stk. 2* forbliver det antal fag på A-niveau, som uddannelserne mindst skal indeholde, uændret i forhold til det nuværende niveau. Uddannelsen til teknisk studentereksamen skal fortsat indeholde mindst tre fag på A-niveau og uddannelserne til merkantil og almen studentereksamen skal fortsat omfatte mindst fire fag på A-niveau.

Som konsekvens af, at der med lovforslaget vil blive færre centralt fastsatte studieretninger, og at disse studieretninger i højere grad end i dag er egnet til at sikre, at eleverne opnår adgangsgivende kompetence til relevante videregående uddannelser, vil der ikke længere være behov for at fastlægge et bestemt niveau for hvor mange fag, eleverne skal gennemføre på B- og C-niveau.

Der henvises i øvrigt til afsnittene 2.1.3.2.1 og 2.1.3.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 23

Det fremgår af § 11 i den gældende lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), hvilke fag der er obligatoriske i htx-uddannelsen i dag.

Den foreslåede bestemmelsens *stk. 1* fastsætter, at der bliver følgende obligatoriske fag på uddannelsen til teknisk studentereksamen:

Fag på A-niveau: Dansk og teknikfag.

Fag på B-niveau: Engelsk, idéhistorie, matematik, fysik, kemi og teknologi.

Fag på C-niveau: Kommunikation og it eller informatik, samfunds-fag og biologi.

Idéhistorie skal som noget nyt indføres som obligatorisk fag på uddannelsen. Faget, som skal erstatte teknologihistorie, får et teknologihistorisk, et idéhistorisk og et almenhistorisk indhold, så indholdet dels styrker elevernes almindelse og dels understøtter uddannelsens teknologiske fag.

Informatik er et nyt fag, som skal afløse en række af de nuværende it-fag. Institutionen kan for den enkelte studieretning vælge mellem kommunikation og it eller informatik som obligatorisk fag.

Efter bestemmelsens *stk. 2* vil elever, der afslutter faget bioteknologi på A-niveau, anses for at have afsluttet faget biologi på B-niveau. Det betyder, at uddannelsen til teknisk studentereksamen ikke både kan indeholde faget bioteknologi på A-niveau og faget biologi på B- eller C-niveau, og derfor træder bioteknologi på A-niveau i stedet for obligatorisk biologi på C-niveau for de pågældende elever. Elever, der afslutter faget geovidenskab på A-niveau, vil anses for at have afsluttet faget fysik på B-niveau. Det betyder, at uddan-

nelsen til teknisk studentereksamen ikke både kan indeholde faget geovidenskab på A-niveau og faget fysik på B-niveau, og derfor træder geovidenskab på A-niveau i stedet for det obligatoriske fysik på B-niveau for de pågældende elever. Geovidenskab på A-niveau vil herudover svare til naturgeografi på B-niveau, som ikke indgår i uddannelsen til teknisk studentereksamen som obligatorisk fag.

Efter bestemmelsens *stk. 3* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer. Det er hensigten at fastsætte regler om bl.a. faglige mål, fagligt kernestof og prøveformer i læreplaner for de enkelte fag og niveauer samt regler om fagenes timetal.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.3.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 24

Det fremgår af § 10 i den gældende lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), hvilke fag der er obligatoriske i hhx-uddannelsen i dag.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 1* fastsætter, at der bliver følgende obligatoriske fag på uddannelsen til merkantil studentereksamen:

A-niveau: Dansk, engelsk, 2. fremmedsprog, hvis det er begyndersprog.

B-niveau: 2. fremmedsprog, hvis det er et fortsættersprog, historie, afsætning, international økonomi, virksomhedsøkonomi, matematik (elever med tre fremmedsprog skal dog kun have matematik på C-niveau).

C-niveau: Erhvervsjura, samfundsfag, informatik.

Historie er et nyt fag på uddannelsen, som skal erstatte det nuværende fag samtidshistorie. Faget skal som noget nyt også dække ældre historiske perioder og skal således være med til at styrke almindelsen i uddannelsen.

Erhvervsjura er et nyt fag, som skal erstatte det nuværende fag erhvervsret. Ændringen vil understøtte uddannelsens erhvervsrettede profil.

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal elever, der afslutter faget it på A-niveau, anses for at have afsluttet faget informatik på B-niveau. Det betyder, at uddannelsen til merkantil studentereksamen ikke både kan indeholde faget it på A-niveau og faget informatik på B- eller C-niveau, og derfor træder it på A-niveau i stedet for det obligatoriske informatik på C-niveau for de pågældende elever.

Efter bestemmelsens *stk. 3* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer. Det er hensigten at fastsætte regler om bl.a. faglige mål, fagligt kernestof og prøveformer i læreplaner for de enkelte fag og niveauer samt regler om fagenes timetal.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.3.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 25

Det fremgår af § 12 i den gældende gymnasielov, hvilke fag der er obligatoriske i stx-uddannelsen i dag.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 1* fastsætter, at der bliver følgende obligatoriske fag på uddannelsen til almen studentereksamen:

A-niveau: Dansk, historie, 2. fremmedsprog, hvis det er begyndersprog.

B-niveau: Engelsk, 2. fremmedsprog, hvis det er et fortsættersprog, matematik (elever med flere end tre fremmedsprog eller med tre fremmedsprog på mindst A-, A- og B-niveau, skal dog kun have matematik på C-niveau).

C-niveau: Fysik, idræt, et kunstnerisk fag, oldtidskundskab, religion, samfundsfag og to af fagene biologi, kemi, naturgeografi eller informatik.

Institutionen kan for den enkelte studieretning vælge, hvilke af fagene biologi, kemi, naturgeografi eller informatik, der skal indgå som obligatoriske fag.

Kunstneriske fag kan være følgende fag: Billedkunst, design og arkitektur, dramatik, mediefag eller musik.

Det er foreslået i bestemmelsens *stk. 2*, at elever, der ikke følger en studieretning inden for hovedområdet "Naturvidenskab", skal afslutte mindst ét af de naturvidenskabelige fag efter *stk. 1*, nr. 3 og 12, på mindst B-niveau. Kravet om et naturvidenskabeligt fag på B-niveau gælder dog ikke for elever med mindst tre fremmedsprog. De naturvidenskabelige fag efter *stk. 1*, nr. 3 og 12 er biologi, fysik, informatik, kemi eller naturgeografi.

Det er foreslået i bestemmelsens *stk. 3*, at elever, som ikke følger en studieretning inden for hovedområdet "Naturvidenskab", fritages for kravet om to naturvidenskabelige fag efter *stk. 1*, nr. 12, hvis de afslutter ét af disse fag på mindst B-niveau og faget fysik på mindst B-niveau. Elever, der har mindst tre fremmedsprog, fritages for kravet om to naturvidenskabelige fag efter *stk. 1*, nr. 12, hvis de afslutter ét af disse fag eller faget fysik på mindst B-niveau. De naturvidenskabelige fag efter *stk. 1*, nr. 12 er biologi, informatik, kemi eller naturgeografi.

Efter bestemmelsens *stk. 4* skal det endvidere gælde for elever, som følger en naturvidenskabelig studieretning, jf. bilag 1, at de kun kan fritages fra kravet om tre ud af de fire fag biologi, kemi, naturgeografi eller informatik, hvis de tre øvrige naturvidenskabelige fag, som eleven har, herunder fysik, alle er på mindst B-niveau eller på A-, B- og C-niveau.

Elever, der afslutter faget bioteknologi på A-niveau, skal anses for at have afsluttet fagene biologi og kemi på B-niveau. Det betyder, at uddannelsen til almen studentereksamen ikke både kan indeholde faget bioteknologi på A-niveau og fagene biologi eller kemi på B- eller C-niveau. Elever, der afslutter faget geovidenskab på A-niveau, skal anses for at have afsluttet fagene fysik og naturgeografi på B-niveau. Det betyder, at uddannelsen til almen studentereksamen ikke både kan indeholde faget geovidenskab på A-niveau og fagene fysik eller naturgeografi på B- eller C-niveau, og derfor træder geovidenskab på A-niveau i stedet for

det obligatoriske fysik på C-niveau for de pågældende elever.

Efter bestemmelsens *stk. 5* skal det endvidere gælde det for elever, som følger en sproglig studieretning, jf. bilag 1, at ét af fagene biologi, informatik, kemi eller naturgeografi kan udskiftes med latin.

Efter bestemmelsens *stk. 6* skal elever, der afslutter faget græsk på A-niveau, anses for at have afsluttet faget oldtidskundskab på C-niveau. Det betyder, at uddannelsen til almen studentereksamen ikke både kan indeholde faget græsk på A-niveau og faget oldtidskundskab, og derfor træder græsk på A-niveau i stedet for det obligatoriske oldtidskundskab på C-niveau for de pågældende elever.

Efter bestemmelsens *stk. 7* skal de private gymnasieinstitutioner som noget nyt have mulighed for profilering i en bestemt faglig retning ved at kunne erstatte visse obligatoriske fag på C-niveau, med andre fag og niveauer fra den gymnasiale fagrække. Fagene matematik, fysik, samfundsfag eller religion vil dog ikke kunne udskiftes, hverken med andre fag eller med løft af andre fag til et højere niveau.

De private gymnasieinstitutioner skal endvidere som noget nyt have mulighed for at fastlægge undervisningen i idræt og i det kunstneriske fag, så fagene indholdsmæssigt står mål med, men ikke nødvendigvis er magen til fagene i fagrækken. Der er tale om, at institutionerne ved tilrettelæggelse af undervisningen kan fravige krav i læreplanerne (se straks nedenfor) vedr. indhold og omfang. Eleverne vil imidlertid fortsat skulle til prøve efter og bedømmes ud fra de faglige mål i læreplanen for fagene, så det kan sikres, at undervisningen har stået mål hermed.

Efter bestemmelsens *stk. 8* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer. Det er hensigten at fastsætte regler om bl.a. faglige mål, fagligt kernestof og prøveformer i læreplaner for de enkelte fag og niveauer samt regler om fagenes timetal.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.3.2.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 26

Efter gældende ret sammensætter den enkelte institution selv de studieretninger, som institutionen ønsker at udbyde og oprette, inden for de rammer, som følger af §§ 12 og 13 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og §§ 13 og 14 i gymnasieloven, samt regler fastsat i medfør af disse bestemmelser.

Hver studieretning indeholder som udgangspunkt tre studieretningsfag på enten AAA-, AAB-, AAC, ABB eller ABC-niveau. På hhx- og stx-uddannelsen kan studieretningen eventuelt indeholde kun to studieretningsfag, hvis studieretningen indeholder et fremmedsprog på A-niveau som 3. fremmedsprog. Institutionerne skal sammensætte studieretningsfagene således, at de har naturlige berøringsflader og samarbejdsmuligheder. Der er i kapitel 3 i bekendtgørelserne om uddannelserne til henholdsvis højere teknisk eksamen, højere handelseksamen og almen studentereksamen

fastsat visse bindinger mellem nogle af studieretningsfagene.

Udgangspunktet om, at en studieretning indeholder tre studieretningsfag, indebærer, at institutionerne har mulighed for at udbyde flere hundrede forskellige studieretninger på htx-, hhx- og stx-uddannelserne.

Institutioner, som udbyder htx- eller hhx-uddannelsen, skal udbyde et antal studieretninger, der står i passende forhold til antallet af grundforløbshold, dog mindst to forskellige.

Institutioner, som udbyder stx-uddannelsen, skal – medmindre der er tale om et privat gymnasium – udbyde mindst fire forskellige studieretninger, hvoraf der er mindst én studieretning med overvejende humanistisk-sproglige studieretningsfag, én studieretning med overvejende samfundsfaglige studieretningsfag og én studieretning med overvejende naturvidenskabelige studieretningsfag. Hver institution skal som minimum oprette én studieretning med overvejende humanistisk-sproglige studieretningsfag og én studieretning med overvejende naturvidenskabelige studieretningsfag.

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at det skal være overskueligt for eleverne at vælge studieretning, der skal være intern sammenhæng mellem fagene i hver enkelt retning, og studieretningerne skal pege tydeligt frem mod de videreuddannelsesmuligheder, de forbereder til.

På baggrund af den politiske aftale foreslås det med bestemmelsens *stk. 1*, at institutionernes mulighed for at sammensætte studieretninger skal begrænses i forhold til de muligheder, som institutionerne har efter de gældende regler.

Der bliver i det foreslåede bilag 1 til loven fastsat en række centralt fastlagte studieretninger, som institutionerne kan udbyde og oprette. I bilag 1 bliver det således fastsat, hvilke studieretninger, der kan udbydes i de enkelte uddannelser, og hvilke fag og niveauer, der indgår i de enkelte studieretninger. I nogle studieretninger har institutionen valgfrihed mellem flere fag og niveauer, hvilket ligeledes fremgår af bilag 1. Studieretningerne vil være grupperet inden for de faglige hovedområder, der findes i den pågældende uddannelse. For uddannelsen til teknisk studentereksamen vil der være tale om hovedområderne: Anvendt naturvidenskab, teknologi og kommunikationsteknik, for uddannelsen til merkantil studentereksamen vil der være tale om hovedområderne: Økonomi og marked, økonomi og sprog og sprog, og for uddannelsen til almen studentereksamen vil der være tale om hovedområderne: Naturvidenskab, samfundsviden- skab, sprog og kunst, Studieretningerne på de enkelte uddannelser vil have en tydelig faglig profil og være målrettet mod de videregående uddannelser inden for det pågældende fagområde.

Der vil som udgangspunkt indgå to centralt fastlagte fag på A-niveau eller et fag på A-niveau og et fag på B-niveau i hver studieretning. Dette er med til at skabe et ensartet fagligt niveau på tværs af studieretningerne.

Enkelte studieretninger på uddannelsen til almen studentereksamen vil dog have tre centralt fastsatte studieretnings-

fag. Det drejer sig om nogle naturvidenskabelige studieretninger, hvor tre studieretningsfag er nødvendige for at opnå adgang til de relevante videregående uddannelser. Det drejer sig endvidere om nogle sproglige studieretninger, hvor man vil sikre mindst to sprogfag på A-niveau for at styrke den faglige fordybelse i fagene. Derudover vil faget idræt på B-niveau kunne indgå som tredje studieretningsfag i visse studieretninger i uddannelsen til almen studentereksamen. Disse studieretninger med idræt på B-niveau vil være beholdt elever under Team Danmark-ordningen.

Et mere målrettet udbud med færre studieretninger og studieretningsfag vil også betyde, at der gives bedre plads til, at obligatoriske fag og valgfag kan indgå i fagligt samspil på lige fod med studieretningsfag.

Det foreslås, at der ikke skal fastsættes nærmere regler for, hvor mange og hvilke studieretninger institutionerne skal udbyde og oprette. For uddannelsen til almen studentereksamen er der tale om en lempelse og regelforenklning, fordi der i de gældende regler er krav om, at institutioner, som udbyder stx-uddannelsen, skal udbyde mindst fire nærmere definerede studieretninger og oprette mindst to nærmere definerede studieretninger.

Det foreslås imidlertid, at institutionen fremadrettet skal udbyde et antal studieretninger, som skal stå i rimeligt forhold til antallet af elever på uddannelsen på institutionen. Dette er en videreførelse af gældende regler for htx- og hhx-uddannelserne. Kravet om udbud af et antal studieretninger, som står i rimeligt forhold til antallet af forventede nye elever på institutionen skal sikre, at en institution ikke udbyder langt flere studieretninger, end det vil være realistisk at kunne oprette henset til institutionens kapacitet til at optage nye elever.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 2* fastsætter, at institutionens leder kan beslutte, at elever fra to eller flere studieretninger, der ikke kan oprettes som enkeltstående studieretningsklasser, kan samles i en blandet studieretningsklasse. Eleverne i de blandede studieretningsklasser vil blive undervist samlet i de fleste fag. Herved opnås større frihedsgrader end i dag til at oprette studieretninger med lille søgning, og samtidig fastholdes princippet om, at eleverne går i én stamklasse, hvor de har det meste af deres undervisning.

Institutionens leder vil have det pædagogiske ansvar for at sikre, at det er muligt at tone undervisningen til elevernes forskellige studieretningsprofiler. Beslutningen om at etablere blandede studieretningsklasser – og omfanget af fag, der samlæses – skal derfor bygge på en konkret faglig vurdering.

For at tilgodese, at der på enkelte institutioner findes et helt særligt fagligt miljø, foreslås det i bestemmelsens *stk. 3*, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling får adgang til at godkende, at en institution med et særligt uddannelsesmiljø eller en bestemt faglig ekspertise, som er særligt for netop denne institution, kan udbyde en lokal studieretning, som ikke er omfattet af de centralt fastsatte studieretninger.

Det er ikke hensigten med bestemmelsen, at institutionerne nu gennem konkret godkendelse skal have mulighed for alligevel at udbyde de mange studieretninger, som de udbyder i dag, men som bliver afskaffet med de centralt fastsatte studieretninger. Der vil kun undtagelsesvist kunne gives godkendelse til enkeltinstitutioner til udbud af en studieretning, som omfatter en af de fagkombinationer, som bliver afskaffet med de centralt fastsatte studieretninger. Bestemmelsen forudsættes således anvendt i relation til udvikling af særlige lokale styrkepositioner eller studieretninger, der er så specialiserede, at de ikke bør udbydes bredt, men udelukkende et eller få steder i landet.

Det er en betingelse for godkendelse, at den ansøgte studieretning lever op til de samme principper, som de centralt fastsatte studieretninger. Det indebærer, at studieretningsfagene har gode muligheder for fagligt samspil, og at studieretningen giver direkte adgang til videregående uddannelser inden for det faglige område, som den retter sig mod.

Det indebærer også som altovervejende hovedregel, at en lokal studieretning kun kan blive godkendt, hvis den indeholder to fag på mindst A- og B-niveau i uddannelsen til teknisk studentereksamen og to fag på A-niveau i uddannelsen til merkantil studentereksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen. Herved sikres det, at kravene om henholdsvis fire og tre fag på A-niveau i de tre uddannelser opfyldes gennem kombinationen af obligatoriske fag og studieretningsfag, og det sikres, at studieretningerne har et ensartet og højt fagligt niveau.

I visse af de centralt fastsatte studieretninger fraviges princippet for at fremme andre hensyn. F.eks. vil der i uddannelsen til merkantil studentereksamen og i uddannelsen til almen studentereksamen indgå studieretningsfag på B-niveau, som enten er adgangsgivende fag, eller som betragtes som centrale for den pågældende uddannelses profil.

For at kunne opnå godkendelse skal institutionen endvidere kunne dokumentere et helt særligt fagligt miljø, som ikke findes eller umiddelbart vil kunne etableres på andre institutioner, og som vil give særligt gode muligheder for at udfolde den fagkombination, der ansøges om. En godkendelse vil typisk forudsætte, at institutionen har undervisere med særlige kompetencer inden for det fagområde, der søges om godkendelse til. En særlig faglig profil vil til dels, men ikke udelukkende, kunne tilvejebringes gennem samarbejder med virksomheder, kulturinstitutioner eller andre samarbejds partnere i ind- og udland.

Der vil ikke kunne opnås godkendelse alene med henvisning til at rekruttere elever, eller fordi der er efterspørgsel efter bestemte fag.

Alle institutioner har gode muligheder for at etablere et særligt fagligt miljø i forbindelse med udbud af bestemte valgfag. Endvidere vil der være mulighed for at opnå tilladelse til at udbyde forsøgsvalfag efter reglerne om forsøg i lovforslagets § 69, stk. 1. En eventuel ansøgning om en særlig studieretning vil derfor skulle indeholde væsentlige argumenter for, at det pågældende fag ønskes udbudt i en særlig studieretning.

For at sikre de forskellige gymnasiale uddannelsers faglige profiler vil en institution ikke – medmindre helt særlige lokale forhold gør sig gældende – kunne opnå godkendelse til at oprette en studieretning med et profilstudieretningsfag fra en anden uddannelse. Institutionerne vil fortsat kunne udbyde disse fag som valgfag. Dette er en videreførelse af de gældende regler. Helt særlige lokale forhold vil eksempelvis være, at det ikke er muligt gennem samarbejder mellem gymnasiale institutioner at etablere udbud af den pågældende anden uddannelsesprofil, og at afstanden til øvrige andre uddannelsesudbud er stor.

Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan gøre godkendelsen betinget af, at institutionen opfylder visse betingelser, som fastsættes nærmere i godkendelsen. Institutionen skal ansøge om godkendelsen, og studieretningen kan først udbydes, når ministeren har godkendt ansøgningen. Godkendelsen gives som udgangspunkt tidsbegrænset og kan eventuelt forlænges efter fornyet ansøgning.

Efter bestemmelsens *stk. 4* vil institutionens leder for elever, som i studieretningsforløbet skifter uddannelse eller institution, som går om eller vender tilbage fra orlov, eller som har fået merit, kunne tillade, at et eller flere studieretningsfag afviger fra resten af klassens både med hensyn til fag og niveau. Bestemmelsen er en modificeret videreførelse af de gældende bestemmelser i § 19, stk. 3 i bekendtgørelse om uddannelsen til højere teknisk eksamen, § 22, stk. 3 i bekendtgørelse om uddannelsen til højere handelseksamen og § 25, stk. 3 i bekendtgørelse om uddannelsen til almen studentereksamen.

Efter bestemmelsens *stk. 5* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om godkendelse af lokale studieretninger. Bestemmelsen kan bl.a. blive anvendt til at fastsætte regler om proceduren for at søge og behandle ansøgninger om godkendelse, kriterier for godkendelsen, varigheden af godkendelsen, muligheder for forlængelse af en godkendelse m.v.

Der henvises i øvrigt til afsnittene 2.1.3.2.3 og 2.1.3.2.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 27

Efter gældende ret skal de gymnasiale institutioner udbyde en række valgfag på A-, B- og C-niveau, der kan vælges på tværs af studieretninger. Reglerne om valgfag, herunder bindinger mellem forskellige fag, er fastsat i § 14 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og § 15 i gymnasieloven, samt i kapitel 3 i bekendtgørelserne om uddannelserne til henholdsvis højere teknisk eksamen, højere handelseksamen og studentereksamen.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* vil den enkelte institution skulle udbyde en række valgfag således, at der udbydes fag på både A-, B- og C-niveau. Alle elever skal have mulighed for at vælge mellem flere valgfag, men institutionen kan vælge at målrette valgfagsudbuddet til bestemte studieretninger, så eleverne ikke kan vælge mellem samtlige udbudte valgfag. For nogle studieretninger i uddannel-

serne til almen og merkantil studentereksamen vil kravet om fire fag på A-niveau kun kunne opfyldes ved, at eleverne vælger et fag på A-niveau som valgfag, hvorfor dette valg er bundet for eleverne.

Ud over obligatoriske fag skal de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser også indeholde valgfag på A-, B- eller C-niveau. Ved valgfag forstås også løft af niveau i obligatoriske fag eller studieretningsfag. Sammensætningen af de centralt fastsatte studieretninger på uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen vil indebære, at alle elever får tid til mindst ét valgfag, og de fleste elever får tid til mere end ét valgfag.

Eleverne skal som udgangspunkt frit kunne vælge valgfag inden for de timerammer, som er til rådighed, jf. afsnit 2.1.3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Der kan dog i nogle tilfælde være behov for at fastsætte bindinger mellem fagene, f.eks. så elever kun har mulighed for som valgfag at vælge fysik eller samfundsfag på A-niveau, hvis de har matematik på mindst B-niveau.

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal den enkelte institution som udgangspunkt selv beslutte, hvilke valgfag den ønsker at udbyde og oprette. Dog foreslås det, at institutionerne skal have pligt til at oprette valgfag, som de har udbudt, hvis mindst ti elever har tilmeldt sig faget. Hvis institutionen udbyder uddannelsen på flere forskellige uddannelsessteder, det vil sige på forskellige geografiske lokaliteter, gælder denne forpligtelse til at oprette valgfag for hvert af disse uddannelsessteder.

Forpligtelsen til at oprette valgfag, hvis mindst ti elever har tilmeldt sig, er ny for uddannelserne til merkantil og teknisk studentereksamen. For uddannelsen til almen studentereksamen vil bestemmelsen være en forenkling af de gældende regler, idet der i dag er pligt til at oprette et udbudt valgfag, hvis syv elever på institutioner med færre end 400 elever har tilmeldt sig faget, og hvis ti eleverne på institutioner med flere end 400 elever har tilmeldt sig faget.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 3* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om valgfagernes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om valgfagernes faglige mål, faglige kernestof og prøveformer i læreplaner for de enkelte fag og niveauer samt regler om valgfagernes timestal.

Efter bestemmelsens *stk. 4* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om hvilke fag og niveauer der kan og skal indgå i institutionens udbud af valgfag og hvilke bindinger, der er mellem fagene. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om, at nærmere definerede fag skal indgå i institutionens udbud af valgfag, og om at fysik eller samfundsfag på A-niveau kun kan vælges som valgfag af elever med matematik på mindst B-niveau. Der kan også fastsættes regler om bindinger mellem andre fag.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.3.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 28

Efter gældende ret, jf. kapitel 1 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), i gymnasieloven og i hf-loven, skal de gymnasiale uddannelser forberede eleverne til videregående uddannelse, herunder at de tilegner sig almindelig viden og kompetencer gennem uddannelsens kombination af faglig bredde og dybde og gennem samspillet mellem fagene. Det fremgår endvidere af § 18 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), i § 19 i gymnasieloven og i § 15 i hf-loven, at undervisningen skal tilrettelægges, så eleverne gennem hele uddannelsen møder variation og progression i arbejdsformerne, og at undervisningen løbende skal evalueres.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 1* fastsætter, at uddannelsesforløbene og undervisningen skal tilrettelægges, så elevernes almindelig viden og studiekompetence opnås på et styrket fundament af kundskaber og viden i de enkelte fag. Målene for almindelig viden og studiekompetence opfyldes gennem uddannelsens kombination af fagrækkens faglige bredde og mulighed for fordybelse i enkelte fag og gennem større projektførelser og samspillet mellem fagene i løbet af det samlede uddannelsesforløb.

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal institutionens leder sikre, at undervisningen tilrettelægges, så eleverne gennem hele uddannelsen møder variation og progression i arbejdsformerne, og så alle elever, uanset social baggrund, bliver så dygtige som muligt. Dette skal bl.a. ske gennem en variation i de faglige aktiviteter, så eleverne udfordres på deres faglige styrker og udfordringer. En varieret tilrettelæggelse af undervisningen skal bl.a. sikres gennem brug af studieplanen, som er en plan for den enkelte klasse, der sikrer sammenhæng og kontinuitet for enkeltfaglige og flerfaglige undervisningsforløb. Studieplanen omfatter alle klassens fag og justeres løbende i dialog med eleverne og er udgangspunkt for fælles planlægning mellem klassens lærere.

Institutionen skal endvidere ved tilrettelæggelse af undervisningen sikre tilbud til elever med særlige behov og elever med særlige talenter. Det kan f.eks. være iværksættelse af indsatser for elever, som er særligt udfordret i et eller flere fag eller som har særlige udfordringer med skriftlige opgaver eller lignende.

Efter de gældende regler skal elevernes faglige udbytte af undervisningen løbende evalueres, så lærere og elever informeres om elevernes faglige progression. Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at den løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen skal styrkes. Det foreslås på den baggrund med bestemmelsens *stk. 3*, at eleverne systematisk skal inddrages i evalueringen gennem arbejdet med mål for egen udvikling.

Kravene til den løbende evaluering skal skærpes i forhold til i dag, så der bliver mere vægt på fremadrettet, formativ evaluering. Det kan f.eks. være i form af, at eleven ikke kun modtager en karakter som evaluering på en opgave, men også får klare anvisninger på, hvordan det er muligt at forbedre sig.

Efter bestemmelsens *stk. 4* skal eleverne – ud over interne prøver i forløbene almen sprogforståelse og økonomisk grundforløb i uddannelsen til merkantil studentereksamen, i naturvidenskabeligt grundforløb og produktudvikling i uddannelsen til teknisk studentereksamen, og i naturvidenskabeligt grundforløb og almen sprogforståelse i uddannelsen til almen studentereksamen – i løbet af deres uddannelse til i alt mindst fem skriftlige eller mundtlige interne prøver.

Disse interne prøver skal omfatte mindst én obligatorisk årsprøve i et studieretningsfag, dansk på A-niveau, og matematik på B- eller A-niveau. Hvis de nævnte interne prøver ikke samlet udgør mindst fem interne prøver, skal der afholdes yderligere en intern prøve i et fag, som institutionen selv vælger.

Efter bestemmelsens *stk. 5* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om intern evaluering til vurdering af elevernes kompetenceudvikling. Den interne evaluering omfatter både den løbende evaluering af elevens faglige standpunkt og den løbende evaluering af undervisningen. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om, at evalueringen i fagene skal følges af klare anvisninger på, hvordan eleven kan forbedre sig, samt om brug af standpunktskarakterer (årskarakterer).

Der henvises i øvrigt til afsnittene 2.1.3.2.1 og 2.1.7.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 29

Efter gældende ret, jf. § 2 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), i gymnasieloven og i hf-loven, skal eleverne tilegne sig almindelig viden og kompetencer gennem uddannelsens kombination af faglig bredde og dybde og gennem samspillet mellem fagene.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 1*, fastslår, at uddannelsesforløbene og undervisningen skal tilrettelægges, så eleven arbejder med at tilegne sig viden, kundskaber og kompetencer både i det enkelte fag og i flerfaglige forløb. Dette indebærer, at undervisningen i de treårige gymnasiale uddannelser overordnet vil skulle tilrettelægges sådan, at der er fokus på fagligheden i de enkelte fag, og at der samtidig indgår tværfaglige elementer og forløb i det omfang, det er fagligt relevant. Klassens lærere koordinerer gennem studieplanen de enkeltfaglige og flerfaglige aktiviteter, så det sikres, at eleverne både opnår mål for det enkelte fag og samspillet mellem fag.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 2* fastslår, at undervisningen i relevant omfang skal indeholde forløb og faglige aktiviteter, der styrker elevernes evne til at håndtere valg og overgange i uddannelsessystemet. Eleverne skal gennem undervisningen opnå erfaringer med fagenes anvendelse udenfor institutionen. Gennem konkrete erfaringer med fagets muligheder, modner eleverne deres evne til at reflektere over egne muligheder og at træffe valg om egen fremtid i et studiekarriere perspektiv og personligt perspektiv. Klassens lærere sikrer en koordinering af faglige forløb med et karrierefokus og studiefokus, så eleverne opnår et perspektiv på

studie- og karrieremuligheder i de enkelte fag og studieretninger. Behovet for faglige aktiviteter med studie- og karrierefokus drøftes løbende med eleverne.

Efter bestemmelsens *stk. 3* skal eleverne opnå skriftlige kompetencer og almene studiekompetencer, der sætter dem i stand til at honorere de krav til korrekt skriftlig fremstilling, kritisk bearbejdning af viden, selvstændighed og vedholdenhed, der kræves i de videregående uddannelser.

Bestemmelsen skal imødekomme et behov for en større indsats omkring skriftligheden i overgangen til de gymnasiale uddannelser og at udvikle en progression for træningen af de skriftlige kompetencer henover de tre år, så det sikres at eleverne opnår stærke skriftlige kompetencer.

Den skriftlige formidling vil i højere grad blive inddraget som en del af den faglige vurdering i alle fag, og arbejdet med sprogræning og faglig formidling skal indgå løbende i undervisningen i alle fag. Bl.a. studieretningsprojektet i uddannelsen til almen studentereksamen og studieområdeprojektet i uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen vil blive tilrettelagt, så de bidrager til at styrke og træne elevernes skriftlige kompetencer.

Efter bestemmelsens *stk. 4* skal undervisningen indeholde forløb og faglige aktiviteter, hvor der arbejdes målrettet med at udvikle elevernes evne til at arbejde kreativt og innovativt med fagene. Det skal udvikle elevernes evne til at forholde sig til og finde løsninger på faglige problemstillinger, de ikke har mødt før. Evnen til at være problemløsende skal prioriteres i både fag og faglige samspil, hvor eleverne reflekteret og analyserende skal anvende faglig viden og faglige metoder til at undersøge og løse konkrete problemer.

Det er hensigten at indarbejde innovative kompetencer i de gymnasiale fags læreplaner. Innovative kompetencer skal i relation til læreplanerne forstås som elevens evne til at anvende fagets viden og metode til at løse problemer, de ikke har mødt før. Vægten er ikke på at skabe nyt i absolut forstand, men i stedet på nyt i sammenhængen, og den relevans faget får i konkrete løsningsforslag.

Efter bestemmelsens *stk. 5* skal undervisningen tilrettelægges, så eleverne opnår kundskaber og kompetencer gennem målrettet arbejde med sprog og kulturforståelse i undervisningen. Det skal gøre eleverne dygtigere til at anvende sprog og give dem indsigt i globale problemstillinger.

Efter bestemmelsens *stk. 6* skal eleverne endvidere opnå digitale kompetencer, så de lærer at anlægge et kritisk blik på digitale medier og at indgå ansvarligt, kritisk og etisk bevidst i globale og digitale fællesskaber. Eleverne skal bl.a. lære at søge information og udøve kildekritik, at lave selvstændige, digitale produktioner og at reflektere over til- og fravalg af digitale redskaber i forskellige sammenhænge. Det er hensigten, at dette skal afspejles i fagenes kernestof og i arbejds- og prøveformer.

Den viden og de kundskaber og kompetencer, som eleverne skal udvikle efter den foreslåede bestemmelse, herunder skriftlige kompetencer, vil blive indarbejdet i de enkelte fags læreplaner i relevant omfang. Det kan både være i form af kompetencerne i det enkelte fag og kompetencer, som

gælder generelt eller for flere fag. Derudover er det hensigten at udarbejde vejledende materiale, som nærmere beskriver de enkelte kundskaber og kompetencer og institutionernes arbejde hermed.

Til § 30

Efter gældende ret, jf. §§ 8 og 9 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), skal eleverne i såvel grundforløbet som i studieretningsforløbet arbejde med faglige temaer og samspil mellem fagene inden for en timeramme benævnt studieområdet. I bekendtgørelsen om uddannelsen til højere handelseksamen er det fastlagt, at studieområdet omfatter tre dele, herunder som del to en erhvervs-case. Efter § 10 a og § 11 i gymnasieloven skal eleverne i såvel grundforløbet som i studieretningsforløbet arbejde med almen studieforberedelse samt med obligatoriske fag og studieretningsfag i samspil med hinanden. Efter § 9 i hf-loven er der i uddannelsen to faggrupper, en kultur- og samfundsfaggruppe og en naturvidenskabelig faggruppe. I bekendtgørelsen om uddannelsen til toårigt hf fastlægges det i læreplanerne for de to faggrupper, at fagene skal indgå i samspil.

Efter gældende ret, jf. § 24 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og § 26 i gymnasieloven, omfatter elevernes eksamen et studieretningsprojekt. Efter § 9 og § 22 i hf-loven, skal kursisterne udarbejde en større skriftlig opgave, som skal bedømmes.

Efter gældende ret, jf. § 8 a i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), indgår der i det samlede forløb frem til eksamen aktiviteter, hvor elever får mulighed for fysisk udfoldelse og indsigt i betydningen heraf samt indsigt i andre forhold af betydning for den personlige sundhed.

Den foreslåede bestemmelse *stk. 1* fastslår, at der i uddannelsen til almen studentereksamen løbende i gymnasietiden skal indgå flerfaglige forløb, som forbereder eleverne til arbejdet med et studieretningsprojekt på tredje år. Som en del af disse forløb skal der indgå arbejde med basal videnskabsteori og faglig metode, i et omfang på minimum 20 timer, og der skal kunne spørges ind til det i den mundtlige prøve i studieretningsprojektet. Der stilles i læreplanerne krav om, at eleverne skal behandle komplekse problemstillinger i såvel de enkelte fag som i samspillet mellem fagene og lære at foretage faglige metodeovervejelser. Der skal i det samlede gymnasieforbølge afsættes fordybelsestid til selvstændigt skriftligt arbejde i forbindelse med samspil mellem fag. Fagligt samspil og træning af elevernes skriftlige kompetencer prioriteres i arbejdet, der leder frem imod studieretningsprojektet.

Rammerne for vejledning i forbindelse med studieretningsprojektet skal forbedres, og en del af den tid, som afsættes til at gennemføre projektet, skal gennemføres med tilstedeværelse af en lærer. Der skal indarbejdes løbende produktkrav i vejledningsfasen, f.eks. i form af at eleven afleve-

rer mindre tekstuddrag, udfoldede opgavedispositioner eller mindre synopsis.

Studieretningsprojektet skal som hovedregel skrives i to fag, men det vil ikke være udelukket at skrive i ét fag, hvis læreren vurderer, at det valgte emne egner sig bedst til et ét-fagligt projekt.

For at styrke en dybdeforståelse af komplekse faglige problemstillinger foreslås det, at studieretningsprojektet skal afsluttes med en obligatorisk prøve, der både rummer vurdering af den skriftlige besvarelse og en tilhørende mundtlig eksamination. Den mundtlige prøve er medvirkende til at dokumentere elevens egen selvstændige præstation i udarbejdelsen af studieretningsprojektet. I dag afsluttes studieretningsprojektet kun med en vurdering af den skriftlige besvarelse, og den indeholder ikke en mundtlig eksamination.

Det foreslås, at resultatet af den mundtlige prøve i studieretningsprojektet skal tælle med i det samlede eksamensresultat. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 45.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 2* fastsætter, at der i uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen skal indgå et studieområde, der skal styrke elevernes metodebevidsthed og give dem indsigt i fagenes identitet og forskellighed. Studieområdets forskellige flerfaglige forløb skal desuden medvirke til at udvikle og skabe progression i opbygningen af skriftlige kompetencer og generelle studiekompetencer hos eleverne. Det skal afsluttes med et studieområdeprojekt på tredje år.

Studieområdet er et samarbejde mellem fag inden for og på tværs af den enkelte uddannelses faglige hovedområder. I studieområdet arbejder eleverne med komplekse problemstillinger i en række flerfaglige forløb. Forløbene i studieområdet skal desuden medvirke til at udvikle og skabe progression i opbygningen af skriftlige kompetencer og generelle studiekompetencer hos eleverne.

Studieområdet i uddannelserne bibeholdes med lovforslaget, men med et forenklet indhold og struktur i forhold til i dag, så uddannelsernes erhvervsrettede profiler i højere grad skal understøttes, og så det bliver nemmere for institutionerne at omsætte det til konkret undervisning. Studieområdets forløb skal styrke elevernes metodebevidsthed og give dem indsigt i fagenes identitet og forskellighed.

I de nuværende htx og hhx-uddannelser indgår et studieretningsprojekt. Dette foreslås afskaffet og i stedet foreslås indført et studieområdeprojekt som led i en nytænkning af studieområdet. I uddannelsen til teknisk studentereksamen vil der blive tilført yderligere timer til studieområdeprojektet, i forhold til det der i dag er afsat til studieretningsprojektet. Dette vil sikre det samme antal timer til studieretningsprojektet og studieområdeprojektet – og dermed lige vilkår for eleverne – på de tre treårige gymnasiale ungdomsuddannelser.

For at styrke en dybdeforståelse af komplekse faglige problemstillinger foreslås det, at studieområdeprojektet skal afsluttes med både en skriftlig besvarelse og en tilhørende mundtlig eksamination. Den mundtlige prøve er medvirken-

de til at dokumentere elevens egen selvstændige præstation i udarbejdelsen af studieområdeprojektet. Det foreslås, at resultatet af den mundtlige prøve i studieområdeprojektet skal tælle med i det samlede eksamensresultat. Der henvises til lovforslagets § 45.

Efter bestemmelsens *stk. 3* skal der i uddannelsen til merkantil studentereksamen indgå en erhvervs-case, hvor eleverne arbejder med en autentisk case. Arbejdet med erhvervs-case skal udvikle elevernes evne til at forholde sig kritisk og reflekterende til informationer om en virksomheds interne og eksterne forhold. Erhvervs-case indgår i dag som en del af studieområdet på hhx-uddannelsen, men foreslås fremover som et særskilt og obligatorisk fagligt samspil mellem fagene virksomhedsøkonomi og afsætning, som munder ud i en særskilt flerfaglig prøve.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 4* fastsætter, at der i uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen i det samlede forløb frem til eksamen skal indgå aktiviteter, hvor elever får mulighed for fysisk udfoldelse og indsigt i betydningen heraf samt indsigt i andre forhold af betydning for den personlige sundhed. For uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen vil der – ud over de obligatoriske fag på A-, B- eller C-niveau – som i dag blive afsat et mindre antal timer til fysisk udfoldelse og indsigt i betydningen af fysisk udfoldelse.

Efter bestemmelsens *stk. 5* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om samspil mellem fagene, studieområdet, studieretnings- og studieområdeprojektet, erhvervs-case samt fysisk aktivitet. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om tilrettelæggelsen af det faglige samspil mellem fagene, større projektføløb og vejledning i opgaveprocesserne, herunder regler om, at der som led i de flerfaglige forløb skal indgå arbejde med basal videnskabs-teori og faglig metode i et omfang på minimum 20 timer.

Der henvises i øvrigt til afsnittene 2.1.3.2.5 og 2.1.3.2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 31

Efter gældende ret, jf. kapitel 5 i bekendtgørelsen om uddannelsen til højere teknisk eksamen, i bekendtgørelsen om uddannelsen til højere handelseksamen og i bekendtgørelsen om uddannelsen til studentereksamen samt i kapitel 4 i bekendtgørelsen om uddannelsen til toårigt hf, fastlægger uddannelsesinstitutionen rammerne for oprettelse af klasser og hold. I uddannelserne til højere handelseksamen (hhx), højere teknisk eksamen (htx) og til studentereksamen (stx) bliver eleverne i grundforløbet inddelt i klasser på baggrund af deres forhåndstilkendegivelse om ønsket studieretning ved ansøgning om optagelse. Fremadrettet skal eleverne ikke længere forhåndstilkendegive ønsket studieretning ved ansøgning om optagelse.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 1* fastsætter på den baggrund, at klassesdannelse i studieretningsklasser fremadrettet skal ske i forbindelse med, at eleverne vælger studieretning ved afslutning af grundforløbet.

Klassedannelsen i studieretningsklasser skal understøtte et fagligt samspil mellem studieretningsfagene, obligatoriske fag og valgfag samt elevernes tilhørsforhold til klassen i den studieretning, de har valgt. Klassedannelsen skal være så fleksibel, at elevers ønsker om bestemte studieretninger og fag i høj grad kan imødekommes.

Det foreslås derfor, at institutionens leder kan beslutte, at elever fra to eller flere studieretninger, der ikke kan oprettes som enkeltstående studieretningsklasser, kan samles i en blandet studieretningsklasse. Eleverne i de blandede studieretningsklasser vil blive undervist samlet i de fleste fag. Herved opnås større frihedsgrader end i dag til at oprette studieretninger med lille søgning, og samtidig fastholdes princippet om, at eleverne går i én stamklasse, hvor de har det meste af deres undervisning.

Institutionens leder har det pædagogiske ansvar for at sikre, at det er muligt at tone undervisningen til elevernes forskellige studieretningsprofiler. Beslutningen om at etablere blandede studieretningsklasser og samlæsende hold i øvrigt vil derfor skulle følges op af en konkret overvejelse om, hvordan man fagligt og pædagogisk vil sikre toningen.

Elever fra forskellige uddannelser skal også kunne samlæses i visse fag, når fagene på grund af lille søgning ikke kan oprettes i hver uddannelse. I dag er denne mulighed med visse undtagelser begrænset til valgfag. For eksempel skal det være muligt at samlæse elever i fremmedsprog, uanset om eleverne har det pågældende sprogfag som studieretningsfag, som obligatorisk 2. fremmedsprog eller som valgfag. Det skal også være muligt i et vist omfang at oprette særskilte hold på tværs af studieretninger og uddannelser for at tilgodese elever med en særlig profil, f.eks. eliteidrætsudøvere, særlige talenter eller elever med særlige udfordringer.

Efter bestemmelsens *stk. 2* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om klasse- og holddannelsen og om samlæsning internt i uddannelsen og mellem uddannelser. Det er hensigten bl.a. at fastsætte regler om kriterier for holddannelse i grundforløbet, hvor eleverne ikke længere skal inddeles efter en forhåndstilkendegivelse om studieretning, og i studieretningsforløbet, herunder betingelserne for at kunne samlæse fag, hvilke læreplaner der kan følges på samlæsende hold m.v.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.3.2.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 32

Der er i gældende ret ikke krav om, at der afvikles uddannelses- eller elevtid i eksamensperioden, men heller ikke bestemmelser om, at det ikke må finde sted.

For at fremme en mere hensigtsmæssig udnyttelse af eksamensperioden, foreslås det som noget nyt, at institutionens leder skal påse, at der også afvikles undervisningstid og fordybelsestid i prøve- og eksamensperioden. Af hensyn til elevernes eksamensforberedelse gælder kravet dog ikke ubetinget i sidste eksamenssemester. Det er institutionens leder, som vurderer, hvilke aktiviteter der skal foregå i eksamensperioden, og i hvilket omfang.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.3.2.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 33

Efter gældende ret, jf. § 3 og § 56 i bekendtgørelse om uddannelsen til toårigt hf, er det samlede timetal for uddannelsen ca. 2.000 timer. Timerne opdeles i uddannelses- og i kursisttid, som kursisterne bl.a. bruger på skriftligt arbejde. Hf-uddannelsen består af mindst 1.625 timer uddannelses- og 360-460 timer kursisttid. Det samlede timetal kan variere lidt afhængigt af kursistens valg af valgfag, herunder valg af fag på A- og B-niveau med mere eller mindre skriftligt arbejde.

Efter den foreslåede bestemmelse skal der sondres mellem undervisningstid og fordybelsestid. Efter bestemmelsens *stk. 1* vil undervisningstiden omfatte den samlede lærerstyrede elevaktivitet, det vil sige den tid, hvor eleverne deltager i forskellige former for lærerstyret undervisning og i øvrige aktiviteter, som er organiseret af institutionen til realisering af uddannelsernes formål og de faglige mål i fagene. Det omfatter bl.a. faglig metodisk vejledning, interne prøver og evalueringer, fællestimer og andre tværgående undervisningsaktiviteter i overensstemmelse med uddannelsens formål. Begrebet undervisningstid svarer til det hidtidige begreb uddannelses- og fordybelsestid.

Efter bestemmelsens *stk. 2* opgøres omfanget af elevernes selvstændige skriftlige arbejde i fordybelsestid. Institutionens leder kan stille krav om elevernes tilstedeværelse ved afvikling af fordybelsestid, således at den bedst muligt kan understøtte de aktiviteter, som indgår i undervisningstiden. Fordybelsestiden vil ikke omfatte elevens egen tid til almindelig forberedelse ("lektielæsning") m.v. Fordybelsestiden skal beregnes i forhold til en bestemt opgave som den forventede tid, en gennemsnitlig elev på det pågældende niveau skal bruge for at udfærdige en besvarelse af opgaven. Begrebet fordybelsestid svarer til det hidtidige begreb kursisttid.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 3* vil undervisningstiden og fordybelsestiden blive opgjort i timer a 60 minutter, det vil sige klokketimer.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 4* skal undervisningstiden for den enkelte elev i den toårige uddannelse til hf-eksamen udgøre mindst 1.705 timer, og den skal normalt ikke overstige 1.755 timer. Fordybelsestiden for den enkelte elev foreslås at udgøre mindst 300 timer.

For elever med udvidede fagpakker, jf. § 37, stk. 3, skal undervisningstiden for den enkelte elev øges med 250 timer og fordybelsestiden for den enkelte elev øges med mindst 100 timer.

Efter bestemmelsens *stk. 5* skal hovedparten af undervisningstiden i uddannelserne være fordelt på de enkelte fag og undervisningsforløb, herunder både obligatoriske fag og faggrupper, valgfag og fag i fagpakker samt den større skriftlige opgave.

Ud over minimumstallet for undervisningstimer i uddannelsen skal i undervisningstiden indgå en pulje på 80 timer

for den enkelte elev, som institutionens leder kan fordele til fag eller faglige aktiviteter, hvor eleverne vurderes at have behov for en særlig indsats sammen med en lærer. Foruden skriftlig træning kan puljen f.eks. bruges til intensive kurser i bestemte fag, faglige praktikophold eller særlige talentaktiviteter.

Efter bestemmelsens *stk. 6* bliver hovedparten af fordybelsestiden forhåndstildelt til de enkelte fag med skriftligt arbejde og til den større skriftlige opgave, svarende til at hovedparten af den hidtidige elevtid er blevet forhåndstildelt på fag med skriftligt arbejde. Resten af fordybelsestiden fordeles af institutionens leder på de fag, hvori lederen vurderer, at forskellige elevgrupper har behov for mere tid til skriftligt arbejde.

Efter bestemmelsens *stk. 7* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om fordeling af undervisningstid og fordybelsestid på de enkelte fag m.v. Bemyndigelsen vil bl.a. blive brugt til at fastsætte regler om antallet af timer for undervisningstid i de enkelte fag henholdsvis løft af niveauet af fag og forløb og om antallet af timer for fordybelsestid, der er forhåndstildelt til de enkelte fag med skriftligt arbejde og til den større skriftlige opgave.

Bemyndigelsen vil herudover bl.a. blive brugt til at fastsætte regler om institutionernes muligheder for i øvrigt at anvende fordybelsestiden og regler om, i hvilket omfang undervisningstiden kan afvikles som såkaldt virtuel undervisning, det vil sige undervisning, der ikke forudsætter samtidig fælles tilstedeværelse af lærer og elever.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 34

Efter gældende ret, jf. § 30 i bekendtgørelse om uddannelsen til toårigt hf, fastlægger hf-kurset rammerne for oprettelse af klasser og hold under hensyntagen til bestemmelsen i § 35 om oprettelse af valghold i samme bekendtgørelse. Kurssets leder skal træffe beslutning om fordeling af kursisterne på de enkelte klasser og hold. Ved fordeling af kursisterne i klasser skal kurssets leder i videst muligt omfang tage hensyn til kursisternes forhåndstilkendegivelser om valg af praktisk/musisk fag og valgfag.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 1* fastsætter, at undervisningen i den toårige uddannelse til hf-eksamen skal organiseres med udgangspunkt i klasser og hold. Det første år er fastlagt fagmæssigt, så eleverne oplever et fagligt og socialt stabilt klassefællesskab.

Efter afslutningen af andet semester kan der dannes nye klasser i forbindelse med fordelingen af elever efter fagpakke. Institutionens leder kan i den forbindelse oprette klasser med elever med forskellige fagpakker. Institutionens leder kan også vælge at fortsætte klasseskolen fra andet semester, så eleverne læser fagpakkerne på hold.

Klasseskolen skal, uanset hvordan den tilrettelægges, understøtte et fagligt samspil mellem fagpakkefagene, obligatoriske fag, faggruppe og valgfag samt elevernes sociale og faglige tilhørsforhold i klassen. Hovedparten af undervis-

ningen skal foregå i klassen, samtidig med at elevernes individuelle ønsker og valg kan tilgodeses ved samlæsning på tværgående hold eller på tværs af gymnasiale uddannelser.

Efter bestemmelsens *stk. 2* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om klasse- og hold-dannelsen og om samlæsning internt i uddannelsen og mellem uddannelser. Det er hensigten bl.a. at fastsætte regler om betingelserne for at kunne samlæse fag, herunder hvilke læreplaner, der kan følges på samlæsende hold, og hvilke forhold der i øvrigt skal iagttages for at sikre, at alle elever kan få det optimale faglige udbytte på samlæsende hold.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 35

Efter gældende ret, jf. kapitel 3 i hf-loven, skal uddannelsen organiseres enkeltfagligt og i faggrupper samt i et antal tværfaglige og enkeltfaglige projektperioder. Undervisningen tilrettelægges, så den giver kursisterne mulighed for faglig fordybelse, overblik og oplevelse af sammenhæng. Endvidere skal undervisningen tilrettelægges, så kursisterne gennem hele uddannelsesforløbet møder variation og progression i arbejdsformerne. Undervisningen skal løbende evalueres, så kursister og lærere informeres om kursisternes udbytte af undervisningen. I §§ 63 og 64 i bekendtgørelse om uddannelsen til toårigt hf er det fastlagt, at kursister skal modtage evaluering af alle større projekter samt af deres standpunkt i hvert fag to gange årligt, men der gives ikke afsluttende standpunktskarakterer, ligesom det er op til kurset, om der anvendes karakterer i den øvrige evaluering af kursisterne.

Med henblik på at støtte elevens faglige udvikling foreslås det i bestemmelsens *stk. 1* at opdele uddannelsen i fire semestre, hvori der undervises i fag, herunder obligatoriske fag og faggrupper samt fagpakker og valgfag, og der indgår et antal faglige projekt- og praktikforløb.

Eleven skal i forløbet gradvist afklares om valg af fagpakke, valgfag og videre uddannelse via projekt- og praktikforløb, der knytter sig til fag og faggrupper i de første to semestre og på andet år af uddannelsen til den fagpakke, eleven vælger.

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal institutionens leder sikre, at undervisningen tilrettelægges, således at eleverne gennem hele uddannelsen møder variation og progression i arbejdsformerne, således at alle elever udfordres fagligt, med henblik på at de kan blive så dygtige som muligt. Institutionen skal i den forbindelse sikre tilbud til elever med særlige behov og elever med særlige talenter.

Undervisningen, herunder i fagpakken, skal medvirke til at udvikle og skabe progression i opbygningen af de skriftlige kompetencer og generelle studiekompetencer hos eleverne.

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at den løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen skal styrkes. Det foreslås derfor i bestemmelsens *stk. 3*, at elevernes faglige udbytte af under-

visningen løbende skal evalueres, så elever og lærere informeres om elevens faglige progression, og det skal sikres, at eleven systematisk inddrages i evalueringen gennem arbejdet med mål for egen udvikling. Ved løbende eller formativ evaluering forstås den jævnlige tilbagemelding fra lærer til elev om elevens indsats og udbytte, og i forlængelse heraf deres dialog om, hvordan eleven kan forbedre sin indsats i og udbytte af undervisningen. Formativ evaluering har således til formål fremadrettet at forbedre elevens indlæring.

Dette indebærer, at der i uddannelsen fremover skal ske formativ evaluering i endnu højere grad end i dag, og institutionen skal sikre regelmæssig feedback fra lærerne til den enkelte elev.

Den foreslåede bestemmelse *stk. 4* fastsætter derfor, at der senest ved afslutningen af første semester sker en afdækning af elevens foreløbige kompetenceudvikling, herunder i dansk, engelsk og matematik. Afdækningen skal indgå som en del af grundlaget for en vejledning af eleven i forhold til videre valg af fagpakker og valgfag. Afrapportering af projekt- og praktikforløb og eventuelle interne prøver skal også indgå i vejledningen af og drøftelser med eleven om fagvalg og videre uddannelsesvalg. Institutionen skal endvidere yde faglig vejledning i forbindelse med elevens arbejde med den større skriftlige opgave.

Efter bestemmelsens *stk. 5* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om intern evaluering til vurdering af elevernes kompetenceudvikling. Det er hensigten at fastsætte regler om bl.a. krav til elevernes deltagelse i vejledningsaktiviteter m.v.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 36

Efter gældende ret, jf. kapitel 3 i hf-loven, organiseres uddannelsen i dag enkeltfagligt og i faggrupper samt i et antal tværfaglige og enkeltfaglige projektperioder. Undervisningen tilrettelægges, så den giver kursisterne mulighed for faglig fordybelse, overblik og oplevelse af sammenhæng.

Der foreslås som noget nyt indført fagpakker som en del af den toårige uddannelse til hf-eksamen, jf. § 37, stk. 2, og bemærkningerne til den pågældende bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse *stk. 1* fastsætter, at fagpakkerne i samspil med de obligatoriske fag, faggruppe og projekt- og praktikforløbene skal understøtte uddannelsens professionsorientering, således at der såvel i fagpakkernes fag som i de obligatoriske fag og faggruppe blandt andet arbejdes med faglige problemstillinger, der har relation til de videregående studier og de efterfølgende mulige professioner, som en given fagpakke er orienteret imod. Sådanne faglige problemstillinger kan blive yderligere uddybet og konkretiseret gennem projekforløb eller praktikforløb, der ligeledes relaterer sig til de videregående studier og de efterfølgende mulige professioner, som den givne fagpakke er orienteret imod. Dermed gives eleverne mulighed for en professionsorienteret faglig fordybelse. Undervisningen skal medvirke til at udvikle og skabe progression i opbygningen af de

skriftlige kompetencer og generelle studiekompetencer hos eleverne.

Efter bestemmelsens *stk. 2* gælder lovforslagets § 29 om undervisningens sigte også for den toårige uddannelse til hf-eksamen. Der henvises til bemærkningerne til § 29.

Efter bestemmelsens *stk. 3* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om det faglige samspil mellem obligatoriske fag og faggrupper samt fag i fagpakker, valgfag og projekt- og praktikforløb. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om fagligt samspil mellem fagpakkerne, de obligatoriske fag og projekt- og praktikforløbene i læreplanerne for fagene, således at uddannelsens professionsorientering understøttes.

Til § 37

Efter gældende ret, jf. kapitel 3 i hf-loven, er den toårige hf-uddannelse sammensat af en række enkeltfag, en kultur- og samfundsfaggruppe, en naturvidenskabelig faggruppe, samt et antal tværfaglige og enkeltfaglige projektperioder.

Uddannelsen består af ét obligatorisk fag på A-niveau (dansk), to obligatoriske fag på B-niveau (engelsk og historie) samt otte obligatoriske fag på mindst C-niveau (biologi, geografi, idræt, matematik, kemi, religion og samfundsfag samt et praktisk-musisk fag). Kursisten skal ved optagelsen tilkendegive ønske om valg af praktisk-musisk fag. Ud over de obligatoriske fag skal kursisten inden for visse rammer vælge to til fire valgfag på i alt mindst 250 timer.

Kursusstedet skal udbyde mindst to praktisk-musiske fag. Kursusstedet skal endvidere indgå i et forpligtende samarbejde med andre kurser inden for et nærmere afgrænset geografisk område, og skal sikre, at der inden for det geografiske område, som det forpligtende samarbejde dækker, udbydes et bredt udvalg af valgfag inden for hovedområderne humaniora, naturvidenskab og samfundsvidenskab.

Ud over obligatoriske enkeltfag og faggrupper indgår introduktionsforløb, værkstedsundervisning og projektperioder som enkeltfaglige eller tværfaglige elementer i uddannelsen. Introduktionsforløbet, som er placeret i starten af første semester af uddannelsen, giver kursisterne indføring i de fag og arbejdsmetoder, som er karakteristiske for uddannelsen. Værkstedsundervisningen, som forløber over hele uddannelsesperioden, indeholder bl.a. træning i anvendelse af erhvervede kvalifikationer, træning af skrivekompetencer m.v. Projektperioder består bl.a. af et eksamensprojekt i fjerde semester i kultur- og samfundsfagsgruppen.

Aftalekredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at den toårige uddannelse til hf-eksamen skal have en ny og klar profil ved at målrette uddannelsen mod erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser og samtidig sikre en fleksibilitet i forhold til at sikre den enkeltes videre uddannelsesmuligheder.

På den baggrund skal der efter den foreslåede bestemmelse *stk. 1*, være følgende obligatoriske fag på den toårige uddannelse til hf-eksamen:

Fag på A-niveau: Dansk.

Fag på B-niveau: Engelsk, historie (historie indgår i en kultur- og samfundsfaggruppe med religion og samfundsfag).

Fag på C-niveau: Matematik, religion, samfundsfag (religion og samfundsfag indgår i en kultur- og samfundsfaggruppe sammen med historie), biologi, geografi, kemi (biologi, geografi og kemi indgår i en naturvidenskabelig faggruppe), enten idræt eller ét af følgende kunstneriske fag: billedkunst, dans, design og arkitektur, dramatik, mediefag eller musik.

De foreslåede obligatoriske fag indebærer, at elever, som i dag både har idræt og et praktisk-musisk fag, fremadrettet skal vælge ét af disse fag.

Der bliver samlet set færre fag, men det vil bl.a. gennem fagenes indhold blive sikret, at uddannelsens almindelige sigte bevares. Det indebærer, at eleven får bedre mulighed for faglig fordybelse og øvelse i grundlæggende færdigheder.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2* vil institutionerne skulle udbyde et antal fagpakker, som hver består af to fag med et naturligt fagligt samspil og er målrettet et bredt videregående uddannelsesområde på især erhvervsakademier eller professionshøjskoler (fagpakker uden overbygning).

Institutionerne vil via fagpakkerne kunne målrette uddannelsen mod professionsbacheloruddannelser inden for områder som f.eks. sundhed og undervisning/pædagogik og erhvervsakademiuuddannelser inden for områder som f.eks. it, teknik, erhvervsøkonomi eller finansøkonomi, således at fagpakkerne rummer relevante fag og niveauer. De obligatoriske fag skal indgå i et fagligt samspil med fagpakken for at understøtte professionsorientering.

Fagpakker vil skulle bestå af to fag, som har et naturligt fagligt samspil. Fagene skal enten være på BB-niveau eller på BC-niveau. Fagene i fagpakken kan enten være to nye fag på henholdsvis B- og C-niveau, løft af to fag fra C- til B-niveau eller et løft af et fag fra C- til B-niveau samt et nyt fag på C-niveau. Fagpakker, som sammensættes af to nye fag på henholdsvis B- og C-niveau, forudsætter anvendelse af 25 af de timer, som udgør intervallet mellem minimumstimetallet og det antal undervisningstimer, som normalt ikke skal overstiges.

Institutioner, som kun har én eller to klasser pr. årgang, vil dog kunne udbyde fagpakker, som indeholder to fag på C-niveau. Dermed får disse institutioner større rum for valgfag, der eventuelt kan samlæses med andre gymnasiale institutioner.

Samlet set vil de foreslåede obligatoriske fag og fagpakker indebære, at eleverne får en styrket faglighed, idet de får flere fag på B-niveau og færre fag på C-niveau. Eleverne vil fortsat få ét fag på A-niveau.

Med henblik på at sikre at den toårige uddannelse til hf-eksamen bliver fleksibel i forhold til at sikre elevernes videre uddannelsesmuligheder, er forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser enig om, at den toårige uddannelse til hf-eksamen skal kunne suppleres, så den også kan give adgang til universitetsuddannelser. Adgangen til

universitetsuddannelserne forudsætter, at eleverne bliver fagligt bedre rustet, end de er i dag.

Det foreslås derfor i bestemmelsens *stk. 3*, at institutionen også skal kunne udbyde udvidede fagpakker, der er målrettet et bredt videregående uddannelsesområde på universiteter (fagpakker med overbygning).

Det er institutionen, som skal vælge, om den ud over fagpakker uden overbygning vil udbyde udvidede fagpakker. De udvidede fagpakker skal både rumme uddannelsens brede almindelse og faglighed, samtidig med at der gives en mulighed for faglig fordybelse i et omfang, som uddannelsen med den normale timeramme ikke kan rumme. De udvidede fagpakker skal rumme 250 timer undervisningstid oven i den normale timeramme, hvilket giver en samlet undervisningstid på mindst 1.955 timer.

Den udvidede fagpakke vil skulle sammensættes, så den ud over de løft, som er indeholdt i fagpakken – består af to eller tre yderligere løft, heraf ét til to løft til A-niveau. Det betyder, at den samlede uddannelse vil indeholde i alt to eller tre fag på A-niveau. Der vil i nogle tilfælde være behov for at fastsætte bindinger mellem fagene for de elever, som vælger en udvidet fagpakke, f.eks. så eleverne kun kan få udvidede fagpakker med fysik eller samfundsfag på A-niveau, hvis de har matematik på mindst B-niveau.

Elever, som ønsker en udvidet fagpakke, skal kunne vælge dette ved afslutningen af andet semester. Fagene i den udvidede fagpakke skal gennemføres i tredje og fjerde semester af uddannelsen. Elever, som ønsker en udvidet fagpakke, og som har under 3,0 i gennemsnit af de prøver, herunder interne prøver, som er aflagt i første og andet semester, skal ved afslutningen af andet semester gennemføre en faglig screening i relevante fag og en vejledningssamtale. Screeningen og vejledningssamtalen skal være med til at sikre, at elever, som vælger en udvidet fagpakke, er fagligt klædt på til at gennemføre forløbet. Det vil efterfølgende være eleven selv, som beslutter, om pågældende vil vælge en udvidet fagpakke.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 4* skal institutionens leder oprette konkrete fagpakker og kan i forbindelse med dannelsen af fagpakkeklasser, oprette klasser med elever med forskellige fagpakker. Dannelse af nye klasser i forbindelse med elevernes valg af fagpakke skal i givet fald ske efter afslutningen af andet semester. Som omtalt i forbindelse med den foreslåede § 34, *stk. 1* kan institutionens leder også vælge at fortsætte klassedannelsen fra andet semester og læse fagpakkerne på hold under hensyntagen til kravet om at sikre fagligt samspil mellem fagpakkefagene, obligatoriske fag, faggruppe og valgfag.

Ud over obligatoriske fag skal den toårige uddannelse til hf-eksamen (uden overbygning) også indeholde valgfag på B- og C-niveau. Efter bestemmelsens *stk. 5* vil eleverne have mindst ét valgfag ud over den valgte fagpakke, således at eleven præger sin uddannelses sammensætning både gennem sit valg af fagpakke og valg af valgfag. Elever på en udvidet fagpakke med et tredje yderligere løft har dog ikke

nødvendigvis et valgfag. Et valgfag består af ét nyt fag på C-niveau eller et løft af niveau i et fag.

Efter bestemmelsens *stk. 6* vil de private hf-institutioner – modsat statsligt selvejende hf-institutioner, der vil have pligt til at udbyde mindst én fagpakke uden overbygning – få mulighed for at begrænse institutionens fagpakkeudbud til udvidede fagpakker (fagpakker med overbygning). Herved øges disse institutioners mulighed for at skabe en særlig profil som supplement til det øvrige udbud af uddannelsen.

De private hf-institutioner vil endvidere som noget nyt få mulighed for at fastlægge undervisningen i idræt og i det kunstneriske fag, så fagene indholdsmæssigt står mål med, men ikke nødvendigvis er magen til fagene i fagrækken. Der er således tale om, at institutionerne ved tilrettelæggelse af undervisningen kan fravige krav i læreplanerne (se straks nedenfor) vedr. indhold og omfang. Disse særlige frihedsgrader vil imidlertid forudsætte, at eleverne går til prøve efter og bedømmes ud fra de faglige mål i læreplanen for fagene, så det kan sikres, at undervisningen har stået mål hermed.

Efter bestemmelsens *stk. 7* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om bl.a. fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer. Det er f.eks. hensigten at fastsætte regler om, at de obligatoriske fag dansk og matematik tildeles flere timer end i dag.

Der vil endvidere blive fastsat regler, som sikrer, at alle fag får en praksisorienteret toning, og at fagenes faglige mål og kernestof justeres. Det skal som led i dette sikres, at elevernes personlige modning, dømmekraft, handlekraft og afklaring, herunder evnen til at træffe valg og tage ansvar, samt at elevernes dannelse til aktiv demokratisk deltagelse styrkes.

Der vil endvidere blive fastsat regler, som sikrer, at de tre fag, som indgår i henholdsvis kultur- og samfundsfaggruppen og den naturvidenskabelige faggruppe, dels får tydeliggjort kernefagligheden og dels hver især skal indeholde det samme antal timer, som svarer til fagenes timetal, hvis fagene gennemføres enkeltvis i stedet for gennem en faggruppe.

Efter bestemmelsens *stk. 8* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om, hvilke fag og niveauer der kan indgå i udvidede fagpakker og om bindinger mellem fagene. Det er f.eks. hensigten at fastsætte regler om, at udvidede fagpakker, som indeholder fysik eller samfundsfag på A-niveau, kun kan vælges af elever med matematik på mindst B-niveau, fordi matematik på B-niveau er en faglig forudsætning for, at eleverne kan tilegne sig de pågældende fag på A-niveau. Dette svarer til bindinger efter gældende ret. Der vil også på tilsvarende vis kunne fastsættes regler om bindinger mellem andre fag.

Der henvises i øvrigt til afsnittene 2.1.4.2.1 og 2.1.8.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 38

Efter gældende ret, jf. kapitel 3 i hf-loven, skal der i første semester indgå et introduktionskursus og i fjerde semester en større skriftlig opgave. Derudover organiseres uddannel-

sen i dag enkeltfagligt og i faggrupper samt i et antal tværfaglige og enkeltfaglige projektperioder, jf. bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 36. I bekendtgørelsen om uddannelse til toårigt hf er der fastsat nærmere bestemmelser om placeringen af fag, faggrupper m.v. på semestrene.

For at støtte elevens faglige udvikling, foreslås det med bestemmelsen at opdele uddannelsen i fire semestre. Eleven vil i den forbindelse gradvist skulle afklares om valg af fagpakke, valgfag og videre uddannelse via projekt- og praktikforløb, der knytter sig til fag og faggrupper i de første to semestre og på andet år af uddannelsen til den fagpakke, eleven vælger.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 1* fastsætter, at første og andet semester skal bestå af undervisning i de obligatoriske fag og faggrupper. Dog kan engelsk på B-niveau eventuelt først påbegyndes i andet semester. Af hensyn til en jævn fordeling af undervisningstiden på de fire semestre, kan valgfag eventuelt påbegyndes fra andet semester. Dette kan muliggøre en tilrettelæggelse, hvor eksempelvis matematik på C-niveau afsluttes efter første semester, hvorefter eleverne kan påbegynde valghold i matematik på B-niveau i andet semester.

I hvert af de to semestre skal gennemføres et projekt- og praktikforløb i tilknytning til mindst ét fag eller én faggruppe.

Projekt- eller praktikforløbet i første semester skal understøtte elevens afklaring af faglige hovedinteresser og -evner, herunder eventuelt valg af valgfag allerede fra andet semester. Projekt- eller praktikforløbet i andet semester skal understøtte elevens videre afklaring af faglige interesser og eventuelt videreuddannelsesperspektiv med henblik på valg af fagpakke.

Efter første semester skal afsluttes mindst ét fag, medmindre eleven vælger at hæve faget til B-niveau. Efter andet semester afsluttes den naturvidenskabelige faggruppe samt matematik, idræt eller kunstnerisk fag på C-niveau i det omfang disse fag ikke er afsluttet efter første semester.

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal tredje semester bestå af undervisning i dansk, engelsk og kultur- og samfundsfaggruppen, fag fra en fagpakke, samt eventuelt valgfag. Kultur- og samfundsfaggruppen skal afsluttes efter tredje semester. Fjerde semester skal bestå af undervisning i dansk, eventuelt engelsk, fag fra fagpakken og eventuelt valgfag. Derudover skal eleven udarbejde en større skriftlig opgave.

I mindst ét af disse semestre vil eleven skulle gennemføre et projekt- og praktikforløb i tilknytning til fagpakken. Projekt- eller praktikforløbet i tredje eller fjerde semester skal understøtte elevens valg af videregående uddannelse.

Organisering i semestre med gradvis afvikling af fag, så eleverne hvert halve år afslutter en del af uddannelsen vil betyde, at elever, der eventuelt forlader uddannelsen for at fortsætte på enkeltfags-hf, på en anden gymnasial uddannelse eller på en erhvervsuddannelse, kan få prøvebeviser med sig og dermed evt. undgå tab af uddannelsestid.

Efter bestemmelsens *stk. 3* kan private hf-institutioner selv beslutte, på hvilke semestre de ønsker at undervise i hen-

holdsvis obligatoriske fag, faggrupper og valgfag. Disse institutioner er således ikke bundet af, at undervisningen i bestemte fag skal afvikles på bestemte tidspunkter i løbet af uddannelsen. Det er alene den tidsmæssige placering af fagene, som de private institutioner har mulighed for at beslutte. De skal således stadig påse, at uddannelsen indeholder alle påkrævede elementer, og at fagene indholdsmæssigt står mål med fagene i fagrækken, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 37.

Efter bestemmelsens *stk. 4* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om organisering og indhold af den toårige uddannelse til hf-eksamen, herunder om semesterinddeling, projekt- og praktikforløbenes funktion og tilrettelæggelse samt øvrig organisering af uddannelsen, der understøtter elevernes indlæring, motivation og afklaring i forhold til videre uddannelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 39

Eftergældende ret, jf. kapitel 3 i hf-loven, skal kurset udbyde en række valgfag på B- og C-niveau (og eventuelt A-niveau). Fag fra andre gymnasiale uddannelser kan indgå i udbuddet. Kurset kan beslutte at udbyde valgfag i grupper med et overordnet emne. Kursisterne skal vælge valgfag inden for nærmere fastsatte krav til niveauer. Et valghold skal oprettes, hvis der på et kursus med mere end 400 kursister er mindst ti tilmeldte kursister, eller hvis der på et kursus med højst 400 kursister er mindst syv tilmeldte kursister.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* skal institutionen udbyde en række valgfag på B- og C-niveau, som alle elever kan vælge imellem. Eleverne vil som udgangspunkt frit kunne vælge valgfag, inden for de timerammer, som er til rådighed. Derudover kan institutionen udbyde valgfag på A-niveau, som elever, der har valgt en udvidet fagpakke, frit kan vælge imellem.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2* skal den enkelte institution som udgangspunkt selv beslutte, hvilke valgfag den ønsker at udbyde og oprette. Dog foreslås det, at institutionerne har pligt til at oprette valgfag, som de har udbudt, hvis mindst ti elever har tilmeldt sig faget. Hvis institutionen udbyder uddannelsen på flere forskellige uddannelsessteder, det vil sige på forskellige geografiske lokaliteter, vil denne forpligtelse til at oprette valgfag gælde for hvert af disse uddannelsessteder.

Forpligtelsen til at oprette valgfag, hvis mindst ti elever har tilmeldt sig, vil være en forenkling af de gældende regler på stx- og hf-uddannelserne, idet der i dag på disse uddannelser er pligt til at oprette et udbudt valgfag, hvis syv elever på institutioner med færre end 400 elever har tilmeldt sig faget, og hvis ti eleverne på institutioner med flere end 400 elever har tilmeldt sig faget. Som et led i at skabe mere ligestilling mellem de gymnasiale ungdomsuddannelser, foreslås en sådan bestemmelse for alle de treårige ungdomsuddannelser.

Efter bestemmelsens *stk. 3* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer. Det er hensigten at fastsætte regler om bl.a. valgfagenes faglige mål, faglige kernestof og prøveformer i læreplaner for de enkelte fag samt regler om valgfagenes timetal.

Efter bestemmelsens *stk. 4* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om, hvilke fag og niveauer der kan og skal indgå i institutionens udbud af valgfag. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om, at nærmere definerede fag skal indgå i institutionens udbud af valgfag.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 40

Der er i gældende ret ikke krav om, at der afvikles uddannelsesetid eller elevtid i eksamensperioden, men heller ikke bestemmelser om, at det ikke må finde sted.

Efter den foreslåede bestemmelse skal bestemmelsen i lovforslagets § 32 om afvikling af undervisningstid og fordybelsestid i prøve- og eksamensperioden gælde tilsvarende for den toårige uddannelse til hf-eksamen. For at fremme en mere hensigtsmæssig udnyttelse af eksamensperioden, foreslås det som noget nyt, at institutionens leder skal påse, at der også afvikles undervisningstid og fordybelsestid i prøve- og eksamensperioden. Af hensyn til elevernes eksamensforberedelse gælder kravet dog ikke ubetinget i sidste eksamenssemester. Det er institutionens leder, som vurderer, hvilke aktiviteter der skal foregå i eksamensperioden, og i hvilket omfang.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 41

Efter gældende ret, jf. kapitel 1 i hf-loven, er hf-enkeltfag målrettet voksne, der ønsker at opnå viden og kompetencer, som grundlag for videre uddannelse eller øgede muligheder på arbejdsmarkedet. I henhold til kapitel 3 skal kurset i forlængelse heraf udbyde undervisning i fag og faggrupper på gymnasialt A-, B- og C-niveau, en større skriftlig opgave og et skriftligt eksamensprojekt. Endvidere skal der tilbydes værkstedsundervisning.

Hf-enkeltfag kan gennemføres som enkeltfag, hvis kursisten alene har brug for ét eller flere enkelte fag, eller kursisten kan sammenstykke enkeltfagene til en samlet hf-eksamen, hvis der er brug for en fuld gymnasial eksamen, og den pågældende ikke ønsker at gennemføre den toårige hf-uddannelse. En samlet hf-eksamen sammenstykket af enkeltfag giver generel studiekompetence og giver derfor adgang til videregående uddannelser i samme omfang, som den toårige hf-uddannelse.

Efter gældende ret, jf. § 43, stk. 2, og § 44, stk. 2, i gymnasieloven, skal der oprettes gymnasiale suppleringskurser (GSK) med det formål at sikre, at elever, der har afsluttet en gymnasial uddannelse, efterfølgende kan erhverve tilstræk-

kelige forudsætninger for at kunne blive optaget på og gennemføre en videregående uddannelse, og der skal etableres gymnasiale indslusningskurser for fremmedsprogede (GIF) for studerende, der i hjemlandet har aflagt en eksamen, der kan sidestilles med en dansk studentereksamen.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* skal hf-enkeltfag kunne følges af kursister, der ønsker at opnå kompetencer i konkrete fag eller fagelementer. Der kan være tale om personer, der for at styrke deres muligheder og kompetencer på arbejdsmarkedet, eller som blot af almindelig interesse ønsker at opnå kompetencer og viden på gymnasialt niveau.

Fagudbuddet kan omfatte elementer af fag fra fagrækken. Et fagelement skal udgøre en afgrænset enhed og kan udgøre indtil halvdelen af det pågældende fags uddannelsesindhold. Institutionen skal for det enkelte fagelement forud for udvalgte udarbejde en beskrivelse af indholdet, der skal ligge inden for det pågældende fags mål. Kursisterne skal gøres bekendt med indholdsbeskrivelsen.

Hf-enkeltfag skal efter *stk. 2* endvidere kunne følges af kursister, der ønsker at opnå studiekompetence til bestemte videregående uddannelser, hvortil der ikke er krav om en fuld gymnasial eksamen. Der sigtes her til personer, der følger en forud defineret pakke af hf-enkeltfag, der i sig selv vil give adgang til at søge ind på uddannelsen til professionsbachelor som eksempelvis sygeplejerske, pædagog eller på politiskolen. Bestemmelsen angiver endvidere, at hf-enkeltfag kan anvendes til at supplere en gymnasial eksamen med henblik på at opfylde specifikke adgangskrav til bestemte videregående uddannelser, eksempelvis krav om fysik på B-niveau til en diplomingeniøruddannelse.

Efter bestemmelsens *stk. 3* kan hf-enkeltfag af personer uden en gymnasial eksamen sammenstykkes til en fuld højere forberedelseseksamen, der i kraft af sin sammensætning svarer til en hf-eksamen fra den toårige uddannelse til hf-eksamen enten med en fagpakke, jf. lovforslagets § 37, stk. 2, (hf-eksamen uden overbygning) eller med en udvidet fagpakke, jf. lovforslagets § 37, stk. 3, (hf-eksamen med overbygning). En sådan eksamen, der efter sit indhold stort set svarer til en hf-eksamen, betegnes en ”højere forberedelseseksamen”.

Terminologisk vil der altså fremadrettet blive sondret mellem en ”hf-eksamen”, der opnås efter gennemførelsen af den toårige fuldtidsuddannelse, og en ”højere forberedelseseksamen”, der sammenstykkes af enkeltfag. På tilsvarende vis som for en hf-eksamen sondres mellem, om den højere forberedelseseksamen er ”uden overbygning”, hvorved den giver adgang til erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelse, eller ”med overbygning”, hvorved den herudover giver adgang til universitetsbacheloruddannelse.

Efter den foreslåede bestemmelse skal den samlede undervisningstid mindst svare til undervisningstiden i den toårige uddannelse til hf-eksamen, jf. lovforslagets § 33, stk. 4. Som følge af at der foreslås fastsat et minimumstimetal for undervisningstid i den toårige uddannelse til hf-eksamen, foreslås det som noget nyt, at den samlede undervisningstid for den kursist, som ønsker at sammenstykke hf-enkeltfag til en hø-

jere forberedelseseksamen, mindst skal svare til undervisningstiden i den toårige uddannelse til hf-eksamen uden eller med overbygning. Institutionen skal således sikre, at den kursist, der lukker sin højere forberedelseseksamen, samlet set har modtaget undervisning svarende til mindst 1.705 timer (hf-eksamen uden overbygning) eller mindst yderligere 250 timer (hf-eksamen med overbygning). Dette kan enten ske ved, at uddannelsen til hf-enkeltfag rummer et ekstra fag eller gennem kursistens deltagelse i ekstratimer i fag eller andre faglige aktiviteter.

Det vil derimod ikke være et krav, at der i hf-enkeltfag, som sammenstykkes til en højere forberedelseseksamen, indgår en timepulje på 80 timer, sådan som det gælder for den toårige uddannelse til hf-eksamen, jf. lovforslagets § 33, stk. 5. Dette skyldes, at en sådan pulje er vanskelig at administrere i forhold til kursister, der som udgangspunkt kun ønsker at tage et enkelt eller to fag, men som senere gennemfører hvad der svarer til en fuld højere forberedelseseksamen.

Efter den foreslåede bestemmelse skal fagene, der i den toårige uddannelse til hf-eksamen indgår i faggrupper, jf. lovforslagets § 37, stk. 1, nr. 4 og 5, følges som enkeltfag, uanset om de afsluttes på C-niveau eller på et højere niveau. Det drejer sig om fagene historie, religion, samfundsfag, biologi, geografi og kemi.

Kursister, der ønsker at sammenstykke en højere forberedelseseksamen, skal på institutionen have tilbud om individuelt at udarbejde en større skriftlig opgave og om individuelt eller i grupper at udarbejde et skriftligt eksamensprojekt. Eksamensprojektet er et særligt element i højere forberedelseseksamen, da der ikke indgår et sådant i den toårige uddannelse til hf-eksamen. Det skal ses i sammenhæng med, at de fag, der i den toårige uddannelse til hf-eksamen indgår i faggrupper af disse kursister følges som enkeltfag. Dette gælder, uanset om de afsluttes på det obligatoriske niveau (altså C-niveau, bortset fra faget historie, der er obligatorisk på B-niveau) eller på et højere niveau.

En person, som har en hf-eksamen uden overbygning eller en højere forberedelseseksamen uden overbygning, skal efter *stk. 4* uden nærmere aftale med en institution om et supplerende overbygningsforløb efter lovforslagets § 65, stk. 3, kunne opnå en overbygning ved at gennemføre hf-enkeltfag i tilstrækkeligt omfang. Det er altså ikke nødvendigt at henvende sig til en gymnasial institution med den erklærede hensigt, at institutionen skal sammensætte et egentligt supplerende overbygningsforløb til én – det vil også være muligt blot på egen hånd at beslutte, hvilke ekstra fag/løft af niveau i fag man ønsker at tage for at opfylde kravene til en overbygning.

Fordelene ved at efterspørge et egentligt supplerende overbygningsforløb inden for rammerne af gymnasial supplerende kan være, at man på denne måde får institutionens hjælp i forhold til at sammensætte et forløb, der fagligt set er hensigtsmæssigt set i relation til den eller de specifikke universitetsbacheloruddannelser, som man påregner at søge ind på, at et supplerende overbygningsforløb kan give adgang til

SU, og at et supplerende overbygningsforløb under bestemte betingelser er vederlagsfrit.

For at et enkeltfag kan medgå til opnåelse af en overbygning, vil faget skulle bestå, da der ikke er tale om en samlet uddannelse med et eksamensresultat i form af et gennemsnit af prøvekarakterer. Hvis der indgår flere karakterer i faget, er kravet opfyldt, hvis gennemsnittet er på mindst 2,0.

Efter bestemmelsens *stk. 5* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om fagenes mål, indhold og omfang på forskellige niveauer samt om det skriftlige eksamensprojekt. Det er hensigten at fastsætte regler om fagenes identitet, formål, faglige mål, indhold, kernestof m.v. i form af læreplaner for de enkelte fag, ligesom det er hensigten at fastsætte regler om indhold, form, omfang m.v. af det skriftlige eksamensprojekt.

Efter bestemmelsens *stk. 6* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om udbud og tilrettelæggelse af hf-enkeltfag, og om hvilke fag og niveauer der kan og skal indgå i institutionens udbud af hf-enkeltfag. Det er hensigten at fastsætte regler om bl.a. hvilke fag, institutionerne skal udbyde.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Hvad angår optagelse på hf-enkeltfag, henvises der til lovforslagets § 17 og bemærkningerne hertil.

Til § 42

Efter gældende ret, jf. kapitel 4 i de gældende love om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og til studentereksamen (stx), samt kapitel 5 i hf-loven, har elever og kursister mødepligt og pligt til at deltage aktivt i undervisningen. Institutionens leder er forpligtet til at gribe ind over for elevers og kursisters fravær.

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 42 er en videreførelse af de gældende bestemmelser i § 21 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 23 og hf-lovens § 18. Som led i sammenskrivningen præciseres det, at samme pligter påhviler kursister på hf-enkeltfag.

Eleverne og kursisterne har efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* både mødepligt og krav om aktiv deltagelse i undervisningen. I bekendtgørelse nr. 1220 af 4. december 2006 om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddannelser er det uddybet, at der herved forstås en pligt til at møde frem til den del af undervisningen, der kræver tilstedeværelse på institutionen, og som varetages af en tilstedeværende lærer, rettidig aflevering af skriftlige opgaver, der kvalitativt og kvantitativt følger de krav, der er fastsat, deltagelse i interne prøver (terminsprøver, årsprøver og lignende), deltagelse i ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der alene vedrører forplejning og højst udgør 50 kr. pr. døgn pr. deltager (1998-niveau), (beløbet er pr. 1. august 2014 reguleret til 80 kr.) og deltagelse i anden undervisning, herunder selvstændigt arbejde og virtuel undervisning, der er planlagt som en del af undervisningen.

Mødepligten til de officielle prøver fremgår til gengæld af bekendtgørelse nr. 343 af 8. april 2016 om prøver og eksamen i de almene og studieforberedende ungdoms- og voksenuddannelser.

Når undervisning er tilrettelagt som fjernundervisning (virtuel undervisning), skal institutionerne sørge for, at der tages stilling til, hvordan det skal sikres, at eleverne/kursisterne overholder mødepligten og pligten til aktiv deltagelse.

Institutionens leder vil efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2* have en forpligtelse til at gribe ind over for elevers og kursisters fravær. Dette skal sikre, at der reageres tidligt på elever og kursisters forsømmelser, og institutionens leder er forpligtet til at sikre, at eleverne og kursisterne får den nødvendige vejledning, herunder bliver gjort opmærksom på institutionens støttemuligheder. De nærmere regler om indgriben overfor elevers og kursisters fravær skal fremgå af institutionens studie- og ordensregler, der skal ligge inden for rammerne af den bekendtgørelse, der vil blive udstedt med hjemmel i § 43, stk. 3. I dag fremgår sådanne regler af bekendtgørelse nr. 1220 af 4. december 2006, jf. ovenfor.

Til § 43

Efter gældende ret, jf. kapitel 4 i de gældende love om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og studentereksamen (stx), kapitel 5 i hf-loven samt bekendtgørelse om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddannelser, skal den enkelte institution fastsætte studie- og ordensregler, som skal indeholde institutionens regler for almindelig orden og samvær, en beskrivelse af elevernes pligt til aktivt at deltage i undervisningen, og hvilke foranstaltninger institutionens leder kan iværksætte over for elever, der ikke følger institutionens studie- og ordensregler. Reglerne skal desuden indeholde en procedure for institutionens håndtering af elevernes forsømmelser.

Eleverne skal gøres bekendt med studie- og ordensreglerne og med de følger, som en manglende overholdelse af reglerne kan indebære. Eleverne har pligt til at følge de lokalt fastsatte regler, og institutionens leder har kompetence til at iværksætte sanktioner over for elever, der ikke overholder reglerne. Efter bekendtgørelsen om studie- og ordensregler kan institutionens leder, hvis en pædagogisk tilrettevisning ikke er en tilstrækkelig reaktion, iværksætte følgende sanktioner over elever, der ikke følger reglerne: Advarsel, udelukkelse fra konkrete arrangementer eller aktiviteter, midlertidig udelukkelse fra undervisningen i indtil ti dage på et skoleår, idet udelukkelsen registreres som fravær, henvisning til at aflægge prøve i alle fag, der kan afsluttes med prøve på det pågældende klassetrin i det pågældende år, fortabelse af retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag, der afsluttes det pågældende skoleår eller bortvisning (udskrivning).

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* skal institutionens leder fastsætte institutionens studie- og ordensregler, og gøre eleverne og kursisterne bekendt med studie- og ordensreglerne. ”Studie-” refererer til, at reglerne kan angå de

forpligtelser, som eleverne er underlagt i relation til selve de gymnasiale uddannelsesforløb, især mødepligten og pligten til aktiv deltagelse, herunder procedurer for institutionens håndtering af elevernes forsømmelser. "Ordens-" refererer til, at reglerne kan angå krav til eleverne i forhold til almindelig orden og samvær på institutionen i bred forstand, dvs. ikke alene i forhold til den gymnasiale undervisning. Eleverne skal gøres bekendt med studie- og ordensreglerne og med de følger, som en manglende overholdelse af reglerne kan indebære.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2* vil eleverne og kursisterne ligesom efter gældende ret have pligt til at følge studie- og ordensreglerne. Institutionens leder skal træffe afgørelse om iværksættelse af sanktioner over for elever og kursister, der ikke følger institutionens studie- og ordensregler.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 3* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om institutionernes studie- og ordensregler. Institutionens leder skal fastsætte studie- og ordensreglerne inden for de rammer, som udstikkes ved en kommende bekendtgørelse.

Det er hensigten, at bekendtgørelsen i lighed med den gældende bekendtgørelse vil fastsætte regler om, at den enkelte institution skal fastsætte studie- og ordensregler, som skal indeholde institutionens regler for almindelig orden og samvær, en beskrivelse af elevernes pligt til aktivt at deltage i undervisningen, og hvilke foranstaltninger institutionens leder kan iværksætte over for elever, der ikke følger institutionens studie- og ordensregler, samt en procedure for institutionens håndtering af elevernes forsømmelser.

Det er endvidere hensigten, at bekendtgørelsen skal angive mulige sanktionsformer over for elever, der ikke overholder reglerne. Det er hensigten at videreføre sanktionsmulighederne fra den gældende bekendtgørelse om studie- og ordensregler i form af advarsel, udelukkelse fra konkrete arrangementer eller aktiviteter, midlertidig udelukkelse fra undervisningen i indtil ti dage på et skoleår, idet udelukkelsen registreres som fravær, henvisning til at aflægge prøve i alle fag, der kan afsluttes med prøve på det pågældende klassetrin i det pågældende år, fortabelse af retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag, der afsluttes det pågældende skoleår eller bortvisning (udskrivning).

Det vil endvidere blive overvejet, om det nuværende sanktionskatalog med fordel kan udvides, men den mest indgribende sanktion vil som i dag være bortvisning fra uddannelsesforløbet på institutionen. Alle sanktioner skal som i dag stå i rimeligt forhold til de begåede overtrædelser af studie- og ordensreglerne og kan kun pålægges efter en konkret vurdering, jf. det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

Efter forslaget udvides og præciseres bemyndigelsen i forhold til de gældende love, idet bemyndigelsesbestemmelsen i lighed med § 52 i lov om folkeskolen vil give mulighed for, at ministeren kan fastsætte regler om, at der også kan iværksættes sanktioner i anledning af elevadfærd, der er udvist uden for institutionen, hvis adfærden har haft en direkte indflydelse på god orden på institutionen, samt regler om, at

private genstande kan tilbageholdes, og at tilbageholdelsen af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører. Det foreslås endvidere, at der kan fastsættes regler om elevernes frivillige medvirken i institutionens test for rusmidler.

Herved sikres der bl.a. udtrykkelig hjemmel til at fastsætte, at de i bekendtgørelsen anførte reaktionsmuligheder vil kunne anvendes ikke blot i anledning af en elevs opførsel i forbindelse med benyttelsen af institutionens tilbud, men til lige i anledning af anden elevadfærd, hvis adfærden, selv om den er udvist uden for institutionen, har haft en direkte indflydelse på god orden på institutionen, herunder på respektfulde relationer mellem institutionens elever indbyrdes og mellem elever og ansatte. Det vil i sammenhæng hermed blive tydeliggjort i bekendtgørelsen, at institutionens leder endvidere kan fastsætte ordensregler herom.

At institutionerne i deres studie- og ordensregler kan fastsætte regler, der omfatter elevernes adfærd både i uddannelsestiden på institutionen og uden for institutionen, f.eks. på ekskursioner, samt i et vist omfang i elevernes fritid, er allerede antaget i vejledning til bekendtgørelse nr. 1222 af 4. december 2006 om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddanner, (vejledning nr. 92 af 4. december 2006).

Det fremgår dér, at institutionens studie- og ordensregler som udgangspunkt ikke gælder elevernes adfærd i fritiden, men at reglerne dog kan bringes i anvendelse, hvis elevens konkrete adfærd er foregået på skolen eller i umiddelbar tilknytning til skolen, herunder til arrangementer, der er relateret til skolen, eller hvis den pågældende adfærd i øvrigt skønnes at kunne eller vil have betydning for forhold på skolen. Det er dog fundet hensigtsmæssigt, at bemyndigelsesbestemmelsen på det gymnasiale uddannelsesområde udtrykkeligt harmoniseres med folkeskoleområdet.

Den præciserede bemyndigelse vil tydeliggøre institutionsledernes adgang til at gribe ind over for f.eks. elevs mobning af hinanden eller af deres lærere på de sociale medier, selvom adfærden måtte foregå i fritiden og uden for institutionens område, hvilket kan have stor betydning for at kunne opretholde et godt og respektfuldt undervisnings- og læringsmiljø.

Det bemærkes, at proportionalitetsprincippet må føre til, at institutionernes ledere er særlig varsomme, når de påtænker at iværksætte foranstaltninger på baggrund af elevadfærd, der udvises uden for institutionen.

Der vil endvidere med udgangspunkt i den udvidede bemyndigelse blive indarbejdet en udtrykkelig regel om adgangen til at tilbageholde medbragte genstande, eksempelvis mobiltelefoner og til at opretholde tilbageholdelsen ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører. Herved får en institution adgang til at opretholde tilbageholdelsen af inddragne private genstande ud over institutionstiden, men det er under hensyn til den indgribende karakter af en sådan beslutning en betingelse, at opretholdelse af tilbageholdelsen ud over institutionstiden endvidere har hjemmel i de studie- og ordensregler, som institutionens leder har fastsat.

Det vil tillige være en betingelse, at opretholdelse af tilbageholdelsen er praktisk eller pædagogisk begrundet, og at disse grunde er tungtvejende. En pædagogisk grund kan være, at det er nødvendigt at opretholde tilbageholdelsen af genstanden, for at eleven oplever, at det har konsekvenser for den pågældende at tilsidesætte studie- og ordensreglerne. Tilbageholdelsen kan under alle omstændigheder ikke oprettholdes længere, end hvad hensynet til den gode orden og eventuelt disse supplerende praktiske eller pædagogiske grunde tilsiger, jf. proportionalitetsprincippet. Tilbageholdelse af genstande, f.eks. mobiltelefoner, vil således normalt ikke kunne oprettholdes længere end ét døgn, hvilket indebærer, at en elev eller kursist, som har fået frataget sin mobiltelefon i løbet af skoledagen, normalt vil skulle have udleveret telefonen igen senest den efterfølgende skoledag. Der vil normalt ikke være grundlag for at tilbageholde telefonen hen over en weekend.

Det følger af god forvaltningsskik i forhold til ikke-myndige elever, at hjemmet orienteres om, at en genstand er tilbageholdt, og hvornår den vil kunne afhentes igen.

I forbindelse med udarbejdelse af en kommende bekendtgørelse vil de regler, der fremgår af den gældende bekendtgørelse, blive gennemgået med henblik på en vurdering af, hvorvidt de er hensigtsmæssigt udformede. Efter § 14 i den gældende bekendtgørelse om studie- og ordensregler kan en klage over en institutionsleders afgørelse om en sanktion indgives til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling af eleven eller forældremyndighedsindehaveren, hvis eleven er undergivet forældremyndighed, inden to uger fra afgørelsens meddelelse. Klagen indgives skriftligt til institutionens leder, der videresender klagen til ministeriet sammen med sin egen udtalelse i sagen. Før sagen videresendes, skal institutionens leder give klageren lejlighed til inden for én uges frist at kommentere udtalelsen. Klagerens eventuelle kommentar skal medsendes til ministeriet. Klage over en sanktion har ikke opsættende virkning, medmindre institutionens leder henholdsvis ministeriet i særlige tilfælde træffer beslutning herom.

I forbindelse med udformning af en ny bekendtgørelse vil det bl.a. blive vurderet, om klageproceduren med fordel kan tilpasses, så Styrelsen for Undervisning og Kvalitet modtager klager hurtigere, end det er tilfældet i dag, og om det kan præciseres, hvornår det kan være relevant at tillægge en klage opsættende virkning. Der vil også blive set på, om reglerne for inddragelse og orientering af eleverne og forældremyndighedens indehaver kan forbedres, og om kravene til institutionernes sagsbehandling kan tydeliggøres.

Det vil bl.a. kunne præciseres, at iværksættelsen af en konkret sanktion vil forudsætte dels at sanktionen falder inden for de rammer, som bekendtgørelsen fastsætter, dels at den også skal fremgå af institutionens egne studie- og ordensregler. Derudover vil der kunne blive fastsat regler om, at iværksættelsen af en sådan sanktion normalt vil forudsætte, at der er foretaget en forudgående partshøring, men at institutionerne i situationer, hvor den almindelige retsbevidsthed på institutionen tilsiger det, f.eks. hvor en elev efter alt at dømme har foretaget en voldelig handling, kan beslutte

midlertidigt at sende eleven hjem, mens sagen undersøges nærmere.

Der vil i bekendtgørelsen blive indarbejdet et tydeligere krav om, at studie- og ordensreglerne skal danne grundlag for en målrettet indsats for at imødegå snyd med elevernes skriftlige arbejde, ligesom der vil blive fastsat regler, der giver institutionerne adgang til at fastsætte regler om rusmiddelestning af eleverne i situationer, hvor der foreligger en formodning om, at en elev har tilsidesat et eventuelt forbud mod indtagelse af rusmidler. Regler om elevs medvirken i institutioners test for rusmidler vil forudsætte, at eleverne frivilligt deltager i testen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 44

Efter gældende ret, jf. kapitel 4 i de gældende love om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og almen studentereksamen (stx) og kapitel 5 i hf-loven, kan institutionens leder i særlige tilfælde nægte en elev eller kursists oprykning til næste klassetrin, hvis det vurderes, at vedkommende ikke har opnået et tilstrækkeligt udbytte af det hidtil gennemførte undervisningsforløb. Det er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig forudsætning for at nægte oprykning, at eleven har under 2,0 i gennemsnit.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 1* om institutionens leders adgang til i særlige tilfælde at nægte en elev oprykning til næste klassetrin i de sammenhængende gymnasiale uddannelser er en videreførelse fra de gældende love (§ 23 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 25 og hf-lovens § 20).

Bestemmelsen vil indebære, at elevens oprykning til næste klassetrin betinges af et tilstrækkeligt udbytte af det hidtil gennemførte undervisningsforløb. For at sikre et seriøst engagement fra elevernes side og for at sikre det faglige miljø har institutionens leder kompetence til i særlige tilfælde at nægte oprykning, hvis en elevs gennemsnit er mindre end 2,0 af de opnåede karakterer, eleven har opnået ved skoleårets afslutning.

Det vil således være en nødvendig, men ikke en tilstrækkelig forudsætning for nægtelse af oprykning, at eleven har under 2,0 i gennemsnit. Derudover vil det være en forudsætning, at lederen også konkret vurderer, at eleven ikke har opnået et tilstrækkeligt udbytte af det hidtil gennemførte undervisningsforløb. Lederen vil som led i denne vurdering bl.a. kunne inddrage erfaringer fra den løbende evaluering af og dialog med eleven, som der foreslås styrket med lovforslaget, jf. bl.a. bemærkningerne til lovforslagets § 28.

Ministerens for børn, undervisning og ligestilling kan med bestemmelsens *stk. 2* fastsætte regler om institutionens leders adgang til at nægte en elev oprykning. Bemyndigelsen vil som i dag bl.a. blive benyttet til at fastsætte regler om beregningen af det angivne gennemsnit, der skal være under 2,0, hvis adgangen til at nægte oprykning skal kunne benyt-

tes. Det er endvidere hensigten bl.a. at fastsætte regler om, hvornår vurderingen om oprykning skal foretages, og om muligheder for at gå et klasstrin om.

Til § 45

Efter gældende ret, jf. §§ 24 og 25 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og §§ 26 og 27 i gymnasieloven (stx), indeholder den samlede eksamen i disse uddannelser mindst ni prøver, herunder et studieretningsprojekt. Eksamen kan omfatte prøver i alle fag på uddannelserne, for højere teknisk eksamen og højere handelseksamen dog undtaget fag fra andre gymnasiale uddannelser, hvori der ikke er prøve, og for studentereksamen undtaget prøve i faget idræt på C-niveau.

Efter § 24, stk. 2 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og § 26, stk. 2 i gymnasieloven kan de respektive eksamener i dag endvidere sammenstykkedes som enkeltfagseksamen. Som led i regelforenklingsforslaget foreslås det med lovforslaget, at det fremover kun skal være en højere forberedelseksamen, der udelukkende skal kunne sammenstykkedes som enkeltfagseksamen. For at imødekomme behovet for, at tidligere elever fra uddannelserne til almen, merkantil og teknisk studentereksamen, som har forladt uddannelsesforløbet uden en fuld eksamen, kan afslutte deres eksamen som enkeltfagseksamen som et alternativ til at blive genoptaget på et nyt fuldtidsforløb, foreslås der med lovforslaget § 45, stk. 3, jf. nærmere nedenfor, fastsat en særlig hjemmel, der netop tager sigte på personer, som falder fra uddannelsesforløbet på sidste år.

Med lovforslaget foreslås eksamen i de tre uddannelser alle benævnt studentereksamen – henholdsvis teknisk, merkantil og almen studentereksamen. En studentereksamen vil også fremadrettet være en samlet eksamen bestående af karakterer i de fag, som eleven har haft. Der gives afsluttende standpunktskarakterer i fagene, der medregnes i eksamensresultatet. Der gives endvidere prøvekarakterer i de fag, hvor der aflægges prøve.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1*, skal hver elev aflægge ti prøver, hvilket er en øgning af det gældende antal på ni. Blandt disse ti prøver vil der være en obligatorisk mundtlig prøve med udgangspunkt i et studieområdeprojekt for uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen og i et studieretningsprojekt for uddannelsen til almen studentereksamen, ligesom der for uddannelsen til teknisk studentereksamen vil være en prøve i teknikfag på A-niveau. Hertil kommer en obligatorisk skriftlig prøve i dansk på A-niveau i alle uddannelserne. I dag er den skriftlige prøve i dansk på A-niveau ikke obligatorisk.

Det foreslås endvidere i lovforslagets § 21, stk. 5, at resultaterne af interne prøver i de forløb, som indgår i uddannelsernes grundforløb, jf. lovforslagets § 21, stk. 3, også skal tælle med i elevens samlede eksamensresultat.

De resterende prøver afholdes på baggrund af et prøvefagsudtræk, som Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har udarbejdet principper for, så der sikres uforud-

sigelighed, så elever ikke må kunne forudse, at der er fag, de ikke kan komme til prøve i.

Alle elever skal således aflægge ti prøver. Elever, der vælger et eller flere fag på A-niveau udover det antal, som kræves i uddannelserne, jf. lovforslagets § 22, stk. 2, vil desuden skulle aflægge et tilsvarende antal ekstra prøver.

Prøven i studieområdeprojektet i uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen og i studieretningsprojektet i uddannelsen til almen studentereksamen vil som noget nyt skulle omfatte både en skriftlig besvarelse og en mundtlig eksamination (der er tale om én samlet prøve).

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal ministeren for børn, undervisning og ligestilling hvert år udtrække, hvilke fag den enkelte elev skal aflægge prøve i, og institutionens leder gør hvert år eleverne bekendt med, i hvilke fag de skal aflægge prøve. Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling gennemfører udtræk af prøvofag centralt, og ministeriet udsteder herudover for hver prøvetermin en prøveplan over, hvornår de centralt stillede skriftlige prøver skal finde sted, og inden for hvilken tidsramme de mundtlige prøver skal finde sted. Ministeriet fastsætter samtidig tidspunktet for, hvornår prøveplanen må offentliggøres. Institutionerne fastsætter selv det konkrete tidspunkt for afholdelse af mundtlige prøver og meddeler herefter eleverne, hvilke prøver de skal aflægge og hvornår.

Det foreslås med *stk. 3*, at en elev i uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen, der på sidste år af uddannelsesforløbet forlader uddannelsen uden at have fuldført denne, skal kunne afslutte sin studentereksamen som enkeltfagseksamen som selvstuderende eller gennem enkeltfag. Dette kan i en række tilfælde være et godt alternativ til, at den pågældende i det næstfølgende skoleår eller på et senere tidspunkt skal gå klasstrinnet om eller genoptages på uddannelsen på ny.

Muligheden kan bl.a. være relevant for den person, som bortvises fra uddannelsesforløbet på institutionen på grund af overtrædelse af institutionens studie- og ordensregler. Den pågældende vil så, således som det også forekommer i dag, kunne aflægge prøve i uafsluttede fag som selvstuderende og på den måde kunne afslutte sin eksamen som enkeltfagseksamen.

Det kan også være relevant for en elev, der på grund af resultaterne i de sidste prøver ikke har kunnet bestå sin eksamen. I disse situationer kan det dog eventuelt være mere relevant, at institutionens leder i stedet giver den pågældende mulighed for at gå hele skoleåret om.

I forhold til elever, der undlader at aflægge sidste prøve, fordi de ikke ønsker at "lukke" deres eksamen med et i deres øjne utilfredsstillende eksamensresultat, vil det ofte være bedre, at de henvises til at afslutte deres eksamen som enkeltfagseksamen, end at tilbyde dem at tage endnu et år som elev på uddannelsen som omgænger. De manglende fag kan den pågældende eventuelt tage som hf-enkeltfag eller på den måde, at den pågældende optages på et eksisterende hold, der indgår i den uddannelse, som han eller hun har forladt. Sidstnævnte kan især være relevant, hvis der er tale om et

profilfag fra uddannelsen, som sjældent eller aldrig udbydes som hf-enkeltfag.

En studentereksamen som enkeltfagseksamen vil skulle opfylde samme krav til omfang, niveauer og fag som en eksamen opnået efter det sammenhængende uddannelsesforløb, herunder en mundtlig prøve i et studieretningsprojekt eller et studieområdeprojekt. De kommende regler om studieretningsprojektet og studieområdeprojektet vil i forhold til disse personer skulle anvendes med de fornødne tilpasninger som følge af, at den pågældende på tidspunktet for udarbejdelsen heraf eventuelt ikke længere er i gang med uddannelsen.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 2 og afsnit 2.1.7.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 46

Efter § 22 i den gældende hf-lov omfatter en samlet hf-eksamen efter et toårigt kursusforløb prøve i de obligatoriske fag dansk, engelsk og matematik samt i ét af fagene billedkunst, dans, design, dramatik, mediefag eller musik på C-niveau, en samlet mundtlig prøve i kultur- og samfundsfaggruppen og en samlet mundtlig prøve i den naturvidenskabelige faggruppe, prøve i to til fire valgfag, et fag på A-niveau, der ikke er engelsk eller historie, og et fag på C-niveau eller engelsk eller historie på A-niveau og enten et fag på B-niveau eller to fag på C-niveau og endelig en bedømmelse af den større skriftlige opgave.

Hf-eksamen vil også efter lovforslaget som udgangspunkt indeholde prøver i alle fag.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1, nr. 1* vil en hf-eksamen omfatte prøve i de obligatoriske fag dansk, engelsk og matematik og idræt eller et kunstnerisk fag (billedkunst, dans, design og arkitektur, dramatik, mediefag eller musik).

Efter bestemmelsens *stk. 1, nr. 2* indgår der endvidere en mundtlig prøve i ét af de fag, der indgår i kultur- og samfundsfaggruppen, og i ét af de fag, der indgår i den naturvidenskabelige faggruppe, begge efter udtræk, samt én individuel, intern mundtlig prøve i hver af de to faggrupper, som både har et enkeltfagligt og et flerfagligt indhold.

Forligskredsen bag aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser er enig om, at eksamensformen for kultur- og samfundsfaggruppen og den naturvidenskabelige faggruppe skal ændres, så eleverne udtrækkes til prøve i ét af de fag, der indgår i faggruppen, umiddelbart inden eksamensperioden.

I dag aflægger eleven én samlet prøve i hver af de to faggrupper, og prøven omfatter alle de tre fag, som indgår i faggruppen. Det foreslås, at der fremadrettet skal udtrækkes ét af de tre fag i hver af faggrupperne, som eleven skal til prøve i, umiddelbart inden eksamensperioden. For at sikre at eleven bliver bedømt i de to fag, som ikke bliver udtrukket til eksamen, og i fagenes samspil i faggruppen, foreslås der endvidere indført en intern mundtlig, individuel prøve med én medtællende karakter i hver af de to faggrupper.

Den interne prøve skal udformes, så den giver mulighed for både en flerfaglig- og enkeltfaglig vurdering af elevens behandling af et centralt emne for hver af de to faggrupper. Grundlaget for prøven er et kortere skriftligt produkt, som omhandler den stillede opgave. Prøven skal have det fællesfaglige perspektiv som udgangspunkt, og skal samtidig inddrage hvert af de tre fags bidrag til belysning af den fællesfaglige problemstilling. Den interne, mundtlige prøve formes som en samtale mellem den enkelte elev og holdets faglærere, samt en fagperson på skolen, som ikke har undervist de pågældende elever.

Eleven vil således få i alt to karakterer i hver af de to faggrupper. De to karakterer i hver af faggrupperne vil komme til at tælle lige meget.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1, nr. 3* indeholder hf-eksamen endvidere prøve i hvert af fagene i en fagpakke (med eller uden overbygning).

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1, nr. 4* indeholder hf-eksamen derudover prøve i valgfag.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1, nr. 5* indeholder hf-eksamen endelig en bedømmelse af den større skriftlige opgave.

I bestemmelsens *stk. 2* foreslås det, at hvis eleven allerede har aflagt prøve i faget på det laveste niveau, vil det alene være prøven i faget på det højeste niveau, som tæller med i det samlede eksamensresultat. Hvis f.eks. en elev, som har afsluttet matematik på C-niveau efter første semester, vælger matematik på B-niveau som led i fagpakken efter andet semester, vil det være resultatet af eksamen i matematik på B-niveau, som tæller med i det samlede eksamensresultat. Det samme gør sig gældende for fagene i en eventuel udvidet fagpakke.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.7.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 47

Efter § 23 i den gældende hf-lov omfatter en samlet hf-eksamen som enkeltfagseksamen prøve i fagene dansk på A-niveau, engelsk på B-niveau og matematik på C-niveau, en samlet prøve i kultur- og samfundsfaggruppen og en samlet prøve i den naturvidenskabelige faggruppe (prøverne i faggrupperne kan erstattes af prøver i enkeltfagene historie på B-niveau og religion og samfundsfag på C-niveau og i enkeltfagene biologi, geografi og kemi, alle på C-niveau), prøve i to til fem valgfag, en bedømmelse af den større skriftlige opgave og et skriftligt eksamensprojekt. Hvis kursisten aflægger en samlet prøve i kultur- og samfundsfaggruppen eller i den naturvidenskabelige faggruppe, gælder kravet om et skriftligt eksamensprojekt dog ikke.

Efter den foreslåede bestemmelse gælder lovforslagets § 46 tilsvarende, når en højere forberedelseseksamen sammenstykes af hf-enkeltfag, idet der dog i stedet for prøver i kultur- og samfundsfaggruppen og den naturvidenskabelige faggruppe, som er nævnt i lovforslagets § 46, *stk. 1, nr. 2*, indgår prøvekarakterer i alle fagene nævnt i lovforslagets §

37, stk. 1, nr. 4 og 5, og idet der indgår en mundtlig prøve med udgangspunkt i et skriftligt eksamensprojekt.

Der indgår således følgende prøver i en højere forberedelseseksamen, der sammenstykket af hf-enkeltfag: prøve i fagene dansk på A-niveau, engelsk på B-niveau, matematik på C-niveau, idræt eller et kunstnerisk fag på C-niveau (billedkunst, dans, design og arkitektur, dramatik, mediefag eller musik), prøve i historie på B-niveau, prøve i religion, samfundsfag, biologi, geografi og kemi, alle på C-niveau, prøve i hvert af fagene i en fagpakke (med eller uden overbygning), prøve i valgfag, bedømmelse af den større skriftlige opgave samt en mundtlig prøve med udgangspunkt i et skriftligt eksamensprojekt.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.7.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 48

Efter gældende ret, jf. §§ 25 og 26 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og §§ 27 og 28 i gymnasieloven, fastsætter ministeren for børn, undervisning og ligestilling hvert år, hvornår prøver med centralt stillede opgaver afholdes. Det følger af de nævnte regler, at den enkelte institution bestemmer, hvornår øvrige prøver afholdes på den enkelte skole inden for terminer, som er fastsat af ministeren for børn, undervisning og ligestilling. Ministeren fastsætter hvert år, i hvilke fag den enkelte elev skal aflægge prøve, og institutionen gør hvert år eleverne bekendt med, i hvilke fag der skal aflægges prøve. Institutionen afholder prøver og udsteder bevis for prøver og eksamen. Prøverne er individuelle for hver elev. Dette gælder dog ikke prøver, hvor flere elevers deltagelse er en forudsætning for en del af prøvens gennemførelse. Hver elev bedømmes individuelt.

Efter den gældende hf-lovs § 24, stk. 1 og 2, afholder kurssets leder prøver. Prøverne er individuelle for hver kursist, dette gælder dog ikke prøver, hvor flere kursisters deltagelse er en forudsætning for en del af prøvens gennemførelse. Hver kursist bedømmes individuelt.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* fastsætter ministeren for børn, undervisning og ligestilling hvert år, hvornår prøver med centralt stillede opgaver afholdes. Institutionens leder bestemmer, hvornår øvrige prøver afholdes på den enkelte institution inden for terminer, som er fastsat af ministeren for børn, undervisning og ligestilling.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling udsteder hvert år for hver prøvetermin en prøveplan over, hvornår de centralt stillede skriftlige prøver skal finde sted, og inden for hvilken tidsramme de mundtlige prøver skal finde sted. Ministeriet fastsætter samtidig tidspunktet for, hvornår planen må offentliggøres. Institutionerne fastsætter selv det konkrete tidspunkt for afholdelse af mundtlige prøver og meddeler herefter eleverne, hvilke prøver de skal aflægge og hvornår. Derudover udtrækker ministeriet hvert år, hvilke fag den enkelte elev skal aflægge prøve i, det vil sige, at der skal gennemføres et prøvefagsudtræk fra centralt hold. Ministeriet har udarbejdet principper for prøvefagsudtrækket,

som sikrer dets uforudsigelighed, og som dermed fastholder, at elever ikke må kunne forudse, at der er fag, de ikke kan komme til prøve i.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2* afholder institutionens leder prøverne. Det er således institutionens leder, som bestemmer, hvornår øvrige prøver ud over prøver med centralt stillede opgaver skal afholdes. Prøverne skal dog afholdes inden for terminer, som bliver fastsat af ministeren for børn, undervisning og ligestilling.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 3* er prøverne individuelle for hver elev eller kursist. Det gælder dog ikke prøver, hvor flere elevers eller kursisters deltagelse er en forudsætning for en del af prøvens gennemførelse. Hver elev eller kursist skal bedømmes individuelt. I nogle fag er det efter læreplanerne en forudsætning, at der deltager flere elever eller kursister i prøven. I så fald aflægges eleverne prøven samlet, men eleverne skal også i disse tilfælde bedømmes individuelt.

Til § 49

Gældende regler om udstedelse af eksamensbeviser for de gymnasiale uddannelser er i bekendtgørelse om prøver og eksamen i de almene og studieforberedende ungdoms- og voksenuddannelser (den almene eksamensbekendtgørelse). Gældende regler om udstedelse af bevis for gymnasialt indslusningskursus for flygtninge og indvandrere (GIF) er i bekendtgørelse om gymnasial suppleringskursus (GS-bekendtgørelsen). Eksamensbeviser udstedes i dag af den enkelte institution. Skolens pligt til at opbevare beviser, herunder oplysninger, der er nødvendige for at udstede bevis, er reguleret i arkivlovgivningen, forvaltningsloven og persondataloven.

Den foreslåedes bestemmelses *stk. 1* fastsætter, at der skal udstedes et digitalt eksamensbevis, når elever har bestået eksamen i den toårige uddannelse til almen studentereksamen, de treårige uddannelser til teknisk, merkantil og almen studentereksamen samt den toårige uddannelse til hf-eksamen.

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal eksamensbeviset for studentereksamen og hf-eksamen indeholde prøvekarakterer og i relevant omfang afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer). Karaktererne vil indgå med forskellig vægt i eksamensresultatet. Vægtningen af de forskellige karakterer vil fremadrettet – på samme måde som det er tilfældet i dag – blive fastsat i bekendtgørelse med hjemmel i den foreslåede bestemmelse i § 52.

Efter bestemmelsens *stk. 3* vil personer, som har aflagt alle de krævede prøver i et gymnasialt indslusningskursus for flygtninge og indvandrere (GIF) efter den foreslåede bestemmelse i § 65, stk. 4, få udfærdiget et digitalt bevis for GIF, hvis gennemsnittet af prøverne er på mindst 2,0. Karaktererne på beviset vil indgå med forskellig vægt.

Efter bestemmelsens *stk. 4* vil en kursist på hf-enkeltfag kunne anmode om at få udfærdiget et digitalt eksamensbevis for en sammenstykket højere forberedelseseksamen, når betingelserne herfor er opfyldt. Det samme gælder en person, der ønsker at afslutte en studentereksamen som enkeltfags-eksamen efter den foreslåede bestemmelse i § 45, stk. 3.

Karaktererne på eksamensbeviset vil indgå med forskellig vægt i eksamensresultatet. De nærmere regler om beståkravet og vægtningen af de forskellige karakterer vil fremadrettet – på samme måde, som det er tilfældet i dag – blive fastsat i bekendtgørelse med hjemmel i den foreslåede bestemmelse i § 52.

Det er nyt, at eksamensbeviserne efter stk. 1, 3 og 4 digitaliseres. Eksamensbeviser efter bestået eksamen vil således skulle udfærdiges digitalt, og prøvekarakterer og standpunktskaraktererne (årskaraktererne) vil derfor blive registreret elektronisk. De nærmere regler herom vil blive fastsat i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i § 52. Elever og kursister skal vederlagsfrit kunne anmode om at modtage en bekræftet udskrift af det digitale eksamensbevis.

Med hensyn til digital udstedelse af eksamensbevis bemærkes, at det fremover vil være det digitale eksamensbevis, der er det originale bevis. De nærmere regler om digitalt eksamensbevis vil blive fastsat i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i § 52.

Karaktererne i Eksamensdatabasen lægges til grund for og får virkning i forhold til optagelse på videregående uddannelse.

Institutionerne vil som hidtil i henhold til arkivlovgivningen, forvaltningsloven og persondataloven have pligt til at opbevare beviser, herunder oplysninger, der er nødvendige for at udstede digitalt bevis. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 54. Institutionerne vil endvidere fortsat have ansvaret for udlevering af beviser, og får nu hjemmel til at udstede det digitalt eksempelvis ved udsendelse til elevernes e-boks. Institutionen vil også kunne udlevere beviset på hvidt A4-papir (gerne af passende kvalitet), idet oplysninger om fag og karakterer, som fremgår af de udstedte beviser, skal modsvare de data, som institutionen skal registrere i Eksamensdatabasen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 50

Gældende regler om udstedelse af prøvebeviser for de gymnasiale uddannelser er i bekendtgørelse om prøver og eksamen i de almene og studieforbereende ungdoms- og voksenuddannelser (den almene eksamensbekendtgørelse). Prøvebeviser udstedes i dag af den enkelte institution. Skolens pligt til at opbevare beviser, herunder oplysninger, der er nødvendige for at udstede bevis, er reguleret i arkivlovgivningen, forvaltningsloven og persondataloven.

Efter bestemmelsen i *stk. 1* vil en kursist på enkeltfagsundervisning, der er omfattet af loven, som noget nyt kunne anmode om at få udfærdiget et digitalt prøvebevis for de enkelte fag, når den pågældende har aflagt prøve. Hvis der indgår flere prøver i faget, skal alle prøver være aflagt, før der kan udstedes prøvebevis. Resultaterne fra prøverne vil blive indberettet til den nationale eksamensdatabase, men der udfærdiges først et digitalt prøvebevis, hvis kursisten anmoder om det.

Bestemmelsen gælder for hf-enkeltfag, jf. lovforslagets § 41, gymnasiale suppleringskurser (GSK), jf. lovforslagets § 65, stk. 2, de enkelte fag på supplerende overbygningsforløb, jf. lovforslagets § 65, stk. 3, og de enkelte fag på gymnasiale indslusningskurser for flygtninge og indvandrere (GIF), jf. § 65, stk. 4. Selvom GIF er enkeltfagsundervisning i fagpakker, dokumenteres forløbene også med et samlet bevis, jf. lovforslagets § 49, stk. 3.

Tilsvarende vil elever i uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen og uddannelsen til den toårige hf-eksamen, der forlader uddannelsen uden at have fuldført denne, efter *stk. 2* kunne anmode om at få udfærdiget et digitalt prøvebevis for de aflagte prøver i afsluttede fag. Hvis der er givet afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer) i faget, anføres de opnåede karakterer på prøvebeviset.

Efter bestemmelsens *stk. 3* skal kursisten eller den tidligere elev efter anmodning vederlagsfrit modtage en bekræftet udskrift af det digitale prøvebevis og GIF-bevis.

Med hensyn til digital udstedelse af prøvebevis bemærkes, at det fremover vil være det digitale prøvebevis, der er det originale bevis. De nærmere regler om digitalt bevis vil blive fastsat i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i § 52.

Karaktererne i Eksamensdatabasen lægges til grund for og får virkning i forhold til optagelse på videregående uddannelse.

Institutionerne vil som hidtil i henhold til arkivlovgivningen, forvaltningsloven og persondataloven have pligt til at opbevare beviser, herunder oplysninger, der er nødvendige for at udstede digitalt bevis. Der henvises til bemærkninger til § 54. Institutionerne vil endvidere fortsat have ansvaret for udlevering af beviser, og får nu hjemmel til at udstede det digitalt eksempelvis ved udsendelse til elevernes e-boks. Institutionen vil også kunne udlevere beviset på hvidt A4-papir (gerne af passende kvalitet), idet oplysninger om fag og karakterer, som fremgår af de udstedte beviser, skal modsvare de data, som institutionen skal registrere i Eksamensdatabasen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 51

Gældende regler om udstedelse af deltagerbeviser for de gymnasiale treårige uddannelser er i bekendtgørelse om prøver og eksamen i de almene og studieforbereende ungdoms- og voksenuddannelser (den almene eksamensbekendtgørelse). Deltagerbeviser udstedes i dag af den enkelte institution. Skolens pligt til at opbevare beviser, herunder oplysninger, der er nødvendige for at udstede bevis, er reguleret i arkivlovgivningen, forvaltningsloven og persondataloven.

Med bestemmelsens *stk. 1* foreslås der indført en bestemmelse om digitale deltagerbeviser i loven, så elever på uddannelserne til teknisk, merkantil og almen studentereksamen, som forlader uddannelsen uden at have fuldført denne, kan anmode om at få udfærdiget et deltagerbevis for de af-

sluttede fag, der ikke er udtrukket til prøve. Det vil være en forudsætning, at eleven har afsluttet faget, der ikke er udtrukket til prøve, det vil sige har fuldført undervisningen i faget og fået afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer). Der vil således ikke kunne udfærdiges deltagerbevis, hvis eleven selv har undladt at gå op til prøve i et fag, som var udtrukket til prøve, idet faget således ikke kan anses for afsluttet. De afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer) vil blive anført på deltagerbeviset.

Det foreslås endvidere som noget nyt, at deltagerbeviser skal være digitale, og standpunktskaraktererne (årskaraktererne) vil derfor blive registreret elektronisk. Digitale deltagerbeviser for afsluttede fag vil blive udfærdiget, når kravene til at opnå et deltagerbevis, er opfyldt, og den tidligere elev anmoder om det.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2*, kan den tidligere elev anmode om at modtage en bekræftet udskrift af det digitale deltagerbevis. Modtagelse af den bekræftede udskrift af deltagerbeviset skal ske vederlagsfrit.

Med hensyn til digital udstedelse af deltagerbevis bemærkes, at det fremover vil være det digitale deltagerbevis, der er det originale bevis. De nærmere regler om digitalt bevis vil blive fastsat i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i § 52.

Institutionerne vil som hidtil i henhold til arkivlovgivningen, forvaltningsloven og persondataloven have pligt til at opbevare beviser, herunder oplysninger, der er nødvendige for at udstede digitalt bevis. Der henvises til bemærkninger til § 54. Institutionerne vil endvidere fortsat have ansvaret for udlevering af beviser, og får nu hjemmel til at udstede det digitalt eksempelvis ved udsendelse til elevernes e-boks. Institutionen vil også kunne udlevere beviset på hvidt A4-papir (gerne af passende kvalitet), idet oplysninger om fag og karakterer, som fremgår af de udstedte beviser, skal modsvare de data, som institutionen skal registrere i Eksamensdatabasen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 52

Med bestemmelsen får ministeren for børn, undervisning og ligestilling bemyndigelse til at fastsætte regler om prøver og eksamen, herunder om udstedelse af digitalt eksamens-, prøve- og deltagerbevis samt bevis for GIF. Lignende bemyndigelsesbestemmelser i de gældende love er i dag udmøntet i bekendtgørelse nr. 343 af 8. april 2016 om prøver og eksamen i de almene og studieforbereende ungdoms- og voksenuddannelser (den almene eksamensbekendtgørelse) og bekendtgørelse nr. 262 af 20. marts 2007 om karakterskala og anden bedømmelse.

Det vil også efter lovforslaget være gældende, at prøverne dels er mundtlige, dels skriftlige, jf. nærmere straks nedenfor. Ministeren vil som i dag stille opgaverne til de skriftlige prøver. De mundtlige prøver vil være offentlige. Ministeren beskikker censorer til såvel skriftlig som mundtlig eksamen. Klassens eller holdets lærere vil eksaminere ved de mundtli-

ge prøver og stille spørgsmålene, som skal godkendes af censor.

Prøveformerne vil som i dag blive centralt fastsat. Den nærmere udformning vil blive udmøntet i læreplaner for de enkelte fag, der fastsættes i bekendtgørelsesform.

Den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser indeholder en række initiativer i forhold til prøverne, der vil blive udmøntet dels i de enkelte læreplaner, dels i en fælles eksamensbekendtgørelse.

Partierne bag reformen er enige om at forenkle og forny prøverne. Prøverne skal opdateres i overensstemmelse med de ændringer af fagenes indhold og mål, der i øvrigt gennemføres, så det sikres, at der i alle fag er en klar sammenhæng mellem, hvad eleverne skal kunne, og hvad eleverne bliver evalueret på ved prøverne. Nyere prøveformer vil blive indført, hvor det er fagligt relevant, herunder kan prøver med portfolio overvejes. I valget af prøveformer vil der skulle tages højde for de enkelte gymnasiale uddannelsers faglige profil.

Der skal udvikles nye prøveformer, der er velegnet til at måle opfyldelse af kravene til elevernes digitale viden og færdigheder.

Der skal etableres ændrede krav vedr. bonus A-ordningen, så det sikres, at eleverne på de forskellige gymnasiale uddannelser stilles mere lige i forhold til muligheden for at opnå bonus A.

De traditionelle skriftlige prøver på papir vil blive udfaset, og nye digitale skriftlige prøver vil blive udviklet og indfaset i stedet. De digitale prøver skal bidrage til en faglig og pædagogisk forbedring af prøverne, og de må ikke forsimpler indholdet af prøverne. Ved mundtlige prøver, der i dag har to prøveformer, som institutionens leder kan vælge imellem, vil den ene blive fjernet. Der er i dag et meget stort antal 24-timers prøver. Antallet skal nedsættes under hensyntagen til, at 24-timers prøver bevares, hvor de er fagligt velbegrundede, hvilket bl.a. gør sig gældende i fag i de erhvervs-gymnasiale uddannelser.

Principperne for prøveudtrækket vil blive justeret med henblik på, at langt hovedparten af eleverne højst skal aflægge to prøver i fag på C-niveau.

Snyd ved prøverne skal fremover kunne resultere i tildeelingen af den laveste karakter (-3).

Bemyndigelsen vil endvidere blive anvendt til at fastsætte regler, som i modificeret form viderefører bestemmelserne i den gældende almene eksamensbekendtgørelse og bekendtgørelse om karakterskala, herunder f.eks. regler om beståkrav, vægning af karakterer m.v.

Med hensyn til de digitale beviser forventes der fastsat regler om indberetning af prøveresultater til Eksamensdatabasen og om, hvilke øvrige oplysninger i tilknytning til en elevs digitale bevis, der vil skulle registreres i Eksamensdatabasen. Digitaliseringen vil således indebære, at karakterer, dvs. prøvekarakterer og afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer), i det omfang disse gives, og andre former for dokumentation for afsluttede fag, der kan indgå på et ek-

samensbevis, herunder deltagerbeviser og realkompetencebeviser, vil kunne registreres i Eksamensdatabasen. Eksamensdatabasen vil endvidere kunne indeholde anden form for dokumentation for baggrunden for tildeling af merit og eventuel anden relevant faglig dokumentation, der skal foreligge, før et eksamensbevis kan udstedes. Der pågår et arbejde med henblik på endeligt at fastlægge præcist, hvilke data der skal registreres i Eksamensdatabasen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 53

Den foreslåede bestemmelses *stk. 1*, som fastslår, at andre end elever på de gymnasiale uddannelser kan indstille sig til prøve som selvstuderende, er en justeret videreførelse fra de gældende love, jf. § 28 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 30 og hf-lovens § 26.

Elever, der bortvises fra uddannelsesforløbet, vil på lige fod med andre, som ikke er optaget på uddannelsen, kunne indstille sig til prøve som selvstuderende.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler herom. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om den selvstuderendes pligt til at dokumentere, at et eventuelt eksaminationsgrundlag er tilstede, den selvstuderendes adgang til vejledning m.v.

Til § 54

Bestemmelsen om genberegning af det adgangsgivende karaktergennemsnit er ny.

De gymnasiale suppleringsfag kan i dag, hvor karakterer fra fagene ikke får indflydelse på karaktergennemsnittet fra den gymnasiale eksamen, give incitament til karakterspekulation. Der kan således være et incitament til, at en elev på en gymnasial uddannelse – fremfor at vælge den studieretning og de fag, som er relevante i forhold til elevens ønsker til videregående uddannelse – udskyder visse fag til efterfølgende enkeltfagsundervisning i forventning om at kunne opnå et højere karaktergennemsnit fra den gymnasiale eksamen.

Efter bestemmelsens *stk. 1* vil karakterer fra suppleringsfag, som er gennemført med henblik på at blive optaget på en bestemt videregående uddannelse, skulle indregnes i det karaktergennemsnit, som skal bruges til at søge om optagelse på den pågældende videregående uddannelse. Karaktererne fra suppleringsfagene vil dog kun skulle indregnes i det oprindelige karaktergennemsnit, i det omfang det trækker det oprindelige karaktergennemsnit ned.

Bestemmelsen omfatter kun suppleringsfag, som gennemføres med det formål at søge ind på en eller flere konkrete videregående uddannelser, enten fordi den pågældende mangler faget på det niveau, som er krævet for at blive optaget på den videregående uddannelse, eller fordi den pågældende skal forbedre karakteren i et allerede gennemført fag

for at kunne komme ind på den konkrete uddannelse. Suppleringsfag, som en person med en hf-eksamen eller en højere forberedelseksamen uden overbygning gennemfører med det formål at styrke den pågældendes generelle studiekompetence, vil således ikke skulle danne grundlag for en genberegning.

Det foreslås, at den karakter, som er opnået i et suppleringsfag, skal indregnes i karaktergennemsnittet i alle de tilfælde, hvor pågældende søger om optagelse på en videregående uddannelse, hvor det pågældende suppleringsfag er en forudsætning for at blive optaget.

Karakterer fra suppleringsfag vil blive medregnet, uanset hvor lang tid der er forløbet fra studenten har fået suppleringskarakteren, og til den pågældende søger om optagelse på en videregående uddannelse.

Genberegning af karaktergennemsnittet vil ikke bevirke, at der udstedes nye eksamensbeviser. Der vil således alene være tale om en teknisk genberegning i forhold til optagelse.

Forslaget omfatter både suppleringsfag, som udbydes som gymnasiale suppleringskurser (GSK), hf-enkeltfag, enkeltfag fra adgangskursus til ingeniøruddannelserne og enkeltfag på gymnasialt niveau fra erhvervsuddannelserne. Endvidere vil det gælde fag, der indgår i et supplerende overbygningsforløb, jf. § 65, stk. 3.

Genberegning af gennemsnittet vil alene skulle ske for personer, som søger om optagelse på baggrund af en dansk gymnasial eksamen og dermed har deres bevis registreret i den nationale eksamensdatabase. Det vil være en forudsætning for genberegningen af gennemsnittet, at oplysningerne i eksamensdatabasen er korrekte og fyldestgørende, da det er disse oplysninger, der skal ligge til grund for den digitale genberegning. Dette forudsætter, at eksamensdatabasen gøres autoritativ. Det foreslås således flere steder i lovforslagets §§ 49-51 at skrive ind i loven, at eksamens-, prøve- og deltagerbeviser fremover vil skulle udstedes digitalt. Digitaliseringen vil indebære, at karakterer, dvs. prøvekarakterer, og afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer), i det omfang disse gives, og andre former for dokumentation for afsluttede fag, der kan indgå på et eksamensbevis, herunder deltagerbeviser og realkompetencebeviser, vil kunne registreres i Eksamensdatabasen. Eksamensdatabasen vil endvidere kunne indeholde anden for dokumentation for baggrunden for tildeling af merit og eventuel anden relevant faglig dokumentation, der skal foreligge, før et eksamensbevis kan udstedes. Der pågår et arbejde med henblik på endeligt at fastlægge præcist, hvilke data der skal registreres i Eksamensdatabasen. De nærmere regler om digitalt bevis vil blive fastsat i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i § 52.

Karaktererne i Eksamensdatabasen lægges til grund for og får retsvirkning i forhold til optagelse på videregående uddannelse.

Genberegning af gennemsnit vil derfor først kunne foretages for de studenterårgange, der er indberettet til eksamensdatabasen, efter at denne er gjort autoritativ. Ansøgere med danske gymnasiale eksaminer fra før dette tidspunkt vil ikke kunne få genberegnet deres gennemsnit, ligesom genbereg-

ningen heller ikke vil kunne finde anvendelse for ansøgere med udenlandske, gymnasiale eksaminer, da der ikke findes en international, autoritativ eksamensdatabase, der kan danne grundlag for en sådan genberegning. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætter, fra hvilket tidspunkt genberegning af det adgangsgivende karaktergennemsnit skal finde sted, jf. den foreslåede bestemmelse i § 74, stk. 7.

Efter bestemmelsens *stk. 2* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling – efter forhandling med uddannelses- og forskningsministeren – fastsætte regler om genberegningen, herunder om i hvilke situationer, der skal ske genberegning, og om at der ikke skal ske genberegning for visse uddannelser. Bestemmelsen vil bl.a. blive anvendt til at fastlægge, hvordan genberegningen teknisk skal gennemføres.

Til § 55

Efter gældende ret, jf. § 29 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), § 31 i gymnasieloven og § 27 i hf-loven, skal lærere, der underviser i disse uddannelser, have undervisningskompetence (faglig og pædagogisk kompetence) i et eller flere fag i de gymnasiale uddannelser.

Efter den foreslåede bestemmelse vil undervisningskompetence kunne opnås, når kandidaten opfylder fagets mindstekrav og har gennemført pædagogikum for de gymnasiale uddannelser. Pædagogikum gennemføres i forbindelse med det første år af en fastansættelse på en gymnasial institution. I pædagogikum indgår teoretiske kurser og undervisning på egne hold og uddannelsen har som formål at give pædagogiske kompetencer til at undervise i de gymnasiale uddannelser. Pædagogikum skal gennemføres i alle de fag, hvor kandidaten opfylder de faglige mindstekrav. Kravet om pædagogikum gælder kun for fastansatte lærere.

Til § 56

Efter gældende ret, jf. § 30 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), § 32 i gymnasieloven og § 28 i hf-loven, skal lærere på de gymnasiale ungdomsuddannelser have en eksamen på et fagligt niveau svarende til en kandidateksamen bestået ved et universitet.

I stx- og hf-uddannelserne er faglig kompetence betinget af en kandidateksamen bestået ved et universitet i et eller flere fag i de gymnasiale uddannelser. Ved sideordnede fag i en tofagskombinationsuddannelse skal begge fag være inden for hf's eller gymnasiets fagrække. Det er endvidere en betingelse, at uddannelsen i sine enkeltdele og samlet har en sådan faglig og metodisk bredde og dybde, at kandidaten kan undervise fagligt forsvarligt i relation til målene for uddannelsen.

I htx- og hhx-uddannelserne kan lærerne have erhvervet deres faglige kompetencer gennem en uddannelse fra handelshøjskole eller universitet, hvis den pågældende ikke i forvejen har en kandidatuddannelse, eller ingeniørhøjskole i kombination med efterfølgende fagligt kvalificerende erhvervsmæssig beskæftigelse. Det er i bestemmelserne for

disse uddannelser desuden angivet, at læreren i de enkelte undervisningsfag skal have et fagligt niveau, der mindst svarer til et uddannelsesforløb, der er gennemført på et universitet eller en tilsvarende institution og af et omfang på 90 ECTS-point, samt at lærere, der underviser i de erhvervsrelaterede fag, skal have mindst 2 års relevant erhvervs erfaring

Lærere, der tildeles faglig og pædagogisk kompetence i én af de gymnasiale ungdomsuddannelser, kan anvende den opnåede gymnasiale undervisningskompetence også på andre gymnasiale uddannelser, som de efterfølgende måtte skifte til.

Institutionens leder tildeler faglig kompetence i forbindelse med lærerens ansættelse på skolen.

Den foreslåede bestemmelse *stk. 1* fastslår, at faglig kompetence er betinget af en kandidateksamen bestået ved et universitet i et eller flere fag i de gymnasiale uddannelser. Det er endvidere en betingelse, at kandidatens uddannelse i sine enkeltdele og samlet har en sådan faglig og metodisk bredde og dybde, at kandidaten kan undervise fagligt forsvarligt i relation til målene for de gymnasiale uddannelser.

Det gældende regelgrundlag for institutionernes vurdering af faglige kompetencer fremgår af bekendtgørelse nr. 447 af 8. maj 2014 om pædagogikum i de gymnasiale uddannelser, som ændret ved bekendtgørelse nr. 173 af 23. februar 2015, og retningslinjer for universitetsuddannelser rettet mod undervisning i de gymnasiale uddannelser (Faglige mindstekrav) (vejledning nr. 5 af 18. januar 2006).

Bestemmelsens fremhævelse af henholdsvis faglig og metodisk bredde og dybde relaterer sig til de gældende krav formuleret i de faglige mindstekrav og er en videreførelse fra den gældende gymnasielovs § 32, stk. 1, og den gældende hf-lovs § 28, stk. 1, dog med udeladelse af et krav om, at begge fag skal være inden for hf's eller gymnasiets fagrække ved sideordnede fag i en tofagskombinationsuddannelse. Dette krav vurderes at være unødvendigt.

Den foreslåede bestemmelse *stk. 2* er i udgangspunktet en videreførelse fra den gældende lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), § 30, stk. 2, som den er udmøntet i § 5, stk. 1, i pædagogikumbekendtgørelsen. Som led i sammenskrivningen er denne bestemmelse medtaget, dog med visse skærpelser.

Det vurderes således for det første ikke, at professionsbachelorniveauet i praksis kan give et tilstrækkeligt grundlag for at kunne honorere kravet til faglig kompetence i det enkelte fag uden yderligere formel uddannelse. Det er for det andet erfaringen fra de erhvervsgymnasiale institutioner, at fagligt kvalificerende beskæftigelse er svært oversættelig i forhold til ECTS-point. Disse forhold begrundes begge en skærpelse af bestemmelsens ordlyd i forhold til i dag, så det sikres, at lærerne besidder tilstrækkelig teoretisk kompetence, hvilket er en præmis for en høj kvalitet i undervisningen og et højt fagligt niveau.

Det er derfor i forhold til den gældende bestemmelse indskrevet, at fagligt kvalificerende beskæftigelse ikke kan stå alene i forhold til at løfte et professionsbachelorniveau til et

kandidatniveau – der bliver et krav om efterfølgende videre- og efteruddannelse. Det er endvidere præciseret, at dén fagligt kvalificerende beskæftigelse, der sammen med videre- og efteruddannelse kan bidrage til at løfte det teoretiske niveau fra professionsbachelorniveau til et niveau svarende til kandidatniveau, skal være relevant.

Bestemmelsen i § 56, stk. 2, tager udgangspunkt i de særlige profiler på de erhvervsgymnasiale uddannelser, hvor det faglige niveau i nærmere bestemte fag kan nås ad flere veje, jf. uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen særlige profiler.

Visse typer af fag i de erhvervsgymnasiale uddannelser omfatter således i særlig grad et anvendelsesaspekt eller et erhvervsrelateret indhold, som gør det naturligt at inddrage erhvervs- og virkelighedsnære forhold i undervisningen. I disse fag vil kravet om kandidatniveau kunne opfyldes gennem en kombination af en professionsbacheloruddannelse i kombination med relevant videre- og efteruddannelse og eventuelt relevant efterfølgende fagligt kvalificerende beskæftigelse, som samlet set skal svare til niveauet i en kandidateksamen.

De fag, der er særligt profilbærende i de erhvervsgymnasiale uddannelser, er de tekniske, teknologiske, herunder informationsteknologiske, naturvidenskabelige og erhvervsøkonomisk orienterede fag. Inden for disse fag er der muligheder for at opbygge en faglig kompetence på andre måder end gennem en sædvanlig kandidateksamen, f.eks. ved at supplere en diplom- eller civilingeniøruddannelse med særlige områder, som ikke er opfyldt i forhold til de faglige mindstekrav.

Det skal præciseres, at relevant fagligt kvalificerende erhvervsmæssig beskæftigelse i stk. 2 forstås som beskæftigelse, hvor der er et tydeligt sammenfald imellem beskæftigelsens hovedindhold og de gældende faglige mindstekrav i det pågældende fag. Det vil således være et krav, at beskæftigelsen rummer tydelig anvendelse af viden og kompetencer erhvervet fra videregående uddannelse samtidigt med faglig fordybelse og videreudvikling i en erhvervsmæssig kontekst. I de tilfælde, hvor fagligt kvalificerende erhvervsmæssig beskæftigelse ikke eller kun meget svært lader sig oversætte i forhold til indholdet i de faglige mindstekrav og et ECTS-omfang, bør altovervejende kun relevant videre- og efteruddannelse lægges til grund ved vurdering af den faglige kompetence.

Selvom § 56, stk. 2, er en videreførelse af en ordning fra de erhvervsgymnasiale uddannelser, vil bestemmelsen med sammenskrivningen også komme til at gælde i de almen-gymnasiale uddannelser inden for de tekniske, teknologiske, herunder informationsteknologiske, naturvidenskabelige og erhvervsøkonomisk orienterede fag, i det omfang de udbydes på skolen. I dag er situationen dén, at undervisere i disse fag kan tildeles faglig kompetence og opnå undervisningskompetence på en erhvervsgymnasial institution med udgangspunkt i reglen og så siden benytte den opnåede gymnasiale undervisningskompetence på almen-gymnasiale institutioner også. Men lederen af en almen-gymnasial institution kan i dag ikke selv tildele en underviser faglig kompetence

med udgangspunkt i reglen, hvilket er vanskeligt at begrunde.

Efter bestemmelsens *stk. 3* vil lærere, der underviser i de erhvervsrelaterede fag, skulle have mindst to års relevant erhvervs erfaring. Dette krav gælder uafhængigt af, hvorledes den pågældende underviser har opnået sin faglige kompetence. Dette krav skal endvidere forstås i forhold til de særlige profiler på de erhvervsgymnasiale uddannelser, hvor visse typer af fag i særlig grad omfatter et anvendelsesaspekt eller et erhvervsrelateret indhold, som gør det naturligt og nødvendigt at inddrage erhvervs- og virkelighedsnære forhold i undervisningen, hvorfor der stilles krav om to års relevant erhvervs erfaring hos lærerne. Som erhvervsrelaterede fag i den gældende fagrække anses teknikfag, teknologi, afsætning, virksomhedsøkonomi, finansiering, organisation, innovation og markedskommunikation.

Efter bestemmelsens *stk. 4* vil faglig kompetence i det enkelte fag være betinget af et fagligt niveau, der i det væsentlige er erhvervet gennem et universitet og af et omfang på 120 ECTS-point, der lever op til de faglige mindstekrav. Bestemmelsen skal forstås med udgangspunkt i de gældende regler for sammensætningen af kandidatuddannelser, der tilrettelægges med henblik på, at den studerende opnår faglig kompetence til at kunne undervise på de gymnasiale uddannelser.

Efter bekendtgørelse nr. 1061 af 30. juni 2016 om bachelor- og kandidatuddannelser ved universiteterne (uddannelsesbekendtgørelsen) gælder i dag, at kandidatuddannelser, som bygger videre på bacheloruddannelser, og som tilrettelægges med henblik på, at studerende opnår faglig kompetence til at kunne undervise på de gymnasiale uddannelser, opbygges sådan, at uddannelserne består af henholdsvis det centrale fag og et sidefag. I uddannelsen udgør det centrale fag hovedvægten af uddannelsen, og sidefagets fag eller fagelementer på både bachelor- og kandidatuddannelsen udgør mindst 90 ECTS-point. I de tilfælde hvor sidefaget ligger uden for det centrale fags fagområde, og ikke har faglig sammenhæng med det centrale fag, forlænges kandidatuddannelser med 30 ECTS-point, der knyttes til sidefaget.

Det følger heraf, at der i en kandidats centrale fag stilles krav om 120 ECTS-point, og i de tilfælde, hvor faglig kompetence erhverves i et sidefag, er kravet 90 ECTS-point, hvis faget er placeret i samme fakultet som i det centrale fag, og i alle andre tilfælde er kravet 120 ECTS-point. Tilsvarende principper må lægges til grund ved vurdering af faglig kompetence, der i overensstemmelse med § 56, stk. 2, erhverves ad anden vej end gennem en kandidateksamen.

Efter bestemmelsens *stk. 5* vil det være institutionens leder, som tildeler faglig kompetence i forbindelse med lærens ansættelse på institutionen.

Efter bestemmelsens *stk. 6* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om, hvilke faglige forudsætninger der skal være opfyldt som betingelse for tildeling af faglig kompetence på grundlag af en kandidateksamen eller en anden tilstrækkelig uddannelse, jf. stk. 1 og 2.

Efter bestemmelsens *stk. 7* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om, på hvilke betingelser personer, der ikke har faglig kompetence, kan opnå undervisningskompetence efter denne lov. Der kan bl.a. fastsættes regler om, hvor længe en person, som ikke har tilstrækkelig undervisningskompetence, kan være ansat og om muligheden for eventuelt at forlænge en sådan ansættelse m.m.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 57

Den foreslåede bestemmelse er en uændret videreførelse af de gældende regler i § 31 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), § 33 i gymnasieloven og § 29 i hf-loven.

Lærere, der underviser på de gymnasiale uddannelser, skal have undervisningskompetence, der opnås, når kandidaten har henholdsvis faglig og pædagogisk kompetence i ét eller flere fag i de gymnasiale uddannelser. Pædagogikum er en teoretisk og praktisk uddannelse, der skal give nyansatte lærere (pædagogikumkandidater) den nødvendige pædagogiske kompetence til at arbejde som lærere i en gymnasial uddannelse. Lærere med faglig kompetence, jf. den foreslåede bestemmelse i § 56, ansættes i udgangspunktet i en fast stilling og skal som hovedregel gennemføre pædagogikum inden for det første år af ansættelsen, og fastansættelsen er således betinget af, at læreren består pædagogikum.

Til § 58

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* vil institutionens leder have det pædagogiske ansvar for institutionens undervisning, prøver og eksamen over for ministeren for børn, undervisning og ligestilling.

Efter bestemmelsens *stk. 2* vil institutionens leder træffe alle konkrete afgørelser vedrørende institutionens elever og kursister, medmindre andet følger af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Bestemmelsen er en justeret videreførelse af bestemmelserne i de gældende love i § 33 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 35 og hf-lovens § 31. Dog foreslås de nugældende bestemmelser fra gymnasielovens § 35, stk. 2, hvorefter rektor er skolens daglige leder, som leder og fordeler det pædagogiske arbejde mellem skolens ansatte, henholdsvis hf-lovens § 31, stk. 2, hvorefter lederen af kurset leder og fordeler det pædagogiske arbejde mellem kurssets ansatte, ikke taget med i bestemmelsen, da de må antages at være overflødige ved siden af *stk. 1* og de institutionelle love på området, som fastlægger rammerne for ansvarsforholdene på institutionen, herunder for bestyrelsen og institutionens leder. Det betyder, at institutionens leder udøver sine beføjelser efter lovforslaget på institutionens vegne, og at det sker under ansvar over for institutionens bestyrelse.

Til § 59

Tilsvarende bestemmelser blev indsat i § 17 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), i gymnasielovens § 18 og hf-lovens § 14 ved lov nr. 641 af 14. juni 2010 om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt forskellige andre love (Vurdering af uddannelsesparathed, pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. og afbureaukratisering m.v.).

Bestemmelsen er en justeret videreførelse af disse bestemmelser. Bestemmelsen fastlægger institutionslederens ansvar for at sikre et sundt læringsmiljø som et led i at sikre elevernes trivsel og fastholdelse i uddannelsen. Det er bl.a. blevet tilføjet, at institutionen eventuelt også i samarbejde med Studievalg skal yde bistand til de elever, som har behov for det. Studievalg kan bidrage med den rådgivning om muligheder for videreuddannelse, som det er Studievalgs opgave at foretage i forhold til elever på de gymnasiale uddannelser, jf. bekendtgørelse om vejledning om valg af videregående uddannelse og erhverv og om vejledning som led i fastholdelse af elever, kursister og studerende i uddannelse.

Med bestemmelsen i *stk. 1* vil institutionerne have frihed til at vælge redskaber til at fastholde elever i uddannelse, hvorved deres indsats kan tilpasses til vilkårene på den enkelte institution og målrettes mod elever, som på grund af risiko for frafald har behov for at blive fastholdt i uddannelse. Bestemmelsen skal sikre, at elever, der er frafaldstruede, vil få den nødvendige bistand til at gennemføre deres uddannelse. Som noget nyt er det i forhold til i dag understreget, at fastholdelsesarbejdet hænger nært sammen med, at der på institutionen er et sundt læringsmiljø, så eleverne trives fagligt.

Institutionerne har efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2* en forpligtelse til at udarbejde retningslinjer for, hvorledes der arbejdes med fastholdelse af eleverne i uddannelse på institutionen med henblik på nedbringelse af frafald. Herudover skal retningslinjerne rumme procedurer for hvordan elever, der ikke fastholdes, kan vejledes videre til valg af anden uddannelse (omvalg). Bestemmelsen har et udtrykkeligt fokus på elevernes trivsel på institutionen.

Det er fortsat hensigten, at der bør bringes flere fagligheder i spil i forhold til fastholdelsesarbejdet. Det forudsættes derfor, at personalegrupper, der anvendes i fastholdelsesarbejdet, har en relevant uddannelsesbaggrund, herunder psykologer, socialrådgivere etc.

Efter bestemmelsens *stk. 3* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om fastholdelsesarbejdet. Bemyndigelsen vil bl.a. blive brugt til at fastsætte regler om årlige målinger af elevernes trivsel på de enkelte institutioner.

Til § 60

Den foreslåede bestemmelse om, at dele af undervisningen kan tilrettelægges som ekskursioner m.v., er en videreførelse fra de gældende love, jf. § 15 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 16 og hf-lovens § 12.

Undervisningen vil således som hidtil kunne tilrettelægges som ekskursioner m.v. Udtrykket omfatter en- eller flerdagsaktiviteter i ind- eller udland, der er tilrettelagt for alle elever i en klasse eller på et hold, og som har et sigte i forhold til realisering af uddannelsernes formål og de faglige mål i fagene m.v.

Bestemmelserne i den institutionelle lovgivning på ungdomsuddannelsesområdet om betaling for deltagelse i ekskursioner foreslås der ikke ændret ved, jf. § 46, stk. 3-6, i lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. (lovbekendtgørelse nr. 750 af 21. juni 2016). Elever vil have mødepligt til ekskursioner m.v. med begrænset deltagerbetaling, dvs. hvor betaling kun dækker udgifterne til forplejning. Eleverne vil ikke kunne udelukkes fra deltagelse, selvom de ikke har erlagt den fastsatte betaling.

Ekskursioner med en højere deltagerbetaling vil være frivillige for eleverne, og deltagelsen kan betinges af, at eleven har erlagt betaling for arrangementet. For elever, der undlader at deltage i sådanne ekskursioner, vil institutionen skulle tilbyde alternativ undervisning, der modsvarer det udbytte, der er forudsat i forbindelse med arrangementet.

Til § 61

Bestemmelsen er en videreførelse af bestemmelser i de gældende love, jf. § 40 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 40 og hf-lovens § 36.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* vil elever og kursister med nedsat funktionsevne, der har behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, skulle have tilbud herom. Undervisningen eller anden form for bistand skal gives efter en konkret vurdering af den enkelte elevs behov. Det vil som i dag være institutionens leder, der på baggrund af sagkyndige udtalelser skal træffe beslutning om iværksættelse af specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand.

Der kan efter bekendtgørelse nr. 1377 af 9. december 2013 om særlige tilskud til specialpædagogisk bistand ved ungdomsuddannelser m.v. tildeles særlige tilskud til dækning af institutionens udgifter til visse støtteformer til elever og kursister, der skal have tilbud om specialpædagogisk bistand. Det drejer sig om hjælpemidler og instruktion i brug heraf, personlig assistance og sekretærhjælp, støttetimer med henblik på kompensation af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, særligt udformede undervisningsmaterialer og tegnsprogstolkning og skrivetolkning.

De støtteformer, der er tilskudsberettigende for institutionen i henhold til den nævnte bekendtgørelse, er dog ikke en udtømmende opregning af mulige støtteformer i henhold til den foreslåede lovbestemmelse, og institutionens forpligtelse over for eleven eller kursisten til at udbyde specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand vil ikke nødvendigvis være begrænset til den støtte, som skolen kan få dækket udgifterne til i henhold til bekendtgørelse om særlige

tilskud til specialpædagogisk bistand ved ungdomsuddannelser m.v.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2* kan institutionen i helt særlige tilfælde tilrettelægge toårige uddannelsesforløb over en treårig periode og treårige uddannelsesforløb over en fireårig periode for elever, der på grund af nedsat funktionsevne eller indlæringsvanskeligheder er forhindret i at følge undervisningen på normal vis. Det vil være institutionens leder, der har kompetencen til at beslutte at udstrække forløbet til fire år for elever, der på grund af deres handicap eller indlæringsvanskeligheder ikke har mulighed for at følge et ordinært treårigt forløb. Det forudsættes, at undervisningen skal foregå på eksisterende hold.

Efter bestemmelsens *stk. 3* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand og om forlængede forløb for elever med nedsat funktionsevne. Ved udmøntning af bemyndigelsen vil det bl.a. blive sikret, at institutionen får kompetence til inden for de almindelige rammer for eksamensplanlægning selv at tilrettelægge eksamensforløbet i overensstemmelse med de samme principper, som gælder ved den ordinære eksamen, herunder antallet af prøver for den enkelte elev og prøveudtrækket.

Ændringer i prøveformer, der udelukkende kompenserer for elevens handicap, vil ikke fremgå af eksamensbeviset.

Til § 62

Bestemmelsen er en uændret videreførelse af de gældende love, jf. § 41 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 41 og hf-lovens § 37. Regler om sygeundervisning findes i dag i stx-bekendtgørelsens kapitel 15, hhx-bekendtgørelsens kapitel 13, htx-bekendtgørelsens kapitel 14, hf-bekendtgørelsens kapitel 9 og hf-enkeltfagsbekendtgørelsens kapitel 10.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* skal elever og kursister, der midlertidigt på grund af sygdom i længere tid ikke kan følge den almindelige undervisning, have tilbud om sygeundervisning. Efter de gældende regler om sygeundervisning i ovennævnte bekendtgørelser skal institutionen senest to uger efter, at eleven senest har deltaget i undervisningen, rette henvendelse til eleven med henblik på at iværksætte sygeundervisning. Iværksættelse skal ske efter aftale med eleven eller forældremyndighedens indehaver.

Institutionens leder vil efter *stk. 2* have mulighed for i helt særlige tilfælde at udstrække undervisningen over fire år for elever, der på grund af langvarig sygdom ikke kan følge den ordinære undervisning. Muligheden for en særlig tilrettelæggelse over fire år vedrører syge elever, der ikke umiddelbart har udsigt til helbredelse, og for hvem det kan være en forudsætning, at omfanget af undervisningen begrænses periodvist eller dagligt. Det forudsættes, at sygdommen og behovet skal dokumenteres ved lægeerklæring.

Efter bestemmelsens *stk. 3* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om sygeundervisning, herunder om institutionens pligt til at rette henvendelse til

eleven. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om, hvornår institutionen skal rette henvendelse til eleven, hvor længe sygeundervisning normalt kan vare m.v. Ved udmøntning af bemyndigelsen vil det endvidere blive sikret, institutionen får kompetence til inden for de almindelige rammer for eksamensplanlægning selv at tilrettelægge eksamensforløbet i overensstemmelse med de samme principper, som gælder ved den ordinære eksamen.

Til § 63

Den foreslåede bestemmelse er til dels en videreførelse af tilsvarende bestemmelser i gældende love, jf. § 46, stk. 1-2, i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 46, stk. 1-2 og hf-lovens § 41, stk. 2.

Efter de gældende bestemmelser har institutionerne kunnet tilbyde eliteidrætsudøvere godkendt af Team Danmark og elever, der er optaget på Musikalsk Grundkursus eller et tilsvarende kursus i billedkunst, at kunne udstrække deres gymnasiale uddannelse med et år, dvs. til et fireårigt forløb for elever på et i udgangspunktet treårigt forløb (uddannelserne til htx, hhx og stx) og til et treårigt forløb for kursister på et i udgangspunktet toårigt forløb (den toårige hf-uddannelse og studenterkursus). Hensigten har været, at de pågældende elever/kursister har tid til både at gennemføre den nødvendige trænings- eller øvelsesindsats og tid til konkurrencedeltagelse samtidig med at de følger deres skoleundervisning.

Afgrænsningen af ordningen til ”Musikalsk Grundkursus” og ”tilsvarende kursus i billedkunst” afspejler, at Musikalsk Grundkursus i perioden op til 2003-04, hvor den gældende bestemmelse blev vedtaget, var et veletableret tilbud på de kommunale musikskoler, mens der var lignende tilbud under etablering inden for billedkunst. Musikalsk Grundkursus findes den dag i dag som et veletableret og udbredt tilbud rundt i landet, mens grundkursusformen alligevel ikke for alvor har dannet skole på det billedkunstneriske område.

De seneste år har Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling modtaget flere ansøgninger, hvor gymnasiale institutioner har ønsket, at lignende uddannelsesforløb inden for andre kunstneriske udtryksformer end musik og billedkunst (herunder ballet og anden dans, teater og forfatterskab) på tilsvarende vis skulle give grundlag for et udstrakt forløb. Dette er der konkret givet tilladelse til i et par tilfælde, efter at Kulturministeriet har været inddraget i forhold til en vurdering af det konkrete kunstneriske uddannelsesforløb. Pga. lovbestemmelsens affattelse har det dog været nødvendigt at give tilladelserne ud fra gymnasielovens forsgsparagraf, jf. § 45 i den gældende gymnasielov.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* videreføres institutionens leders adgang til selv at beslutte, om det gymnasiale uddannelsesforløb skal udstrækkes med et år, for Team Danmark-elever og for elever, der samtidig er optaget på et Musikalsk Grundkursus.

I dag fremstår det af lovbestemmelserne, som om det er ministeren, der godkender udstrækningen i det enkelte til-

fælde, men den konkrete beslutningskompetence er ved de gymnasiale uddannelsesbekendtgørelser delegeret videre til institutionens leder. Denne kompetencefordeling tydeliggøres med forslaget, hvor det nu allerede af *stk. 1*'s affattelse følger, at lederen har beslutningskompetencen.

Stk. 1 begrænses – ud over til Team Danmark-elever – til elever, der er optaget på Musikalsk Grundkursus, idet grundkursusformen som nævnt ikke for alvor har dannet skole på det billedkunstneriske område.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* gives ministeren for børn, undervisning og ligestilling til gengæld kompetence til at godkende, at bestemmelsen i *stk. 1* også kan bringes i anvendelse over for elever, der samtidig er optaget på uddannelsesforløb inden for andre kunstneriske udtryksformer end musik – herunder også billedkunst. En sådan tilladelse vil kunne gives på baggrund af en konkret vurdering af, om det konkrete kunstneriske uddannelsesforløb med rimelighed bør sidestilles med et Musikalsk Grundkursus.

Til brug for ministerens stillingtagen til en sådan ansøgning fra en gymnasial institution vil der blive indhentet en sagkyndig udtalelse fra Kulturministeriet. Med bestemmelsen formaliseres den ovenfor omtalte praksis for, at ministeren kan tillade, at også andre typer af kunstneriske uddannelsesforløb kan danne grundlag for, at et gymnasialt uddannelsesforløb udstrækkes over et ekstra år. De kunstneriske udtryksformer, der kan være tale om, er – ud over billedkunst – arkitektur, design, film, forfatterskab og scenekunst (dvs. dans og teater, herunder også ballet).

Den foreslåede bestemmelse *stk. 3* er en justeret videreførelse af bestemmelsen i den nugældende hf-lovs § 41, stk. 1. Bestemmelsen blev indsat i forbindelse med gymnasierformen i 2005 på baggrund af en række forsøg med treårige forløb, hvor den toårige hf-uddannelse var blevet gennemført i kombination med søfartsuddannelse (såkaldt ”blå hf”) og landbrugsuddannelse (såkaldt ”grøn hf”). Som led i reformaftalen blev der indført en hjemmel til, at den toårige hf-uddannelse kunne udstrækkes over tre år med henblik på at give hf’erne en supplerende kompetence ved at kombinere uddannelsen med søfartsuddannelse og landbrugsuddannelse. De pågældende ordninger blev således gjort permanente, og institutionerne fik kompetence til selv at administrere ordningerne.

Af den gældende hf-bekendtgørelse fremgår det, at et kursus efter ministeriets godkendelse kan udbyde en hf-uddannelse i kombination med en landbrugs- eller søfartsuddannelse med en samlet varighed af tre år. Uddannelsesperioden for hf-delen er den samme som for et ordinært forløb på to år. Siden da har anvendelsen af hjemlen til at etablere de to tilbud varieret noget.

Den ”grønne hf” fremstår helt ureguleret, og der er p.t. ingen kursister på dette tilbud på nogen institution. Den ”blå hf” er derimod blevet reguleret nærmere, hvad angår de dele af forløbet, som ligger ud over den toårige hf-uddannelse, nemlig i Uddannelses- og Forskningsministeriets bekendtgørelse nr. 787 af 20. juni 2014 om skibsassistentuddannelsens grundmodul m.v. Af den fremgår det, at personer, der

sideløbende med en hf-uddannelse også er optaget på skibsassistentuddannelsens grundmodul, skal deltage i valgfag svarende til 30 ECTS-point ud over den almindelige studietid for skibsassistentuddannelsens grundmodul. De pågældende kan vælge såvel maritime valgfag som valgfag, der udbydes som enkeltfag ved et VUC, jf. et særligt bilag til bekendtgørelsen. Tilbuddet findes i dag på tre institutioner.

I den foreslåede bestemmelse er referencen til ”søfartsuddannelsen” ændret til ”en maritim uddannelse i henhold til lov om maritime uddannelser” for tydeligere at vise, at der ikke er tale om en enkelt søfartsuddannelse, men et særligt tilrettelagt forløb, hvor den maritime del gennemføres i henhold til lov om maritime uddannelser.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med følgelovforslagets bestemmelse om ændring af lov om maritime uddannelser.

Efter bestemmelsens *stk. 4* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om de særligt tilrettede tre- eller fireårige forløb i henhold til *stk. 1-3*. Sådanne regler er i dag fastsat i stx-bekendtgørelsens kapitel 8, hhx-bekendtgørelsens kapitel 7 og htx-bekendtgørelsens kapitel 7 og hf-bekendtgørelsens §§ 77-78. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om fravigelse af visse fag i fagrækken, herunder f.eks. så kunstneriske fag ikke indgår i fagrækken.

Ved udmøntning af bemyndigelsen vil det bl.a. blive sikret, at institutionen får kompetence til inden for de almindelige rammer for eksamensplanlægning selv at tilrettelægge eksamensforløbet i overensstemmelse med de samme principper, som gælder ved den ordinære eksamen, herunder antallet af prøver for den enkelte elev og prøveudtrækket.

Til § 64

Bestemmelsen om frivillig undervisning er en justeret videreførelse af bestemmelser i de gældende love, jf. § 42 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 42 og hf-lovens § 38.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* har institutionen en pligt til at tilbyde eleverne frivillig undervisning. Det kan f.eks. være frivillig undervisning i billedkunst, idræt og musik, i et vist omfang. Institutionen har endvidere mulighed for at oprette studiekredse. De nævnte fritidsaktiviteter er gratis for eleverne.

I dag er det alene de almengymnasiale institutioner, der har en egentlig pligt til at tilbyde frivillig undervisning, mens det på de erhvervsgymnasiale institutioner alene er en mulighed. Ændringen skal ses som et led i bestræbelserne på at skabe en øget ligestilling mellem uddannelser og institutioner.

Efter bestemmelsens *stk. 2* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om frivillig undervisning. Det er bl.a. hensigten at fastsætte regler om, at den frivillige undervisning ikke kan omfatte prøverelateret undervisning, og at deltagelse ikke kan gøres til en betingelse for den enkelte elevs mulighed for f.eks. valg af studieretning, valgfag m.v.

Bestemmelsen er en opdateret videreførelse af bestemmelserne om gymnasial supplerings i de gældende love, jf. § 43 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens §§ 43-44 og hf-lovens § 39, som i dag er udmøntet i bekendtgørelse nr. 914 af 7. juli 2010 om gymnasiale suppleringskurser (GS-bekendtgørelsen). Tilbuddene på gymnasial supplerings koordineres af et antal GS-koordinatorer (typisk fem personer), som Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har udpeget til opgaven. Undervisningen foregår på institutioner med gymnasial uddannelse, dvs. voksenuddannelsescentre (VUC'er), almene gymnasieskoler, hf-kurser og studenterkurser samt institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

I dag består gymnasial supplerings dels af gymnasiale suppleringskurser (GSK), dels gymnasiale indslusningsforløb for flygtninge og indvandrere (GIF). Af GS-bekendtgørelsen fremgår det, at der derudover findes et tilbud, fagpakke hhx, der har til formål gennem supplerings i enkelte fag at styrke den specifikke erhvervsrettede studiekompetence for ansøgere med en stx-eksamen, en hf-eksamen eller en htx-eksamen som teoretisk forberedelse forud for hovedforløbet i en erhvervsuddannelse inden for områderne finansiering, revision og logistik, samt et tilbud, fagpakke hf (hf+), der har til formål at styrke den generelle studiekompetence for ansøgere med højere forberedelseseksamen gennem supplerings i udvalgte fag på A-niveau. Fagpakke hhx har imidlertid ikke været udbudt, siden statstilskuddet til tilbuddet faldt væk på finansloven fra og med andet halvår 2014, og fagpakke hf (hf+) har aldrig i praksis været udbudt og påtænkes heller ikke udbudt.

Fremover vil gymnasial supplerings bestå af tre forskellige tilbud, som alle helt overordnet skal tjene til at give personer med en eksamen fra en gymnasial uddannelse mulighed for at supplere deres eksamen med henblik på at kunne blive optaget på og gennemføre en konkret videregående uddannelse, jf. bestemmelsens *stk. 1*. Tilbuddene fremgår af *stk. 2-4* og er henholdsvis gymnasiale suppleringskurser (GSK), supplerende overbygningsforløb til en hf-eksamen eller en højere forberedelseseksamen og gymnasiale indslusningsforløb for flygtninge og indvandrere (GIF).

Efter bestemmelsens *stk. 2* vil GSK-systemet være et sammenhængende gymnasialt suppleringsystem, der skal sikre studenter fra de gymnasiale uddannelser mulighed for at kunne opfylde specifikke adgangskrav på de videregående uddannelser. Optagelsesberettigede på GSK vil således i første række være personer, der har en gymnasial eksamen, men som i deres eksamen mangler et eller flere fag på et niveau, der er krævet for at kunne søge optagelse på en konkret videregående uddannelse, eller som skal forbedre karakteren i allerede gennemførte fag for at opfylde adgangskravet til optagelse på en konkret videregående uddannelse. GSK vil fortsat skulle være gratis for deltagerne. Det vil dog være en forudsætning herfor, at GSK-forløbet skal være påbegyndt senest den 1. oktober to år efter afslutningen af den adgangsgivende eksamen.

Efter bestemmelsens *stk. 3* vil supplerende overbygningsforløb være et tilbud til personer, som har afsluttet den toårige uddannelse til hf-eksamen uden overbygning, eller som har "lukket" en højere forberedelseksamen uden overbygning. Disse kan, hvis de efterfølgende skifter interesse i forhold til videregående uddannelse, via et supplerende overbygningsforløb inden for rammerne af gymnasial suppleringsopnå en overbygning, som giver adgang til universitetsbacheloruddannelser.

I et supplerende overbygningsforløb skal kunne indgå undervisning på hold fra GSK eller fra hf-enkeltfag – eller begge dele. Indholdet af det supplerende overbygningsforløb, herunder fag og niveauer, vil blive fastlagt i et samarbejde mellem institutionen og kursisten. Forløbet vil skulle sammensættes, så det rummer mindst 250 timer, svarende til mindst to løft, heraf mindst ét løft til A-niveau, jf. lovforslagets § 33, stk. 4, om udvidede fagpakker i den toårige uddannelse til hf-eksamen. Forløbet skal kunne afvikles inden for et halvt år.

Den supplerende overbygning vil give mulighed for, at kursisten sammen med institutionen kan sammensætte et fagligt forløb, som er målrettet den universitetsbacheloruddannelse, som kursisten måtte ønske sig, enten i form af specifikke adgangsgivende fag og niveauer eller i form af fag og niveauer, der i øvrigt er fagligt relevante i forhold til den ønskede uddannelse. De supplerende overbygningsforløb vil kunne give adgang til statens uddannelsesstøtte (SU). Der henvises i øvrigt til § 22 i det samtidigt fremsatte lovforslag om ændring af lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og forskellige andre love. Kursisten vil være fritaget for betaling, selvom der i forløbet indgår undervisning på hold fra hf-enkeltfag, hvis forløbet påbegyndes inden to år fra den dato, hvor kursisten er dimitteret med sin hf-eksamen eller højere forberedelseksamen.

For at et givet fag fra det supplerende overbygningsforløb skal kunne indgå i en overbygning, som giver adgang til universitetsbacheloruddannelser, skal faget bestå. Hvis der indgår flere karakterer i faget, f.eks. karakterer fra både en mundtlig og en skriftlig prøve, vil faget anses som bestået, hvis gennemsnittet af karaktererne er mindst 2,0. Krav til gennemsnittet kan ikke opfyldes ved oprunding. Hvis et eller flere af fagene i det supplerende overbygningsforløb udgør et specifikt adgangskrav som forudsætning for at blive optaget på en bestemt universitetsbacheloruddannelse, så vil prøvekaraktoren fra faget kunne forringe det samlede eksamensgennemsnit, jf. lovforslagets § 54.

Efter bestemmelsens *stk. 4* har gymnasiale indslusningsforløb for flygtninge og indvandrere (GIF) til formål at give ansøgere adgang til at sidestille en gymnasial eksamen, aflagt i hjemlandet, med en dansk studentereksamen dermed adgang til optagelse på en dansk videregående uddannelse, herunder universitetsbacheloruddannelser, i kvote 1 gennem suppleringspakker. Tilbuddet er rettet mod flygtninge og indvandrere, der har opholdstilladelse i Danmark, og består af bestemte fagpakker af ét års varighed. For at kunne modtage tilbuddet skal den pågældende i sit hjemland have

gennemført mindst 12 års skolegang og aflagt en eksamen, der kan sidestilles med en dansk studentereksamen, om end ikke umiddelbart omregnelig. For kursister på GIF vil undervisningen være gratis.

Efter bestemmelsens *stk. 5* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om gymnasial suppleringspakke, herunder om anvendelse af GSK til andre formål end de i *stk. 2* nævnte. Bemyndigelsen vil bl.a. blive brugt til at fastsætte, at GSK, som det er tilfældet i dag, kan anvendes af personer, som har en gymnasial eksamen, og som i deres eksamen mangler et eller flere fag på et niveau, der er krævet for at kunne søge adgang til de enkelte undervisningsfag i uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen. Der vil også blive fastsat regler om muligheden for, at erhvervsuddannede benytter GSK, jf. § 33 b i lov om erhvervsuddannelser og § 8 i eux-loven. Herudover vil der bl.a. blive fastsat regler om GIF, herunder om specifikke krav til kursisternes faglige kvalifikationer og det nærmere indhold i forløbene.

Til § 66

Det foreslås, at lov om arbejdsskadesikring skal finde tilsvarende anvendelse ved elevers skader under uddannelserne, der skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold.

Bestemmelsen er en videreførelse af den enslydende bestemmelse i § 44 i den gældende lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx). Efter bestemmelsen har eleverne adgang til erstatning for eventuelle skader, der indtræffer i forbindelse med undervisning under arbejdspladslignende forhold. Især i htx-uddannelsen gennemføres der risikobetonet undervisning med farlige maskiner, kemikalier m.v. Den økonomiske risiko påhviler staten i henhold til statens selvforsikring på Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings område. Der findes en tilsvarende bestemmelse i lov om erhvervsuddannelser for elever, der ikke er omfattet af en uddannelsesaftale.

Som led i ligestillingen mellem de gymnasiale uddannelser foreslås det, at bestemmelsen udbredes til at omfatte elever i uddannelsen til almen studentereksamen og den toårige uddannelse til hf-eksamen. Det kan især være relevant i visse af de naturvidenskabelige fag.

Med bestemmelsen vil elever, som kommer til skade under uddannelserne i forbindelse med undervisning under arbejdspladslignende forhold, kunne søge om erstatning direkte hos Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

Det vil bero på en konkret vurdering i hver enkelt tilfælde, om betingelsen "undervisning under arbejdspladslignende forhold" er opfyldt. Primært vedrører det skader i forbindelse med praktisk undervisning, som f.eks. undervisning i fysiklokalet. Skader i forbindelse med teoretisk undervisning, idrætsundervisning og skader, som opstår i pauser, opfylder ikke betingelser for at være opstået i forbindelse med "undervisning under arbejdspladslignende forhold". Yderligere er det en betingelse, at skaden skyldes eller er en følge af

selve undervisningen, hvorfor skader på grund af for eksempel slagsmål og lignende mellem eleverne ikke er omfattet.

Det er desuden en forudsætning, at ulykken eller sygdommen skyldes undervisningen eller forhold i forbindelse med undervisningen. De skadevoldende kræfter skal således udspringe af undervisningsaktiviteten eller undervisningsforholdene. Forskellen mellem ulykke og sygdom er, at ulykker som regel kan fastlægges umiddelbart, det vil sige uden lægelig viden og på almindeligt erfaringsgrundlag, mens det ved sygdomme kun kan fastlægges på baggrund af lægelig viden og erfaringer.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 67

Bestemmelsen er en videreførelse af bestemmelser i gældende love, jf. § 16 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 17, og hf-lovens § 13. Baggrunden for bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lov nr. 301 af 30. april 2003, hvor der blev indført mulighed for at etablere internationale hold på visse nærmere betingelser. Bestemmelserne om betaling for deltagelse for elever på offentlige institutioner i undervisning i udlandet videreføres ligeledes uændret.

Efter bestemmelsens *stk. 1* vil dele af undervisningen i de gymnasiale uddannelser kunne foregå ved en udenlandsk uddannelsesinstitution for elever, der har tilmeldt sig en særlig ordning, hvor dette på forhånd er planlagt. Undervisningen vil kunne være forlagt til udlandet i et semester eller efter særlig tilladelse fra ministeren for børn, undervisning og ligestilling i op til et år.

Det følger af *stk. 2*, at institutionen vil skulle sørge for, eleverne uden forsinkelse kan fortsætte den ordinære uddannelse på den institution, hvor eleven allerede er optaget, eller på en anden institution, hvis eleven trods tilmelding ikke deltager i udlandsopholdet.

Til § 68

Der findes i dag seks institutioner, der alle bekender sig til Rudolf Steiners pædagogiske tanker og i henhold til friskolelovgivningen udbyder grundskoleundervisning med tilskud fra staten, som også tilbyder undervisning på et 11.-12. skoleår.

Undervisningen understøttes ikke ved tilskud fra staten og er derfor fuldt ud deltagerbetalt. Elever over 18 år kan ikke modtage SU. De enkelte Steinerinstitutioner er uafhængige selvejende institutioner, men institutionerne har et udbygget pædagogisk samarbejde og har igennem en længere årrække i fællesskab arbejdet politisk med henblik på at opnå en statsanerkendelse af deres tilbud rettet mod unge ud over grundskolen/10. skoleår med henblik på at kunne opnå dels statstilskud til driften, dels adgang til, at elever over 18 år kan modtage SU.

Efter den foreslåede bestemmelse vil den toårige uddannelse til hf-eksamen under bestemte betingelser kunne udby-

des med udgangspunkt i Rudolf Steiners pædagogiske tanker, således at der ikke vil være krav om afholdelse af prøver og dokumentation for uddannelsen gennem eksamensbevis, men derimod gennem et afsluttende vidnesbyrd. Den institutionelle ramme er lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser), der fremover bliver lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, jf. følgelovforslaget. Steinerinstitutionerne vil således skulle ansøge og opnå godkendelse i Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling som privat hf-kursus efter dette regelgrundlag.

Forudsat, at de seks eksisterende Steinerinstitutioner med 11.-12. skoleår vil kunne opnå godkendelse som privat hf-kursus, vil de som udgangspunkt i forbindelse med den institutionelle godkendelse også kunne godkendes til den foreslåede særlige ordning. Hvis andre institutioner ønsker at blive omfattet af den særlige ordning, vil dette ligeledes skulle godkendes i Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

Institutionerne vil skulle opfylde alle krav til uddannelsen til hf-eksamen, bortset fra krav om afholdelse af prøver og dokumentation gennem eksamensbevis, og være omfattet af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings almindelige tilsyn. Der er i lovbekendtgørelse nr. 891 af 29. juni 2016 om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser) mulighed for at tilbagekalde en godkendelse til et privat gymnasium, studenterkursus eller hf-kursus, hvis institutionen ikke overholder fastsatte regler.

Institutionerne vil således skulle dokumentere elevernes gennemførte uddannelsesforløb ikke gennem et eksamensbevis med et udregnet eksamensresultat, men gennem et "vidnesbyrd for uddannelsen til hf-eksamen". Vidnesbyrdet skal henviser til den foreslåede bestemmelse.

Steinerinstitutioner, der måtte ønske at ansøge om oprettelse af en privat hf-institution, vil skulle sørge for, at de lærere, der skal undervise på den gymnasiale uddannelse, har eller opnår de nødvendige faglige kompetencer og snarest muligt tager det gymnasiale pædagogikum. Det må forudsættes, at institutionens leder lægger en plan, der sikrer, at den samlede lærergruppe kan komme til tage pædagogikum inden for en tidshorizont af to til fire år.

Uddannelsen til hf-eksamen omfatter institutionernes 11.-12. skoleår. Institutionernes 10. skoleår modtager således tilskud i henhold til friskolelovgivningen. I det omfang undervisning på dette år forstås af lærere, der lever op til kravene til gymnasiale lærerkompetencer, vil en Steinerinstitutionens leder efter omstændighederne kunne give eleverne merit for undervisning fra 10. skoleår efter reglerne herom i forhold til de gymnasiale fag på 11. og 12. år.

Med den særlige ordning vil institutionerne kunne opnå statstilskud til driften af uddannelsen og adgang til, at elever over 18 år kan modtage SU.

Den særlige ordning vil ikke give studenter fra uddannelsen til hf-eksamen på Steinerinstitutionerne mulighed for optagelse på videregående uddannelse gennem kvote 1. Per-

soner med et vidnesbyrd for uddannelsen til hf-eksamen på en sådan institution vil derfor fortsat skulle søge om optagelse via kvote 2 og gennem at indgive dispensationsansøgning i det enkelte tilfælde.

Dette vil også gælde, når de på f.eks. et VUC har suppleret uddannelsen via et supplerende overbygningsforløb, jf. lovforslagets § 65, stk. 3 med henblik på også at opnå adgang til universitetsbacheloruddannelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.8.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 69

Efter gældende ret kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling i særlige tilfælde gøre undtagelser fra de gymnasiale love, hvis det sker for at fremme forsøgsarbejde og pædagogisk udviklingsarbejde, jf. de gældende bestemmelser i § 45, stk. 1, i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), § 45, stk. 1 i gymnasieloven, og § 40, stk. 1 i hf-loven. Det fremgår endvidere af gældende ret, at det er en betingelse, at forsøg og udviklingsarbejde ikke forringer elevernes muligheder for at gøre brug af deres gymnasiale uddannelse som grundlag for videregående studier eller rettigheder i anden henseende. I § 126 i bekendtgørelse om uddannelsen til højere teknisk eksamen (htx), § 126 i bekendtgørelse om uddannelsen til højere handelseksamen (hhx), § 152 i bekendtgørelse om uddannelsen til studentereksamen og § 81, stk. 1 i bekendtgørelse om uddannelsen til toårigt hf er der enslydende regler omhandlende muligheden for på tilsvarende måde at fravige regler på bekendtgørelsesniveau.

Institutionerne kan således ikke iværksætte forsøg, der indebærer fravigelser af de gymnasiale love, uden at der foreligger en godkendelse heraf fra ministeren for børn, undervisning og ligestilling. De gældende bestemmelser om fravigelse af de gymnasiale love som led i forsøg har bl.a. været brugt til at tillade forsøg med udvikling af nye fag og nye prøveformer inden for eksisterende fag samt til forsøg med tilrettelæggelsen af undervisningen. Det har i praksis været forudsat, at der alene kan godkendes fravigelser af lovene som led i forsøg, hvis gennemførelsen af de pågældende forsøg sker med henblik på en politisk stillingtagen til, om reglerne i givet fald skal søges ændret til gavn for alle institutioner og elever eller i form af øgede frihedsgrader, som kan være relevante for enkelte institutioner og elever i overensstemmelse med lokale prioriteringer, ønsker og behov.

Det foreslås med bestemmelsens *stk. 1*, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling for at fremme forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde i særlige tilfælde for en tidsbegrænset periode kan fravige loven. Fravigelse efter 1. pkt. kan ikke omfatte bestemmelserne i kapitel 1, bortset fra § 2, og kapitel 2, bortset fra §§ 16 og 17, bestemmelserne i § 29 og § 42, samt bestemmelserne i kapitel 7 og kapitel 8. Det er en betingelse, at forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde ikke forringer elevernes eller kursisternes muligheder for at gøre brug af deres gymnasiale

eksamen som grundlag for videregående studier eller rettigheder i anden henseende.

Stk. 1 er en modificeret videreførelse af gældende ret, idet det som noget nyt bliver fastsat, hvilke bestemmelser i loven, der ikke vil kunne fraviges som led i forsøg. Præciseringen heraf supplerer grundbetingelsen om, at forsøg ikke må forringe elevernes eller kursisternes muligheder for at gøre brug af deres gymnasiale eksamen som grundlag for videregående studier eller rettigheder i anden henseende, for at ministeren vil kunne godkende en fravigelse som led i et forsøg.

Det vil endvidere blive skrevet ind i loven, at fravigelser af loven som led i forsøg kun kan ske for en begrænset periode, jf. nærmere nedenfor.

Forsøgsbestemmelsen vil give mulighed for, at institutionerne – med ministerens godkendelse – kan afprøve nye veje til styrket faglighed og almindelig dannelse. Det vil gælde i forhold til udbud af gymnasiale uddannelser både på institutioner efter lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser), der fremover bliver til lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, jf. det samtidig fremsatte følgelovforslag. Konkrete forsøg vil kunne være initieret af bestemte institutioner, ligesom Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling vil kunne udmelde såkaldte rammeforsøg, som institutioner kan vælge at deltage i. Der henvises endvidere til principperne i ”Strategi for forsøg og udvikling i Undervisningsministeriet” (udateret publikation).

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kun i særlige tilfælde kan fravige loven. Dette indebærer, at fravigelse af loven kun kan ske undtagelsesvist, hvilket svarer til den måde, de gældende bestemmelser har været administreret på.

Som nævnt foreslås det, at forsøgsgodkendelser vil blive givet for en tidsbegrænset periode. Normalt gentages et forsøg højst tre gange med nye årgange eller elevgrupper, hvorefter forsøgene skal evalueres, så der kan tages stilling politisk til, om de elementer, der er afprøvet, giver anledning til at ændre reglerne. Af denne årsag er det en forudsætning, at forsøg skal have en generel relevans for den pågældende uddannelse, så de – hvis forsøgene falder positivt ud – kan danne grundlag for en eventuel permanent regelændring, som medfører en ny, forbedret faglighed, pædagogisk praksis m.v. En permanent ændring af reglerne kan enten komme alle institutioner og elever til gode, eller den kan – i form af øgede frihedsgrader – være relevant for enkelte institutioner og elever i overensstemmelse med lokale prioriteringer, ønsker og behov. Bestemmelsen tænkes således anvendt med henblik på den løbende udvikling af de gymnasiale uddannelser, idet den gør det muligt – via forsøg og udviklingsarbejde – at omsætte ny viden, forskning, evalueringresultater, erfaringer fra institutionerne, aftagere mv. til ny undervisningspraksis i uddannelserne.

Det foreslås, at muligheden for at fravige loven som led i forsøg, ikke skal gælde for bestemmelserne i kapitel 1, bortset fra § 2, kapitel 2, bortset fra §§ 16 og 17, § 29 og § 42, samt kapitel 7 og kapitel 8. Der vil således ikke være mulighed for at gøre undtagelser fra § 1, §§ 3-6, §§ 7-15, § 18, § 29 og § 42 samt §§ 55-59.

Baggrunden for, at det foreslås, at der ikke skal kunne gøres undtagelser fra regler om uddannelsernes formål, jf. lovforslagets § 1 og §§ 3-6, og fra bestemmelsen om de kundskaber og kompetencer, som eleverne skal opnå, jf. lovforslagets § 29, er, at hensigten med forsøg ikke er at ændre uddannelsernes formål eller niveau eller kravene til kundskaber og kompetencer. Hensigten med forsøgsbestemmelsen er, at der skal kunne gennemføres forsøg og udviklingsarbejde til løbende forbedring af de faglige og pædagogiske veje til at nå de fastsatte mål samt til at sikre tidssvarende uddannelsestilbud på gymnasieområdet, som matcher den faglige udvikling og samfundsudviklingen generelt.

Det foreslås, at der også fremadrettet bliver mulighed for at fravige reglerne i lovforslagets § 2 om de gymnasiale uddannelser. Det kan eventuelt være relevant med forsøg med mere komprimerede uddannelser, som gennemføres over en kortere periode, og som f.eks. tager sigte på særligt talentfulde elever. Det kunne f.eks. være forsøg med en af de erhvervsgymnasiale uddannelser tilrettelagt over en kortere periode end tre år. Der er også efter gældende regler givet godkendelse til lignende forsøg.

Muligheden for at fravige loven som led i forsøg foreslås heller ikke at skulle omfatte fravigelse af bestemmelserne i lovforslagets kapitel 2 om optagelse på de gymnasiale uddannelser. Dog foreslås det, at der som led i forsøgs- og udviklingsarbejde skal kunne ske fravigelse af bestemmelsen om optagelse på den toårige uddannelse til almen studentereksamen, jf. lovforslagets § 16, og bestemmelsen om optagelse på hf-enkeltfag, jf. lovforslagets § 17. Der vil således f.eks. være mulighed for at kunne iværksætte forsøg med optagelse på den toårige uddannelse til almen studentereksamen direkte efter 9. klasse og om optagelse på hf-enkeltfag direkte efter 10. klasse og eventuelt direkte efter 9. klasse.

Elevers og kursisters pligt til at møde og at deltage aktivt i undervisningen er en grundlæggende forudsætning, der ikke er anledning til at skulle kunne fravige. Lovforslagets § 42 om elevers og kursisters mødepligt foreslås derfor undtaget fra muligheden for fravigelse som led i forsøg.

Da hensigten med bestemmelsen ikke er at kunne ændre uddannelsernes formål eller niveau, foreslås stk. 1 heller ikke at omfatte krav til lærernes kompetencer og uddannelse, jf. lovforslagets §§ 55-57, da disse krav er fastsat i overensstemmelse med uddannelsernes formål og niveau. Tilsvarende foreslås muligheden for forsøgsarbejde og pædagogisk udviklingsarbejde heller ikke at omfatte institutionens leders pædagogiske opgaver og ansvar, jf. lovforslagets §§ 58 og 59.

Forslaget om, at det desuden er en betingelse, at forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde skal gennemføres med henblik på, at der kan tages stilling til behov for

lovændringer, skal ses i sammenhæng med, at formålet med ministerens mulighed for at fravige den nye lov som led i forsøg er, at det som led i arbejdet med at udvikle de gymnasiale uddannelser til gavn for elevernes læring og trivsel kan være relevant at give mulighed for i en tidsbegrænset periode at indhente erfaringer med nye måder at organisere og tilrettelægge undervisningen på. Erfaringerne fra forsøg har løbende inspireret til og dannet grundlag for en vurdering af, om reglerne skal ændres til gavn for alle institutioner og elever eller i form af øgede frihedsgrader, som kan være relevante for enkelte institutioner og elever i overensstemmelse med lokale prioriteringer, ønsker og behov. Betingelsen indebærer ikke, at ministeren generelt kan dispensere fra loven. Bortset fra nogle enkelte specifikke områder er der alene hjemmel til at fravige den nye lovs bestemmelser som led i forsøg i en tidsbegrænset periode.

Der vil således ikke være hjemmel efter stk. 1 til at imødekomme ansøgninger, der – selvom de angiver sig som forsøgsansøgninger – ikke er begrundet i et reelt ønske om at indhøste erfaringer med nye måder at organisere og tilrettelægge undervisningen på. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor ansøgningen er begrundet i andre hensyn, f.eks. en lokalt begrundet utilfredshed med en bestemmelse i den nye lov. Med forslaget lovfæstes ministeriets hidtidige administrative praksis, hvorefter det allerede er en betingelse for at opnå en forsøgsgodkendelse, at forsøg gennemføres med henblik på politisk stillingtagen til eventuel permanentgørelse. Hidtidig administrativ praksis vil således blive videreført under den nye lov.

Bestemmelsen i den foreslåede bestemmelses *stk. 2*, hvorefter ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fravige lovens bestemmelser om tilrettelæggelsen af det første år i en treårig uddannelse til teknisk eller almen studentereksamen, i tilfælde hvor en institution, der er godkendt til en sådan uddannelse, udbyder International Baccalaureate (IB), hvis det sker for at sikre, at elever på uddannelserne efter første år har mulighed for at fortsætte på andet år af uddannelsen eller at fortsætte deres uddannelse på International Baccalaureate (IB), er en justeret videreførelse af § 45, stk. 2, i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), der blev indsat ved lov nr. 289 af 15. april 2009 om ændring af lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. og forskellige andre love (Udvidelse af udbuddet af International Baccalaureate (IB)).

Bestemmelsen giver ministeren mulighed for at fravige bestemmelserne i loven om tilrettelæggelsen af det første år i en treårig uddannelse til teknisk eller almen studentereksamen, i tilfælde hvor en institution, der er godkendt til en sådan uddannelse, udbyder International Baccalaureate (IB).

Den skal give mulighed for at tilrettelægge de to uddannelsers første år, så eleverne bagefter kan fortsætte i den toårige (internationale) IB-uddannelse i stedet for i uddannelsernes andet og tredje år. Den særlige tilrettelæggelse vil blandt andet indebære, at det særlige pre-IB forløb skal tilrettelægges på en sådan måde, at elever, der alligevel ikke ønsker at fortsætte i IB-uddannelsen, kan fortsætte i uddan-

nelsen til teknisk studentereksamen eller uddannelsen til almen studentereksamen, forudsat at de opfylder betingelserne for at blive optaget i denne uddannelse.

Bestemmelsen i *stk. 3*, hvorefter ministeren kan fravige loven for en enkelt elev eller kursist, hvor helt særlige forhold gør sig gældende, er ligeledes en justeret videreførelse af bestemmelser i de gældende gymnasiale love (§ 45, *stk. 3*, i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 45, *stk. 3*, og hf-lovens § 40, *stk. 3*). I de enkelte uddannelsesbekendtgørelser er der enslydende regler omhandlende muligheden for på tilsvarende måde at fravige regler på bekendtgørelsesniveau.

Ansøgning kan indgives af eleven eller kursisten selv eller i forening med institutionen.

Bestemmelsen tænkes anvendt, hvor det på grund af en fejl fra institutionens side først ved afslutningen af en uddannelses sidste år konstateres, at en elevs uddannelsesforløb og aflagte prøver ikke fuldt ud lever op til kravene til den givne eksamen. I sådan et tilfælde påtegnes elevens eksamensbevis med journalnummeret på ministeriets sag om bevilling af den pågældende fravigelse af loven. Bestemmelsen forudsættes alene anvendt i et begrænset omfang og som hovedregel kun i de tilfælde, hvor de helt særlige forhold, som begrunder undtagelsen, ikke kan tilskrives elevens eller kursistens egne forhold.

Til § 70

Bestemmelsen er en justeret videreførelse fra de gældende love, jf. § 34 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 36 og hf-lovens § 32.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* vil ministeren for børn, undervisning og ligestilling have det overordnede ansvar for og skulle føre tilsyn med undervisning, prøver og eksamen i henhold til den nye lov.

Stk. 1 indebærer, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling fortsat vil have det overordnede ansvar for de gymnasiale uddannelser. Forslaget skal ses på baggrund af, at de enkelte gymnasiale uddannelser efter de gældende love udgør en helhed og afsluttes med en eksamen efter national standard. Det er ministeren for børn, undervisning og ligestilling, der gennem tilsynet sikre denne nationale standard for de gymnasiale uddannelser. Forslaget indebærer således, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling som hidtil vil have adgang - og pligt - til at føre tilsyn med undervisning, prøver og eksamen i de gymnasiale uddannelser.

Som led i tilsynet skal der føres kontrol med, at de gymnasiale uddannelser gennemføres, så den nationale standard holdes og inden for rammerne i den ny lov og regler udstedt i medfør heraf. Tilsynet skal principielt udøves af egen drift, når der foreligger oplysninger for ministeren, der giver en vis sandsynlighed for, at der foreligger en situation, der nødvendiggør indgriben. Det vil ikke være en nødvendig eller tilstrækkelig forudsætning, at der er indgivet en klage. I modsætning hertil vil en klage være nødvendig for, at en sag

kan rejses i medfør af bestemmelsen i lovforslagets § 72, hvorefter eleverne og kursisterne kan klage til ministeren for så vidt angår retlige spørgsmål.

Med bestemmelsens *stk. 2* foreslås det, at ministeren skal kunne give påbud til institutionens leder i pædagogiske anliggender. *Stk. 2* skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 58 om varetagelse af det pædagogiske ansvar for institutionens undervisning, prøver og eksamen. Der henvises til bemærkningerne til § 58. Påbud vil kunne komme på tale, hvor ministeren ved tilsynet konstaterer, at en institution ikke gennemfører gymnasiale uddannelser inden for rammerne af loven og regler udstedt i medfør heraf. Påbud bruges i de mindre grove tilfælde, hvor tilskudsmæssige sanktioner efter institutionslovene ikke straks bør bringes i anvendelse. Ved et påbud pålægges institutionen at ændre praksis, så den er i overensstemmelse med lovgivningen.

Manglende efterlevelse af et påbud efter *stk. 2* kan efter omstændighederne sanktioneres i henhold til institutionslovgivningens bestemmelser om tilbageholdelse af tilskud, hel eller delvis bortfald af tilskud eller krav om hel eller delvis tilbagebetaling af tilskud, jf. § 52, *stk. 1, 2. pkt.*, i lov om almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse eller § 25, *stk. 1, 2. pkt.*, i lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser), der med det samtidigt fremsatte følgelovforslag fremover vil skulle hedde lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. Med hensyn til institutioner for erhvervsrettet uddannelsesudbud af gymnasiale uddannelser (dvs. hovedsageligt uddannelse til teknisk studentereksamen (htx) og uddannelse til merkantil studentereksamen (hhx)) følger det af § 29, *stk. 2*, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, at hvis ministeren for børn, undervisning og ligestilling finder, at en institutions virksomhed ikke er i overensstemmelse med lovgivningen eller de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til lovgivningen, kan ministeren udstede påbud til institutionen om at ændre den pågældende virksomhed. Manglende efterlevelse af påbud efter nævnte § 29, *stk. 2*, vil kunne medføre de foran nævnte tilskudssanktioner efter § 30 i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Det bemærkes, at institutionens leder ansættes af institutionens bestyrelse. Som følge heraf vil bestyrelsen blive underrettet om, at ministeren har givet påbud til institutionens leder i et pædagogisk anliggende, så bestyrelsen som ansættende myndighed er bekendt med sagen.

Til § 71

Bestemmelsen er en justeret videreførelse fra de gældende love, jf. § 35 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 37 og hf-lovens § 33. Bemyndigelsen er i dag udmøntet ved bekendtgørelse nr. 23 af 11. januar 2005 om kvalitetsudvikling og resultatvurdering inden for de gymnasiale uddannelser.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* skal institutionens leder fastlægge et system til kvalitetsudvikling og re-

sultatvurdering i forbindelse med uddannelserne og undervisningen.

Bestemmelsen indebærer, at der fortsat som led i kvalitetssikringen og kvalitetsudviklingen af uddannelsesområdet generelt skal påhvile den enkelte institution en pligt til at have et system til kvalitetsudvikling og resultatvurdering i forbindelse med uddannelserne og undervisningen. Kvalitetssystemet skal indeholde en procedure for selvevalueringer og løbende kvalitetsudvikling med henblik på f.eks. at sikre, at undervisningen er i overensstemmelse med de fastsatte mål, at der er sammenhæng med de aktuelle behov og erfaringer i de videregående uddannelser, og at lærernes kvalifikationer er ajourført fagligt og pædagogisk.

I overensstemmelse med lov om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 771 af 10. juni 2015, skal institutionen på sin hjemmeside informere om gennemførte aktuelle evalueringer af kvaliteten af institutionens undervisning. Undtaget herfra vil være oplysninger om en enkelt lærers undervisning og evalueringer, hvor alene institutionens ansatte har medvirket.

Efter bestemmelsens *stk. 2* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler herom. Det er hensigten at anvende bemyndigelsen til at fastsætte regler for institutionernes selvevalueringer, herunder hvor ofte, de skal foretage selvevalueringer. På baggrund af selvevalueringerne skal institutionerne udarbejde opfølgingsplaner, som indeholder ændringsbehov og operationelle kvalitetsmål. Reglerne vil ikke fastlægge en bestemt metodik for selvevaluering og kvalitetsudvikling, men vil fastlægge nogle krav, som den metode, institutionen vælger, skal leve op til.

Til § 72

Efter gældende institutionslovgivning er institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse selvejende institutioner inden for den offentlige forvaltning. De selvejende institutioner er ikke en del af den statslige forvaltning (det statslige hierarki). Det betyder, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling ikke har en ulovbestemt instruktionsbeføjelse over for institutionerne. Ministeren kan følgelig ikke uden lovhjemmel gribe ind over for institutionernes afgørelser eller beslutninger, ændre disse eller give institutionen påbud om en bestemt sags løsning. Tilsvarende gælder i forhold til de selvejende institutioner for erhvervsrettet uddannelse, hvad enten disse er inden for den offentlige forvaltning eller ej. Det bemærkes, at de fleste institutioner for erhvervsrettet uddannelse i dag ikke er inden for den offentlige forvaltning. Med hensyn til de private gymnasier m.v. er de alle ikke inden for den offentlige forvaltning og indgår således ikke i den statslige forvaltning (det statslige hierarki).

Det foreslås med *stk. 1*, at en elev eller kursist kan klage til ministeren for børn, undervisning og ligestilling over institutionens afgørelser efter lovforslaget, når klagen vedrører retlige spørgsmål. Med forslaget etableres der således lovhjemmel til, at institutionens afgørelser kan indbringes for ministeren for så vidt angår retlige spørgsmål.

Bestemmelsen om adgangen til at klage til ministeren for børn, undervisning og ligestilling er en justeret videreførelse fra de gældende love, jf. § 37 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasielovens § 39 og hf-lovens § 35. Disse bestemmelser blev senest ændret ved lov nr. 613 af 12. juni 2013 om ændring af gymnasieloven, hf-loven og lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) (Harmonisering af klageadgang).

Af bemærkningerne til lov nr. 613 af 12. juni 2013 (Folketingstidende, 2012-13, tillæg A, L 171, som fremsat, side 8) fremgik det, at begrænsningen til retlige spørgsmål indebærer, at klageadgangen kan omfatte spørgsmål, hvor eleven/kursisten mener, at lederen i sin afgørelse ikke har fulgt reglerne for uddannelsen, ikke har overholdt reglerne i forvaltningsloven eller ikke har fulgt almindelige forvaltningsretlige principper. I sidstnævnte kategori indgår bl.a. proportionalitetsprincippet og ligebehandlingsprincippet. Også f.eks. spørgsmål om, hvorvidt lederen i sjældne tilfælde skulle have lagt et usagligt kriterium til grund for sin afgørelse eller ikke skulle have inddraget alle relevante, lovlige kriterier, er retlige spørgsmål. Endelig kan ministeriet tage stilling til almene juridiske spørgsmål, som f.eks. uskrevne retsgrundsætninger om bindende forhåndsbesked om, hvordan en afgørelse vil falde ud, forbuddet mod at sætte skøn under regel m.v.

Det fremgik endvidere af bemærkningerne, at rent skønmæssige forhold omvendt ikke er omfattet af klageadgangen. Det betyder f.eks., at klageadgangen ikke omfatter skolelederens konkrete skøn baseret på vurderinger af faktiske forhold ude på skolen, som ministeriet ikke har indseende i. Det kan f.eks. være en afsluttende standpunktskarakter (årskarakter), der er givet til en elev/kursist. Klageadgangen omfatter heller ikke skolelederens valg mellem flere lovlige afgørelser.

Det fremgik desuden af bemærkningerne, at lovændringen ville blive fulgt op ved efterfølgende ændringer af de gymnasiale uddannelsesbekendtgørelsers kapitel om klageadgangen og af tilsvarende ændringer i den almene eksamensbekendtgørelses kapitel om adgangen til at klage over institutionens leders afgørelser i forbindelse med prøver og eksamen.

Af bemærkningerne fremgik endelig, at øvrige bekendtgørelser på det gymnasiale uddannelsesområde, der er udstedt i medfør af andre af de gymnasiale uddannelsesloves bemyndigelsesbestemmelser, tillige ville blive gennemgået med henblik på en lignende harmonisering af klagereglerne under hensyntagen til eventuelle særlige synspunkter på det enkelte felt.

På baggrund af disse tilkendegivelser er der siden blevet foretaget en ændring i bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser (udstedt med hjemmel i bemyndigelsesbestemmelserne i kapitel 2 i de tre gældende uddannelseslove), hvorefter en ansøger (kun) kan klage til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling over institutionens leders afgørelse om afslag på optagelse, når klagen vedrører retlige spørgsmål.

Øvrige bekendtgørelser udstedt med hjemmel i andre bemyndigelsesbestemmelser i uddannelseslovene er ikke blevet ændret i forlængelse af den omtalte lovændring. Én af disse – bekendtgørelse om merit i de gymnasiale uddannelser – indeholder dog allerede en regel om, at en elev kan klage til ministeriet over retlige forhold vedrørende institutionens leder afgørelser om merit inden to uger efter, at afgørelsen er meddelt eleven.

Med den justerede bestemmelse i stk. 1 fremgår det, at bestemmelsen om klageadgang for eleverne og kursisterne til ministeren for børn, undervisning og ligestilling over institutionens leders afgørelser, når klagen vedrører retlige spørgsmål, skal gælde alle afgørelser, der træffes efter loven.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2* kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte regler om klageadgangen, herunder om, hvorvidt klageadgangen i forhold til bestemte afgørelser ikke er begrænset til retlige spørgsmål. Ministeren kan i regler om klage over afgørelser i forbindelse med prøver og eksamen fastsætte, at omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter.

I bestemmelsen tydeliggøres det, at der kan fastsættes regler om klageadgang på alle lovens afgørelsesområder, det være sig afgørelser om optagelse, merit, fordeling i klasse og på studieretning, uddannelsesforløbets indhold og tilrettelæggelse, iværksættelse af sanktioner, afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer), prøver og eksamen eller andet. Til gengæld fremgår det, at bemyndigelsen vil omfatte en adgang til at fastsætte regler om, hvorvidt klageadgangen i forhold til bestemte afgørelser ikke er begrænset til retlige spørgsmål.

At ministeren i regler om klage over afgørelser i forbindelse med prøver og eksamen kan fastsætte, at omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter, er en videreførelse af gældende ret, jf. lov nr. 140 af 9. februar 2010 om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område (Behandling af klager over bedømmelse af prøver).

Bemyndigelsen vil som i dag kunne bruges til at fastsætte regler om klagefrister og klageproceduren, herunder at klage indgives til institutionen med henblik på genvurdering, før en klage sendes til ministeriet.

Til § 73

Der findes ikke særskilte bestemmelser i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), gymnasieloven eller hf-loven om den interne organisering og fordeling af opgaver på Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings område, herunder i forhold til afskæring af klage, hvor ministeren for børn, undervisning og ligestilling har henlagt behandling af klagesager til en styrelse.

Efter den foreslåede bestemmelse, der er ny i forhold til lovreguleringen af de gymnasiale uddannelser, reguleres de tilfælde, hvor ministeren for børn, undervisning og ligestilling har henlagt opgaver til en styrelse under ministerens instruktion. F.eks. er opgaver vedrørende tilsyn og administra-

tion af tilskud i dag henlagt til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Det foreslås med bestemmelsen, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om fremgangsmåde ved indgivelse af klager, herunder f.eks. at en klage først skal sendes til styrelsen, der så skal vurdere sagen med henblik på, om afgørelsen skal ændres, eller klagen sendes videre til ministeriet med styrelsens udtalelse, eller fastsætte regler om, at afgørelser truffet af styrelser under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling ikke kan påklages til ministeriet, så styrelsens afgørelse bliver den endelige administrative afgørelse af sagen.

Bestemmelsen giver ikke hjemmel til at afskære klageadgang, der i øvrigt følger af lovgivningen.

Bestemmelsen indføres for at bringe den foreslåede ny lov om de gymnasiale uddannelser i overensstemmelse med den nyere lovgivningspraksis på Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings område, jf. § 36 i lov om kombineret ungdomsuddannelse, § 21 a i lov om produktionsskoler, § 40 b i lov om friskoler og private grundskoler mv., § 49 a i lov om efterskoler og frie fagskoler, § 7 i lov om udbud af ungdomsuddannelser i udlandet og § 18, stk. 3, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. Tilsvarende bestemmelse foreslås indsat i en række love på Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings område, jf. det samtidig fremsatte følgelovforslag.

Der henvises i øvrigt til pkt. 5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 74

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* vil loven skulle træde i kraft den 1. januar 2017.

Med det foreslåede *stk. 2* vil lov om højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), jf. lovbekendtgørelse nr. 200 af 8. marts 2016, lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 9. juni 2015, og lov om uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 767 af 9. juni 2015, samtidig blive ophævet, dvs. den 1. januar 2017.

I den foreslåede bestemmelses *stk. 3* fastslås det, at loven ikke vil skulle finde anvendelse for undervisning af elever og kursister, der er påbegyndt en gymnasial uddannelse, gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag) eller gymnasial supplering, før den 1. august 2017, eller for undervisning af elever, der er begyndt studenterkursus før 1. august 2018. Disse elever og kursister afslutter uddannelsesforløbet, aflægger prøver og opnår eksamen efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 4-7 og § 75. For disse elever og kursister gælder dog de studie- og ordensregler, som institutionens leder fastsætter efter denne lovs § 43.

Forslagene til stk. 1-3 indebærer samlet set, at den nye lov og regler udstedt i medfør heraf vil skulle finde anvendelse fra og med skoleårene 2017-18, dvs. for undervisning af de elever, der påbegynder deres gymnasiale uddannelser den 1. august 2017 og efterfølgende årgange, samt for undervis-

ning af kursister, der påbegynder på gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag) eller gymnasial supplerings efter denne dato.

For den toårige uddannelse til almen studentereksamen (det hidtidige studenterkursus) vil loven dog først skulle have virkning fra og med skoleåret 2018-19, dvs. for de elever, der påbegynder uddannelsen den 1. august 2018 og efterfølgende årgange. Baggrunden for, at den nye lov ikke skal have virkning for den uddannelse før dette tidspunkt er, at disse elever skal aflægge de samme prøver, som eleverne i den treårige uddannelse til studentereksamen, hvorfor det findes hensigtsmæssigt, at tidspunktet for den første aflæggelse af fagenes skriftlige prøver sker samtidig i de to uddannelser.

Stk. 1-3 betyder således, at de tre hidtil gældende gymnasiale uddannelseslove med tilhørende administrative forskrifter har virkning for resten af skoleåret 2016-17 og for studenterkursus til og med skoleåret 2017-18. Det følger af forslagetets øvrige bestemmelser om ikrafttræden og overgang, jf. nedenfor om stk. 4-8 og § 75, at de hidtil gældende love med tilhørende administrative forskrifter i visse tilfælde fortsat vil skulle finde anvendelse i yderligere nogle år.

Forslaget om, at loven skal træde i kraft pr. 1. januar 2007 giver mulighed for, at institutionernes bestyrelser og ledere i løbet af første halvår af 2017 kan træffe en række beslutninger i henhold til det nye lovgrundlag, inden det nye skoleår begynder – f.eks. træffe beslutning om dannelse af de kommende grundforløbsklasser, tilrettelæggelse af skoleåret m.v.

Det er fundet hensigtsmæssigt, at det fremgår eksplicit af bestemmelsen i stk. 3, at sådanne elever og kursister vil være omfattet af de studie- og ordensregler, som institutionens leder fastsætter efter den nye lov. På den måde skal institutionen ikke opretholde og håndhæve forskellige studie- og ordensregler for forskellige elever og kursister.

Det foreslås med bestemmelsens *stk. 4*, at lovens §§ 7-15 ikke skal finde anvendelse for optagelse på de treårige gymnasiale uddannelser og den toårige uddannelse til hf-eksamen med henblik på påbegyndelse af undervisning i skoleårene 2017-18 og 2018-19. I disse skoleår optages eleverne på de treårige gymnasiale uddannelser og den toårige uddannelse til hf-eksamen efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 5 om optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen i direkte forlængelse af 9. klasse.

Stk. 4 indebærer, at de nye bestemmelser i lovforslagets §§ 7-15 om optagelse på de gymnasiale ungdomsuddannelser først vil skulle finde anvendelse i forbindelse med optagelse til skoleåret 2019-20, dvs. for optagelsesprocessen i foråret 2019, samt med henblik på optagelse til undervisning i senere skoleår.

Elever, som optages på de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser og den toårige uddannelse til hf-eksamen til skoleårene 2017-18 og 2018-19, vil således skulle optages efter bestemmelserne i hidtil gældende § 5 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og til højere teknisk eksamen (htx), § 6 i gymnasieloven og § 6 i hf-loven samt administrative forskrifter fastsat i medfør heraf (be-

kendtgørelse nr. 108 af 4. februar 2016 om optagelse på de gymnasiale uddannelser).

Den foreslåede stk. 4 indebærer endvidere, at lovens §§ 14 og 15 ikke vil skulle finde anvendelse i skoleårene 2017-18 og 2018-19 i forhold til elevers skifte uden tab af tid mellem de gymnasiale uddannelser og fra eux-forløb til de gymnasiale uddannelser.

Elever og kursisters ønske om skifte uden tab af tid vil således i disse skoleår skulle behandles efter de hidtil gældende bestemmelser i § 6, stk. 1 og 2, i lov om højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og § 7, stk. 1, i gymnasieloven samt administrative forskrifter fastsat i tilknytning til de nævnte bestemmelser (§§ 11-13 i bekendtgørelse nr. 108 af 4. februar 2016 om optagelse på de gymnasiale uddannelser).

Med bestemmelsens *stk. 5* foreslås det, at en ansøger i skoleårene 2017-18 og 2018-19 uanset stk. 4 skal have retskrav på optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen i direkte forlængelse af 9. klasse under nogle nærmere angivne adgangsforsudsætninger.

Forslaget indebærer, at der allerede fra foråret 2017 vil være mulighed for at ansøge om optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen med retskrav, selvom man søger om optagelse i umiddelbar forlængelse af 9. klasse. Det har ikke været muligt efter de hidtil gældende regler.

Efter det foreslåede stk. 5, nr. 1-6, skal en række adgangsforsudsætninger for optagelse i de to omhandlede skoleår på den toårige uddannelse til hf-eksamen i direkte forlængelse af 9. klasse være opfyldte. Det drejer sig om, at ansøgeren efter bestemmelsens *nr. 1* skal have afsluttet undervisningen på 9. klassetrin efter bestemmelserne i lov om folkeskolen eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, at ansøgeren efter bestemmelsens *nr. 2* skal have ansøgt rettidigt om optagelse, at ansøgeren efter bestemmelsens *nr. 3* er vurderet uddannelsesparat i henhold til lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., at ansøgeren efter bestemmelsens *nr. 4, litra a* har modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 7.-9. klasse eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, hvis optagelse sker med henblik på påbegyndelse af undervisningen i skoleåret 2017-18, og efter *nr. 4, litra b* at ansøgeren har modtaget prøveforberedende undervisning i 2. fremmedsprog i 6.-9. klasse eller prøveforberedende undervisning, der står mål hermed, hvis optagelse sker med henblik på påbegyndelse af undervisningen i skoleåret 2018-19, at ansøgeren efter bestemmelsens *nr. 5* har aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin, og endelig at ansøgeren efter bestemmelsens *nr. 6* har opnået mindst 4,0 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver blandt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver.

Stk. 5 svarer således i modificeret form til de adgangsforsudsætninger, som findes i lovforslagets § 8, stk. 1. Forudsætningen i lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 5, om at skulle have bestået folkeskolens afgangseksamen, vil eksempelvis ikke

skulle være opfyldt for optagelse på den toårige uddannelse til hf-eksamen i direkte forlængelse af 9. klasse i skoleårene 2017-18 og 2018-19.

Efter det foreslåede *stk. 6* vil loven ikke skulle finde anvendelse for undervisning af kursister på gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag) eller gymnasial supplerings eller af elever i sammenhængende uddannelsesforløb i fag med skriftlig prøve, som vil skulle afsluttes i en eksamenstermin, hvor der endnu ikke aflægges prøve efter lovforslaget eller regler fastsat i medfør heraf. I disse fag vil eleverne og kursisterne skulle følge undervisningsforløbet, aflægge prøver og opnå eksamen efter de hidtil gældende regler.

Forslaget er begrundet i, at opgavekommissionernes arbejde med udarbejdelse af skriftlige eksamensopgaver forventes tilrettelagt med udgangspunkt i indfasningen af fuldtidsuddannelserne, og at det ikke er hensigtsmæssigt, hvis f.eks. en hf-enkeltfagskursist, som i løbet af skoleåret 2017-18 er blevet undervist i et nyudviklet matematikfag på B-niveau, i sommerterminen 2018 skal til skriftlig prøve efter den hidtil gældende læreplan, fordi en eksamensopgave med udgangspunkt i den nye fagbeskrivelse først vil være udarbejdet fra og med vinterterminen 2018/19 til brug for den toårige uddannelse til hf-eksamen. Derfor vil såvel tilrettelæggelse af undervisning som aflæggelse af prøve i disse tilfælde skulle foregå efter den hidtil gældende læreplan.

Forslaget tager sigte på den situation, at der på tilsvarende vis i et sammenhængende uddannelsesforløb kan indgå fag med skriftlig prøve fra andre uddannelser med en senere indfasning. Det kan f.eks. være, hvis der i et forløb på den toårige uddannelse til hf-eksamen indgår et fag fra den treårige uddannelse til almen studentereksamen, og hvis faget afsluttes på et tidspunkt, hvor der endnu ikke er udarbejdet en skriftlig eksamensopgave til uddannelsen til almen studentereksamen med udgangspunkt i den nye fagbeskrivelse. Et andet eksempel kan være, hvis der i et merkantilt euforløb indgår et fag, der hentes fra den treårige uddannelse til merkantilt studentereksamen, og hvis faget afsluttes på et tidspunkt, hvor der endnu ikke er udarbejdet en skriftlig eksamensopgave til uddannelsen til merkantilt studentereksamen med udgangspunkt i den nye fagbeskrivelse. I begge disse situationer bør såvel undervisning som prøve foregå efter den hidtidige læreplan.

Det er hensigten, at der af hensyn til institutionerne og deres vejledning af elever og kursister om konsekvenserne af reformen vil blive offentliggjort en udrulningsplan fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, som i forhold til hvert enkelt fag med skriftlig prøve beskriver præcist, til hvilken eksamenstermin der første gang forventes at blive udarbejdet skriftlige prøveopgaver med udgangspunkt i de nye fagbeskrivelser. På den måde kan institutionerne vide, fra hvornår det vil være muligt at tilrettelægge og gennemføre undervisning og afholde prøver efter de nye læreplaner i fag med skriftlig prøve.

Med forslaget til bestemmelsens *stk. 7, 1. og 2. pkt.*, vil ministeren for børn, undervisning og ligestilling blive bemyndiget til at fastsætte, fra hvilket tidspunkt de i lovforslagets §§ 49-51 nævnte beviser udstedes digitalt. Indtil da fin-

der de hidtil gældende regler om udstedelse af eksamens-, prøve- og deltagerbevis tilsvarende anvendelse.

Baggrunden for forslaget er at sikre, at de foreslåede bestemmelser om udstedelse af digitale eksamens-, prøve- og deltagerbeviser først får virkning fra det tidspunkt, hvor forløbet it-understøttelse af de digitale eksamens-, prøve- og deltagerbeviser er på plads, dvs. at overgangen fra papirbårne til digitale beviser først sker, når der foreligger den nødvendige systemunderstøttelse i den nationale eksamensdatabase. Indtil bestemmelserne om digitale beviser sættes i kraft, vil institutionens leder skulle udstede eksamens-, prøve- og deltagerbeviserne fysisk på papir. Papirversionen vil i givet fald være det originale eksamensbevis.

Det foreslås med bestemmelsens *stk. 7, 3. pkt.*, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling vil skulle fastsætte, fra hvilket tidspunkt lovforslagets § 54 om genberegning af det adgangsgivende karaktergennemsnit skal sættes i kraft. Genberegning af det adgangsgivende eksamensresultat i de tilfælde, hvor prøveresultaterne fra fag fra efterfølgende gennemført gymnasial supplerings, jf. lovforslagets § 65, eller anden enkeltfagsundervisning på gymnasialt niveau med henblik på at opfylde specifikke adgangskrav til optagelse på en konkret videregående uddannelse reducerer eksamensresultatet fra eksamensbeviset, vil således også først blive sat i kraft, når der foreligger den nødvendige systemunderstøttelse i den nationale eksamensdatabase, og databasen er gjort autoritativ, jf. foran og i øvrigt afsnit 2.1.6.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Ud over adgangsgivende eksamensresultater, der fremgår af beviser omfattet af dette lovforslags § 49, vil også adgangsgivende eksamensresultater, der fremgår af euf-beviser og beviser for euf 1. del, jf. det samtidig fremsatte følgelovforslag, i de angivne tilfælde skulle genberegnes.

Det foreslås med bestemmelsens *stk. 8*, at regler, der er fastsat i medfør af de i stk. 2 nævnte love, skal forblive i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat i medfør af dette lovforslag. Det forventes, at der i nødvendigt omfang vil blive udstedt nye bekendtgørelser til afløsning af de hidtil gældende administrative forskrifter, som er udstedt med hjemmel i de tre hidtil gældende uddannelseslove (evt. i nødvendigt omfang at ændre i de gældende bekendtgørelser), i god tid inden begyndelsen af skoleåret 2017-18, hvor reformen træder i kraft. Også efter at der er udstedt nye bekendtgørelser i medfør af de foreslåede bemyndigelser i lovforslaget, vil de tidligere bekendtgørelser efter lovforslagets § 75 i visse sammenhænge fortsat skulle finde anvendelse i yderligere nogle år, jf. foran.

Til § 75

Efter lovforslagets § 74, stk. 3, foreslås det, at loven ikke skal finde anvendelse for undervisning af elever og kursister, der er påbegyndt en gymnasial uddannelse, gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag) eller gymnasial supplerings før den 1. august 2017, eller for undervisning af elever, der er begyndt studenterkursus før 1. august 2018. Disse elever og kursister vil skulle afslutte deres uddannelsesfor-

løb, aflægge prøver og opnå eksamen efter de hidtil gældende regler.

Med forslaget til bestemmelsens *stk. 1* fastslås det udtrykkeligt, at de elever og kursister, som har påbegyndt et sammenhængende uddannelsesforløb før den 1. august 2017, for studenterkursus før den 1. august 2018, har krav på at kunne afslutte uddannelsesforløbet, aflægge prøver og opnå eksamen efter de hidtil gældende regler, så længe de følger det ved påbegyndelsen planlagte uddannelsesforløb, jf. dog nedenfor om bestemmelsens *stk. 4*. Bestemmelsen omfatter årgangene frem til og med elever og kursister, der har påbegyndt uddannelsesforløbene i skoleåret 2016-17, for kursister på studenterkursus dog skoleåret 2017-18.

For disse elever og kursister gælder de studie- og ordensregler, som institutionens leder fastsætter efter denne lovs § 43, jf. lovforslagets § 74, *stk. 3, 3. pkt.*

Det foreslås endvidere i bestemmelsens *stk. 2*, at en elev eller kursist omfattes af *stk. 1*, som bliver forsinket i sit uddannelsesforløb, fordi vedkommende efter aftale med institutionens leder under forløbet afbryder undervisningen i op til højst et år, går et klassetrin om eller får udstrakt sit uddannelsesforløb over et ekstra år i medfør af de hidtil gældende regler, tilsvarende har krav på at afslutte uddannelsesforløbet, aflægge prøver og opnå eksamen efter de hidtil gældende regler, jf. dog bestemmelsens *stk. 4*.

Det centrale i bestemmelsen er, at der er tale om situationer, hvor forsinkelsen sker efter aftale med institutionens leder, hvorfor lederen samtidig hermed kan tage stilling til, om institutionen i yderligere ét år skal have elever eller kursister på institutionen, der er omfattet af de hidtil gældende regler. Er dette ikke hensigtsmæssigt, ved eleven eller kursisten på forhånd, at hvis han eller hun ønsker at kunne færdiggøre uddannelsesforløbet, aflægge prøver og opnå eksamen efter de hidtil gældende regler, må den pågældende afstå fra forsinkelsen og altså fortsætte sit uddannelsesforløb, sådan som det var planlagt ved påbegyndelsen af uddannelsesforløbet. Også her vil det dog gælde, at institutionens leder, selvom lederen måtte have givet den efterspurgte tilladelse til at færdiggøre uddannelsesforløbet efter de hidtil gældende regler, alligevel i visse fag kan bestemme, at eleven eller kursisten skal modtage undervisning og aflægge prøver efter den nye lov og regler fastsat med hjemmel heri, jf. nedenfor om bestemmelsens *stk. 4*.

Det foreslås med bestemmelsens *stk. 3*, at en elev eller kursist, som er omfattet af *stk. 1*, og som ud over de situationer, som er nævnt i *stk. 2*, afbryder sit uddannelsesforløb, og som genoptages på en gymnasial uddannelse efter den 1. august 2017, vil skulle afslutte sit uddannelsesforløb efter dette lovforslag og regler fastsat i medfør heraf, medmindre institutionens leder i forbindelse med tildeling af merit tillader den pågældende at følge et uddannelsesforløb for andre elever og kursister, der i medfør af *stk. 1* afslutter uddannelsesforløbet efter de hidtil gældende regler.

Bestemmelsen indebærer, at hvis elever eller kursister, som ud over de situationer, der er nævnt i *stk. 2*, afbryder sit uddannelsesforløb, og som efter den 1. august 2017 genop-

tages på en gymnasial uddannelse, vil som udgangspunkt være omfattet af den foreslåede nye lov og regler fastsat med hjemmel heri. Dette gælder ikke, hvis den pågældende i forbindelse med genoptagelse opnår merit i et omfang, der gør det muligt, at den pågældende kan nå at komme ind i en klasse og/eller på et hold af elever eller kursister, der i medfør af *stk. 1* har krav på at afslutte det igangværende uddannelsesforløb efter de hidtil gældende regler.

En elev eller kursist, der efter de omhandlede bestemmelser vil have mulighed for at afslutte sit uddannelsesforløb, aflægge prøver og opnå sin eksamen efter de hidtil gældende regler, vil alt efter de konkrete omstændigheder af institutionens leder kunne tilbydes at afslutte eksamen efter de nye regler, hvis den pågældende måtte have ønske herom. Hjemlen hertil findes i de almindelige bestemmelser om merit, jf. lovforslaget § 18.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 4* fastslår, at institutionens leder uanset *stk. 1* vil, når det er hensigtsmæssigt, efter den 1. august 2017 kunne bestemme, at en elev eller kursist, der i medfør af *stk. 1* afslutter uddannelsesforløbet efter de hidtil gældende regler, skal modtage undervisning og aflægge prøver i visse fag efter lovforslaget og regler fastsat i medfør heraf. I disse tilfælde kan institutionens leder udstede eksamensbevis, hvori indgår fag og prøver efter både de hidtil gældende regler og denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Bestemmelsen vil indebære, at institutionens leder, når det er hensigtsmæssigt, vil kunne bestemme, at en elev eller kursist skal modtage undervisning og aflægge prøver i et eller flere fag efter den nye lov og regler fastsat med hjemmel heri. Et eksempel herpå er en elev på den nuværende stx-uddannelses tredje år i 2018-19, der som valgfag ønsker et fag, som også efterspørges af elever, der i dette år går på andet år af den ny, reformerede uddannelse til almen studentereksamen, hvor det derfor kan være hensigtsmæssigt for skolen at udbyde ét valghold, der følger den nye læreplan i faget.

En elev på f.eks. hhx-uddannelsen, der i skoleåret 2016-17 har påbegyndt et fireårigt uddannelsesforløb på grund af særlige behov, vil også i det fjerde år være omfattet af bestemmelsen i *stk. 1*, da udstrækningen af uddannelsesforløbet til fire år har været planlagt fra starten. I disse tilfælde kan institutionens leder udstede eksamensbevis, hvori indgår fag og prøver efter både de hidtil gældende regler og denne lov.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 5*, at kursister på gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag) til og med den 20. september 2019 kan anmode om at få udstedt et eksamensbevis for en samlet enkeltfagseksamen efter de hidtil gældende regler, dog således at kravet i hf-lovens § 23, nr. 3, litra d, jf. lovebekendtgørelse nr. 767 af 9. juni 2015, anses for opfyldt, hvis kursisten har engelsk eller historie på A-niveau og enten et fag på B-niveau og et fag på C-niveau eller tre fag på C-niveau.

Hf-enkeltfagskursister, der ønsker at sammenstykke en fuld gymnasial eksamen ved hjælp af hf-enkeltfag, følger undertiden hf-enkeltfagsundervisning tilrettelagt på en sådan

måde, at de i praksis har mulighed for at opnå deres enkeltfagseksamen lige så hurtigt eller næsten lige så hurtigt som en kursist på den toårige uddannelse til hf-eksamen. Et centralt element i enkeltfagstilbuddet er imidlertid, at forehavendet med at opnå en fuld eksamen netop kan strækkes over længere tid – efter omstændighederne over en række år – så undervisningen og det selvstændige skriftlige arbejde og den forberedelse, der er forbundet med undervisningen, er noget, som kursisterne kan magte ved siden af f.eks. erhvervsarbejde.

Som nævnt i bemærkningerne til § 74 skal den nye lov gælde for hf-enkeltfagskursister, der påbegynder et enkeltfag efter den 1. august 2017, og som udgangspunkt må enkeltfagskursister forvente, at det er de nye regler, der gælder, når de ønsker at ”lukke” en enkeltfagseksamen, hvad angår indhold af og retsvirkninger af den pågældende eksamen.

Lovforslagets bestemmelser om, at hf-eksamen og højere forberedelseksamen fremover kan være enten uden eller med overbygning, og den deraf følgende forskel i, hvilke muligheder eksamenen giver for videre uddannelse, vil have væsentlig betydning for personer, der har taget enkeltfag med en intention om på et tidspunkt at kunne opnå en fuld hf-eksamen som enkeltfagseksamen.

Bestemmelsens stk. 5 tilsigter i et rimeligt omfang at tage hensyn til sådanne personer, idet det fremgår, at man også efter den 1. august 2017 – nemlig frem til og med den 20. september 2019 – skal kunne anmode om at få udstedt et eksamensbevis for en samlet enkeltfagseksamen efter § 23 i hf-loven, jf. lovbekendtgørelse nr. 767 af 9. juni 2015. Dog vil kravet i § 23, nr. 3, litra d, anses for opfyldt, hvis kursisten har engelsk eller historie på A-niveau og enten et fag på B-niveau og et fag på C-niveau eller tre fag på C-niveau. Det vil sige, at en sådan enkeltfagseksamen ikke vil sondre mellem, om den er med eller uden overbygning, og at den altid vil give generel studiekompetence, herunder adgang til optagelse på universitetsbacheloruddannelser.

Den modifikation, som bestemmelsen angiver i forhold til den aktuelle ordlyd af § 23 i hf-loven, er begrundet i, at § 23, da den senest (ved lov nr. 614 af 12. juni 2013) blev ændret, uheldigvis kom til at indeholde en fejl i forhold til intentionen, der ellers var at tydeliggøre bestemmelsens hensigt. Det er således ikke velbegrundet at sidestille et fag på B-niveau og to fag på C-niveau med tre fag på C-niveau, og derfor ændres kravet til den kursist, der har engelsk eller historie på A-niveau, til at være enten et fag på B-niveau og et fag på C-niveau eller tre fag på C-niveau.

Efter den 20. september 2019 vil en eksamen sammenstykket af hf-enkeltfag (en højere forberedelseksamen) skulle opfylde kravene i lovforslagets § 47.

Til § 76

Det foreslås, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling fremsætter forslag til lov om revision af loven i folketingsåret 2021/2022.

Af aftale af 3. juni 2016 om styrkede gymnasiale uddannelser fremgår det, at reformen skal evalueres i 2021. Evalueringen vil omfatte de dele af loven, ved hvilke reformen udmøntes. Det drejer sig f.eks. om de gymnasiale uddannelsesinstitutioners revurdering af uddannelsesparathedsvurderinger, som det er aftalt at følge nøje i forbindelse med den evaluering, der i øvrigt tilknyttes reformen af de gymnasiale uddannelser.

Som ved andre uddannelsesreformer vil der blive etableret et følgeforsknings- og evalueringsprogram, som kan følge op på reformens fremdrift og resultater. Gymnasireformen vil endvidere blive fulgt af en følgegruppe med de centrale parter på gymnasieområdet.

Evalueringen af reformen foretages af ministeren for børn, undervisning og ligestilling og forelægges for partierne bag loven om de gymnasiale uddannelser.

På baggrund heraf vil ministeren fremsætte forslag om revision af loven i folketingsåret 2021/2022 for så vidt angår de dele af loven, ved hvilke reformen udmøntes.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 1.

Til § 77

Bestemmelsen i den foreslåede § 77 angår lovens territoriale gyldighed og fastslår, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Efter gældende § 49 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), § 49 i gymnasieloven, og § 44 i hf-loven gælder de tre love ikke Færøerne og Grønland, men lovene kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Grønlands Selvstyre har overtaget den regelfastsættende myndighed for samt administrationen af den grønlandske gymnasiale uddannelse (GU) og de grønlandske uddannelser til højere handelseksamen (HHX) og højere tekniske eksamen (HTX). Selvstyret har i 2012 gennemført en reform af de grønlandske gymnasiale uddannelser, som nu betegnes som GUX. Reformen har bl.a. betydet, at de erhvervs-gymnasiale uddannelser og uddannelsesforløb i dag findes som studieretninger i GUX.

Skolevæsenet, hvorunder falder de gymnasiale uddannelser, er betegnet som færøsk særanliggende og var allerede overgået til Færøernes Selvstyre, da de hidtidige gymnasiale love blev vedtaget.

Færøernes Hjemmestyre og Grønlands Selvstyre lovgiver således i dag om egne forhold i relation til de gymnasiale uddannelser i disse landsdele.

På den anførte baggrund foreslås det, at denne lov ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.